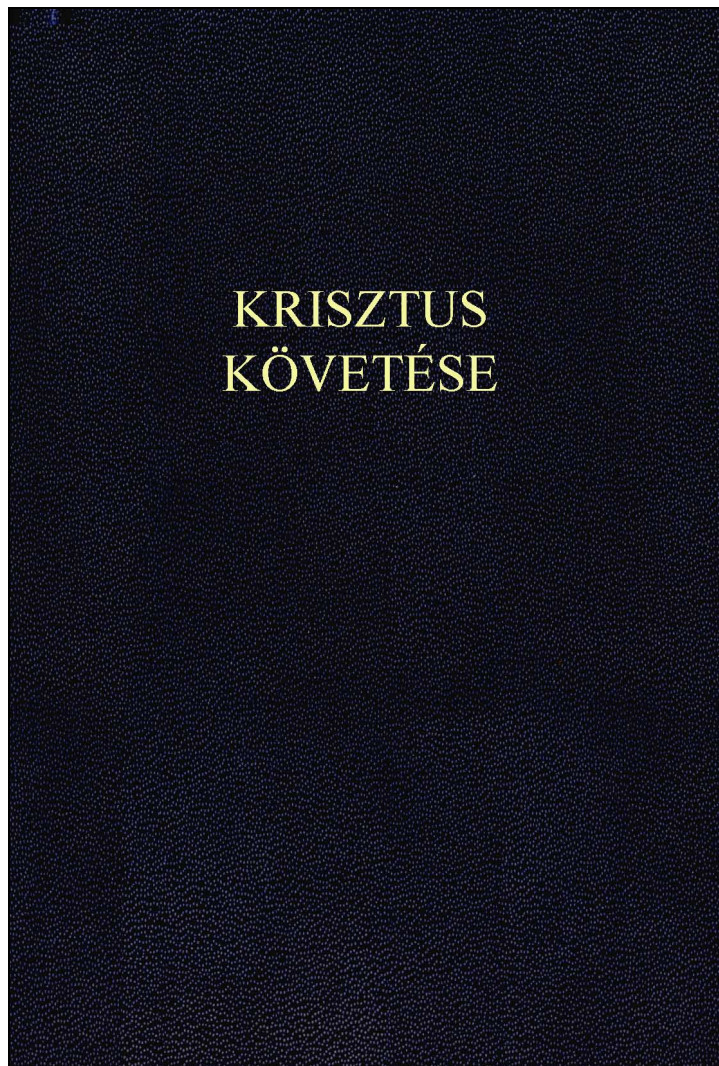

Kempis Tamás Krisztus követése

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Kempis Tamás
Krisztus követése

Fordította
dr. Jelenits István, Sch. P.

Nihil obstat.
Dr. Stephanus Városi canonicus,
censor archidioecesanus.

Nr. 2813/1976. Imprimi potest.
Strigonii, die 31 Decembris a. 1976.
DR. LADISLAUS CARD. LÉKAI
primas Hungariae,
archiepiscopus Strigoniensis

A könyv elektronikus változata

Ez a program szöveghű elektronikus kiadása dr. Jelenits István, Sch. P. fordításának, amelyet az Ecclesia Kiadó jelentetett meg. Itt a negyedik kiadást használtuk fel, melynek azonosítója: ISBN 963 363 122 x.

Az elektronikus kiadás jogát Jelenits István adta meg kizárólag a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár számára 1997. október 15-én. Minden más szerzői jog továbbra is a fordítóé, Jelenits Istváné.

Az elektronikus kiadás szövegét Szabó L. Éva vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Előszó.....	6
Első könyv	9
1. Krisztus követése és minden hiábavaló evilági igyekezetnek megvetése	9
2. Az alázatosság és önmagunk igaz ismerete	10
3. Az igazság tanítása.....	10
4. Az előrelátó okosság tennivalóink elrendezésében.....	12
5. A Szentírás olvasása	12
6. A rendezetlen vonzalmak.....	13
7. Kerülni kell a hiú reményt és a fölfuvalkodást.....	13
8. Őrizkedni kell a bizalmas barátkozástól	14
9. Az engedelmesség és a mások hatalmának elviselése	14
10. Őrizkedni kell a fölösleges szavaktól	15
11. A belső béke megszerzése és a jóban való haladás igyekezete	15
12. Haszna van annak is, ami kedvünk ellen esik.....	16
13. A kísértések elhárítása	17
14. Kerülni kell a vakmerő ítélkezést	18
15. A szeretetből véghez vitt cselekedetek	19
16. Mások hibáinak elviselése	19
17. A szerzetesélet	20
18. A szent atyák példája	21
19. A jó szerzetes foglalatossága	22
20. A magány és a hallgatás kedvelése.....	23
21. A szívbeli töredelem	25
22. Az ember nyomorúságának megfontolása	26
23. A halálról való elmélkedés.....	27
24. Az ítélet és a bűnök büntetése.....	29
25. Azon kell lennünk, hogy egész életünket jobbá tegyük.....	30
Második könyv.....	33
1. A belső élet	33
2. Az alázatos igénytelenség.....	34
3. A jó és békességszerző ember.....	35
4. A szív tisztasága és egyszerűsége	36
5. A helyes önismeret.....	36
6. A tiszta lelkiismeretű ember öröme	37
7. Jézust mindennél jobban kell szeretnünk.....	38
8. Jézus bizalmas barátsága.....	38
9. Amikor minden vigasztalásnak híjával vagyunk	40
10. Isten kegyelméért hálával tartozunk	41
11. Kevesen vannak, akik Jézus keresztyét szeretik	42
12. A szent kereszty királyi útja.....	43
Harmadik könyv.....	47
1. Krisztus szavak nélkül beszél a hívő lélekhez	47
2. Szavak zengése nélkül beszél bennünk az igazság.....	47
3. Isten ígését alázattal kell hallgatni, de sokan nem becsülik meg eléggé.....	48

4. Isten előtt őszintének és alázatosnak kell lennünk.....	49
5. Az istenszeretet csodálatos hatása	50
6. Az igaz szeretet próbája	51
7. A kegyelmet az alázatosság őrizete alá kell rejteni	52
8. Isten előtt kevésre tartuk magunkat.....	54
9. Mint végső célra, mindent Istenre kell vonatkoztatni.....	54
10. Gyönyörűség a világot megvetve Istennek szolgálni.....	55
11. Szívünk vágyait meg kell vizsgálni és mértékhez kell szoktatni.....	56
12. A türelem mibenléte és a testi vágyak ellen folytatott küzdelem	57
13. Az alárendelt embernek Krisztus példája szerint alázatos engedelmségben kell élnie.....	58
14. Meg kell fontolnunk Isten titkos ítéleteit, hogy a jóban el ne bizakodjunk.....	58
15. Hogyan viselkedjünk és beszéljünk kívánságainkkal kapcsolatosan.....	59
16. Igaz vigasztalást csak Istenben kell keresni.....	60
17. Minden aggasztó gondot Istenre kell hagyni	61
18. Krisztus példájára minden ideigtartó nyomorúságot jó kedvvel kell viselni.....	61
19. A méltatlanságok elviselése; ki bizonyul igazán béketűrőnek	62
20. Saját gyarlóságunk megvallása és a földi élet nyomorúságai.....	63
21. Túl minden jón és Istennek minden adományán, magában Istenben kell végső megnyugvást keresni.....	64
22. Isten sokféle jótéteményének meggondolása.....	65
23. Négy dolog szerez nagy békességet.....	66
24. Más ember életét nem kell kíváncsian kutatnunk	67
25. Miben áll a szívnek maradandó békessége és igaz előmenetele.....	68
26. A lélek szabadságának magasztos állapotát inkább ki lehet érdemelni imádsággal, mint olvasással.....	69
27. Az önszeretet nagyon-nagyon elvon a legfőbb jótól.....	69
28. Az ember-szóló nyelvek ellen.....	70
29. Hogyan kell Istent segítségül hívni és áldani a megpróbáltatás idején.....	71
30. Istent kell segítségül hívnunk, és bizakodnunk kell az ő kegyelmének visszaszerzésében.....	71
31. Minden teremtetett jótól el kell szakadnunk, hogy a Teremtőt megtaláljuk	73
32. Önmagunk megtagadása és minden rossz kívánság megfékezése.....	74
33. Szívünk állhatatlan, de minden igyekezetünknek mint végső célra Istenre kell irányulnia	75
34. A szerető szív Istennek örül mindennél jobban s mindenben.....	75
35. Míg a földön élünk, a kísértéstől biztonságban nem lehetünk.....	76
36. Semmit sem számít az emberek ítélete	77
37. Szívünk szabadságának ára a tiszta és teljes lemondás önmagunkról	77
38. Jól kell rendeznünk külső dolgainkat, s veszedelem idején Istenhez kell folyamodnunk	78
39. Nem szabad elkapkodni ügyes-bajos dolgainkat	79
40. Az emberben magától semmi sincs, és semmivel sem dicsekedhetik	79
41. Minden evilági tisztesség megvetése	80
42. Békességünk emberekben nem gyökerezhetik	81
43. Az üres, világi bölcsesség ellen	81
44. Nem érdemes külső javak megszerzésére törekednünk.....	82
45. Nem érdemes mindenkinek hinni, s a beszédben könnyű véteni.....	82
46. Ellenséges szavak nyílzáporában Istenbe vethetjük bizalmunkat.....	84
47. Mindent, ami nehéz, érdemes elviselni az örök életért.....	85

48. Az örökkévalóság napjának fölvirradása és a jelen élet szűkös volta	86
49. Mit jelent az örökélet vágya, s mekkora ígéretek bátorítják a küszködőt.....	87
50. Az embernek elhagyatottságában Isten kezébe kell ajánlania magát	89
51. Amikor magasabb rendű dolgokra nem futja az erőnkől, a kisszerűekkel kell szorgalmasan törődnünk	90
52. Ne higgye senki, hogy méltó a vizsgálatra, inkább azt, hogy rászolgált a büntetésre	91
53. Isten kegyelmében evilág bölcsei nem részesülnek	92
54. A kegyelem és a természet különböző megmozdulásai.....	93
55. A természet romlottsága és az isteni kegyelem hatékonysága.....	94
56. Az a dolgunk, hogy magunkat megtagadjuk és Krisztust kövessük a kereszthordozásban	96
57. Nem érdemes nagyon elhagynia magát az embernek, ha ereje fogytát érzi	97
58. Nem kell kutatni Isten titkos ítéleteit s azt, ami túl van az ember illetékességi körén	98
59. Minden reményt és bizodalmat egyedül Istenbe érdemes vetni	100
Negyedik könyv.....	102
Ajtatos buzdítás a szentáldozásra.....	102
1. Mily nagy tisztelettel kell Krisztust magunkhoz vennünk.....	102
2. Az Oltáriszentség Isten nagy jóságának és szeretetének jele az emberek között	105
3. Hasznos dolog gyakran áldozni	106
4. Sok áldásban részesülnek azok, akik áhítatosan áldoznak.....	107
5. Az Oltáriszentség nagy méltósága és a papi rend	108
6. Kérdés: hogyan kell készülni a szentáldozásra.....	109
7. A lelkiismeretvizsgálat és a jószándék fölindítása.....	110
8. Krisztus keresztléleke és a mi Istenre hagyatkozásunk.....	111
9. Magunkat és mindenünket Istennek kell átadnunk, és mindenkiért imádkoznunk kell	111
10. A szentáldozást nem érdemes egykönnyen elmulasztani	112
11. A hívő léleknek igen nagy szüksége van mind Krisztus testére, mind a Szentírásra ..	114
12. Aki áldozni fog, annak nagy szorgalommal kell a Krisztussal való találkozásra készülnie	116
13. Az áhítatos léleknek szíve mélyéből óhajtania kell, hogy a szentáldozásban Krisztussal egyesüljön	117
14. Milyen forró vágyakozással kívánja némely áhítatos ember Krisztus testét	118
15. Az áhítat kegyelmét alázattal és önmegtagadással lehet megszolgálni	118
16. Gondjainkat föl kell tárnunk Krisztus előtt, és kérnünk kell az ő kegyelmét.....	119
17. Krisztust lángoló szeretettel és heves vonzódással kell magunkhoz vennünk	120
18. Ne legyen az ember a szentségnek kíváncsi vizsgálója, hanem értelmét vesse alá a szent hit engedelmességének, és így kövesse az alázatos Jézust.....	121
Betűrendes tárgymutató	123

Előszó

A tizenötödik század közepén „együgyű szókkal, de csuda nagy lelki bölcsességgel” valaki, egy Kempis Tamás nevű ágostonrendi szerzetes vagy más (a szerzőség bonyolult és sokat vitatott kérdését ezúttal ne bolygassuk) „négy rövid könyvet írt” (talán csak különféle forrásokból összeírt, esetleg egy vagy több műből másolt, ami szintén százados vita tárgya, és ezúttal szintén nem fontos); „mely könyvről merem mondani – írja első teljes magyar fordításának élén 1604-ben Pázmány Péter – hogy aki ezt szerencsére felnyitja és egy részét, mely elébe akad, figyelmetesen megolvassa, lelki vigasztalást és isteni szolgálatra való gerjedezt vészen”.

Azt is mondja Pázmány: nem olvasott a biblián kívül könyvet, melyet ennél méltóbbnak ítélt volna arra, hogy a magyar keresztény hívek kezébe adja. Az utókor igazolta; Miklós Ráfael, aki 1935-ben írt értekezést „*a Krisztus követése magyar fordításairól*”, addig több mint félszáz kiadását számlálta össze, részben a Pázmány-féle (újra és újra átdolgozott) tolmácsolásban, részben új – de a Pázmányénál sosem jobb – átültetésben. A mű tehát, attól a pillanattól fogva, hogy már kéziratos kódexeinkben hol Szent Bernátnak, hol Szent Bonaventúrának, hol Szent Ágostonnak tulajdonítva, egy-egy töredékkel megjelenik, a hívők körében mindig népszerű volt. Értékét, jelentőségét, lelki hasznosságát mi sem mutatja jobban, mint az, hogy – naiv módon – kinek a nevéhez kapcsolják az eredetileg névtelen művet: egy Ágostonnal, Bonaventúrával, Bernáttal helyezik egy sorba és egy rangra.

Ha tévesen is, semmiképpen sem méltatlanul. A mű egyike a keresztény lelki irodalom alapkönyveinek. Ha van a keresztény életbölcseességnek – tegyük hozzá: mind gyakorlati, mind elméleti vonatkozásában kvintesszenciája: a *Krisztus követése* az. Gyakorlatilag: aki ennek a „követésnek” az útját járja, az megvalósítja a keresztény embertől megkívánt tökéletességet. Elméletileg: Isten és ember kapcsolatáról, az ember Isten felé törekvéséről, az Isten emberszeretetéről és az ember istenszeretetéről (tehát az aszkétika és misztika leglényegesebb dolgairól) ennél többet nem lehet mondani, legföljebb bonyolultabban és elvontabban.

Mindez (anélkül, hogy a kérdéssel kurta jelzésnél bővebben foglalkozhatnánk itt) érthető a mű jellegéből, használatából, természetéből, valószínűleg létrejöttéből is. Eredetileg kolostori közösség számára készült, ott használták; szerzetesek – elsősorban szemlélődő szerzetesek – lelki táplálékául, napi olvasmányául szolgált. Egy ilyen szerzetesi közösség azonban, lett legyen lelki szempontból bármilyen igényes, nem csupa lángelméből állt. A „lényeg”, vagyis azt, amit a cím mond: hogy hogyan lehet, és hogyan kell Krisztust a lehető legjobban, legközvetlenebbül és legkevesebb „föltűnéssel”, vagyis a legalázatosabban követni, tehát szeretni, úgy kellett előadni, napról napra apródonként fölolvasni, hogy mindenki megértse a közösségben. Ne csak a teológia doktorai, hanem az Úr „kisdéd szolgálói” is. Ezért párolódott – elsősorban ezekben a kolostorokban – századokon át, a legkorábbiaktól a késő középkorig a keresztény tanítás, életbölcseesség, aszkézis és misztika (szeretetre való gyakorlatok és a szeretet szent „művészete”) könnyen érthető, különösebb fáradság nélkül megjegyezhető, többé-kevésbé rímes-ritmikus (prózai, de már-már versként lüktető) formulákba, annak a tiszta forrásvíz édességével csobogó későközépkori (skolasztikán fegyelmezetten tiszta, s még nem barokkul cirádás) latinnak a prózai párjaként, amin az „amor sanctus” szinte maguktól daloló himnuszait, szekvenciáit és egyéb liturgikus szövegeit írták. Ezt a párlatot foglalta egybe – először csak a saját kolostorának, és a saját rendjének használatára, főként fennhangon való közösségi olvasmányul – Kempis Tamás (vagy más, de ez a középkori szerény névtelenséget tekintve teljességgel mindegy is), ez terjedt, nagyon

hamar túl a kolostor és a rend határain s lett egyetemes kinccsé, túlélve korát, mind a mai napig.

Amire – már csupán az eddig mondottak alapján is – könnyen közbevetethné valaki a kérdést: „Talán tegnapig?” Mert végtére is, mit kezdhet a Zsinat utáni egyház, s mit a Zsinat utáni hívő Kempis Tamással; hogyan indulhat el *ma* Krisztus követésének azon az útján, amelynek már több mint ötszáz éves kalauza sem volt egyéb, mint egy még korábbi, legalább Szent Ágostonig visszamenő gyakorlatnak a formulákba foglalása (vagy formuláinak összeírása)? Csakhogy – ne feledjük el, hiszen burkoltan már Pázmány Péter is utalt rá – az, amit tömören „Kempisnek” nevezünk, nemcsak Szent Ágostonig megy vissza, hanem még messzebb; a bibliáig, pontosabban az evangéliumokig; és Krisztus követésének forrása sem Ágoston vagy Bernát vagy bárki, akinek az eredeti, a magyarnál még kifejezőbb nevén *Imitatio Christi* a középkor (s utóbb a tudomány, másoknak, föltételezen) tulajdonította, hanem maga Krisztus, akinek a követését, pontosabban „utánzását” a Zsinat éppen nem újonnan szabályozni, hanem fordítva, az eredetihez közelíteni, formalisztikus elemektől megtisztítva a közvetlenül hiteleshez hozzáigazítani akarta. Ezért számos, idők folyamán keletkezett és hatékonyan élt teológiai gondolat, illetve fogalmazás margójára joggal írhatunk hol halványabb, hol erősebb kérdőjelet a Zsinat után; ezért lehet bizonyos főntartásokat hangoztatni azzal a morális szemlélettel kapcsolatban, mely túlságosan is középpontba állította a nemiség kérdéseit és néha már ágbogas kazuisztikáját; ezért lehet úgy gondolni, nem is alap nélkül, hogy – szemben a keleti kereszténység és főként a szentatyák élő, Krisztushoz (mai szóval) oly „testközelen” maradt s ugyanakkor a Kozmosz felé oly nyitott szemléletével – a nyugati, a „római” (s ebben az értelemben elkülönítő jelzőjével valóban idézőjelbe tehető) katolikus kereszténységben egy árnyalattal talán a kíváncsónál is jobban érvényre jutott a századok folyamán (éppen a római jog lappangó hatására) bizonyos jurisztikus mentalitás – egyet azonban semmiképpen sem lehet kétségbe vonni; azt, hogy a keresztény élet lényege, maga a kereszténység, a keresztény mivolt nem más, mint Krisztus „követése”, sőt a szó legteljesebb értelmében „imitatio Christi”, Krisztus *utánzása*, aminek egyetlen valóban járható útja és egyetlen hatékony módszere van: a szeretet. Vagyis az, amire Kempis Tamás könyve – ősi tapasztalatokat összegezve – tanít, nevel, vezet, „élni segít”.

Mint minden „nagy” könyv, természetesen ez is sokrétű. Minden erőltetés nélkül fölfogható úgy is, mint a misztika három szintű útjának (*via purgativa*, *via illuminativa*, *via unitiva*) vezérkönyve, s akkor egy Keresztes Szent János – kevésbé szenvedélyes, kevésbé „barokk” – rokonának vehető. De ugyanilyen joggal fogható föl annak, aminek nyilván Pázmány is szánta: minden – akár egyszerű, akár komplikáltabb, akár naiv, akár „tudományosabb” – Krisztushoz kötődő, feléje törekvő, őt szeretni kívánó keresztény ember napi táplálékának, anélkül, hogy mint valami iskola osztályait, óhajtáná végigjárni nyomról nyomra a lélek „purgatio”, „illuminatio” és misztikus „unio” állomásaiból álló útját. Ezt a könyvet Pázmány szerint, valóban „fel kell nyitni” (és „szerencsére” már lehet, mert van); és bele kell olvasni, kinek-kinek „figyelmetesen megolvasnia, ami elébe akad”; a többit, mint a „nagy” könyveknél (kivált „lelkieknél”, de nem csupán azoknál) elvégzi, ha valóban nyílt szívvel, kész elmével, „figyelmetesen” olvassuk, maga a szöveg, illetve a szöveg által közvetített kegyelem.

Bár – jegyezzük meg végül – a pusztá „szöveg” sem utolsó; ritka kollektív remekei közé tartozik a középkori latinságnak. Ahogy legutolsó, 1943-ban megjelent, kétnyelvű (a latint és Pázmány fordítását adó) kiadásának előszavában a középkori latin stílus kiváló értője, ifj. Horváth János jellemezte: „Kempis szentenciáktól duzzadó, sőt a maga egészében szentenciaszerű stílusa”, mely „igen gyakran alkalmazza a középkori műpróza egyik gyakori díszítő elemét, a prózarímet”; de nemcsak azt, hanem egyáltalán e tökélyére érett próza minden ritmikai, sőt már-már zenei szépségét. Így nemcsak épületes, hanem – ha a fordítás,

mint Pázmánynál, vagy mint ezúttal – remekléseit magyarra átmenteni képes – élvezetes olvasmány is.

Rónay György

Első könyv

1. Krisztus követése és minden hiábavaló evilági igyekezetnek megvetése

I.

Aki engem követ, nem jár sötétségben – mondja az Úr.

Krisztus szava ez; arra int, hogy az ő életét és erkölcsét kövessük, ha igazán akarunk világosságban járni, és minden szívbeli vakságtól megszabadulni.

Legyen azért legkedvesebb foglalkozásunk a Jézus Krisztus életéről való elmélkedés.

Krisztus tanítása a szentek minden tanításánál különb; és akiben lélek lakik, elrejtett mannát talál benne.

Mégis azt látjuk, hogy sokan – gyakran hallják bár az evangéliumot –, nemigen buzdulnak fel, mert nincs bennük Krisztus lelke.

Márpedig annak, aki teljesen, ínyét csiklandón érteni akarja Krisztus szavát, annak azon kell lennie, hogy egész élete folyását az övéhez igazítsa.

II.

Mi hasznod abból, hogy a Szentháromságról mélyreható vitákba bocsátkozol, ha nincs benned alázatosság, s azért nem telik benned kedve a Szentháromságnak?

Bizony a mélyértelmű szavak nem tesznek szentté és igazzá: viszont az erényes élet kedvessé tesz Isten előtt.

Inkább kívánom, hogy érezzem a töredelmet, mint hogy tudjam annak meghatározását.

Ha betéve tudnád a Bibliát és minden bölcs jeles mondásait, Isten szeretete és kegyelme nélkül mindez hasznodra volna?

Hívságok hívsága és minden hiábavalóság, csak egy ér valamit, hogy Istent szeressük s egyedül neki szolgáljunk.

Ez a bölcsesség summája: evilágot megvetve minden igyekezetünket a mennyek országára irányítani.

Hiábavaló dolog tehát veszendő gazdagságot keresni, és reményünket abba vetni.

Hasonlóképpen hiábavalóság mindenáron elismerést keresni, magas polcokra kívánczolni.

Hiábavaló dolog a test kívánságait követni, arra vágyakozni, amiért később keményen lakolni kell.

Hiábavaló igyekezet hosszú életet óhajtani és az igaz életre kevés gondot viselni.

Hiábavalóság csak a földi élettel törődni s az eljövendőről előre nem gondoskodni.

Hiábavaló azt szeretni, ami egy-kettőre elmúlik, és oda nem igyekezni, ahol örökké való öröm vár ránk.

Jusson eszedbe gyakran a közmondás: Nem elégszik meg a szem látással, a fül sem telik be hallással.

Azon légy hát, hogy szívedet elvond a látható dolgok szeretetétől, és a nem-láthatókhoz fordulj.

Mert akik érzéki természetük törvényét követik, beszennyezik lelkiismeretüket, és Isten kegyelméből kiesnek.

2. Az alázatosság és önmagunk igaz ismerete

I.

A természet rendje, hogy minden ember törekszik a tudásra, de mi haszna a tudománynak Isten félelme nélkül?

Bizony többet ér az alázatos földművelő, aki Istennek szolgál, mint a fölfuvalkodott tudós, aki magáról megfélemedkezve az egek forgásán töri a fejét.

Aki jól ismeri magát, belátja: nincs mivel büszkélkednie, s nem leli kedvét az emberek dicséretében.

Ha a világnak minden titkát ismerném is, de nem élnék szeretetben, mi hasznomra volna Isten előtt, aki tetteim szerint fog megítélni?

Hagyj fel a tudásnak mértéktelen keresésével, mert az önmagadtól igen messze szakíthat, s nagy csalódásnak kezdete lehet.

Akik sokat tudnak, azokon könnyen úrrá lesz a kívánság, hogy bölcsnek lássák és nevezzék őket az emberek.

Sokminden van, aminek tudása kevés vagy éppen semmi lelki hasznót nem jelent.

S nagyon nem bölcs az, aki olyasmire figyel, ami nem válik üdvösségére.

Hiába a sok szó: nem tölti be a lelket, az igaz élet viszont békességet szerez a szívnek, a tiszta lelkiismeret megnöveli az Istenbe vetett bizalmat.

Minél többet tudsz, minél műveltebb vagy, annál szigorúbb ítélet vár rád, ha szentebbül nem élsz.

Ne bízd hát el magad ügyességedben vagy tudományodban, inkább érezd felelősnek magad minden tudásért, amit kaptál.

II.

Ha úgy látnád, hogy sokat tudsz, és mindent eléggé jól megértesz, vedd észbe, hogy sokkal több az, amit nem ismersz.

Ne légy hát oly igen nagy bölcs, inkább valld meg tudatlanságodat.

Mit tolakodnál mások elé, mikor sokan tanultabbak nálad, s a törvényeket is jobban ismerik?

Ha azt akarod, hogy valami ismeret és tanulmány hasznodra váljék, szeresd az ismeretlenséget s azt, hogy semminek tartanak.

Ez a legmagasabb rendű és leghasznosabb tanulnivaló: önmagunk igaz ismerete és megvetése.

Nagy bölcsesség és tökéletesség az, ha az ember önmagát semmire sem tartja, de másokról mindig jót gondol és elismerően vélekedik.

Még ha azt látnád is, hogy más nyíltan vétkezik, vagy valami nagy hibát követ el, akkor sem kellene magadat nála jobbnak gondolnod: hiszen nem tudod, meddig tudsz megállni a jóban.

Mindnyájan gyarlók vagyunk, de te senkit se tarts magadnál gyarlóbbnak.

3. Az igazság tanítása

I.

Boldog, akit az igazság maga tanít, nem képekben és elhangzó szavakban, hanem úgy, ahogyan ő önmagában van és szól.

Vélekedésünk, eszünk gyakran megcsal minket: rövidlátónak mutatkozik.

Mit használ a titkos és rejtett dolgokról való sok szörszálhasogató okoskodás; ha ezeket nem ismerjük, nem vetik szemünkre az ítéleten.

Nagy bolondság, hogy elhanyagolva a hasznost meg a szükségeset az után kapkodunk, ami kíváncsiságunkat felajzza, s ami ártalmunkra van!

Szemünk van, s nem látunk; akkor mi gondunk a dolgok nemével és fajaival?

Akihez az örök Ige szól: az kigázol a sokféle vélekedés közül.

Egy igéből lehet megérteni mindent, és ezt az egy igét hirdeti minden: és ez a Kezdet, amely szólít is minket.

Nélküle nincs értelem, sem igaz ítélet senkiben.

Aki mindent ebbe az egy igébe foglal, mindent erre az egyre igazít, ebben az egyben szemlél, *az lehet állhatatos szívű, az lelhet békés megállapodást Istenben.*

Ó, igazság-Isten: hadd legyek eggyé veled az örökké való szeretetben!

Gyakran megcsömörölöm a sok olvasástól és tanulástól: benned van mindaz, amire vágyva vágyom.

Hallgasson hát minden tanító, és némuljon el az egész teremtet világ a te színed előtt, és csak te magad szólj hozzám.

II.

Minél közelebb jut valaki ahhoz, hogy önmagával azonos legyen, és szívében minél egyszerűbb lesz, annál messzebb s annál följebb jut a megértésben fáradtság nélkül, mert onnan fölülről kapja meg az értelem világosságát.

A tiszta, egyszerű és állhatatos lélek a sokféle tevékenykedésben sem szóródik szét, mert mindent Isten dicsőségére tesz: és azon van, hogy önmaga-keresése soha se nyugtalanítsa.

Ki gáncsol, ki gyötör jobban, mint szíved meg nem tört hajlama?

A derék és istenfélő ember előbb odabent elrendezi minden dolgát, amit kint meg kell tennie.

Nem a dolgai húzzák-vonják vétkes hajlamának szeszélye szerint, hanem maga szabja azokat az igaz okosság mértékéhez.

Kinek kell keményebb harcot vívnia, mint aki önmagát igyekszik legyőzni?

Úgy volna rendjén, hogy ez legyen a mi foglalatosságunk: önmagunk legyőzése, az, hogy naponta jobban erőt vegyünk önmagunkon, és így valamit gyarapodjunk a jóban.

III.

Ebben az életben minden tökéletesség magában hordoz valami fogyatkozást; és minden okoskodásunkban van valamicske homály.

Az alázatosság és az önismeret biztosabb út Istenhez, mint az elmélyült tudós kutatás.

Nem kell kárhoztatnunk a tudományt, vagy bármiféle, egyszerű jártasságot valamiben.

Jó az magában véve, Isten rendelése szerint való.

De mindig többre kell becsülni nála a jó lelkiismeretet és az erényes életet.

Mivel pedig sokan inkább igyekeznek tudni, mint tisztességesen élni; azért gyakran eltévelyednek, s vagy semmi gyümölcsöt nem teremnek, vagy csak igen keveset.

Ó, ha akkora szorgalommal irtogatnák bűnös hajlamaikat, oltogatnák magukba az erényeket, amekkorát a kérdések fölvetésében tanúsítanak; nem volna annyi bűn és botránkozás a nép között, sem annyi feslettség a klastromokban!

Bizony, ha ránkvirrad az ítélet, nem kérdik, mit olvastunk, hanem hogy mit cselekedtünk; nem kutatják, mily szépen beszéltünk, hanem hogy milyen szentül éltünk.

Mondd csak meg, hol vannak most azok az urak és doktorok, akiket jól ismertél, amikor még éltek, és tudományuk miatt tündököltek?

Javadalmuk másokra szállt: s nem tudom, egyáltalán emlékeznek-e rájuk.

Míg éltek, úgy látszott, nem akárkik, most hallgat róluk a világ.

Ó, milyen hamar elmúlik a világ dicsősége.

Bár életük egybehangzott volna tudományukkal: akkor lett volna köszönet tudós igyekezetükben, tanításukban.

Mily sokan elvesznek világias, hívságos tudományuk miatt, akik Isten szolgálatával keveset törődnek!

S mert inkább akarnak nagyok lenni, mint kicsinyek és alázatosak, azért semmivé lesznek gondolataikban.

Az nagy igazán, akiben nagy szeretet lakik.

Az nagy igazán, aki kicsinynek ismeri magát, és semmibe veszi azt is, ha közmegbecsülés veszi körül.

Az okos igazán, aki minden földi dolgot szemétnek tekint, csak Krisztust megnyerhesse.

És az a valóban, a helyesen tudós, aki Isten akarátát teljesíti, a magát pedig megtagadja.

4. Az előrelátó okosság tennivalóink elrendezésében

I.

Nem kell hinni minden szónak és ösztönzésnek, hanem óvatosan és türelmesen meg kell fontolni mindent Isten előtt.

Sajnos gyakran hamarabb hisszük el s mondjuk ki valakiről a rosszat, mint a jót: olyan gyarlók vagyunk.

De a tökéletes férfiak nem könnyen hisznek minden szóbeszédnek, mert tudják, hogy gyarló az ember, hajlik a rosszra, és könnyen botlik a beszédben.

II.

Nagy bölcsesség az, ha nem cselekszünk elhamarkodottan, és saját véleményünkhöz csökönyösen nem ragaszkodunk.

Ennek a bölcsességnek része az is, hogy ne adjunk hitelt minden hírverésnek.

Ma hallott és igaznak megismert dolgokat pedig ne adjunk rögtön tovább.

Kérj tanácsot bölcs és lelkiismeretes emberektől, és inkább akarj az okosabbra hallgatni, mint mindenáron a magad feje szerint cselekedni.

Az igaz élet Isten szerint bölcsé és sokban járatossá teszi az embert.

Minél alázatosabb, Istennek minél engedelmesebb valaki, annál bölcsőbb, annál békességesebb mindenben.

5. A Szentírás olvasása

I.

Igazságot kell a szentírásban keresni, nem irodalmi érdekességet.

Az egész szentírást azzal a lélekkel kell olvasni, amellyel írták.

Inkább hasznót kell keresnünk a könyvekben, mint tudományos pontossággal kimunkált beszédet.

II.

Éppolyan szívesen kell olvasnunk a jámbor és egyszerű könyveket, mint a magasztosakat és a mélyeket.

Ne a szerző tekintélye számítson előtted, ne az, hogy művelt-e vagy műveletlen: hanem a tiszta igazság szeretete indítson olvasásra.

Ne kutasd, *ki* mondta ezt vagy azt, inkább arra figyelj, *mit* mondott.

Az emberek elmúlnak: de az Úr igazsága örökké megmarad.

Személyválogatás nélkül sokféle módon szól hozzánk az Isten.

III.

Zabolátlan tudhatnánkunk gyakran gáncsot vet elénk a szentírás olvasása közben: azt akarjuk érteni, vitatni, ami mellett egyszerűen el kellene mennünk.

Ha olyasmit akarsz meríteni, ami előre segít, olvass alázatos, egyszerű és hívő lélekkel, és soha ne vágyakozzál tudós nevezetre.
Faggasd örömet, és hallgasd elcsöndesedve a szentek szavát: a vének példabeszédeit félvállról ne vedd, mert nem üres beszéd az.

6. A rendezetlen vonzalmak

I.

Mihelyt az emberben valami rendetlen kívánság megfogán, rögtön nyugtalan lesz.
A kevély, a kapzsi soha sem nyughatik, a szegény és az alázatos szívű nagy békességben él.

II.

Az az ember, aki még magát teljesen meg nem törte, hamar kísértésbe esik, és vereséget szenved apró, alávaló dolgokban.
Aki lélek szerint gyöngé, még testi ember, és hajlandó arra, ami az érzékekre hat, az nehezen tud a földi vágyaktól teljesen elszakadni.
Ezért aztán gyakran elszomorodik, ha ezekről lemond, könnyen bosszankodik is, ha valaki szembeszáll vele.
Ha pedig elnyerte, amire vágyódott, mindjárt furdalja a lelkiismerete, mert azt tette, amit a szenvedélye diktált, az meg nem vezet el ahhoz a békéhez, amelyre törekedett.

III.

Szívünk igazi békéjét ilyenformán azzal biztosíthatjuk, ha ellenállunk ösztönös vágyainknak, nem azzal, ha kiszolgáljuk őket.
Nincs tehát békesség a test szerint élő vagy a kívülvalókba belefeledkezett ember szívében: hanem csak a buzgó és a lélek szerint élő emberben.

7. Kerülni kell a hiú reményt és a fölfuvalkodást

I.

Levegőre épít, aki reményét emberekbe vagy teremtett dolgokba veti.
Ne szégyelld, ha Jézus Krisztus szeretetéből másoknak szolgálsz, és evilágon szegénynek tartanak.
Ne magadra építs, hanem Istenbe vedd reményedet.
Tedd meg, ami rajtad áll, akkor majd Isten is támogatja jó szándékodat.
Ne bízzál tudományodban vagy akármelyik élő embernek fortélyosságában, hanem inkább Isten kegyelmében: ő megsegíti az alázatost, és megalázza azt, aki sokra tartja önmagát.

II.

Ha vagyond van, ne dicsekedjél vele, barátaiddal se, ha mégoly hatalmasok is; Istenben bizakodjál, aki mindent megad, s mindenek fölött önmagát akarja neked adni.
Ne büszkélkedj sudár termeted szépségével, egy kis betegség megrokkanthatja, elrúththatja azt.
Ne tetszelegj ügyességedben vagy elméd fürgeségében, hogy Isten tetszésére légy, hiszen tőle való minden jó, ami természeteden lakik.
Ne tartsd magadat másoknál különbnek, hogy Isten alábbvalónak ne találjon: ő tudja, mi lakik az emberben.
Ne kevélykedjél jó cselekedeteidben, mert Isten ítélete más nyomon jár, mint az embereké: neki gyakran nem tetszik az, ami az emberek tetszését kivívta.

Ha valami jó van benned, hidd, hogy másokban még több jó van, és így maradj meg az alázatban.

Nem árt az, ha mindenkinél alábbvalónak gondolod magad, de nagyon sokat árt, ha csak egynek is elébevágsz.

Az alázatos ember mindenkivel békében él, a kevély szívében gyakori vendég az indulat és a bosszúság.

8. Őrizkedni kell a bizalmas barátkozástól

I.

Ne tárd föl minden ember előtt szívedet: elég, ha a bölccsel és az istenfélővel meghányod-veted ügyeidet.

Ifjakkal és idegenekkel szemben légy tartózkodó.

A gazdagoknak ne hízelegj, nagy urak körül forgolódni ne igyekezzél.

Keress társaságot az alázatos és egyszerű, istenfélő és szolgálatkész emberek között, és olyasmiről beszélj, ami mindenkinek épülésére válik.

Asszonyfélével ne légy bizalmas jóviszonyban, hanem általában ajánlj Istennek minden derék asszonyt.

II.

Csak Istennel és az ő angyalaival kívánj bizalmas jóviszonyban lenni, az emberek ismeretségét kerüld.

Úgy illik, hogy szeretettel légy mindenkihez, de a bizalmas barátkozás nem válik hasznodra.

Hányszor megesik, hogy egy ismeretlen személynek jó híre támad, de amint megjelenik, a ráemelkedő tekintetek előtt kicsinek bizonyul.

Mi is azt hisszük néha, hogy jobban tetszhetünk másoknak, ha közeledünk hozzájuk, pedig épp akkor esünk ki kedvükből, mert közletről szemlélik erkölcsünk fogyatkozásait.

9. Az engedelmisség és a mások hatalmának elviselése

I.

Igen nagy dolog engedelmisségben élni, magunkat előljáró alá vetni, az önrendelkezésről lemondani.

Sokkal biztonságosabb az alattvaló helyzete, mint az előljáróé.

Sokan inkább kénytelen-kelletlen élnek engedelmisségben, mint szeretetből, ezeknek mindig van valami sérelmük, nagyon könnyen zúgolódni kezdenek.

Nem is szerzik meg a lélek szabadságát, míg egész szívvel, Isten kedvéért magukra nem veszik az engedelmisség igáját.

Fuss bár ide s tova: nem lelsz másban nyugalmat, csak ha alázatosan előljáród kormányja alá veted magadat.

Sokakat megtévesztett már az, hogy sokféle helyen jártatták eszüket, s ide-oda vándoroltak.

II.

Igaz, hogy ki-ki szeret saját feje szerint cselekedni, és szívesebben hajlik azokhoz, akik úgy gondolkodnak, mint ő.

De ha Isten van közöttünk, úgy van rendjén, hogy néha a magunk tetszésétől is el tudjunk szakadni a békeesség kedvéért.

Ki olyan bölcs, hogy mindent velejéig átlásson?

Ne bízzál hát túlságosan a saját véleményedben, hallgasd meg szívesen másokét.

Ha a te véleményed helyes, de azt Istenért elhagyva mást követsz, az nagyobb előmeneteledre szolgál.

Gyakran hallottam, hogy biztonságosabb hallgatni valakire, tanácsot elfogadni, mint adni. Megeshetik, hogy ha mégoly helyes is valakinek a véleménye, az, hogy a máséba nem nyugszik bele, bár úgy követelné a józan belátás és az okosság, kevélységnek és nyakasságnak jele.

10. Őrizkedni kell a fölösleges szavaktól

I.

Amennyire lehet, kerülj a sokbeszédű társaságot, mert sok bajt okoz a világi dolgok hánytorgatása, még ha igaz szándékkal történik is.

Egy-kettőre bemocskol és megejt bennünket a hiúság.

Jobb szeretném, ha többször csöndben maradtam volna, és emberek között nem forgolódtam volna.

II.

De vajon miért beszélünk olyan szívesen, és miért szaporítjuk a szót; noha ritkán térünk vissza a hallgatáshoz valami lelkiismeretfurdalás nélkül?

Azért beszélgetünk olyan szívesen, mert vigasztalást várunk attól, hogy egymással szót váltunk, így próbálunk könnyíteni különféle gondolatokban elfáradt szívünkön.

És szeretünk sokat beszélni meg gondolkodni arról, amit nagyon kedvelünk, óhajtunk, vagy amit nagyon veszedelmesnek tartunk.

De jaj, gyakran haszontalanul, hiába.

Ez a külső vigasztalás ugyanis a belső, isteni vigasztalásnak nem kis kárára van.

III.

Virrasszunk hát és imádkozzunk, hogy az idő hiába ne múljon.

Ha szabad és illendő is beszélni, olyasmit beszélj, ami épít.

A rossz szokásnak és lelki haladásunk elhanyagolásának nagy része van abban, hogy szánkra nem vigyázunk.

Viszont nagy segítség a lélek haladásában az isteni dolgokról való lelki beszélgetés:

legfőképpen akkor, ha lélekben, gondolkodásban hasonlóknak találkoznak egymással Isten színe előtt.

11. A belső béke megszerzése és a jóban való haladás igyekezete

I.

Nagy belső békében élhetnénk, ha nem avatkoznánk folyton mások szavába, cselekedeteibe, amelyekhez nincs semmi közünk.

Ugyan miképpen élhetne sokáig békességben, aki más dolgaiba beleártja magát, aki azt lesi, mikor nyílik alkalom külső dolgokkal való foglalkozásra, belsőleg alig vagy nagyritkán szedi össze magát?

Boldogok azok, akik csak az egy szükségesre figyelnek, mert nagy belső békességet élveznek.

Miért volt némely szent olyan tökéletes és az elmélkedésben olyan járatos?

Mert azon igyekeztek, hogy a földi vágyaktól teljesen elszakadjanak, és így szívük minden rezdülésével Istenhez ragaszkodhattak, nagy belső szabadsággal Isten dolgaira irányíthatták figyelmüket.

Minket nagyon lekötnek indulataink, sokat törődünk azzal, ami mulandó.

Ritka eset, hogy egyetlen hibánkat is tökéletesen leküzdénénk, s a mindennapos előrehaladásért nem törjük magunkat: ezért maradunk hidegek és lanyhák.

Ha magunkat teljesen megtagadnánk, szívünket pedig semmi sem kötné gúzsba, akkor volna érzékünk Isten dolgai iránt, akkor valamit megtapasztalnánk a mennyei szemlélődés öröméből.

Egyetlen igen nagy akadályozónk, hogy képtelenek vagyunk megszabadulni szenvedélyeinktől, érzéki vágyainktól: és nem igyekszünk a szentek nyomába lépni a tökéletességre vezető úton.

Amikor pedig valami csekély nehézségbe ütközünk, igen hamar hanyatt vetjük magunkat és emberi vigasztalásokat keresünk.

II.

Ha kemény férfihoz illően igyekeznénk megállni helyünket a harcban, bizony a mennybéli Isten segítségét megtapasztalnánk.

Mert ő kész megsegíteni azokat, akik vállalják a harcot és kegyelmében bizakodnak: azért ad alkalmat a küzdelemre, hogy diadalmaskodjunk.

Ha a megszentelődés útján való előrehaladást csak külső gyakorlatoktól várjuk, egy-kettőre végére jutunk istenes igyekezetünknek.

Vágjuk a gyökérbe a fejszét, hogy önmagunk keresésétől megszabadulva belső békét élvezzünk.

Ha évről évre csak egy-egy vétkünket kiirtanánk, hamar tökéletes ember válnék belőlünk.

Csak hogy sokszor épp ellenkezőleg azt kell észrevennünk, hogy megtérésünk kezdetén jobbak és tisztábbak voltunk, mint szerzetesi életünk későbbi éveiben.

Úgy volna rendjén, hogy buzgóságunk gyarapodjék, és a jóban napról napra előbbre lépünk, de most nagy dolognak tartják, ha valaki első buzgóságának egy részét meg tudja tartani.

Ha az elején egy kicsit erőszakot vennénk önmagunkon: akkor később könnyen és jókedvvel mindent megtehetnénk.

Nehéz kivetni magunkból, ami belénk avult: de még nehezebb saját akaratunkkal szembeszegülni.

De ha nem győzől az apró-cseprő küzdelmekben, hogyan győzől majd a nehezebb próbák idején?

Fordulj szembe a kezdet kezdetén hajlamaiddal; és vetkőzd le rossz szokásaidat, hogy lassanként nagyobb gondot ne okozzanak.

Ó, ha megfontolnád, magadnak mekkora békét, másoknak mily örömet szereznél azzal, ha jóba foglalnád magad: hiszem, többet törődnél a jóban való haladásoddal.

12. Haszna van annak is, ami kedvünk ellen esik

I.

Javunkra válik az, hogy olykor nehézségekbe és nem-szeretem dolgokba ütközünk: mert ezek gyakran magához térítik az embert; ráeszméltetnek arra, hogy számkivetésben élünk: s reménységünket nem helyezhetjük evilági dolgokba.

Javunkra válik az, hogy némelykor ellenünk fordulnak, hogy rosszul és ferdén vélekednek még jó tetteinkről és szándékainkról is.

Mindez sokszor alázatosságra segít: és megvédelmez a hiú dicsekvéstől.

Mert olyankor szorgalmasabban keressük belső bíránkat, Istent, amikor ott kinn semmibe vesznek az emberek: és semmi hitelünk sincs előttük.

Azért az embernek annyira Istenre kellene építenie egész életét, hogy ne szoruljon sok emberi vigasztalásra.

II.

Amikor a jószándékú embert sanyargatják, amikor kísértések veszik körül, vagy gonosz gondolatok fojtogatják, akkor jobban ráésszél arra, mily nagy szüksége van Istenre: belátja, hogy nélküle semmi jót nem tehet.

Akkor szomorkodik is, jajveszékel, imádkozik, hogy szabaduljon a rá nehezedő sok nyomorúságból.

Akkor megcsömörlik a földi élettől; és kívánja halálát: hogy feloszolhasson és Krisztussal lehessen.

Akkor azt is igazán belátja, hogy teljes biztonság és tökéletes béke nincs e világon.

13. A kísértések elhárítása**I.**

Míg e világban élünk, megpróbáltatás és kísértés nélkül nem lehetünk.

Ezért van megírva Jób könyvében: „Csupa kísértés az ember élete a földön.”

Azért úgy volna rendjén, hogy mindnyájan figyeljünk a ránk leselkedő kísértésekre, és virrasztva imádkozzunk; alkalmat ne adjunk az ördögnek arra, hogy túljárjon az eszünkön, mert az ördög sohasem alszik, hanem körüljár, keresve, kit nyelhetne el.

Senki sem olyan tökéletes és szent, hogy némelykor kísértésbe ne esnék, lehetetlen azoktól teljesen megszabadulnunk.

II.

A kísértések azonban gyakran igen hasznosak, ha mégoly keservesek és súlyosak is: mert megalázzák, megtisztítják és lélekben kiművelik az embert.

Minden szent sok megpróbáltatáson és kísértésen ment át, úgy haladt előre a jóban.

Akik pedig nem bírták a kísértéseket elviselni, elvették, és semmivé lettek.

III.

Nincs olyan szent szerzetesrend, olyan eldugott zug, ahol ne érne utol a kísértés, a megpróbáltatás.

Ember amíg csak él, teljesen sohasem lehet biztonságban a kísértésektől, mert bennünk van a kísértések forrása: hiszen rosszra hajló akarattal születünk.

Amint az egyik kísértés visszahúzódik, egy másik üti fel a fejét; mindig van, ami gyötörjön, mert elvesztettük hajdani kincsünket: a háborítatlan boldogságot.

IV.

Sokan azon igyekezzenek, hogy elfussanak a kísértések elől: de még jobban beléjük bonyolódnak.

Pusztán futással nem győzhetünk: de a türelem és az igazi alázatosság által minden ellenségünknel erősebbek lehetünk.

Aki csak az alkalmakat kerülgeti, de a bűn gyökerét ki nem irtja, kevésre megy.

Sőt mind gyorsabban visszatérnek hozzá a kísértések, s a dolga rosszabbra fordul.

Lassan-lassan, kitartó türelemmel – ha Isten segít –, jobban győzedelmeskedel, mint nyers gorombasággal és önfejű heveskedéssel.

Ha kísértés gyötör, gyakran kérj tanácsot; a kísértésben lévővel pedig ne bánj keményen, hanem vigasztalással támogasd, amint kívánnád magadnak is.

Minden gonosz kísértés kezdete a lélek állhatatlansága s a kishitűség.

Mert amint a kormány nélküli hajót ide s tova hánnyák a habok, úgy sokféle kísértésbe esik a lagymatag és kitűzött jó elhatározásához elszántan nem ragaszkodó ember.

V.

A vasat a tűz próbálja meg, az igaz embert a kísértés.

Sokszor nem tudjuk, mire vagyunk képesek, de a kísértés megmutatja, mik vagyunk.

Mégis résen kell állnunk főként a kísértés legkezdetén; mert akkor könnyebb az ellenséget legyőzni, ha szívünk ajtaján be sem bocsátjuk, hanem amint zörget, a küszöb előtt fogadjuk.

Ezért azt mondta valaki: Kezdetén tartóztasd fel a bajt, különben késő az orvosság.

Mert először csak egy puszta gondolat ötlik fel elménkben, aztán színes fantázia-kép, majd tetszés ébred, megmozdul az akarat, és megszületik a beleegyezés.

Így lépésről lépésre egészen benyomul a gonosz ellenség, ha kezdetben ellenállásra nem talál. És minél tovább halogatja valaki az ellenállást, annál jobban elerőtlenedik, az ellenség pedig annál több erőre kap.

VI.

Némelyek tökéletességre törekvésüknek kezdetén vannak súlyosabb kísértéseknek kitéve, mások vége felé.

De vannak olyanok is, akiknek egész élete megpróbáltatások közt folyik.

Másokat meg kevés kísértés látogat meg, Istennek bölcs és kegyes gondviselése szerint, amely latra veti az emberek állapotát és érdemét, és mindent előre elrendez – választottainak üdvösségére.

Nem kell tehát kétségbe esnünk, ha kísértések vesznek körül;

hanem annál buzgóbban Istenhez kell könyörögnünk, hogy minden hányattatásunkban méltóztasson minket segíteni.

Hiszen ő szent Pál mondása szerint Úgy szabja ki a kísértések mértékét, hogy helyt állhassunk.

Alázzuk hát meg lelkünket Isten keze alatt minden kísértés és zaklatás idején: mert az alázatos szívűt üdvözíti és felmagasztalja.

A kísértésekben és a megpróbáltatásokban válik el, ki mennyit haladt; ott van a nagyobb érdem, ott mutatkozik meg igazán az erény.

Nem is nagy dolog, ha valaki jámbor és buzgó, míg nehézségekkel nem találkozik; de ha a megpróbáltatás idején türelmesen kitart, az nagy haladásra nyit reményt.

Némelyeket megóv Isten a nagy kísértésektől, de a mindennapos, apró kísértésekben gyakran alulmaradnak, hogy tanuljanak a megaláztatásból, és nagy dolgokban sose bízzák el magukat, ha már oly kicsinyekben gyengének bizonyultak.

14. Kerülni kell a vakmerő ítélekezést

I.

Vizsgálódó tekintetedet magadra fordítsd, tartózkodjál mások tetteinek megítélésétől.

Amikor másokat megítél az ember, hiábavaló munkát végez; gyakran téved, és könnyen vétkezik: amikor viszont magát ítéli és rostálgatja meg, mindig hasznosan munkálkodik.

II.

Gyakran elfogultságaink szerint ítélünk a dolgokról, mert ítélőképességünket könnyen megrontja a rendetlen ellenszenv vagy rokonszenv.

Ha minden vágyódásunk mindig tisztán Istenre irányulna, nem olyan könnyen zavarodnánk meg érzéki természetünk ellenállása miatt.

De sokszor rejtőzik valami bennünk, vagy fölbukkan valami odakint, ami eltérít Istentől.

Titokban sokan önmagukat keresik mindabban, amit véghez visznek, és maguk sem tudják.

Úgy látszik, mintha nyugodt békében élnének, mindaddig, amíg az ügyek szándékuk és kedvük szerint alakulnak.

Ha pedig másképp fordulnak, mint ahogyan óhajtják, egykettőre megrendülnek és elszomorodnak.

III.

Hangulatok és vélemények különbsége miatt gyakran támad nézeteltérés barátok és polgártársak, szerzetesek és istenfélő emberek között is.

A régi megszokást nehéz elhagyni, és saját korlátai közül senki sem lép ki szívesen.

Ha saját belátásodra és igyekezetedre támaszkodol inkább s nem Jézus Krisztusnak magához vonzó erejére, aligha válsz megvilágosodott emberré: mert Isten azt akarja, hogy teljesen ötöle függjünk, és a szeretet ihletében minden emberi belátás mértékén túllépjünk.

15. A szeretetből véghez vitt cselekedetek

I.

Rosztat nem szabad tenni semmiért a világon, senki emberfia kedvéért sem.

De ha valaki segítségünkre szorul, szabad némelykor valami jót elhagynunk, vagy jobbra váltanunk.

Ha ezt tesszük, a jó cselekedetet nem szalajtjuk el, hanem inkább jobbra cseréljük.

Szeretet nélkül a külső cselekedet semmit sem ér; viszont mindaz, ami szeretetből történik, bármily csekélység, bármily jelentéktelen dolog: mindenestül termékenynek fog bizonyulni.

Isten ugyanis elsősorban azt veti latra, ki milyen indulattal cselekszik, nem azt, hogy mekkora tettet visz végbe.

Sokat tesz, akiben nagy szeretet lakik.

Sokat tesz, aki amit tesz, jól teszi.

Jól pedig az tesz valamit, aki inkább a közösség javát keresi, nem a magáét.

II.

Gyakran szeretetnek látszik az, ami inkább a test és vér indulatából ered: mert a természeti hajlam, az önarat, a vizontszolgálat reménye, saját kényelmünk keresése ritkán marad ki dolgainkból.

Akiben igaz és tökéletes szeretet lakik, az sohasem önmagát keresi, hanem csak azt óhajtja, hogy minden Isten dicsőségére legyen.

Senkire sem irigykedik, mert a saját javának örül; és nem is akar magában örülni: hanem minden örömmön túl Istenben keresi boldogságát.

Senkinek semmi jót nem tulajdonít, hanem mindent Istenre vezet vissza, aki ősforrása mindennek, akiben mint végső célban minden szent éltető békét talál.

Ó, akiben csak egy szikrányi igaz szeretet volna, bizonyára megérezné, hogy minden földi jó csupa hiábavalóság.

16. Mások hibáinak elviselése

I.

Ami hibát az ember magában vagy másban képtelen kiigazítani, azt türelmesen el kell viselnie, amíg Isten másként nem rendeli.

Gondolj arra, hogy talán türelmednek ez a próbája javadra válik, hiszen enélkül nem sokat érnek érdemeink.

De ha efféle akadályokba ütközöl, imádkoznod kell, hogy Isten megsegítsen, és győzd őket jókedvűen fogadni.

Ha valakit egyszer vagy kétszer figyelmeztettél, de csak nem nyugszik, ne pörölj vele, hanem az egész ügyet bízd Istenre; hadd legyen meg az ő akarata, és az ő dicsősége nyilvánuljon meg szolgálainak sorsában, mert ő nagyon ért ahhoz, hogy a rosszat is jóra fordítsa.

II.

Igyekezz türelmes lenni mások hibáinak és mindenféle gyarláságának elviselésében: mert sok van benned is, amit másoknak el kell viselniük.

Ha magadat képtelen vagy olyanná tenni, amilyenné akarod, mást hogyan formálhatnál tetszésed szerint?

Szívesen elvárnánk, hogy mások tökéletesek legyenek, saját hibáinkat azonban nem javítgatjuk.

Kívánjuk mások szigorú rendreutasítását, de ha minket próbálnak rendreutasítani, ellenkezünk.

Felháborít mások szabadossága, de azt nem szeretjük, ha tőlünk bármit megtagadnak, amit kérünk.

Óhajtjuk, hogy másokat törvénnyel fogjanak korlátok közé, de mi semmiféle zabolát nem tűrünk.

Így hát nyilvánvaló: milyen ritkán mérünk felebarátunknak ugyanazzal a mértékkel, mint önmagunknak.

III.

Ha minden ember tökéletes volna, mit kellene másoktól Istenért elszenvednünk?

Most pedig Isten úgy intézte, hogy tanuljuk egymás terhét hordozni; mert senki sincs hiba nélkül, senki sem olyan, hogy terhet ne jelentene másnak, senki sem elég önmagának, senki sem elég okos saját ügyének intézésére; hanem szükséges egymás terhét hordoznunk, egymást vigasztalnunk, és segítenünk, tanítanunk és intenünk.

Hogy pedig kiben mekkora erény lakik, az jobban kiviláglik olyankor, amikor valami kedve ellen való adódik, mert a viszontagságok nem teszik gyarlóvá az embert, inkább megmutatják, mit ér.

17. A szerzetesélet

I.

Ha másokkal békében és egyetértésben akarsz élni, egyet meg kell tanulnod: azt, hogy sok dologban megtagadd magadat.

Nem kis dolog kolostorban vagy rendházban lakni, ott úgy forgolódni, hogy senkinek panasza ne legyen ellened, és holtig hűségesen kitartani.

Boldog, aki ott szépen élt, és futását dicséretesen végezte.

Ha annak rendje és módja szerint meg akarod állni a helyedet, és előre akarsz haladni, tekintsd magad e világon számkivetettnek, zarándoknak.

Kell, hogy képes légy oktalanná válni Krisztusért, ha szerzetesként akarsz élni.

A szerzetesi ruha meg a hajkorona nem sokat számít, erkölcsöid megváltoztatása és ösztönös kívánságaid teljes megfigyelmezése tesz igazán szerzetessé.

II.

Aki mást keres, mint egyedül Istent meg lelkének üdvösségét: az csak zaklatást és keserűséget talál.

Előbb-utóbb el is fogy a béketűrőse annak, aki nem igyekszik a legutolsó és mindenkinek szolgálja lenni.

Azért jöttél, hogy szolgálatot vállalj, nem azért, hogy dirigálj.

Vedd észbe, hogy tűrésre és munkára szól a hivatásod: nem a semmittevésre meg a trécselésre.

Itt megpróbálják az embereket, mint az aranyat a kemencében.

Itt senki meg nem állhat, csak az, aki magát kész egész szívvel megalázni Istenért.

18. A szent atyák példája

I.

Tekints a szent atyák eleven példájára, azokban tisztán ragyogott a tökéletesség és az istenfélelem: belátod majd, hogy milyen kicsinység, majdhogynem semmi az, amit mi cselekszünk.

Jaj, mit ér a mi életünk, ha az övékhez hasonlítjuk?

Krisztus szentjei és barátai éhen-szomjan, fagyban, mezítelen szolgáltak Istennek; munkálkodva fáradhatatlanul, virrasztva, böjtölve, szent imádságban és elmélkedésben: üldöztetésben és gyalázatban.

Ó mennyi keserves zaklattatást tűrtek az apostolok, a vértanúk, a hitvallók, a szüzek: és mind a többiek, akik Krisztus nyomdokait akarták követni.

Mert evilágon készek voltak meggyűlölni önmagukat, hogy az örök életre eljussanak.

Ó milyen kemény és önmegtagadó életet éltek a szent atyák a sivatagban: hány és mily nehéz kísértést elviseltek; milyen gyakran zaklatta őket az ördög, milyen fáradhatatlan és buzgó imádsággal fordultak Istenhez, milyen szigorú böjtöket vállaltak, mekkora igyekezettel, tűzzel fáradoztak lelki haladásukon, mily kemény harcot viseltek vétkeik megtörésére, mily tiszta, egyenes szándékkal törekedtek Isten tiszteletére!

Nappal dolgoztak, éjszakánként hosszú imádságba fogtak, bár munka közben sem hagyták abba az elmélkedő imát.

Minden idejüket hasznosan töltötték, minden óra rövidnek látszott előttük az Isten szolgálatában, és az elmélkedés édes örömeiben arról is elfeledkeztek, hogy testüket táplálják.

Lemondtak minden gazdagságról, méltóságról, hírnévről, barátról, rokonról: nem kívánták, hogy bármijük is legyen e világban; alig vették magukhoz azt is, ami életük fenntartásához szükséges volt, testük kívánságát még végső szükségben is kedvetlenül elégítették ki.

Szegények voltak hát földiekben, de nagyon gazdagok kegyelemben és erényben.

Külsőképpen szűkölködtek, belül azonban Isten kegyelme és vigasztalása volt gazdagságuk.

Idegenek voltak evilágtól, de Istennek háza népéhez tartoztak, neki bizalmas barátai voltak.

Magukat semminek tartották, evilág is lenézte őket, de Isten szemében drágák és becsesek voltak.

Az igaz alázatosságban meggyökereztek, számíttatás nélkül való engedelmisségben éltek.

Szeretetben és türelemben töltötték napjaikat, azért lelkieken naponta előre haladtak: és Isten előtt nagy kegyelemben voltak.

Arra szánta őket Isten, hogy minden szerzetes példái legyenek, úgy volna rendjén, hogy az ő példájuk jobban ösztökéljen a jóban való haladásra, mint a sok lanyhái a hanyagságra.

II.

Ó mekkora volt a buzgóság minden szerzetesben egy-egy szent szerzetnek alapítása idején.

Milyen őszinte belső odaadással imádkoztak, hogy versengtek az erények gyakorlásában, mily kemény fegyelemben éltek: hogy kivirágzott mindeniben a tisztelet és az engedelmisség a mester törvénye alatt.

Az ösvény, amelyet tapostak, s amelyen már alig-alig járunk, önmagában is tanúsítja, hogy szent és tökéletes férfiak voltak, derekasan vitézkedtek, és a világot lábuk alá szegték.

Ma már az is nagy ember hírében áll, aki a törvényt meg nem szegi, s amit rárónak, türelemmel viseli.

Ó ez a mai lanyhaság és hanyagság, hogy oly egykettőre kihül bennünk a hajdani buzgóság: és már az életünket is megunjuk restségünkben és kedvetlenségünkben.

Bárcsak tebenned egészen ki ne aludnék az erényekben való gyarapodásnak vágya: hisz annyi istenfélő ember sok szép példája áll előtted.

19. A jó szerzetes foglalatossága

I.

A jó szerzetes életében minden erénynek föl kell ragyognia.

Belül is olyannak kell lennie, amilyennek kívülről látják az emberek.

Sőt sokkal többnek kell belül lennie, mint amennyi kívül meglátszik belőle, mert a mi vizsgáló bíránk Isten, akárhol vagyunk, őt kell mindenek fölött tisztelnünk, s az angyalokhoz illő tisztaságban kell előtte járnunk.

Naponta meg kell újítanunk eltökélt szándékunkat, úgy kell magunkat a buzgóságra serkentenünk, mintha ma léptünk volna a szerzetbe, és azt kell mondogatnunk: Segíts meg engem, Úristen, jó elhatározásomban és a te szent szolgálatodban; add, hogy most, ma, egész elszánással nekifogjak, mert semmi az, amit eddig tettem.

Igyekezetünk mértéke szerint haladunk előre a jóban, és annak, aki komolyan haladni akar, nagy szorgalommal kell munkálkodnia.

Ha még az is gyakran ellankad, aki nagy elszánással fog munkához, mi lesz abból, aki csak néha-néha és kevesebb eltökéléssel újítja meg jóföltételét?

Sokféle úton-módon eshetik, hogy jó elhatározásunktól eltántorodunk, márpedig kárvallás nélkül alig mulaszthatunk el valami kicsit is szokott gyakorlatainkból.

Az igazaknak jó föltétele inkább függ Isten kegyelmén, mint saját bölcsességükön, azért mindig őbenne bíznak, akármire fognak.

Mert ember tervez, Isten végez, és nincs az ember hatalmában az ő dolgainak véghezvitele.

Ha néha Isten szolgálata vagy felebarátunk haszna miatt hagyjuk el megszokott gyakorlatunkat, könnyű lesz később pótolnunk.

Ha azonban lelkünk lankadása miatt vagy hanyagságból ok nélkül hagyunk el valamit, az elég nagy hiba, kártékony következményeit tapasztalni fogjuk.

Ha minden erőnkkel nekifeszülünk is, sokszor alulmaradunk.

De mindig kell, hogy legyen valami világos jó föltételünk, főképpen az ellen, ami leginkább gátol a jóban.

II.

Külső és belső ügyeinket egyformán meg kell vizsgálnunk és rendben kell tartanunk, mert a jóban való előmenetelhez mindkettő egyformán szükséges.

Ha nem tudsz folyton magadra figyelni, legalább időnként, legalább napjában egyszer szállj magadba: reggel vagy este.

Reggel tűzz ki határozott célt, este vizsgáld meg lelkiismeretedet milyen voltál ma, mit ért, amit szóltál, tettél, gondoltál: mert valószínű, hogy mindezekben nemegyszer megbántottad Istent és felebarátodat.

Övezd föl magad, mint férfihoz illik, az ördög cselvetései ellen, vess féket torkodra, akkor könnyebben megzabolázod minden testi hajlandóságodat.

Sose add át magad egészen a tétlenségnek: vagy olvass, vagy írd, vagy imádkozz, vagy elmélkedj, vagy munkálkodjál valami közhasznú dolgon.

Az önsanyargatással azonban vigyázni kell, ezeket nem vállalhatja mindenki egyformán.

Ami nem mindenkinek közös gyakorlata, azt nem kell nyilvánosan végezni, mert a magánygyakorlatokat nagyobb biztonságban végezhetjük, ha félrevonulunk.

Arra azonban vigyázz, hogy ne légy rest a közös gyakorlatokra, s hajlandóbb azokra, amelyeket magad választottál; hanem teljesen és pontosan végezd el, amit rád róttak, s ha még időd engedi, akkor vonulj vissza, amint saját imádságos igyekezeted kívánja.

Nem tetszhetik mindenkinek ugyanaz a gyakorlat: egyiknek ez, másiknak az használ.

Még az idők váltakozása szerint is különböző ájtatosságokhoz van kedvünk: mert más esik jól ünnepnap, más hétköznapiakon.

Másra van szükségünk kísértések idején, másra akkor, ha békében és nyugalomban élünk.

Másra esik jól gondolnunk akkor, amikor szomorúak vagyunk, másra akkor, amikor örvendezünk az Úrban.

A fő ünnepek táján újult kedvvel kell imádságos gyakorlatainkat végeznünk, és még buzgóbban kell kérnünk a szentek segítségét.

Ünneptől ünnepig legyen valami jó elhatározásunk, mintha a következő ünnepen meghalnánk, és az örök ünnepre költöznénk.

Azért a szent időkben szorgalmasan készülünk kell, és istenesebb életet kell élnünk; minden szabályt szigorúbban megtartanunk, mintha csakhamar elvennénk Istentől fáradozásunk jutalmát.

Ha pedig az mégis későbbre marad, tulajdonítsuk annak, hogy nem készültünk fel eléggé, és méltatlanok voltunk még arra a nagy dicsőségre, amelynek az Istentől elrendelt időben meg kell nyilvánulnia bennünk: ezért aztán igyekezzünk a halálra még jobban elkészülni.

Boldog az a szolga, mondja Szent Lukács evangélista, akit ébren talál Ura, amikor eljön, bizony, bizony mondom nektek, rábízza majd minden javait.

20. A magány és a hallgatás kedvelése

I.

Keress alkalmas időt arra, hogy önmagaddal foglalkozzál, és Isten jótéteményeit újra meg újra végiggondoljad.

Hagyd azt, ami csak a kíváncsiság fölcsigázására való, azt fontolgasd, ami nemcsak elfoglal, hanem arra indít, hogy magadba szállj.

Ha megtartóztatnád magad a fölösleges beszédétől, a fölösleges ide-oda mászkálástól, a sokféle újság és morgolódás meghallgatásától; volna elegendő és alkalmas idő arra, hogy belemélyedj a hasznos elmélkedésekbe.

A legnagyobb szentek, amikor csak lehetett, nem vegyültek az emberek közé, és jobb szerettek a rejtekben Istennek szolgálni.

Valaki azt mondta: Ahányszor csak emberek között voltam, emberségemben megrövidültem.

Ezt többször tapasztaljuk, ha sokat nyájaskodunk.

Könnyebb egy szót sem szólani, mint a szólásban mértéket tartani.

Könnyebb otthon veszteg maradni, mint odakint annak rendje és módja szerint vigyázni magunkra.

Aki tehát azon van, hogy belső, lelki értékekre szert tegyen, kell, hogy Jézussal együtt elvonuljon a sokaságtól.

II.

Csak az léphet bátran az emberek elé, aki szívesen rejtőzködik.

Csak az szólhat bátran, aki szívesen hallgat.

Csak az vezethet bátran, aki szívesen vállalja az alárendelt szerepét.

Csak az örvendezhet bátran, akinek jó a lelkiismerete.

S a szentek bátorságát mindig átjárta az istenfélelem; attól, hogy nagyszerű erények s kegyelem ékesítették őket, nem lankadt igyekezetük, nem kisebbedett alázatosságuk.

A gonoszok bátorsága pedig a gögből és a kevélységből fakad, és végül önáltatássá változik.

Soha ebben az életben ne remélj magadnak teljes biztonságot, még akkor se, ha jó szerzetesnek, szent életű remetének látszol.

Akiket jobbnak tartanak az emberek, azok gyakran veszedelembé sodródnak, mert elbizakodnak.

Azért sokkal hasznosabb, ha nem kerüli el őket minden kísértés, hanem gyakran támadásban van részük, hogy elbizakodva kevélységre ne vetemedjenek, s külső vigasztalások után ne nézzenek.

III.

Ó, milyen tiszta lehetne a lelkiismerete annak, aki sohasem hajszolna mulandó örömet, sohasem törődne évilággal.

Ó milyen nagy békében és nyugalomban élne, aki minden hiábavaló gondot félretenne, és csak az üdvösséget illető, isteni dolgokra gondolna, minden reményét Istenbe vetné.

Senki sem méltó a mennyei vigasztalásokra, csak az, aki szorgalmasan gyakorolja magát a szent összeszedettségben.

Ha azt akarod, hogy egészen összeszedhesd magad, vonulj vissza hálófülkédbe, zárd ki a világ zaját, amint írva van, nyugvóhelyeteken szálljatok magatokba.

A cellában megtalálod azt, amit odakint gyakran elveszítesz.

Ha sokat tartózkodol benne, megkedveled a cellát, ha rosszul őrzöd, megutálod.

Ha szerzeteséleted kezdetén jól belakod, és hűséges őrének bizonyulsz, később kedves barátod és nagy vigasztalásod lesz.

A csöndességben és a nyugalomban halad előre az istenfélő lélek, ott tanulja meg mindazt, ami az írásokban rejtőzik: ott akad rá a könnyek patakjára, amelyben éjszakánként megmosdik és megtisztul; hogy teremőjével mind bizalmasabb kapcsolatba kerüljön: ahogy egyre jobban elszakad a világi zenebonától.

Aki tehát elszakad ismerőseitől és barátaitól, ahhoz közelebb lép Isten és az ő szent angyalai.

IV.

Jobb, ha rejtekben vagyunk, és a magunk dolgával törődünk, mint ha magunkról megfeledkezve akár csodajeleket művelünk.

Dicséretére válik a szerzetesfélének, ha ritkán megy a városba, ha nem szeret emberek előtt mutatkozni, közöttük forgolódni.

Minek akarod *látni* azt, amit *bírnod* tilos?

Elmúlik a világ és minden kívánsága.

Érzéki kíváncsiságod arra biztat, hogy járj, kelj mindenfelé; de mikor vége a kimenődnek, mit hozol haza: nyomott lelkiismeretet és megosztott szívet.

Vígan indulsz kifelé, és gyakran szomorúan térsz haza: a jókedvű éjszakázásra keserves reggel következik.

Így minden testi öröm hízelegve lopja közeledbe magát, de végül megmar és vesztetet okozza.

Mit láthatsz másutt, amit itt ne láthatnál?

Előtted az ég, föld és minden elemek: nem ezekből van-e minden?

Mit láthatsz másutt, ami sokáig megmarad a nap alatt?
Azt hiszed talán, hogy egyszer eljutsz az elég-hez?
Azt el nem éred soha!
Ha minden szemed előtt volna is, ami most van, mind, mind hiába látnád.
Emeld föl szemedet a magasságos Istenre: és imádkozzál bűneidért, hanyagságodért.
Hagyd a hiábavalóságokat azoknak, akik ilyesmi után törnek magukat, te pedig arra figyelj,
amit Isten parancsol neked.
Zárd magadra az ajtót, hívd magadhoz Jézust, akit szeretve szeretsz.
Maradj vele celládban: mert máshol nem találhatsz akkora békességet.
Ha nem mennél ki, és nem nyitnád meg füledet a világban folyó haszontalan beszédre, az
áldott békében jobban elmerülhetnél.
Mihelyt új hírek hallásában keresed örömed, föltétlenül megzavarodik szíved nyugalma.

21. A szívbeli töredelem

I.

Ha valamit haladni akarsz, gyökerezz bele Isten félelmébe; és ne légy túlságosan szabados,
hanem minden érzékedet vedd fegyelem alá: idétlen vigadozásra se add a fejed.
Szenteld magad szívbeli töredelemre, és megtalálod az igazi jámborság forrását.
A töredelem sok jónak ismeretére elvezet, amit a könnyelműség hamar elveszteget.
Nagy csoda, hogy ember valaha önfeledten vigadhat e világon: ha számkivetett voltát
megfontolja és lelkének sok veszedelmét latra veti.
Csak szívünk figyelmetlensége és a hibáinkkal való nemtörődésünk lehet a magyarázata
annak, hogy nem érezzük lelkünk sérelmeit, ezért nevetünk gyakran olyankor is, amikor
inkább sírnunk kellene.
Nincs igazi szabadság, sem tisztességes jókedv, csak Isten félelmében és jó lelkiismerettel.
Boldog, aki a figyelmét szerte húzó hatásoktól függetlenedni tudja, s magába szállva a szent
töredelem belső központjához eltalál.
Boldog, aki megtagadja magától mindazt, ami beszennyezné, vagy akár csak meg is
nehezítené a lelkiismeretét.

II.

Küzdj férfihoz illően: szokást szokással győzz le.
Ha te tudod magukra hagyni az embereket, ők is magadra hagynak majd, hogy végezd
dolgodat.
Ne vedd magadra mások dolgát, és ne bonyolódjál a nagyobbak ügyes-bajos gondjaiba.
Elsősorban magadra figyelj: és minden kedves embered előtt magadat intsd különös nagy
igyekezettel.
Ha az emberek nem kedvelnek, amiatt ne szomorkodjál, az essék nehezedre, ha önmagaddal
nem vagy megelégedve, vagy ha magadra nem vigyázol, ahogy Isten szolgájához és derék
szerzeteshez illenék.
Hasznosabb és biztonságosabb, ha az embernek, míg itt a földön él, nincs része sok
vigasztalásban, főleg olyanban, amely test szerint való.
De ha isteni vigasztalásban nincs vagy csak nagyon ritkán van részünk, abban mi vagyunk
vétkesek, mert nem keressük a szívbeli töredelmet: nem vetjük el teljesen a hiábavaló,
külső vigasztalásokat.
Ismerd el, hogy méltatlan vagy az isteni vigasztalásra: sokkal méltóbb mindenféle zaklatásra.
Amikor az ember egészen magába száll, akkor terhére van, keserű neki az egész világ.

III.

A derék ember mindig talál elegendő okot a fájdalomra és a sírásra.

Hisz akár önmagát nézi, akár felebarátjáról gondolkodik: látja, hogy senki nem él itt háborgattatás nélkül.

És minél komolyabban vizsgálgatja magát, annál jobban elszomorodik.

Jogos fájdalom és belső töredelem akkor ébred bennünk, ha bűneinken és hibáinkon elmélkedünk, amelyek olyannyira behálóznak, hogy a mennyei dolgokról elmélkedni ritkán tudunk.

Ha többet gondolkodnál halálodon, mint a hosszú életen, minden bizonnyal jobban igyekeznél megjavulni.

Ha pedig szivedben a kárhozatnak és a tisztító tűznek eljövendő kínjait át meg átelmélnéd, azt hiszem, hogy minden munkát és fájdalmat örömet elviselnél, és semmiféle szigorúságtól vissza nem rettennél.

De mivel mindazt nem vesszük szívünkre, a világ hízelgését pedig igencsak kedveljük, azért langyosak és nagyon restek maradunk.

Gyakran kevés bennünk a lélek, azért fakad olyan könnyen panaszra szegény testünk.

Esedezz hát alázatosan Istenhez, hogy adja meg neked a töredelem lelkét: és mondd a prófétával: Etess engem, Uram, a könnyek kenyérével, és add nekem mértéked szerint a könnyek italát.

22. Az ember nyomorúságának megfontolása**I.**

Szánandó vagy, akárhonnan légy, akárhova fordulj is, ha Istenhez nem térsz.

Mit háborgatsz, hogy nem sikerül minden úgy, ahogyan szeretnéd, óhajtanád?

Ki az, akinek minden kívánsága szerint történik?

Sem én, sem te; sem senki ember a földön.

Senki a föld hátán nincs valamilyen háborgattatás és búsulás nélkül: sem király, sem pápa.

Kinek van legjobb dolga?

Bizony annak, aki Istenért valamit el tud viselni.

Sok éretlen és gyöngé ember azt mondja: lám, milyen jól megy ennek vagy annak, milyen gazdag, mily nagy úr, milyen hatalmas, mily nagy tisztesség övezi.

De figyelj a mennyei jókra, és belátod, hogy mindezek az ideigtartó javak csak semmik, bizonytalanok, sőt igen terhesek, mert nem lehet őket mindennapos törődés és rettegés nélkül birtokolni.

Nem abban áll az ember boldogsága, hogy evilági javakban dúskáljon, elég neki annyi, amivel szükségét beéri.

Bizony nyomorúság e világon élni.

Minél inkább igyekszik valaki lelki emberré alakulni, annál keserűbb neki a földi élet: mert jobban érzi, tisztábban átlátja a romlott emberi természet fogyatkozásait.

Mert enni, inni, virrasztani, aludni, pihenni, dolgozni és a természet többi szükségletének eleget tenni bizony nagy nyomorúság és búbánat a befelé figyelő embernek: aki örömet volna szabad és mentes minden büntől.

Evilágban a testi szükségletek valóban nagy terhet jelentenek a belső emberek számára.

Azért fohászkodik a próféta, hogy mindezekről szabad lehessen mondván: Ragadj ki engem, Uram, sokféle szükségeimből.

De jaj azoknak, akik nem értik át nyomorúságukat: nagyobb jaj azoknak, akik még szeretik is ezt a nyomorult és romlandó életet.

Mert némelyek annyira belészeretnek, bár kézi munkájukkal, sőt koldulásukkal alig szerzik meg a mindennapit, hogy ha mindig itt élhetnének, nem törődnének Isten országával.

Bizony eszeveszett és hitetlen szívű ember az, akit annyira rabul ejtenek a földi dolgok, hogy semmi másnak jóízét nem érzi.

Az effélék, szegények végtére keservesen meglátják, milyen hitvány semmiség volt, amit szerettek.

Istennek szentjei és Krisztusnak imádságos életet élő barátai nem törődtek azzal, ami a testnek kedves, sem azzal, ami evilágon virul, minden reményük, igyekezetük az örök javakra irányult.

Minden kívánságuk arra gerjedezett, ami odafent van és örökkévaló, a látható dolgok szeretete nem húzhatta le őket.

Ne veszítsd el, testvér, a lelki előmenetelben való bizodalmat, míg annak ideje, órája van.

Miért halogatnád, ami jót elhatároztál?

Kelj fel, fogj hozzá nyomban és mondd: Most van itt a cselekvés ideje, most van ideje a küzdelemnek, most van alkalmas idő a megjavulásra.

Amikor rosszul megy a sorod, és zaklatásokban van részed, akkor van az érdemszerzés ideje.

Tűzön, vízen kell átgázolnod, csak úgy juthatsz el a nyugalomba.

Ha magaddal nem tusakodol, nem győződ le a vétet.

Amíg e gyarló testben élünk, bűn nélkül nem lehetünk: a csömör és a szomorúság el nem kerül.

Bizony szeretnénk minden nyomorúságtól békében lenni; de mivel a bűn által elvesztettük az ártatlanságot: elvesztettük az igazi boldogságot is.

Azért türelemmel kell lennünk, és Isten irgalmára kell hagyatkoznunk: amíg el nem múlik ez a mocskos világ, és ezt a halálra szánt létet magához nem ragadja az élet.

II.

Ó milyen gyarló az ember: mindig hajlandó a rosszra.

Ma meggyónod bűneidet: holnap újra elköveted, amit meggyóntál.

Most eltökéled magadban, hogy többé nem teszed, és egy óra múlva úgy elbuksz, mintha semmit el nem határoztál volna.

Méltán megalázhathatjuk hát magunkat, és semmi okunk sincs az elbizakodásra, oly igen gyarlók és állhatatlanok vagyunk.

Azt is hamar elveszíthetjük hanyagságunkkal, amit a kegyelem segítségével nagy nehezen megszereztünk.

Mi lesz velünk éltünk utóján, ha már ily korán ellankadunk?

Jaj nekünk, ha úgy átadjuk magunkat a nyugalomnak, mint ha már a béke és a biztonság venne körül: pedig még nyoma sincs életünkben az igazi szentségnek.

Bizony ránk férne, hogy újra tanítsanak minket, mint jó noviciusokat, a jó erkölcsre, hátha úgy megjavulnánk, és lelkiekben előre jutnánk.

23. A halálról való elmélkedés

I.

Földi pályádnak hamar végére érsz, gondold hát meg, hányadán állsz.

Ma él az ember, holnapra elenyészik.

S mihelyt nem látják, egykettőre el is felejtik.

Ó milyen tompa és érzéketlen az emberi szív, hogy csak a jelenvalón gondolkodik, ahelyett, hogy inkább az eljövendőkre tekintene.

Bármit gondolsz vagy teszel, úgy kellene intézned, mintha holnap meg kellene halnod.

Ha tiszta volna a lelkiismereted, nem nagyon félnél a haláltól.

Jobb volna a bűntől őrizkedned, mint a halál elől menekülnöd.

Ha ma nem vagy készen, holnap hogy leszel?

A holnap bizonytalan, s mit tudod, rád virrad-e?
Mire jó sokáig élnünk, ha olyan keveset javulunk?
Jaj, a hosszú élet nem mindig szolgál javulásunkra, sokszor inkább a bűnt gyarapítja.
Bárcsak legalább egy nap jól éltünk volna ezen a földön.
Soknak feje fölött évek múlnak el a szerzetbe lépése óta, de javulásának nincs sok látatja.
Ha rettentő dolog meghalni, tovább élni talán veszedelmesebb.
Boldog, aki mindig szeme előtt tartja halála óráját és minden nap fölkészül a halálra.
Ha láttál valaha embert meghalni, gondold meg, hogy neked is ugyanazon az úton kell elmenned.
Ha reggelre virradsz, gondold azt, hogy nem éred meg az estét.
Ha rádesteledik, reggelt ne ígérj magadnak.
Mindig készen légy tehát, és úgy élj, hogy a halál sohase érjen készületlen.
Sokan hirtelen és készületlenül halnak meg, mert amely órában nem gondolnánk, eljön az Emberfia.
Amikor az az utolsó óra rádköszönt, egészen új színben látod majd elmúlt életedet: és igen megbánod, hogy olyan rest és tunya voltál.

II.

Milyen boldog az előrelátó, aki igyekszik olyan lenni élteben, amilyen akkor szeretne lenni, amikor majd meg kell halnia.
Mert az bizakodhatik a szép halálban, aki a világ tökéletes megvetésére eljut, aki buzgón törekszik arra, hogy az erényekben gyarapodjon, akiben megvan a fegyelem szeretete, a bűnbánó töredelem, az engedelmisség készsége, az önmegtagadás: és aki Krisztus szeretetéért szívesen elvisel bármit, ami kedve ellen való.
Sok jót tehetsz, míg egészséges vagy: de ha egyszer ágynak dőlsz, nem tudom, mire lesz erőd.
A betegség kevés embernek válik javulására: éppígy akik sokat kóborolnak, ritkán válnak szentté.
Ne bízzál barátaidban és rokonaidban, és ne halogasd üdvösséged dolgát: mert hamarabb elfeledkeznek rólad az emberek, mint gondolnád.
Jobb most idejekorán gondoskodni, és valami jót magad elé küldeni Istenhez, mint mások segítségében bizakodni.
Ha *most* nem gondolsz *magadra*, ki gondol majd veled annak idején?
Most van a drága idő: most vannak itt az üdvösség napjai: most az alkalmas idő.
De kár, hogy több haszonra nem fordítod, pedig most érdemelhetnéd meg az örök életet.
Fordul majd úgy, hogy vágyva vágynál egy napot vagy egyetlen órát életed megjobbítására: de nem tudom, kikönyörögheted-e.
Ébredj hát, kedves testvér, ily nagy veszedelemből szabadulhatsz, ily rettenetes bajtól menekülhetsz, ha el nem bízod magad, s mindenkor szemed előtt forgatod a halált.
Iparkodj hát most úgy élni, hogy haláloed óráján inkább öröme, mint félelemre legyen okod.
Most kezdj meghalni a világnak, hogy akkor élni kezdhes Krisztussal.
Most utálj meg mindent, hogy akkor szabadon Krisztushoz siethess.
Most sanyargasd testedet vezekléssel, hogy akkor biztos reménységgel lehess.

III.

Ó, te együgyű, miért gondolod, hogy sokáig élsz; holott a holnapi napod is bizonytalan?
Mily sokan csalódtak, és váratlanul költöztek el.
Hányszor hallhattad, hogy mondogatják: ez kard által halt, az megfulladt, amaz leesett
valahonnan s nyakát törte, egynek az étel akadt a torkán, másnak játék közben lett vége:

ki tűz, ki fegyver, ki döghalál, ki haramiák miatt veszett; így mindegyik halállal végezte: és az emberek élete mint az árnyék hirtelen elmúlik.

Ki emlékezik majd rád holtod után, és ki imádkozik érted?

Tedd hát, tedd most, kedvesem, amit csak tehetsz, mert nem tudod, mikor ér utol a halál: azt sem tudhatod, mi vár rád holtod után.

Most van idő: gyűjts halhatatlan kincseket.

Üdvösségeden kívül másra ne gondold: csak azzal törődj, ami Istené.

Szerezz barátokat magadnak azzal, hogy Isten szentjeit tiszteled, és tetteiket utánozod; hogy amikor e világból kimúlsz, befogadjanak az örök hajlékokba.

Élj mindig úgy, mint aki zárandok és jövevény ezen a földön: és semmi köze sincs evilág dolgaihoz.

Órizd úgy szívedet, hogy szabad legyen, és az odafönt valókra, Istenre nyíljon, mert nincs itt maradandó városunk.

Oda igazítsd mindennapos imádat, könnyhullatás közt jajgatásodat: hogy holtod után lelked méltó legyen boldog utat találni Istenhez.

24. Az ítélet és a bűnök büntetése

I.

Minden ügyben a végre figyelj: hogyan állsz majd meg szigorú bírád előtt, aki előtt semmi sem titok, akit ajándék meg nem veszteget, mentegetőzés nem enyhít, hanem igazság szerint ítél.

Ó nyomorult és ostoba bűnös, mit felelsz majd Istennek, aki minden bűnödöt ismeri, hiszen sokszor a haragvó embernek tekintetétől is rettegsz.

Miért nem készülsz az ítélet napjára, amikor majd senki más mögé nem bújhat, védelmet másnál nem kereshet, hanem ki-ki magának elegendő terhe lesz?

Most hasznos a fáradtságod, elfogadásra talál a könnyed, meghallgatásra a jajveszékelésed: elégtételre és lelked tisztogatására alkalmas a kesergésed.

Nagy és üdvösséges tisztulása van a szenvedő embernek, ha úgy állja a rajta esett jogtalanságokat, hogy inkább a másik bűnén bánkodik, mint a maga sérelmén; ha örömet imádkozik azokért, akik ellene fordulnak: és vétküket szívből megbocsátja; ha maga nem késik bocsánatot kérni másoktól; ha könnyebben könyörül, mint haragszik; ha önmagán gyakran erőt vesz: és azon van, hogy testét teljesen lelkének vesse alá.

Jobb most bűneinket letisztogatni, hibáinkat lenyesni, mint a tisztító helyre hagyni a tőlük való szabadulást.

Magunkat csapjuk be, ha testünket rendetlen szeretettel szeretjük.

Mi mást emészt el az a tűz, mint a bűneidet?

Minél engedékenyebb vagy most önmagaddal szemben, tested kívánságait követve, annyival keményebben lakolsz majd, annál több égetni valót gyűjtesz.

II.

Ki miben vétett, abban fog keservesebben bűnhődni.

Ott a resteket égő ösztökekkel döfködi, a torkosokat iszonyú éhséggel, szomjúsággal kínozzák.

A paráznákat és a testi élvezetek kergetőit izzó szurokkal és bűdös kénnel öntözik, az irigyek, mint veszett kutyák, vonítanak a fájdalomtól.

Nem lesz semmi véték, amelyre ne sújtana sajátos büntetés.

Ott a gőgösök szégyennel telnek el, a fősvényeket szálnalmas szegénység szorongatja.

Az ott való kínban nehezebb lesz egyetlen óra, mint itt száz esztendő a legkeményebb vezeklésben.

Ott semmi nyugalomuk, semmi vigasztalásuk nem lesz a bűnhődőknek, itt mégis néha szünete van a fáradozásnak, és enyhülést találunk barátaink vigasztalásában.

Most légy hát gondos, magaddal törődő, most bánd bűneidet, hogy az ítélet napján biztonságban lehess a szentek között.

Mert akkor az igazak nagy bátorságban állnak azokkal szemben, akik sanyargatták és elnyomták őket.

Akkor ítélni fog, aki most alázatosan az emberek ítélete alá veti magát.

Akkor nagy biztonságban lesz a szegény s az alázatos: rettegve retteg a kevély.

Akkor kiderül majd, hogy az volt bölcs e világon, aki Krisztusért megtanult oktan és megvetett emberként élni.

Akkor kedves lesz minden türelemmel viselt zaklattatás, és minden gonoszság befogja száját.

Akkor örvend minden Istennel törődő ember, és kesereg minden istentelen.

Akkor jobban vigad a megsanyargatott test, mint amelyik mindig gyönyörökkel lakott jól.

Akkor fényessé változik a kopott köntös: és elsötétül a finom öltözet.

Akkor több dicséretet kap a szegényes hajlék, mint az aranyos palota.

Akkor hasznosabb lesz az állhatatos béketűrés, mint a világnak minden hatalma.

Akkor jobban felmagasztosul az őszinte engedelmesség, mint minden világi ravaszkodás.

Akkor több örömet szerez a tiszta lelkiismeret, mint a tudós bölcselkedés.

Akkor a gazdagság megvetése többet nyom a latba, mint a földön lakók minden vagyona.

Akkor nagyobb vigasztalást jelent az áhítatos ima, mint a gazdag lakoma.

Akkor nagyobb öröm lesz, hogy megtartottad a szilenciumot, mint hogy sokat szaporítottad a szót.

Akkor többet érnek a szent cselekedetek, mint a sok szép beszéd.

Akkor több tetszésre talál a kemény élet és a szigorú vezeklés, mint minden evilági gyönyörűség.

Tudj most egy keveset szenvedni, hogy akkor a nagyobbaktól szabadulhass.

Itt próbáld meg először, mit bírsz majd odaát.

Ha most olyan keveset tudsz elviselni, hogyan viselnéd az örökké tartó kínokat?

Ha most csekélyke szenvedésben elveszted türelmedet, mire visz a kárhozat tüze?

Lám, valóban nem lehet részed kétféle örömben: hogy evilágon is gyönyörűségben élj, és aztán Krisztussal is uralkodjál.

Ha mindmáig szakadatlanul nagy megbecsülésben és élvezetek közt éltél volna, mi hasznod volna belőle, ha ezennyomban meg kellene halnod?

Minden hiábavalóság tehát, csak az nem, hogy Istent szeressük s egyedül neki szolgáljunk.

Mert az, aki egész szívvel szereti Istent, sem haláltól, sem büntetéstől, sem ítélettől, sem kárhozattól nem fél: a tökéletes szeretet biztos utat nyit Istenhez.

Aki pedig még örömet leli a bűnben, az, nem csoda, ha fél a haláltól meg az ítélettől.

Egyébként is jó, hogy ha már a szeretet nem tart vissza a rossztól, legalább a kárhozattól való félelem kordában tartson.

Aki aztán Isten félelmét nem ismeri, sokáig nem maradhat meg a jóban: hanem előbb-utóbb a sátán hálójába kerül.

25. Azon kell lennünk, hogy egész életünket jobbra tegyük

I.

Légy éber és szorgalmas Isten szolgálatában; gyakran gondold meg, mivégre jöttél ide: miért hagytad el a világot.

Ugye azért, hogy Istennek élj, és lelki emberré válj?

Buzdulj tehát a jóban való haladásra, mert hamarosan megkapod fáradozásod jutalmát és akkor már nem lesz sem félelem sem fájdalom körülötted.

Most egy kicsit fáradozol: és hosszú nyugodalmat, sőt örök boldogságot találsz.
Ha te hűséges és serény maradsz minden tennivalódban, bizonyos, hogy Isten is hűséges és bőkezű lesz a fizetésben.
Nem alhatik ki benned a remény, hogy elnyered a pálmát; de el sem bízhatod magad, hogy el ne lankadj, vagy fel ne fuvalkodjál.

II.

Egyszer valaki nagy lelki nyugtalansággal sokat hányódott félelem és remény között; egy alkalommal előntötte a szomorúság, és a templomban egy oltár előtt leborulva imádkozott.
Ezeket fontolgatta magában: Bárcsak tudnám, hogy végig megmaradok a jóban!
Nyomban hallotta lelkében Isten feleletét.
Vajon, ha tudnád, mitévő volnál?
Tedd most, amit akkor tennél, és biztonságban leszel.
Mindjárt megvigasztalódott, megerősödött, Isten akaratára bízta magát: és megszűnt a nyugtalan hánykolódás.
Nem kutatott többé okvetlenkedve, hogy tudja, mi fog történni, hanem inkább azt tudakolta, mi Isten kedves és teljes akarata: minden jónak elkezdésében és véghezvitelében.
Bízzál az Úrban és tedd a jót, mondja a próféta, és tiéd lesz az ígéret földje, betelsz majd annak gazdagságaival.
Egy tart vissza sokakat a haladástól, önmaguk buzgó javítgatásától: az, hogy irtóznak mindentől, ami nehéz; visszariadnak a küzdelemtől.
Hiszen azok gyarapodnak leginkább, mindenki másnál jobban az erényekben, akik keményebben igyekeznek megküzdeni azzal, ami a legnehezebb és leginkább kedvük ellen való.
Mert ott halad jobban az ember, ott érdemel több kegyelmet, ahol önmagát jobban legyőzi és megtagadja.
Nem egyformán van kinek-kinek mit legyőznie s miben önmegtagadást vállalnia.
De aki szorgalmasabb az igyekezetben, az előbbre jut, még ha több vétkes indulata van is, mint más, aki szelídebb erkölcsű, de kevesebb elszántsággal törekszik az erények megvalósítására.
Kivált két dolog szolgál komoly javulásunkra: hogy erőnek erejével megtartóztassuk magunkat attól, ami iránt a természetünk vétkes hajlandóságot érez, s hogy nagyon buzgón törekedjünk épp arra a jóra, aminek leginkább híjával vagyunk.
Attól is gondosabban őrizkedjél, azt is győzd meg magadban, amit másokban legtöbbször hibáztatsz.
Mindenhol használd fel, ami épülésedre lehet: ha jó példát látsz vagy hallasz, gerjedj föl annak követésére.
Ha pedig megrovásra valót veszel észre, ügyelj, magad is ugyanazt ne tedd.
Vagy ha már megtetted, minél gyorsabban igyekezz szabadulni tőle.
Amint a te szemed másokon jár, téged ugyanúgy mások figyelnek.
Milyen kedves és gyönyörűséges dolog, ha buzgó és istenfélő testvéreket láthatunk magunk körül: akiknek erkölce tiszta, akik megtartják a fegyelmet.
Visszont milyen szomorú és nehéz zabolátlanok között élni, akik nem valósítják, amire hivatásuk szólítja őket.
Milyen veszedelem, ha valaki nem sokba veszi azt az elhatározást, amellyel hivatását vállalta, és az után veti magát, amihez semmi köze.

III.

Sose veszítsd szemed elől, amit fogadtál, és tekints mindig a Megfeszítettre.

Van mit szégyellned, ha Jézus Krisztus életére nézel, hogy még mindig nem igyekeztél jobban ahhoz szabni magadat: pedig régtől fogva járod az Isten útját.

Az a szerzetes, aki figyelmesen és áhítatosan elmerül az Úr életének és kínszenvedésének meggondolásában, abban mindent bőven megtalál, ami csak hasznos és szükséges, nincs szükség arra, hogy Jézuson kívül valami jobbat keressen.

Ó ha szívünkbe költőznék a megfeszített Jézus: mily hamar megtanítana mindenre!

A jó szerzetes mindent kedvesen vesz, és értő lélekkel fogad, amit parancsolnak neki.

A hanyag és lusta szerzetes egyik felháborodásból a másikba esik, és minden felől csak kellemetlenség éri; mert nincs belső vigasztalása: külsőt meg nem kereshet.

A fegyelmen kívül élő szerzetes súlyos botlás kockázatában él.

Aki a kényelmesebbet és a könnyebbet keresi, mindig keservesebb úton jár, mert sem ez, sem az nem tetszik neki.

Hogyan él sok más szerzetes, akik komolyan veszik a kolostori fegyelmet?

Ritkán járnak ki, visszavonulva élnek, szegényesen táplálkoznak, durva ruhákba öltöznek, sokat dolgoznak, keveset beszélnek, sokáig virrasztanak, korán fölkelnek, hosszú időt szánnak imádságra, gyakran elmélkednek: magukat minden szigorú fegyelembe foglalják.

Figyelj a karthauziakra, a ciszterciekre meg annyi más rend szerzeteseire, szerzetesnőire: milyen szorgalmasan fölkelnek minden éjszaka, hogy zsoltározzanak.

Bizony szégyen volna, ha te ebben a szent feladatban restnek bizonyulnál, miközben annyi szerzetes Isten dicséretével ébred.

Ó bárcsak semmi más tennivalónk ne volna, csak Urunkat, Istenünket dicsérhetnénk szívünk, torkunk szakadtáig.

Ó, ha sohasem kellene ennünk meg innunk, vagy aludnunk, hanem mindig Istent dicsérhetnénk, és a lelkiekkel foglalkozhatnánk, akkor sokkal boldogabbak volnánk, mint most, amikor mindenféle szükségben a testnek szolgálunk.

Bárcsak ne volnának ezek a szükségletek, csak a lélek szellemi éhe s jóllakása, amelyben most oly igen ritkán örvendezhetünk.

Amikor az ember eljut odáig, hogy semmiféle teremtetett jótól nem várja vigasztalását, akkor kezdi először igazán kedvét lelteni Istenben, s akkor nyugodtan fogadja a világ bármi változását.

Ha nagy jó éri, annak sem örül, ha kevés, azon sem szomorkodik, hanem teljesen és nagy bizodalommal Istenre hagyatkozik, aki önéki mindenben mindene; aki előtt semmi el nem vész, meg nem hal, hanem minden őérte él, és intésére minden vonakodás nélkül engedelmeskedik.

Tartsd szemed előtt folyton, hova tartasz, s hogy az elveszett idő nem tér vissza soha.

Törekedés és szorgalom nélkül sohasem válhatsz erényes emberré.

Amint lankadni kezdesz, kezdesz romlani.

Ha pedig egészen áttüzesít a jóakarát, békét találsz, és munkádat is könnyebben végzed Isten kegyelme és a jónak szeretete miatt.

A lelkes és szorgalmas ember kész mindenre.

Nagyobb fáradság a vétkek és a gonosz indulatok ellen tusakodni, mint testi munkában veritékezni.

Aki nem kerüli a kis vétkeket, lassan-lassan nagyobbakba botlik.

Esténként mindig örülni fogsz, ha a napot hasznosan töltötted.

Vigyázz magadra, serkentsd magadat, korholgasd magadat, s akárhogy van is mások dolga, te ne hanyagold el önmagadat.

Annai előmeneteled lesz, amennyi erőt magad formálására szánsz.

Második könyv

1. A belső élet

I.

Isten országa bennetek van – mondja az Úr.

Térj teljes szíveddel az Úrhoz, és fordulj el ettől a nyomorult világtól: akkor majd lelked nyugalmat talál.

Tanuld megvetni, ami odakint van, és egész elszánással az odabent valókra figyelni: meglátod, elérkezik hozzád Isten országa.

Mert Isten országa béke és öröm a Szentlélekben, a világ rabjainak nincs részük benne. Hozzád jó Krisztus, és megismerteti veled vigasztalását, ha szíved mélyén méltó lakást készítesz neki.

Minden dicsősége, dísze belülről való, nem is leli kedvét semmi másban.

A befelé figyelő embert gyakran meglátogatja, kedvesen szól hozzá, gyöngéden vigasztalja, nagy békességgel ajándékozza meg, csaknem hihetetlen közvetlenséggel magához öleli. Rajta hát, hívő lélek, készítsd el szívedet ennek a te vőlegényednek: hogy hozzád jöjjön, és benned lakást vegyen.

Hiszen azt mondja: Aki szeret engem, beszédemet megtartja; hozzá megyünk, és lakóhelyet készítünk nála.

Adj hát helyet Krisztusnak, és mindenki mástól tagadd meg a belépés jogát.

Ha Krisztus a tiéd, gazdag vagy és semmi másra nem szorulsz.

Ő gondviselőd és oltalmad, nem kell emberekbe vetned reményedet.

Mert az emberek hamar elváltoznak, és hirtelen eltűnnek, Krisztus pedig örökre megmarad, és mindvégig híven pártodra kel.

Emberben nem érdemes nagyon bizakodni: hiszen ha mégoly használható és szeretetre méltó is, törekény és halandó.

Viszont amiatt sem kell nagyon szomorkodnod, ha valaki ellened fordul vagy vitába száll veled.

Akik ma veled tartanak, holnap ellened fordulhatnak, és fordítva is, akár a szél fúvása.

II.

Vesd minden bizalmadat Istenbe, félelmednek, szeretetednek egyetlen tárgya ő legyen.

Ő majd megfelel érted, és jóra igazítja lépéseidet.

Nincs itt maradandó városod, akárhol vagy, vendég vagy, zarándokszállást keresel, nyugalmad nem is lesz soha, hacsak bensődben Krisztussal nem egyesülsz.

Mit nézelődöl itt, mikor nem ez a te megnyugvásod helye?

Úgy van rendjén, hogy a mennyben végy állandó lakást, és minden földi dologra csak mintegy átmenőben vess tekintetet.

Minden elmúlik, s velük együtt te is.

Jól vigyázz: hozzá ne tapadj ahhoz, ami múlandó, hogy el ne fogjon, és veszted ne okozza.

A Magasságban Lakót keresd gondolatoddal, és imádságodat szüntelen Krisztushoz irányítsd.

Ha magasztos, mennyei gondolatok elmédbe nem férnek, keress megnyugovást Krisztus kínszenvedésében, és vegyél örömet lakást az ő szent sebeiben.

Mert ha Jézus sebeiben és drága stigmáiban igaz bensőséggel menedéket keresel, a megpróbáltatás idején biztos erőforrásra találsz, nem gondolsz majd az emberek véleményével, s még a rágalmazást is könnyen viseled.

Krisztust is megvetették itt a földön az emberek, mikor szükségét szenvedett, ismerősei és barátai is elhagyták szégyenletesen.

Krisztus szenvedni akart és vállalta a megvettetést, s te mersz valaki ellen panaszkodni?

Krisztusnak voltak ellenségei és szidalmazói, s te azt szeretnéd, hogy mindenki barátod meg jötevőd legyen?

Hogyan szolgálhatnád meg a türelem koronáját, ha minden elkerülne, ami kedved ellen van?

Ha az után vágyakozol, hogy semmi rosszban se legyen részed, hogyan lehetnél Krisztus barátja?

Állj helyt Krisztussal és Krisztusért, ha Krisztussal együtt uralkodni akarsz.

Ha egyszer igazán behatoltál volna Jézus belső gazdagságába, és valamicskét megízlelted volna az ő szenvedélyes szeretetét, most semmit sem törődnél saját kényelmeddel vagy kényelmetlenségeddel, inkább örülnél annak, ha gyalázat ér, mert Jézus szeretete arra indítja az embert, hogy megvesse önmagát.

Aki szereti Jézust és az igazságot, aki igazán belső életet élő ember és mentes minden rendetlen vonzalomtól, az szabadon Istenhez térhet, lélekben ki tud emelkedni önmagából, és termékeny békére talál.

Aki mindent igaz valósága szerint ítél meg, nem úgy, ahogyan beszélnek meg vélekednek róla, az az igazi bölcs, Isten tanítja, nem emberek.

Aki a belülválók szerint igazítja életét, és az elintézni valókat nem annyira a külső szempontok szerint mérlegeli, az nem válogat a helyben, nem várja az alkalmasabb időt, hogy imádságos gyakorlatait elvégezze.

A belső ember egykettőre összeszedi magát, mert egészen sohasem feledkezik rá az odakint valókra.

Nem akadály számára a külső munka, vagy ha egy ideig valamivel foglalkoznia kell, hanem ami előadódik, ahhoz alkalmazkodik.

Aki belsőleg fölkészült és rendbeszedett, azt nem zavarja meg az embereknek csodálatos és a józan ésszel ellenkező viselkedése.

A világnak gátló és megosztó hatása olyan mértékben érvényesül életünkben, amennyiben mi magunk a világ javaihoz kapcsolódunk.

Ha belül egészen rendben volnál, és szíved tiszta volna, minden javadra válnék, előmeneteledet segítené.

Azért szerez sok minden alkalmatlanságot neked, azért zavar meg, mert még nem haltál meg egészen önmagadnak: és nem szakadtál el minden evilági dologtól.

Semmi úgy be nem szennyezi, és meg nem költözi az ember szívét, mint a teremtetett javak mértéktelen szeretete.

Ha elutasítod a külső vigasztalásokat, képes leszel a mennyei dolgok szemléletére, és gyakran örvendezhetsz bensődben.

2. Az alázatos igénytelenség

I.

Ne sokat latolgasd, ki van veled, ki ellened; azon légy, azzal törődj, hogy Isten veled legyen mindenben, amit teszel.

Legyen tiszta a lelkiismereted, akkor Isten lesz erős védelmeződ.

Márpedig akit Isten segíteni akar, annak nem árthat senki gonoszsága.

Ha tudsz hallgatni és tűrni: minden biztonnal meglátod Isten segítségét.

Ő tudja idejét és módját annak, hogy szabadulást szerezzen neked: így hát egészen órá kell bíznod magad.

Istené a segítség, ő szabadít meg minden gyalázattól.

Sokszor megkívánja alázatosságban való gyarapodásunk, hogy hibáinkat mások megtudják s miattuk megrójanak.

Ha hibáinkért megalázkodunk, könnyen engesztelődésre indítunk másokat, és a ránk neheztelőknek kicsiny fáradsággal elégtételt szerzünk.

II.

Az alázatos embert Isten védelmezi és megszabadítja: az alázatost szereti és vigasztalja.

Az alázatos emberhez lehajol, az alázatost kegyelmével halmozza el, és a megvettetés után megdicsőíti.

Az alázatos előtt fölfedi titkait: gyöngéd hatalommal magához hívja, vonja őt.

Az alázatos ember a megvettetésben is békét talál, mert Istenre épít és nem a világ ítéletére.

Ne hidd, hogy valamire is vitted, ha magad mindenkinél kisebbnek nem gondolod.

3. A jó és békességszerző ember

I.

Előbb legyen meg benned a béke, akkor mások között is békességet szerezhetsz.

A békességszerző ember nagyobb áldás, mint a nagy tudományú.

A szenvedélyektől vezetett ember a jót is rosszra fordítja, és könnyen elhiszi másról a rosszat.

A jó és békességes ember mindent jóra irányít.

Akinek a békesség az otthona, az senkire sem gyanakszik.

Aki viszont elégedetlen és felháborodott, azt mindig valami gyanú nyugtalanítja.

Maga sem nyughatik, mást sem hagy nyugton.

Gyakran mond olyasmit, amit nem kellene mondania, s elmulasztja, amit jó lett volna megtennie.

Azt figyelj, mi kötelessége volna másnak, s a maga dolgát elhanyagolja.

Először magadra fordítsd buzgóságodat, aztán majd joggal buzgólkodhatsz felebarátod körül.

Te értesz ahhoz, hogy saját tetteidet mentegesd, szépítgesd, de mások mentségét hallatlanra veszed.

Méltóbb volna, hogy magadat vádold és testvéredet mentegesd.

Ha azt akarod, hogy mások elfogadjanak, fogadd el te is a többieket.

II.

Nézd csak, milyen messze vagy még az igazi szeretettől és alázatosságtól: amely senki másra nem néz haraggal, méltatlankodással, csak önmagára.

Nem nagy szó derék és szelíd emberekkel egyetértésben élni: ez mindenkinek természet szerint kellemes, hiszen ki-ki örömet marad békében, s akik úgy gondolkodnak, mint ő, azokat jobban szereti.

De nagy kegyelem és nagyon dicséretes, valóban férfira valló tett békében meglenni goromba, gonosz, fegyelmezetlen emberekkel, vagy akár olyanokkal, akiknek eszejárása más, mint a miénk.

III.

Vannak, akik magukat békességbe foglalják, és másokkal is békességben élnek.

És vannak olyanok is, akik magukban sem teremtenek békét, másokat sem hagynak békében.

Másoknak is terhére vannak, de leginkább önmaguknak.

Vannak végül olyanok, akik a békességben otthonra találtak, és azon vannak, hogy másokat is megbékítsenek.

Igaz: ebben a nyomorúságos életben inkább abban lehet békességünk, hogy alázatosan elviseljük ami kedvünk ellen van, nem abban, hogy egészen elkerül bennünket a bosszúság.

Aki jobban megtanul tűrni, nagyobb békéje lesz.

Az ilyen ember meggyőzi önmagát, a világnak ura, Krisztus barátja és a mennyország örököse.

4. A szív tisztasága és egyszerűsége

I.

Két szárny emeli az embert a föld fölé: a meg nem osztott egyszerűség és a tisztaság.

Az egyszerűségnek a szándékot, a tisztaságnak a cselekvést kell jellemeznie.

Az egyszerűség Istenre irányít, a tisztaság birtokba veszi őt és örömét leli benne.

II.

Semmi jótett nem lesz haladásod gátja, ha bensődben szabad vagy minden rendezetlen érzéstől.

Ha semmi másra nem törekszel, csak Isten tetszésére és felebarátod javára, belső szabadságnak örvendezhetsz.

Ha helyén volna a szíved, akkor számodra minden teremtmény az isteni élet tükre és a szent tanítás könyve volna.

Nincs olyan kicsiny és semmit érő teremtmény, amely Isten jóságát ne tükrözné.

Ha szívedben jó és tiszta volnál, mindent akadály nélkül látnál és helyesen fölfognál.

A tiszta szív előtt megnyílik az ég is, a pokol is.

Ki-ki úgy ítéli meg a kívülről valót, amilyen belül ő maga.

Ha van öröm a földön, az a tisztaszívű emberé.

S ha valahol van kátyú, zaklattatás, azt legjobban a rossz lelkiismeretű ember ismeri.

Amint a tűzbe rakott vas megtisztul a rozsdától, és egészen ragyogóra izzik, úgy az ember is, ha szíve mélyéből Istenhez tér, leveti restségét, és új emberré változik.

Mihelyt az ember buzgósága meghűlik, mindjárt megriad a legkisebb tehertől is, és keresi a külső vigasztalást.

De ha mindenben erőt vesz önmagán, és férfias elszántsággal Isten útjára tér, akkor kevésbe vesz, ami azelőtt nehezére esett.

5. A helyes önismeret

I.

Kell, hogy egy kevésbé tudjunk bizalmatlanok lenni önmagunk iránt, mert gyakran híjával vagyunk a kegyelemnek és a lelki érzékenységnek.

Kevéske világosság van bennünk, s azt is egy-kettőre elveszítjük hanyagságunk miatt.

Gyakran rá sem eszmélünk, hogy belül mily vakok vagyunk.

Gyakran rosszat teszünk, s még rosszabbul mentegetőzünk.

Olykor az indulat fűt, és buzgóságnak véljük.

Másokat megrovunk apróságok miatt, magunkban a nagyobb hibát sem vesszük észre.

Elég hamar észleljük s latra vetjük, amit másoktól szenvedünk, s oda se hederítünk arra, mit kell miattunk másnak elszenvednie.

Aki a maga vétkét igazán, pontosan lemérné, az nem ítélné másról olyan keményen.

II.

A lelki embernek – bármennyi gondja van –, a legfőbb gondja önmaga.

Aki pedig lelkiismeretesen ügyel magára, annak mások megszólásától könnyű tartózkodnia. Sohasem válik belőled összeszedett, igazán lelki ember, ha nem tanulsz meg hallgatni arról, ami nem a te dolgod, s figyelmedet nem fordítod önmagadra. Ha egészen magadra és Istenre figyelsz, nem kavar majd föl, amit odakinn tapasztalsz. Hol vagy, ha belső jelenléted megszűnik? S bár mindent bejártál is, mire volt jó, ha elveszítetted önmagadat? Békére és igaz belső azonosságra szól a rendeltetésed: kell, hogy minden mást kevesebbre tarts, és csak önmagadra ügyelj. Nagyon sanyarú helyzetbe kerülsz, ha valami mulandót nagyra becsülsz.

III.

A te szemedben semmi se legyen nagy, magasztos, kedves vagy kíváncsú, csak Isten maga, vagy ami Istenre utal. Tartsd mind hiábavalónak, ami vigasztalást teremtmény nyújthat neked. Az Istent szerető lélek fölébe nő mindennek, ami Istennél alábbvaló. Egyedül Isten az örökkévaló és megmérhetetlen, a mindeneket betöltő, egyedül ő a lélek vigasztalása és szívünk igaz öröme.

6. A tiszta lelkiismeretű ember öröme

I.

A derék ember dicsősége: a tiszta lelkiismeret. Legyen tiszta a lelkiismereted, s mindig jókedvű leszel. A tiszta lelkiismeret sok mindennek elviselésére képessé tesz, és jókedvű a balsorsban is. A rossz lelkiismeret mindig félénk és nyugtalan. Nyugodtan alszol, ha szíved nem vádolhat. Különben ne örvendj, csak amikor helyesen cselekedtél. Soha sincs igazi örömük, sem belső békességük a gonoszoknak, mert „nincs békéjük az istenteleneknek” – mondja az Úr. Még ha azt mondják is: békében vagyunk, nem félünk semmi bajtól, ki merne ártalmunkra lenni! – ne higgy nekik! Mert hirtelen fölkél Isten haragja, és semmivé válnak tetteik, szándékaik pedig elenyésznek. Helyt állni a megpróbáltatásban nem nehéz annak, aki szeret: mert így helyt állni annyi, mint Krisztus keresztyében dicsekedni. Tünékeny dicsőség, amit emberek adnak, tőlük fogadunk. Az evilági dicsőséget mindig szomorúság kíséri.

II.

A jó emberek dicsősége lelkiismeretükben van, nem az emberek ajkán. Az igazak öröme Istentől ered és Istenben van, az igazságnak örvendenek. Aki az igaz és örök dicsőségre szomjazik, az nem fut az ideigvaló után. Aki pedig az ideigvaló dicsőséget keresi, vagy szívből meg nem veti, az a mennyeit bizonyosan nem becsüli eléggé. Nagy szívbeli nyugalmat élvez, aki nem sokba veszi a dicséretet és a szidalmat. Könnyen elégedett és csöndes szívű lesz, akinek tiszta a lelkiismerete. Nem vagy szentebb, ha dicsérnek, sem hitványabb, ha szidnak, ami vagy, az vagy, s nem mondhatnak nagyobbak, mint amekkora Isten előtt vagy. Ha arra figyelsz, mi vagy odabent, önmagad előtt, akkor nem gondolsz azzal, mit beszélnek rólad az emberek. Az ember a külsőt látja, Isten pedig a szívedben olvas.

Az ember a tetteket méri le, Isten pedig a szándékokat.

Aki mindig jót tesz, de ugyanakkor kevésre tartja önmagát, az alázatos lelkű ember.

Aki semmi teremtetten lénytől nem vár vigasztalást, az nagy tisztaságról és belső biztonságról tanúskodik.

Aki semmi külső tanúságot nem keres a maga védelmére, arról nyilvánvaló, hogy egészen Istenre bízta magát.

Mert azt mondja Szent Pál: „Nem az a kipróbált ember, aki magát ajánlja, hanem akit Isten ajánl.”

A lelki ember állapota az, hogy bensejében Istennel járjon, és semmi külső vonzalom fogva ne tartsa.

7. Jézust mindennél jobban kell szeretnünk

I.

Boldog, aki megérti, mit jelent Jézust szeretni, s önmagunkat megvetni Jézusért.

Mindent, ami kedves, el kell hagynunk a kedvesünkért, mert Jézus azt kívánja, hogy csak őt szeressük minden fölött.

A teremtmény szeretete ingatag és megbízhatatlan, Jézus szeretete hűséges és állandó.

Aki teremtményhez tapad, elesik az esendővel: aki Jézust öleli át, örök támaszt talál.

II.

Őt szeresd, őt nyerd meg barátodnak, ha mindenki elhagy, akkor is veled marad, s holtodban veszni nem enged.

Egyszer mindenkitől el kell szakadnod, ha tetszik, ha nem.

Éltedben, holtodban Jézushoz ragaszkodj, az ő hűségére számíts, mert egyedül ő lehet segítségedre akkor, amikor minden elvész.

A te kedvesed olyan természetű, hogy vetélytársat nem tűr maga mellett, egymaga akarja birtokolni szívedet, királyként elfoglalni azt saját trónusa gyanánt.

Ha értenél ahhoz, hogy minden teremtménytől megüresedj, Jézus szívesen laknék veled.

III.

Majd mindennek vesztét láthatod, amit Jézuson kívül emberekre építesz.

Ne bízz a szélről ingatott nádban, ne támaszkodjál reá, mert minden ember akár a fű, elhullik minden dicsősége, mint a mezei virág.

Hamar megcsalatkozol, ha csak az emberek külső viselkedésére figyelsz.

Ha csak másokban keresed vigasztalásodat, hasznodat, többször látsz kárt, mint gyarapodást.

Ha mindenben Jézust keresed, bizonyosan megtalálod Jézust.

Ha pedig magadat keresed, vesztettedre magadat találod mindenütt.

Mert az az ember, aki nem keresi Jézust, többet árt magának, mint az egész világ és minden ellensége.

8. Jézus bizalmas barátsága

I.-a)

Amikor Jézus velünk van, minden jól megy, és semmi sem látszik nehéznek.

Amikor pedig Jézus nincs velünk, minden nagyon nehéz.

Mikor Jézus elnémul bennünk, semmit sem ér a külső vigasztalás.

Ha pedig Jézus csak egy szót is szól, nagy vigasztalást szerez.

Ugye Mária Magdolna mindjárt fölserkent arról a helyről, ahol sírt, amikor Márta megszólította: Itt van a mester és hív téged.

Boldog az az óra, amelyben Jézus a könnyek közül a lélek örömére hív.
Milyen sivár és kemény az ember Jézus nélkül.
Milyen oktalan és hiábavaló, ha valamit kívánsz Jézuson kívül!
Nagyobb veszteség az, mint ha az egész világot elvesztenéd.
Mit adhat neked a világ Jézus nélkül?
Jézus nélkül lennünk sanyarú pokol, Jézussal lennünk édes paradicsom.
Ha veled lesz Jézus, semmiféle ellenség nem lehet ártalmadra.
Aki Jézust meglesi, drága kincset talált, megtalálta a legeslegfőbb jót.
Aki pedig Jézust elveszti, nagyon sokat veszít, többet, mint az egész világ.
Koldusnál koldusabb, aki Jézus nélkül él: s az a leggazdagabb, aki jóban van Jézussal.

I.-b)

Nagy művészet érteni ahhoz, hogy Jézussal elbeszélgessünk, nagy okosság tudni, hogyan tarthatjuk magunknál Jézust.
Légy alázatos és békesség-kedvelő; akkor veled lesz Jézus.
Légy befelé élő, nyugodalmas ember, akkor nálad marad Jézus.
Egy-kettőre megfutamítod Jézust, és kegyelmét is elveszíted, ha az odakint valókhoz húzol.
Ha pedig őt megfutamítottad, elveszítetted, kihez futsz majd akkor, hol keresel barátot?
Barát nélkül nem lehetsz érdemes ember, s ha Jézus nem lesz mindenkinél kedvesebb barátod, nagyon szomorú és elhagyatott leszel.
Fonákul jársz tehát el, ha valaki másban bízol vagy örvendezel.
Inkább azt kell választanunk, hogy az egész világ forduljon ellenünk, mint hogy Jézust megsértsük.
Így hát mind között, aki kedves neked, Jézus legyen a legkedvesebb.

II.

Mindenkit Jézusért szeress, Jézust pedig önmagáért.
Egyedül Jézus az, akit különös szeretettel kell szeretnünk, őt minden barátunknál jobbnak, hívebbnek ismerjük.
Őérte, őbenne mind barátaid, mind ellenségeid legyenek kedvesek neked.
Imádkozz értük mindnyájukért, hogy őt megismerjék és szeressék.
Sose kívánd, hogy külön figyelemmel dicsérjenek vagy szeressenek, mert ez egyedül Istent illeti, akihez nincs hasonló.
Ne óhajtsd senkinek szívét lefoglalni, téged se foglaljon le másnak szerelme, hanem Jézus legyen benned és minden jóakarátú emberben.
Szíved legyen tiszta és szabad, semmi teremtmény ne hálózza be.
Mindent le kell vetned, és tiszta szívvel kell Istenhez fordulnod, hogy megnyílhas és láthasd, mily édes az Úr.
Bizony el nem jutsz idáig, csak ha kegyelme eléd jó és vonzani kezd, hogy miután egészen kiüresedtél és fölszabadultál, egyedül te magad egyedül övele egyesülhess.
Mert mikor Isten kegyelme bennünk működik, akkor mindenre van erőnk.
Amikor pedig elhagy, szegények és gyámoltalanok vagyunk, csak ostor alá valók.
De ilyenkor sem kell magunkat elhagynunk, kétségbeesnünk, hanem inkább háborgás nélkül Isten akarátára kell hagyatkoznunk, s mindent, ami nyakunkba szakad, Jézus Krisztus dicsőségére eltűrnünk, mert télre nyár következik, az éjszakára nappal virrad, vihar után fölragyog a nap.

9. Amikor minden vigasztalásnak híjával vagyunk

I.

Nem nehéz akkor kevésbe venni az emberi vigasztalást, amikor Isten vigasztal.

De nagy, igen nagy szó, ha valaki mind emberi, mind isteni vigasztalástól megfosztva is helyt áll, Isten dicsőségéért igyekszik elviselni lelki számkivetését, semmiben sem keresi önmagát, nem tekint saját érdemére.

Mi van abban, ha jókedvű vagy és áhítatos a kegyelem látogatásának idején?

Ezt az órát mindenki várva várja.

Könnyű lovaglása esik annak, akit Isten kegyelme hordoz.

Csoda-e, ha nem érzi a terhet, akit a Mindenható hord a tenyerén, akit a legnagyobb vezér vezet?

Jólesik nekünk, ha van valami vigasztalásunk, és nehezen vetközzük le önmagunkat.

Szent Lőrinc vértanú meg a pap, akinek diakonusa volt, azzal győzte le a világot, hogy semmibe vette mindazt, ami a világban kíváncsnak mutatkozik.

Krisztus szeretetéért még azt is jó szívvel eltűrte, hogy elválasszák tőle Isten főpapját, Sixtust, akit annyira szeretett.

Így a Teremtő iránt tanúsított szeretete nagyobbak bizonyult az emberek iránt valónál, és az emberi vigasztalás helyett inkább Isten akaratát kereste.

Így tanuld meg te is elhagyni Isten szeretetéért – még oly szükséges és kedves barátodat is, s ne keseredj el, ha barátod elhagy, inkább gondold meg, hogy egyszer mindnyájunknak el kell szakadnunk egymástól.

Sokat és sokáig kell az embernek magával viaskodnia, míg megtanulja egészen legyőzni önmagát, s minden érzését-indulatát Istenre összpontosítani.

Mikor az ember önmagában bíz, könnyen lehajol emberi vigaszért.

De aki igazán szereti Krisztust, és szorgalmasan törekszik a tökéletesedésre, az nem bukik a vigasztalások után, nem keres szívet melegítő élményeket, hanem inkább azon van, hogy Krisztusért kemény próbák közt is megálljon, és nehéz föladatokat is megoldjon.

II.

Amikor tehát Isten lelki vigasztalásban részesít, adj érte hálát, és fogadd el, de Isten ajándékaént fogadd, ne saját érdemed jutalmaként.

Ne fuvalkodj fel, ne örülj szertelenül, hiába ne hivalkodj, inkább tegyen alázatosabbá az ajándék, tetteidben is légy körültekintőbb, tiszteletteljesebb, mert elmúlik majd az az óra, és rádszakad a kísértés.

Amikor pedig elvétetik a vigasztalásod, ne ess rögtön kétségbe, hanem alázatosan és türelmesen várd bizalommal a mennyei látogatást, mert elég hatalmas az Isten ahhoz, hogy megsokszorozva visszaadja neked vigasztalását.

Nem új, nem szokatlan ez azoknak, akik jártasak Isten útjaiban, mert a nagy szentek és a régi próféták életében gyakori volt az efféle változás.

Azért mondta egyikük Isten kegyelmi látogatásának idején: „Így szóltam bőségemben: nem ingok meg soha.”

Mikor pedig eltávozott tőle az a kegyelem, amelyben része volt, hozzáfűzte: „Elfordítottad tőlem arcodat, megrendültem.”

De még így sem esett kétségbe, hanem annál hevesebben fohászkodott Istenhez, mondván: „Hozzád kiáltok, Uram, Istenemhez könyörgök.”

Végül betakarította imádságának gyümölcsét, és tanúságot tett arról, hogy meghallgatásra talált, mondván: „Meghallgatott az Úr és megszánt engem, az Úr lett az én segítőm.”

De miben?

„Örökre váltottad – mondja – panaszomat, és vigadozásba foglaltál engem.”

Ha így történt nagy szentekkel, nekünk gyarlóknak, szegényeknek sem szabad kétségbe esnünk azért, hogy hol buzgóság, hol lelki szárazság a sorsunk.

A Lélek jön, majd visszavonul – akaratának tetszése szerint.

Azért mondja Jób: „Meglátogatod őt virradatkor, és hirtelen próbára veted.”

III.

Miben reménykedhetem tehát, vagy mibe vethetem bizalmamat, ha nem egyedül Isten nagy irgalmasságába, a mennyei kegyelem reménységébe?

Mert hiszen még ha kezünk ügyében vannak is derék, istenfélő emberek, jó barátok, vagy szent könyvek, szép olvasmányok, vagy gyönyörű énekek és himnuszok, mindez keveset ér, nemigen ízlik, ha elhagy a kegyelem és saját szegénységemben magamra maradok.

Akkor nincs jobb orvosság, mint a türelem meg az, hogy magam megtagadom és Istenre bízom.

Soha senkit nem találtam, aki olyan vallásos és olyan jámbor lett volna, hogy Isten egyszer-e egyszer meg ne vonta volna tőle a kegyelmét, hogy ne érezte volna buzgóságának lankadását.

Egy szent sem ragadtatott olyan magasra, nem részesült akkora megvilágosodásban, hogy előbb-utóbb kísértést ne szenvedett volna.

Mert nem méltó az Isten mélységes titkainak ismeretére, aki Istenért valami zaklattatásban meg nem próbáltatott.

A közeledő vigasztalásnak jele szokott lenni a megelőző kísértés.

Mert mennyei vigasztalását a kísértésben megpróbált embereknek ígérte Isten.

„A győztesnek – mondja – enni adok az élet fájáról.”

Hiszen arra való az isteni vigasztalás, hogy erősebbek legyünk a megpróbáltatások elviselésében.

A kísértés pedig azért követi a vigasztalást, hogy el ne bizakodjunk a jóban.

Az ördög nem alszik, a test nem halott, légy hát kész szüntelen a küzdelemre, mert jobbról, balról soha nem nyugvó ellenség vesz körül.

10. Isten kegyelméért hálával tartozunk

I.

Miért keresel nyugodalmat, hiszen fáradozásra születél.

Inkább a tűrésre rendezkedjél be, ne a vigasztalásra, a kereszthordozásra, ne az öröme.

A világ fiai közül is ki ne vállalna szívesen a vigasztalást meg a lélek vidámságát, ha mindig része lehetne benne?

Hiszen a lelki vigasztalás gyönyörűsegebb evilág minden gyönyörénél, minden testi élvezetnél.

Mert minden evilági öröm vagy csalóka, vagy rút.

Csak a lélek öröme jelent igaz és tisztességes vígságot, amit az erény ad, és Isten áraszt a tiszták szívébe.

De ezekkel az Istentől származó vigasztalásokkal senki sem bővelkedhetik kénye-kedve szerint, mert a kísértés ideje nem sokáig távozik.

Sok minden ellene van Isten kegyelmi látogatásának: a lélek hazug szabadsága és a túlságos önbizalom.

Isten jót tesz velünk, amikor vigasztalásának kegyelmében részesít, de mi rosszat teszünk, amikor nem tulajdonítunk mindent Istennek hálaadó imádságunkban.

Azért nincs is bennünk szabad folyása a kegyelem sok ajándékának, mert hálátlanok vagyunk a kegyelemosztó Isten iránt, és nem vezetünk vissza mindent a forráshoz, amelyből kibuggyant.

Mert aki hálás a kegyelemért, az mindig újabb kegyelemben részesül, de a fennhéjázótól elvételik az, amit meg szokott kapni az alázatos.

Nem kívánok olyan vigasztalást, amely a töredelemben szegényebbé tenne.

Nem vágyódom a kinyilatkoztatott igazságoknak olyan átélésére, amelyből kevélység fakadna.

Mert nem minden szent, ami magasztos, nem mindig jó, ami jólesik, nem minden vágyunk tiszta, és nem föltétlenül kedves Isten előtt, ami nekünk kedvünkre van.

Örömmel fogadom azt a kegyelmet, amelynek segítségével mind alázatosabb és megilletődöttebb leszek, mind készebb arra, hogy önmagamból kilépjek.

II.

Aki jártas a kegyelem ajándékában, és megnevelődött az attól való megfosztásnak ostorcsapásai alatt, az nem lesz oly vakmerő, hogy bármi jót magának tulajdonítson, hanem inkább szegénynek és csupasznak vallja önmagát.

Ismerd Istenének, ami az övé, s azt tulajdonítsd magadnak, ami a tiéd.

Vagyis adj hálát Istennek a kegyelemért, és csak magad vádold a bűneidért, gondold meg, hogy téged semmi meg nem illet, csak az értük járó büntetés.

Foglald el mindig az utolsó helyet, akkor neked adják a legelsőt, mert a magaslat meg nem áll anélkül, ami odalent van.

Isten azokat ismeri legnagyobb szenteknek, akik legkisebbek önmaguk szemében, s minél nagyobb dicsőség veszi őket körül, annál alázatosabbak.

Igazsággal, mennyei dicsőséggel sosem telnek el, akik kapva kapnak a csalóka dicsőségen.

A kevélyek teljesen alkalmatlanok arra, hogy Istenben alapot vessenek és megszilárduljanak.

Azok pedig, akik Istennek tulajdonítják mindazt a jót, amiben részük van, egymástól nem várnak dicséretet, hanem csak arra a dicsőségre törekszenek, amely Istentől való, és azon vannak, hogy bennük és minden szentben Isten dicsőüljön meg minden fölött, mindig csak erre törekszenek.

Légy hát hálás a legcsekélyebbért is, akkor méltó leszel arra, hogy többet kapjál.

Tekintsd a legkisebbet a legeslegnagyobbaknak, s ami inkább megvetésre méltó, azt különleges ajándéknak.

Ha az ajándékozó méltóságát megfontolod, semmi adományát nem véled majd kicsinek, silánynak.

Mert nem kicsi az, amit a fölséges Isten ad.

Még ha büntetést, csapásokat mérne is rád, azt is hálával kell fogadnod, mert amit enged, hogy történjék velünk, mind üdvösségünkre fordítja.

Aki Isten kegyelmében meg akar maradni, legyen hálás a vett kegyelemért, türelmes a kegyelem megvonásakor.

Imádkozzék, hogy visszatérjen, óvatos és alázatos legyen, hogy el ne vesszen.

11. Kevesen vannak, akik Jézus keresztyét szeretik

I.

Sokan sűrögnek Jézus körül, akik szeretik az ő mennyei országát, kevesen, akik keresztyé alá hajtják vállukat.

Sokan vannak, akik vágyakoznak vigasztalására, de kevesen kérnek részt a megpróbáltatásból.

Lakomájában sokan mellé ülnek, böjtjét kevesen vállalják.

Arra mindenki vágyakozik, hogy vele örvendezzek, kevesen akarnak valamit szenvedni érte.

Sokan követik Jézust a kenyértörésig, de kevesen isszák ki vele a szenvedés kelyhét.

Sokan áldják a csodáit, kevesen követik a kereszty gyalázatáig.

Sokan szeretik Jézust addig, míg kellemetlenségük nem támad miatta.
Sokan dicsérik és áldják, míg tőle vigasztalásokban részesülnek.
Amint pedig elrejtőzik és egy kis időre magukra hagyja őket, vagy panaszkodni kezdenek,
vagy túlságosan is elhagyják magukat.
Ám akik Jézust Jézusért szeretik, és nem saját vigasztalásuk miatt, azok éppúgy áldják őt a
zaklattatásban, és ha szívük szakadna is, mint a legédesebb vigasztalás idején.
S ha sosem akarná vigasztalásban részesíteni őket, akkor is mindig dicsérnék, és hálát
adnának neki.
Ó, mire nem képes a Jézust irányzó tiszta szeretet, amelybe nem vegyül semmi önérdek vagy
önszeretet.
Hát nem béresnek kell-e mondani mindazokat, akik folyton vigasztalást keresnek?
Nem az igazolódik-e róluk, hogy inkább magukat szeretik, nem Krisztust?
Hiszen folyvást saját javukon, hasznukon jár az eszük.

II.

Hol van olyan ember, aki ingyen akarná Istent szolgálni?
Kevés válik annyira lelki emberré, hogy mindent levessen magáról.
Mert ki találna lélekben igazán szegényt, minden teremtménytől elszakadottat?
Bizony messze földön becsben áll az ilyen.
Ha mindenét odaadná is az ember, még semmi az, ha sanyarú bűnbánatot tart: édeskevés, ha
minden tudományba beavattatott: messze jár még, ha tündöklő erényre, lángoló
buzgóságra tett szert, még soknak híjával van: tudniillik egynek, ami a legeslegfontosabb.
Mi az?
Hogy miután mindentől elszakadt, szakadjon el magától is, egészen lépjen ki önmagából, és
semmit meg ne tartson önmaga szeretetéből.
És miután mindent megtett, amiről tudta, hogy meg kell tennie, érezze úgy, hogy semmit se
tett, ne vegye sokba, amit sokra lehetne tartani, hanem őszintén haszontalan szolgának
hirdesse magát, amint az Igazság kívánja.
Ha megteszitek mindazt, amire szól a meghagyások, mondjátok, haszontalan szolgák
vagyunk.
Így valóban szegény és lélekben mezítelen lehet, és elmondhatja a prófétával: magányos és
szegény vagyok én.
De senki sem gazdagabb, hatalmasabb és szabadabb annál, aki el tudja hagyni önmagát és
mindenét, és vállalni tudja a legutolsó helyet.

12. A szent kereszt királyi útja

I.

Sokan keménynek látják ezt a szót: tagadd meg magadat, vedd föl kereszted, és kövesd
Jézust.
De sokkal keservesebb azt a végső szót hallani: Távozzatok tőlem, átkozottak az örök tűzre.
Márpedig akik most örömet hallják és követik a keresztről szóló evangéliumot, akkor majd
nem rettegnek az örök kárhozat hallásától.
E kereszt jele lesz az égben, amikor az Úr eljön, hogy ítéljen.
Akkor a kereszt szolgálói, akik életüket a Megfeszítettnek szabták, nagy bizalommal járulnak
majd az ítélő Krisztus elé.
Mit félsz hát fölvenni a keresztet, ha azzal juthatsz el Isten országába?
A keresztben van az üdvösség, a keresztben az élet, a keresztben az ellenségtől való oltalom,
a keresztben a mennyi öröm kiáradása, a keresztben lelkünk ereje, a keresztben szívünk
vigadozása, a keresztben az erény summája, a keresztben az életszentség foglalatja.

Nincs léleküdvösség, örök életre nyíló remény, csak a kereszten.
 Vedd hát föl a keresztedet és kövesd Jézust, akkor az örök életre jutsz.
 Előtted jár vállán a kereszttel, meghalt érted a kereszten.
 Hogy te se átalld kereszted hordozni, és vágyva vágyj meghalni a kereszten.
 Mert ha vele együtt meghalsz, vele életre támadsz.
 Ha társa leszel kínjai közt, részed lesz dicsőségében is.
 Íme hát minden a kereszten áll, minden a halálon fordul, nincs is más út az életre és az igaz
 belső békére, csak a szent kereszté s a mindennapos önmegtagadásé.
 Járj, amerre akarsz, keresd, ami csak eszedbe ötlik, sem fönt magasztosabbat, sem lent
 biztonságosabbat nem találsz a szent kereszt útjánál.
 Intézz és rendezz mindent akaratom és jótetszésed szerint, csak azt találod mindenütt, hogy
 valamit túrnöd is kell, ha tetszik, ha nem; s így a keresztet mindig fölled.
 Mert hol testi fájdalmat érzel, hol lelkedben kell belső háborúságot elviselned.
 Néha Isten hagy el, máskor felebarátod vet próbára, s ami még rosszabb, sokszor magad
 terhére leszel, és semmi orvosság, vigasztalás szabadulást, könnyebbülést nem ad, hanem
 addig kell túrnöd, míg Isten akarja.
 Mert Isten azt akarja, hogy megtanuld a zaklattatást vigasztalás nélkül eltűrni, és hogy
 magadat egészen neki vesd alá, hogy a zaklattatás alázatosabbá tegyen.
 Senki szívből úgy át nem érzi Krisztus szenvedését, mint akinek hasonló szenvedésben része
 volt.
 A kereszt tehát mindig készen van, mindenütt vár téged.
 Nem futhatsz el előle, bárhová szaladj, mert akárhová vetődöl, magadat le nem rakhatod,
 magadra mindig rátalálsz.
 Tekints föl, tekints le, tekints ki, tekints befelé: mindenütt megtalálod a keresztet, kell is,
 hogy mindenütt béketűréssel légy, ha belső békességet akarsz, és el akarsz nyerni az örök
 koronát.

II.-a)

Ha örömet hordozod a keresztet, ő hordoz téged, és a kívánt véghez vezet, ahol tudniillik
 vége szakad a szenvedésnek, bár evilágon az lehetetlen.
 Ha kedvetlenül hordozod, terhedre lesz, önmagad is elnehezedel, de mégiscsak ki kell
 tartanod.
 Ha egy keresztet elhárítasz, kétségtelenül másakra találsz s talán nehezebbre.
 Azt hiszed, kikerülheted, amit senki halandó ki nem került?
 Melyik szent volt evilágon kereszt és zaklattatás nélkül?
 Maga a mi Urunk Jézus Krisztus sem volt egyetlen órányit sem szenvedés meg fájdalom
 nélkül, amíg köztünk élt.
 Úgy kellett – mondja az Írás –, hogy Krisztus szenvedjen, és föltámadjon a halálból, úgy
 menjen be dicsőségébe.
 Te hogy kereshetnél másik utat, mint azt a királyit, amely a szent kereszt útja?
 Krisztus egész élete kereszt volt és mártíromság, te meg nyugodalmat és örömet keresnél
 magadnak?
 Megcsalatos, hidd el, megcsalatos, ha mást keresel, mint hogy békével tűrhesd a zaklattatást,
 mert az egész halandó élet telve nyomorúsággal, mindenfelől hordozza a kereszt jelét.
 És minél magasabbra jutott valaki a lelkiekben, gyakran annál nehezebb keresztetekre talál,
 mert a szeretet csak növeli számkivetésünk kínját.

II.-b)

Mindazonáltal az a sokféleképpen gyötretett ember nem nélkülözi teljesen a könnyebbséget
 szerző vigasztalást, mert érzi, hogy keresztviselése sokszoros gyümölcsöt hoz.

Ha jó szívvel veti vállát a kereszt alá, a zaklattatásnak mindenféle terhe az isteni vigasztalásba vetett bizalommal változik.

És minél inkább megtörik testünk a szenvedésben, lelkünket annál jobban megerősíti a bennünk munkálkodó kegyelem.

És nem is egyszer annyira megerősödik az ember a zaklattatás és a megpróbáltatás szeretetében, amely a Krisztus keresztségével való azonosulásnak forró vágyából ered, hogy nem is akarna fájdalom és zaklattatás nélkül élni, mert hiszi, hogy annál kedvesebb Isten előtt, minél többet, keservesebbet szenvedett s vállalhatott érte.

Nem az ember teljesítménye ez, hanem Krisztus kegyelme, amely oly hatalmasan munkálkodik gyarló testünkben, hogy az buzgó odaadással vállalja és szereti is azt, amitől természete szerint eliszonyodik és megszalad.

Nem az ember ösztönös természete szerint való az, hogy a keresztet fölvegyük, a keresztet szeressük, hogy testünket fegyelemben fogjuk, és szolgálatra vessük, hogy kerüljük a méltóságot, jó szívvel vegyük a gyalázkodást, hogy magunkat megutáljuk, és vállaljuk mások utálatát, hogy minden kárt, szerencsétlenséget eltűrjünk, és a világban semmi de semmi előnyt ne kívánjunk.

Ha magadra nézel, magadtól képtelen vagy erre.

De ha az Úrban bízol, erőt ad neked a mennyből, az meggyőzi a testet és a világot.

Még a legnagyobb ellenségtől, az ördögtől sem kell majd félned, ha a hit fegyverzetét öltöd magadra, és címered Krisztus keresztese lesz.

Szánd hát el magad arra, hogy mint Krisztusnak derék és hű szolgájához illik, férfiasan hordozd Urad keresztségét, aki szeretetből, érted vállalta a kereszthalált.

Készülj neki, hogy ebben a nyomorult életben sok ellenkezést és ezerféle kellemetlenséget elviselj, mert úgy lesz dolgod, bárhová kerülj, erre találsz, akárhol rejtőzködöl.

Kell, hogy így legyen, nincs más orvosság, amely a gonosz zaklatástól és a fájdalomtól megszabadíthat, csak az, hogy elfogadd önmagadat.

Az Úr kelyhét kedvesen idd, ha az a vágyad, hogy barátja légy, és részed legyen benne.

A vigasztalásokat hagyj Istenre, bánják velük úgy, ahogyan tetszik neki.

Te pedig szánd el magadat a bajok elviselésére, és azokat tekintsd legnagyobb vigasztalásodnak, mert nincsenek arányban az evilágban elviselt szenvedések azzal az eljövendő dicsőséggel, amelyet általuk kiérdemlünk, még akkor sem, ha mind egymagadnak kellene is elviselned őket.

III.

Ha eljutsz odáig, hogy a zaklattatást Krisztusért jó néven veszed és kedvesnek érzed, hidd el, akkor már jól van dolgod, mert rátaláltál a földi paradicsomra.

Amíg nehezedre esik a szenvedés, és azon vagy, hogy elillanj előle, addig rosszul megy sorod, és mindenütt nyomodban jár a zaklattatástól való rettegés.

Ha rászánod magadat arra, amire való vagy, tudniillik a szenvedésre és a halálra, azonnal jobban érzed magad, és békére találsz.

Ha elragadtatnál is a harmadik égis, mint Szent Pál, akkor sem volnál biztonságban, hogy semmi kedved ellen valót nem kell eltűrned.

Hiszen azt mondta Jézus: „Én majd megmutatom neki, mi mindent kell nevemért szenvednie.”

Szenvedned kell tehát, ha Jézust szeretni akarod, s az ő szolgálatába állsz.

Bárcsak méltó volnál arra, hogy valamit szenvedj Jézus nevéért, nagy dicsőségedre válnék, a szenteknek nagy öröme, felebarátodnak épülésére.

Mert a türelmet mindenki dicséri, de tűrni mégis kevesen akarnak.

Méltó volna, hogy örömet szenvedj egy keveset Krisztusért, mikor sokan sokkal többet szenvednek a világért.

IV.

Vedd bizonyosra, hogy az életednek folytonos halálnak kell lennie.

Minél inkább meghal valaki önmagának, annál inkább élni kezd Istennek.

Senki sem alkalmas a mennyei javak megragadására, ha csak el nem szánta magát arra, hogy Krisztusért jó kedvvel viselje a bajokat is.

Semmi sem kedvesebb Isten előtt, s evilágon nem üdvösségesebb, mint örömet szenvedni Krisztusért.

Ha választhatnál, inkább kellene óhajtanod, hogy Krisztusért ellenkezők között élj, mint hogy sok vigasztalás vegyen körül, mert így válnál Krisztushoz hasonlóbbá, és így léphetnél a szentek nyomába.

Hiszen érdemünk és állapotunk előmenetele nem a sok gyönyörűségből, vigasztalásból adódik, hanem inkább abból, ha nagy megpróbáltatásokat és zaklattatásokat is elviselünk.

Bizony, ha valami jobban és hasznosabban szolgálná az ember üdvösségét, mint a szenvedés, Krisztus megmutatta volna szavával és példájával is.

Ő pedig a nyomába szegődő tanítványokat, s mindazt, aki követni akarja őt, világos szóval a kereszt hordozására biztatja, és azt mondja: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét, és úgy kövessen.”

Azért mindent átolvassa, megvizsgálva elmélkedésünk végső tanulsága: sok szenvedés árán kell nekünk Isten országába bejutnunk.

Harmadik könyv

1. Krisztus szavak nélkül beszél a hívő lélekhez

I.

Hadd hallom, mit mond bennem az Úristen!

Boldog az a lélek, amely meghallja a benne megszólaló Urat, és befogadja a vigasztalás igéjét, amely az Úr szájából való.

Boldog az a fül, amely rányílik az isteni sugallatok halk neszére, és evilág suttogásaira semmit sem figyel.

Nagyon boldog az a fül, amely nem az odakint hangoskodó szót, hanem a belül tanító igazságot hallgatja.

Boldog a szem, amely bezárul a kintvalók előtt, de figyel a belülvalókra.

Boldogok, akik a belső dolgokat átértik, és mindennapos gyakorlással igyekeznek mind jobban fölkészülni a mennyei titkok befogadására.

Boldogok, akik azon vannak, hogy Isten számára szabaddá tegyék magukat, és mindent leráznak magukról, amivel ezt a világ megakadályozná.

II.

Ébredj rá erre, én lelkem, és zárd be az érzékek kapuját, hogy hallhasd, mit mond benned az Úristen.

Így beszél a te kedvesed: Üdvösséged vagyok én, békéd, életed.

Maradj mellettem, és békességet találsz.

Mondj le mindenről, ami múlandó, keresd az örökkévaló javakat.

Mi más minden ideigtartó érték, ha nem csalétek?

Mit ér akár az egész teremtett világ, ha a teremtőtől elhagyatol?

Vess hát meg mindent, azon fáradozz, hogy teremtőd előtt kedves, hozzá hű legyél, és részed lehessen az örök boldogságban.

2. Szavak zengése nélkül beszél bennünk az igazság

I.

Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.

Szolgád vagyok én, tégy értelmessé, hogy eligazodjam tanúságaidon.

Hajtsd szívemet azokhoz a szavakhoz, amelyek a te szádból valók, ékesszólásod borítson el, akár a harmat.

Izrael fiai hajdan mondták Mózesnek: Te szólj hozzánk, és meghallgatunk, ne beszéljen hozzánk az Úr, hogy meg ne haljunk.

Nem így, Uram, nem így könyörgök, inkább úgy kérlek alázatosan és nagy kívánsággal, mint Sámuel próféta: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.

II.

Ne szóljon hozzám Mózes vagy egy a próféták közül, hanem inkább te szólj, Uram, Isten, próféták sugalmazója, és megvilágosítója, hiszen te egymagad, önmagad is tökéletesen kiművelhetsz engem, ők pedig – nélküled – semmi hasznomra nem lehetnek.

Szavakat hangoztathatnak, de lelket nem adnak.

Lehet, hogy szépen beszélnek, de ha te hallgatsz, szívemet föl nem gyújtják.

Betűket adnak tovább, s azok jelentését te nyitod meg.
 Titkokat közölnek, de azok pecsétjét te töröd le, hogy meg is értsük őket.
 Parancsokat hirdetnek, de teljesítésükre te segítesz.
 Utat mutatnak, de a járáshoz te adsz erőt.
 Ők csak kívül munkálkodnak, de te a szívek tanítója és megvilágosítója vagy.
 Ők kívülről öntöznek, termékenységet te adsz.
 Ők szóval kiáltanak, a meghallásra értelmet tőled kapunk.
 Ne Mózes szóljon hát hozzám, hanem te, Uram, Istenem, örök igazság: hogy meg ne haljak
 és gyümölcstelen ne maradjak, ha csak kívül intenek, de belül nem gyújtanak föl, ne
 legyen ítéletemre a meghallott, de tettekre nem váltott íge, amelyet megismertem, de meg
 nem szerettem, hittem, de szívembe nem írtam.
 Szólj hát, Uram, mert hallja a te szolgád, hiszen örök életet adó ígéid vannak.
 Szólj hozzám, hogy csak egy szikrányit is megvigasztald lelkemet, hogy egész életemet
 helyre igazítsd, magamnak pedig dicséretet, becsületet, romolhatatlan tisztességet szerezz.

3. Isten ígését alázattal kell hallgatni, de sokan nem becsülik meg eléggé

I.

Hallgasd, fiam, ígéimet, igen-igen kedves szavak ezek, különbek evilág minden filozófusának
 és tudósának bölcsességénél.
 Az én szavam lélek és élet, értékét nem lehet hétköznapi ésszel lemérni.
 Nem arra való, hogy üres gyönyörködést keress benne, csöndben kell hallgatni, és egész
 szívet betöltő alázattal, nagy kívánsággal befogadni.
 Én meg így szóltam: Boldog, akit te oktatsz, Uram, és törvényeidre tanítasz, hogy enyhülést
 nyújts neki a gonosz napokban, és ne legyen vigasztalan a földön.

II.

Én – mondja az Úr –, én tanítottam a prófétákat kezdettől fogva, és most is szólok
 mindenkire, de sokan süketek és érzéketlenek a szavamra.
 A legtöbb ember szívesebben hallgat a világra, mint Istenre, hajlandóbb a test kívánságát,
 mint Isten tetszését követni.
 Evilág ideigtartó, apró-cseprő javakat ígér, mégis nagy serénységgel szolgálnak neki.
 Én a legnagyobb javakat ígérem: örök ajándékokat, s a halandók szíve restnek bizonyul.
 Ki szolgál, s ki fogad szót mindenben nekem olyan igyekezettel, amilyennel a világnak s a
 világ urainak szolgálnak?
 Pirulj, Szidon, mondja a tenger, s ha okát tudakolod, halld, miért.
 Csekély fizetségért hosszú utat megfutnak, az örök életért azonban sokan egyszer is alig
 emelintik lábukat a földről.
 A rossz kis hasznót szorgalmasan keresik, egy pénzdarabért néha rútul veszekszenek,
 hiábavalóságért, csekély haszonért nem restellnek éjt nappallá tenni, de – szegyen,
 gyalázat – a romolhatatlan jóért, a megbecsülhetetlen jutalomért, a legnagyobb
 tisztességért, a dicsőségért, jutalomért, amelynek nincs határa, egy kis fáradságot is
 sokallanak.
 Pirulj hát, rest és panaszkodó szolga, azok készségesebbek a pusztulásra, mint te az életre.
 Jobban kapnak haszontalanságokon, mint te az igazságon.
 Pedig ők sokszor csalódnak reményükben, az én ígéretem viszont senkit sem csal meg, senki
 bennem bízót nem bocsát el üres kézzel.
 Amit ígérem, megadom, amit mondtam, teljesítem, azzal, aki szeretetemben mindvégig
 hűséges marad.

Én minden derék embert megjutalmazok, erős igazolója vagyok minden istenkeresőnek.
Írd szívedbe minden szavam, és fontolgassad gondosan, mert szükséged lesz rájuk a kísértés idején.

Amit nem értesz, amikor olvasod, majd megérted a látogatás napján.

Kétféleképpen szoktam meglátogatni választottaimat: kísértéssel és vigasztalással.

Minden nap két leckét tartok nekik: az egyikben korholom hibáikat, a másikon bátorítom őket az erényekben való gyarapodásra.

Akinek keze ügyében vannak az én ígéim, és hallatlanra veszi őket, lesz, aki megítéli azt az utolsó napon.

III.

Imádság az áhítatosság kegyelméért: Uram, Istenem, te vagy minden javam.

Én meg ki vagyok, hogy meg merlek szólítani?

Legszegényebb szolgád, megvetett fűreg vagyok én, sokkal szegényebb, megvetésre méltóbb, mint tudom, s ki merem mondani.

Mégis fontold meg, Uram, hogy semmi vagyok, semmim sincs, semmit sem érek.

Egyedül te vagy a jó, igaz és szent, a mindenható, mindent te adsz, mindent te töltesz be, s csak a bűnöst hagyod üresen.

Emlékezzél irgalmasságodra, és töltsd be szívemet kegyelmeddel, hiszen nem akarod, hogy üres maradjon, amit alkottál.

Hogy tudjam magamat elviselni ebben a nyomorúságos életben, ha meg nem erősítesz irgalmaddal és kegyelmeddel?

Ne fordítsd el tőlem arcodat, ne nyújtsd tovább megpróbáltatásom idejét, ne vond meg tőlem vigasztalásod, hogy olyanná ne legyen előtted a lelkem, mint az aszu föld.

Uram, taníts meg arra, hogy akaratomat cselekedjem, taníts meg arra, hogy illendően és alázatosan járjak-keljek előtted, mert te vagy az én bölcsességem, te valóságosan ismeresz engem, ismertél, mielőtt a világ világ lett, s mielőtt én a világra születtem.

4. Isten előtt őszintének és alázatosnak kell lennünk

I.

Fiam, járj-kelj igazságban előttem, és mindig őszinte szívvel keress engem.

Aki előttem igazságban jár-kél, védelmet talál a gonosz támadásaitól, az igazság megszabadítja őt a kísértőktől, a bűnösök rágalmazó szavától.

Ha az igazság szabaddá tesz, valóban szabad leszel, nem fogsz törődni az emberek üres szavával, beszédével.

Uram, valóban úgy van, ahogyan mondod, úgy történjék velem.

Tanítsd meg a te igazságod, őrizzen, védjen üdvösséges végemig.

Szabadítsd meg minden gonosz indulattól és rendetlen szeretettől, akkor majd veled járok-kelek szívemnek nagy szabadságában.

II.

Én megtanítalak téged arra, mondja az Igazság, hogy mi helyes, és mi kedves előttem.

Bűneidet nagy bánattal és szomorúsággal vedd fontolóra, jó tetteid miatt pedig soha se hidd valami nagynak magad.

Bizonyára bűnös vagy, sok szenvedélyre hajlandó, azokba belebonyolódott.

Magadtól mindig a semmibe bukál, könnyen elesel, könnyen legyőzeted, könnyen megzavarodol, könnyen elromlasz.

Semmi sincs, amivel dicsekedhetnél, de sokminden van benned, ami miatt a hitványak közé sorakozhatsz, mert még sokkal gyarlóbb vagy, mintsem magad gondolod.

Semmit se higgy tehát nagynak mindabból, amit cselekszel.
Semmi sem nagy, értékes, csodálatos, semmi sem méltó az elismerésre, semmi sem magasztos, nem igazán dicsérni vagy megkívánni való, csak, ami örök.
Teljék tetszésed mindenek fölött az örök Igazságban, ne legyen tetszésedre soha a te alantas semmiséged.
Semmitől se félj úgy, semmit se gyalázz és kerülj annyira, mint vétkeidet és bűneidet, ezeket jobban kell utálnod, mint bármi anyagi kárt.
Némelyek nem járnak őszintén előttem, hanem valamiféle kíváncsiságtól és önhittségtől vezetve be akarnak hatolni titkaimba, és Isten mélységét-magasságát kutatják, közben elhanyagolva önmagukat és saját üdvösségüket.
Ezek gyakran nagy kísértések közé sodródnak, bűnökbe esnek, mert gögjük és kíváncsiságuk miatt szembefordulok velük.
Félj Isten ítéletétől, rettegj a Mindenható haragjától.
Ne vitasd a Fölséges műveit, hanem a saját bűneidet vizsgálgasd, hogy mekkorát vétettél, s mennyi jót elmulasztottál.
Némelyek áhítatukat csak könyvekhez kapcsolják, mások képekhez, ismét mások külső jelekhez és cselekményekhez.
Némelyek ajkukon hordoznak engem, de szívükben kevés van belőlem.
De vannak olyanok is, akik megvilágosult értelemmel, megtisztult érzésvilággal mindig az örökkévalókra áhítoznak, földi dolgokról nehezükre esik beszélgetni, a természet parancsolta elvégeznivalókat bánkódva teszik, ezek megérzik, mit szól nekik az igazság lelke, mert az tanítja őket arra, hogy a földieket lenézzék, a világot semmibe vegyék, és éjjel-nappal a mennybe kíváncsoznak.

5. Az istenszeretet csodálatos hatása

I.

Áldalak téged, mennyei Atya, Uram Jézus Krisztusnak Atyja, hogy méltóztattál megemlékezni rólam, szegény nyomorultról.
Ó, irgalmasság Atyja és minden vigasztalás Istene, hála néked, hogy engem, bár minden vigasztalásra méltatlan vagyok, újra meg újra vigasztalásaidban részesítesz.
Áldalak téged mindig és dicsőítelek egyszülött Fiaddal és a Vigasztaló Szentlélekkel együtt, hej, Uram Istenem, szent Szerelmesem, ha te szívembe költözöl, minden vigadozik bennem.
Te vagy az én dicsőségem, szívemnek ujjongása.
Te vagy reményem, menedékem zaklattatásom napján.
De mivel még gyöngé vagyok a szeretetben és tökéletlen az erényben, szükségem van arra, hogy megerősíts és megvigasztalj.
Látogass hát meg gyakrabban engem, oktass szent tanításaiddal, szabadíts meg ösztönösségemtől, és gyógyítsd meg szívemet minden rendetlen vonzalomtól, hogy bensőmben meggyógyulva és alaposan megtisztulva alkalmas legyek a szeretetre, erős a tűrésre, állhatatos a mindvégig való megmaradásra.

II.

Nagy dolog a szeretet, minden jónál nagyobb, egymaga könnyűvé tesz minden terhet, méltósággal visel minden méltatlanságot.
Mert a terhet nem érzi tehernek, minden keserűt édessé, jóízűvé tesz.
Jézus nagylelkű szeretete nagy vállalkozások véghezvitelére sarkall, arra biztat, hogy mindig tökéletesebbre vágyakozzunk.
A szeretet fölfelé igyekszik, nem akar semmi alantasba bonyolódni.

A szeretet szabad akar lenni, el akar szakadni minden világias vonzalomtól, hogy belső látását semmi se homályosítsa, hogy valami evilági érdek be ne hálózza, baj le ne sújtsa. Semmi sem édesebb a szeretetnél, semmi sem erősebb, semmi sem magasabb, tágasabb, semmi sem kedvesebb, tökéletesebb és jobb az égen és a földön.

Mert a szeretet Istentől született, és csak Istenben nyughatik meg túl minden teremtményen. Aki szeret, röpül, fut, örvend, szabad és semmi sem ejti rabul.

Mindent odaad, hogy mindent megnyerjen, és mindene megvan mindenben, mert mindenek fölött az egy legfölségesebben talál megnyugvást akiből minden jó ered és kiárad.

Nem az ajándékot nézi, hanem minden jón túl ahhoz fordul, aki ajándékokkal halmozza el.

A szeretet gyakran nem ismer mértéket, hanem mértéktelenül tékozolja önmagát.

A szeretet nem érez terhet, nem veszi számba a munkát, többre igyekszik, mint amire az ereje futja, lehetetlent nem ismer, mert azt hiszi, mindenre képes, és minden szabad neki.

Mindenre jó tehát, és sokat véghez visz, valóra vált, ott is, ahol kidőlné s elterülne az, akiben szeretet nem volna.

A szeretet virraszt és ébren alszik, ha elfáradt, sem hagyja el magát, szorongattatván meg nem szorul, ha ijesztik, meg nem rémül, hanem akár az eleven láng és a lobogó fáklya, fölcsap, és bátran keresztül hatol mindenben.

Aki szeret, az tudja, mit kiált ez a szó.

Mert nagy kiáltás Isten fülében a lélek buzgó szeretete, mely így szól: „Én Istenem, én szerelmem, te egészen az enyém vagy, én meg egészen a tiéd vagyok.”

Tégy tágasabbá engem a szeretetben, hogy szívem megkóstolja, mily gyönyörűséges szeretni, s szeretetben olvadni s úszni.

Tartson fogságában a szeretet, ha a nagy fölgerjedésben, ámulatban magam fölé emelkedem. Hadd énekeljem a szeretet énekét, kövesselek téged, kedvesemet a magasságba, lankadjon el a te dicséretedben az én szeretettől ujjongó lelkem.

Szeresselek téged, jobban, mint önmagam, magamat is csak érted, s benned mindazokat, akik igazán szeretnek téged, ahogy kívánja a szeretetnek belőled kiragyogó törvénye.

A szeretet gyors, őszinte, figyelmes, víg és kedves, erős, türelmes, hűséges, okos, kitartó, bátor, sosem keresi önmagát.

Mert amint valaki önmagát keresi, a szeretetből kihullik.

Körültekintő a szeretet, alázatos és törvénytudó, nem puha, nem könnyelmű, nem hiábavalóságokra törekvő, józan, tiszta, állhatatos, nyugodt és minden érzékre vigyázó.

A szeretet kész a meghajlásra, engedelmes az előjáróknak, magát hitványnak és semmitérőnek hiszi, Istenhez fordul nagy figyelemmel, hálával, mindig benne bízik és remél, még akkor is, amikor élményszerűen nem ragadja meg Isten közelségét, hiszen fájdalom nélkül nincs élő szeretet.

Aki nem kész arra, hogy mindent elviseljen, és azt tegye, amit kedvese akar, nem méltó arra, hogy szerelmesnek nevezzék.

Az igaz szerelmesnek kedveséért minden kemény és keserves megpróbáltatást örömet kell vállalnia, és semmi ellene ható erő miatt sem szabad eltántorodnia tőle.

6. Az igaz szeretet próbája

I.

Fiam, nem vagy még erős és okos szerelmes.

Miért, Uram?

Mert csekély ellenkezés miatt is fölragysz vállalkozásaidal, és igen mohón keresed a vigasztalást.

Az erős szerelmes kitart a kísértések között, nem hisz az ellenség hitegető szavának.

Amint a jóban tetszésére vagyok, a zaklattatás idején se vonja meg tőlem tetszését.

Az okos szerető nem kedvesének ajándékára figyel, hanem az ajándékozó szerelmére. Inkább a kedvet nézi, nem az értéket, és minden adománynál többre tartja kedvesét. A nemeslelkű szerelmes nem az ajándékban nyugszik meg, hanem énbennem, minden ajándék fölött.

Nem veszett el minden, ha egyszer-másszor rólam vagy szentjeimről nem úgy gondolkodol, ahogyan szeretnél.

Az a jó és édes indulat, amely némelykor elfog, a benned működő kegyelem következménye, és a mennyei haza előíze.

Erre nem szabad nagyon számítanod, mert jön és elmúlik.

De ha küzdesz lelkednek föl-föllázadó rossz indulatai ellen, ha megveted a sátán sugallatát, az az erénynek nagy bizonyágtétele és igen érdemes cselekedet.

Meg ne háborítsanak hát idegenből szakadt fantáziaképek, bármiről valók is.

Légy erős eltökélt jó szándékodban és Istenre irányuló igyekezetedben.

Nem csalatás az, hogy néha hirtelen elragadtatol, majd aztán szíved megszokott botladozásához visszatérsz.

Mert hisz ezeket inkább akaratod ellenére tűröd, mint keresed, s amíg tetszésed nem találod bennük, amíg ellenük állsz, érdemedre vannak inkább, nem romlásodra.

Tudnod kell, hogy az ősi ellenség mindenáron próbál gáncsot vetni jóra irányuló kívánságaid elé, s azon van, hogy minden istenes gyakorlattól elvegye a kedved, a szentek tiszteletétől, az én szenvedésem elmélkedő fontolgtatásától, bűneid hasznos megbánásától, és a jóban való előrehaladásnak erős igyekezetétől.

Sok rossz gondolatot sugall, hogy ellenszenvet és undort keltsen benned, és elvonjon az imádkozástól meg a szent olvasmányoktól.

Kedve ellen van az alázatos gyónás, ha tehetné, rávenne arra, hogy ne áldozzál.

Ne higgy neki és ne törődj vele, ha gyakran kivetné is rád álnok törét.

Ha gonosz és tisztátalan gondolataid támadnak, tudd, hogy tőle valók.

Mondd neki: Távozz, tisztátalan lélek, pirulj, szégyen vallott, igen ocsmány vagy te, hogy ilyenekkel töltöd be fületem.

Takarodj tőlem, gonosz hitető, nincs bennem semmi részed, hanem Jézus velem lesz, mint erős bajnok, és te megszégyenülsz.

Inkább meg akarok halni és minden kínokat szenvedni, mint hogy neked engedjek.

Hallgass, némulj el, nem hallgatok rád tovább, ha még több zavaró gondolattal ostromolsz is.

Az Úr az én világosságom és üdvösségem, kitől félnék?

Ha táborok állnak ellenem, akkor sem ijed meg a szívem.

Az Úr az én segítőm és megváltóm.

II.

Viaskodjál mint jó vitéz, és ha néha gyarlóságod miatt elbotlasz, gyűjts nagyobb erőt az előbbinél, bizakodván kegyelmem nagyobb bőségében, az önelégültségtől s a kevelységtől pedig nagyon óvakodjál.

Amiatt sokan megcsalódnak, és néha majdnem gyógyíthatatlan vakságra jutnak.

Intsen vigyázatra és folytonos alázatosságra ezeknek a gőgösöknek s magukban oktanul bizakodóknak romlása.

7. A kegyelmet az alázatosság őrizete alá kell rejteni

I.

Fiam, hasznosabb és biztonságosabb neked az áhítatosság kegyelmét elrejtened; emiatt magad föl ne magasztald, erről sokat ne beszélj, ezt nagyra ne tartsd, hanem inkább vesd meg magadat, és töltsön el félelem, mint aki olyasmit kapott, amit nem érdemelt.

Nem kell ehhez az érzelmi állapothoz különösebben ragaszkodnod, mert egykettőre az ellenkezőjére változhatik.

A kegyelem járásakor gondold meg, mily nyomorult és elesett szoktál lenni kegyelem híján.

A lelked életében nemcsak akkor megy végbe fejlődés, amikor vigasztalás kegyelmében részesülsz, hanem akkor is, amikor alázatosan és önmegtagadóan tűröd annak elapadását, úgy, hogy azért nem lankadsz az imádságban, s többi megszokott gyakorlatodat se mulasztod el, hanem a lehető legjobban, örömet teszed, amit tehetsz, s a lelki szárazság vagy nyugtalanság miatt, amit érzel, nem hanyagolod el egészen magadat.

Bizony sokan vannak, akik rögtön türelmetlenek és tunyák lesznek, amint valami nem sikerül nekik.

Nincs mindenkor az ember hatalmában az ő útja, hanem Isten joga, hogy adjon és vigasztaljon, amikor akar, amennyit akar, s akit akar, jótetszése szerint, nem különben.

II.

Némely óvatlanok az áhítat kegyelme kedvéért magukat elvesztették, mert többet akartak végbe vinni, mint amennyit bírtak, nem néztek csekély voltuknak mértékére, inkább szívük indulatát követték, mint értelmük ítéletét.

S mivel vakmerőn nagyobbra törtek, mint amit Isten akart, azért hamar elveszítették a kegyelmet.

Gyámoltalanná és maguk terhévé lettek, akik az égbe rakták fészüket, hogy megaláztatásukban és kifosztottságukban tanulják meg: nem saját szárnyuk röpti őket, hanem az én szárnyam alá bújhatnak bizakodva.

Akik még újoncok és járatlanok az Úr útján, könnyen megcsalódnak és eltévelyednek, ha jártasabbak tanácsát nem követik.

Ha pedig inkább akarnak saját fejük után indulni, mint megbízni azokban, akik már meggyökereztek a jóban, rossz végük lehet, hacsak nem engednek abból, amit elképzeltek.

Akik magukat bölcsnek vélik, ritkán tűrik alázatosan, hogy mások kormányozzák őket.

Jobb kevesebbet tudni alázatosságban és szerény értelmi képességgel, mint a tudás nagy kincstárában dúslakodni hiú öntetszelgéssel.

Jobb, hogy kevesebbed legyen, mint hogy a sokban kevélyé válj.

III.

Nem jár el az eléggé akkurátusan, aki egészen vígságra adja a fejét, elfeledvén egykori elesettségét és az Úrnak tiszta félelmét, amely arra késztet, hogy féltve féltsük az ajándékba kapott kegyelmet.

De az sem jár el erényes emberhez illően, aki a zaklattatásnak vagy bármi bajnak idején nagyon kétségbe esik, s rólam az illendőnél kevesebb bizalommal érez, gondolkodik.

Aki a béke idején nagyon elbízta magát, gyakran nagyon is összetört, rettegő embernek bizonyul, ha hadra fordul.

Ha értenél ahhoz, hogy mindig alázatosan és mértéktudóan maradj meg önmagadban, s lelkedet helyesen mérsékelj és kormányozd, nem esnél olyan könnyen veszedelembe sőt bűnbe is.

Jó tanács az, hogy amikor elfog a lélek buzgósága, gondoldj rá, mi lesz veled, ha e világosság kialszik.

S mikor viszont ez valóban megtörténik, gondoldj arra, hogy újra fölvirradhat, világosságomat azért vontam vissza egy időre, hogy téged vigyázatra intselek, magamnak dicsőséget szerezzek.

Gyakran hasznosabb az efféle megpróbáltatás, mint ha mindig akaratom szerint kedvezően alakulnának a dolgaid.

Mert nem abból ered az érdem, ha valakinek több látomása vagy belső vigasztalása van, vagy járatos a szentírásban, vagy magasabb tudományos fokozatot ért el, hanem hogy alapot vetett az alázatban, s betelt istenszeretettel, hogy Isten dicsőségét keresi mindig, melléktekintet és megalkuvás nélkül, hogy magát semmire sem tartja, és őszintén megveti, s több örömét leli abban, ha mások is megvetik és megalázzák, mint ha megtisztelik.

8. Isten előtt kevésre tartjuk magunkat

I.

Szólok az én Uramhoz, bár por és hamu vagyok.

Ha többre tartanám magam, íme ellenem fordulsz, s kezedben a bizonyítékok: bűneim, semmit sem szólhatok.

Ha viszont megalázkodom, és semminek tartom magam, ha minden önbecsülésről lemondok, s ahogy vagyok, pornak ismerem magam, kegyes lesz hozzám kegyelmed, és fölvirrad szívemben a te fényességed, s maradék csekélyke magam-becsülése is elmerül semmiségemnek mélyén, elvész mindörökre.

Ott mutatod meg nekem, mi vagyok, mi voltam, és mivé lettem, mert semmi vagyok, de előbb nem tudtam azt.

Ha magamra hagyatom, íme semmiségem s csupa gyarlóság vesz körül.

Ha pedig hirtelen rámtekintesz, azonnal megerősödöm, és új öröm tölt el.

Bizony csodálatos, hogy ilyen egykettőre fölemeltetem, és hogy oly kedvesen átölelsz, pedig saját súlyom mindig lefelé vonz.

A te szeretetednek műve ez, amely érdemem nélkül elém siet, és oly sok szükségemben megsegít, súlyos veszedelmektől is megőriz, és – igazán mondhatom – számtalan bajból kiragad.

Magamat helytelenül szerettem, s ezzel saját fejemre pusztulást szakasztottam, de aztán csak téged kerestelek, szeretetem megtisztult, s önmagamat is, téged is megtaláltalak, s szeretetemben még alaposabban megsemmisültem.

Mert te, ó édes Uram, minden érdemem fölött bánsz velem, jobban, mint remélni vagy kérni merem.

II.

Áldott légy én Istenem, mert bár én minden jóra méltatlan vagyok, de a te nemes nagylelkűséged, végtelen jóságod szüntelenül jót tesz azokkal is, akik hálátlanok hozzád és messze szakadtak tőled.

Téríts magadhoz minket, hogy hálások legyünk, alázatosak és kegyelmeidre fogékonyak, mert te vagy a mi üdvösségünk, erőnk és bátorságunk.

9. Mint végső célra, mindent Istenre kell vonatkoztatni

I.

Fiam, úgy van rendjén, hogy engem tarts legfőbb és legvégső célodnak, ha valóban boldog akarsz lenni.

Ez az elszánás megtisztítja indulataidat, amelyek oly gyakran fordulnak magad s a teremtmények felé.

Mert ha valamiben magadat keresed, azon nyomban elfogyatkozol és kitikkadsz.

Mindent értem cselekedj tehát, mert én vagyok az, aki mindeneket adtam.

Úgy szemlélj azért mindent, mint a legfőbb jótól származót, és mindent énram vonatkoztass, mint végső kútforrásra.

II.

A kicsiny és a nagy a szegény meg a gazdag belőlem merít élő vizet, mint élő kútforrásból, s aki önként és örömet szolgál nekem, abban kegyelmet kegyelemre halmozok.

Aki pedig nélkülem akar dicsekedni, vagy valami maga szerezte jóban próbálja örömét lelteni, az nem ver gyökeret az igazi örömben, szíve nem tágul ki, hanem sokszoros akadályba botlik és kutyaszorítóba kerül.

Semmi jót sem szabad hát magadnak tulajdonítanod, sem senki emberfiát magától jónak tartanod, hanem mindent Istennek tulajdoníts, aki nélkül semmije sincs az embernek.

Én adtam mindent, és mindent vissza akarok kapni, szöges pontossággal megkívánom, hogy mindent nekem köszönjenek meg.

Ez az igazság, amely elkergeti a hiú emberi dicsekvést.

Ha betért hozzád a mennyei kegyelem és az igazi szeretet, nem lesz helye benned semmi irigységnek, sem szívbeli fukarságnak, s az önszeretet sem foglalhat le többé.

Mert mindent legyőz az istenszeretet, és az emberi léleknek minden erejét elmélyíti, megsokszorozza.

Ha helyesen gondolkodol, csak bennem leled majd örömed, csak bennem reménykedel, mert senki sem jó, csak egyedül az Isten, őt kell minden fölött dicsérni és áldani.

10. Gyönyörűség a világot megvetve Istennek szolgálni**I.**

Most ismét szólok, Uram, és nem hallgatok, füledbe súgom, Istenem, Uram, Királyom, aki a magasságban lakol: „Ó, mily nagy, Uram, a te édességednek bősége, amit azok számára tartogatsz, akik félelmedben élnek.”

Hát még mi vagy azoknak, akik szeretnek, akik egész szívvel neked szolgálnak?

Valóban kimondhatatlanul édes a rólad való elmélkedés, amelynek kegyelmét megadod azoknak, akik szeretnek téged.

Ebben mutattad meg nekem legfőképpen szeretetednek gyöngéd hatalmát, hogy amikor még nem voltam, megteremtettél, mikor messze tévelyedtem tőled, magadhoz visszavezettél, hogy szolgálhassalak, s meghívtál engem szeretetedre.

Ó örök szeretet forrása, mit mondjak rólad?

Hogyan feledhetnék el, ha te méltóztattál emlékezni rám, akkor, amikor összeroskadtam és elveszttem?

Minden reményen fölül irgalmasságot gyakoroltál a te szolgálóddal szemben, és minden érdemem fölött kegyelmedet, barátságodat nyújtottad.

Mivel háláljam meg ezt a te kegyelmedet?

Mert nem adatott meg mindenkinek, hogy mindent megtagadva a világtól elszakadjon, és szerzetesi életet éljen.

Vajon nagy teljesítmény az, hogy szolgálók neked, akinek minden teremtmény szolgálni tartozik?

Nem szabad nagynak tartanom saját szolgálatomat, de azt sokkal inkább nagynak és csodálatosnak mondhatom, hogy oly szegény és méltatlan létemre kegyes voltál szolgálatodba fogadni és kedves szolgálid közé sorolni.

Lám, minden a tiéd, amim van, s amivel szolgállak.

Valójában inkább te szolgálatsz nekem, mint én teneked.

Íme az ég és a föld, amelyet az ember szolgálatára teremtettél, megvan, és naponta megteszi, amit rendelésed elészab.

S ez még kevés: még az angyalokat is az ember szolgálatára rendelted.

De mindezt meghaladja az, hogy te magad méltóztattál az ember szolgálatába szegődni, s jutalmul magadat ígérted neki.

Mit adhatok neked mindezért az ezernyi jóért?

Bárcsak szolgálhatnálak életemnek minden napján.

Bárcsak legalább egyetlenegy napon képes volnék arra, hogy méltóképpen szolgáljalak.

Te valóban méltó vagy minden szolgálatra, minden megbecsülésre és örök dicséretre.

Valóban az én Uram vagy, én meg a te szegény szolgád, aki tartozik azzal, hogy minden erejéből szolgáljon téged, és dicséretedből soha ki nem fogyhat.

Így akarom, erre vágyakozom, ó bárcsak mindazt, aminek híjával vagyok, kegyes volnál pótolni bennem.

II.

Nagy tisztesség, nagy dicsőség téged szolgálni és mindent megvetni érted.

Nagy kegyelemben részesülnek azok, akik önként vállalták a te szent szolgálatodat.

Rátalálnak a Szentlélek igen-igen kedves vigasztalására, akik irántad való szeretetükben minden testi gyönyörűségről lemondtak.

Nagy lelki szabadságra tesznek szert, akik nevedért a szűk ösvényre indulnak, és minden világi gonddal szakítanak.

Ó kedves és gyönyörűséges Isten szolgálat, általa valóban szabadabbá és szentté válik az ember.

Bizony szent állapot a szerzetesi szolgálat, az embert angyalokkal teszi egyenlővé, Isten előtt kedvessé, a gonosz lelkek előtt félelmetessé, minden hívőnek pedig bizalmasává.

Ó mindenkor kíváncsú és vállalni való szolgálat, amellyel kiérdemelhetjük a legnagyobb jót, és megszerezhetjük a soha véget nem érő boldogságot.

11. Szívünk vágyait meg kell vizsgálni és mértékhez kell szoktatni

I.

Fiam, sokat meg kell még tanulnod, amit még nem tanultál meg eléggé.

Mi mindent, Uram?

Hogy kívánságodat egészen az én tetszésemhez igazítsd, és ne légy magad kedvének keresője, hanem az én akaratomat lesd és keresd.

Gyakran lobbannak benned vágyakozások, és nagyon izgatnak téged, de gondold meg, hogy az én tisztességemért vagy magad hasznára akarsz-e cselekedni inkább?

Ha énérettem indulsz, elégedett leszel, bárhogyan intézem az egészet.

Ha pedig vállalkozásodban ott van csak valamicske szikrája is az önkeresésnek, akkor az gáncsol és terhedre van.

Intézd hát úgy, hogy míg meg nem kérdezel, ne építs túlságosan a benned megfogalmazódó vágyakozásra, hogy aztán bánnod ne kelljen, vagy kedved ellen ne legyen, amiben előbb kedvedet lelted, s amiért mint valami jóért lelkesedtél.

Mert nem minden jónak tetsző indulatot kell azonnal követni, s minden jóval ellenkező kívánságot sem kell megfontolás nélkül elutasítani.

II.

Hasznos olykor-olykor még a jóra irányuló buzgólkodásodat és vágyaidat is korlátok közé szorítanod, hogy az erőszakosság miatt lelkileg szét ne szóródj, és másokat fegyelmezetlenséggeddel meg ne botránkoztass, vagy mások ellenállása miatt hirtelen meg ne zavarodj, és össze ne omolj.

Máskor viszont erőszakot kell venned magadon, és érzéki vágyaddal elszántan szembe kell szállnod, ilyenkor nem törődhetsz azzal, mit akar, mit nem a tested, hanem inkább azon kell igyekezned, hogy ha kelletlenül is, lelked hatalma alatt megtörjön. Addig kell sanyargatni és szolgálatra kényszeríteni, míg mindenre kész nem lesz, míg meg nem tanulja, hogyan kell kevéssel megelégedni, és egyszerű dolgoknak örülni, s hogy nem szabad semmi kellemetlen miatt zúgolódni.

12. A türelem mibenléte és a testi vágyak ellen folytatott küzdelem

I.

Uram, Istenem, úgy látom, hogy türelemre igen nagy szükségem van, mert ebben az életben sok nemszeretem dolog történik velünk.

Akárhogy próbáljak is békességre jutni, életem nem folyhatik háborúság és fájdalom nélkül. Úgy van, fiam.

De azt akarom, hogy ne is keress olyan békességet, amelyben a kísértések elkerülnek, és nem ér el semmi kedved ellen való, hanem hidd el, hogy akkor is megelheted a békét, ha sokféle kísértés környékezik, és sok-sok kellemetlenség szakad rád.

Ha azt mondod, képtelen vagy sokat túrni, hogyan viseled majd akkor a tisztítótűzet?

Két rossz közül mindig a kisebbet kell választani.

Hogy tehát az eljövendő örök büntetést elkerülhesd, igyekezz a jelen bajokat Istenért fölháborodás nélkül elviselni.

Vajon azt gondolod, hogy evilág fiai semmit vagy keveset túrnek?

Nem ezt tapasztalod, még akkor sem, ha a legkülönb sorsúakat kérdezed.

De – mondod –, sok élvezetben van részük, és saját akaratuk szerint élnek, azért aztán fél vállról veszik a bajokat.

Mondjuk, hogy úgy van, legyen meg mindenük, amit csak kívánnak.

De mit gondolsz, meddig megy így a soruk?

Lám, mint a füst, elenyésznek evilág gazdagjai, és senki sem emlékezik elmúlt örömeikre.

De amikor még élnek, akkor sem nyugszanak örömeikben keserűség, csömör és rettegés nélkül.

Mert ugyanabban, amiből élvezetük ered, gyakran elveszik a fájdalom bérét is.

Méltán történik velük, hogy mivel rendetlenül keresik és hajhásszák az élvezeteket, nem telnek be azokkal undor és keserűség nélkül.

Ó milyen illanók, milyen csalókák, milyen rendetlenek és szégyenletesek ezek mind!

De vannak, akik részegségükben, vakságukban nem eszmélnek rá minderre, hanem mint esztelen barmok, romlandó életük múltó kedvteléséért lelki halálba rohannak.

II.

Te azért, fiam, testi vágyaid után ne járj, és fordulj el önakaratódtól.

Keresd örömet az Úrban, és teljesíti szíved kéréseit.

Mert ha valódi örömet keresel, és bővebb vigasztalásra vágyakozol, íme minden evilági dolog megvetésében és minden alantas élvezet elutasításában találsz igazi áldásra, ott fakad bőséges vigasztalásod.

És minél jobban elvonod magad minden teremtetett lény által nyújtott vigasztól, annál édesebb és hatalmasabb vigasztalásokra találsz énbennem.

De először nem találsz el ide valamekkora szomorúság és küzdelem nélkül.

Utadba áll a beléd rögzített megszokás, de a jobb szokás azt is legyőzheti.

Zúgolódik a test, de a lélek buzgósága megzabolazza.

Ingerel és kísérget az őskígyó, de az imádság megfutamítja, s a hasznos munka nem engedi, hogy hozzád férközzék.

13. Az alárendelt embernek Krisztus példája szerint alázatos engedelmességben kell élnie

I.

Fiam, Aki magát az engedelmesség alól ki akarja vonni, a kegyelemből vonja ki magát.

És aki saját tulajdon szerzésére törekszik, elveszti a közösben való részesedését.

Ha valaki örömet és önként nem veti alá magát előljárójának, ez annak a jele, hogy az ő ösztönös természete nem engedelmeskedik tökéletesen neki, hanem gyakran csökönyösködik és zúgolódik.

Tanulj meg tehát előljáródnak egy szóra engedelmeskedni, ha saját ösztönös természetedet igába óhajtod fogni.

Mert a külső ellenséget hamarabb meggyőzheted, ha a belső ember nem pusztult el benned.

Nincs a léleknek terhesebb és rosszabb ellensége, mint te magad lehetsz, ha egészen a lélek pártjára nem állsz.

Kell, hogy egészen-igazán vállald önmagad megvetését, ha a testtel és vérrel szemben boldogulni akarsz.

Azért vonakodol hát attól, hogy egészen mások akarata alá vesd magad, mert még mindig él benned a rendetlen önszeretet.

II.

De miért is volna nagy dolog az, ha te, aki por vagy és hamu, Istenért ember hatalma alá veted magad, mikor én, a mindenható és a legfőlségesebb, aki mindent a semmiből teremtettem, érted alázatosan ember hatalma alá vettem magamat, mindenkinél alávalóbb és kisebb lettem, hogy megalázkodásommal legyőzhesd kevélységedet.

Tanulj szót fogadni, por, tanulj megalázkodni, por és szemét, szokd meg, hogy mindenek lába alá való vagy.

Tanuld megtörni saját akaratodat és vállalni bármi alárendeltséget.

Gerjedj föl önmagad ellen, ne tórd, hogy gőg pöffeszkedjék benned, hanem mutakozzál olyan alacsonynak és csekélynek, hogy mindenki rajtad járhasson, és megtiporhasson, mint az utca sarát.

Mi panasználni valód van, üreslelkű ember, ocsmány bűnös, te, mit hozhatsz föl védelmül, ha gyaláznak?

Hiszen hányszor megsértetted Istent, és a kárhozatot is hányszorosan megérdemelted!

De irgalmas szemmel pillantottam rád, mert drága volt lelked előttem, ismerd hát el szeretetemet, légy örökké hálás jótéteményeimért, hogy igaz engedelmességre és alázatosságra szert tehess, és türelemmel fogadd el azt is, ha megvetésben van részed.

14. Meg kell fontolnunk Isten titkos ítéleteit, hogy a jóban el ne bizakodjunk

I.

Megzendítéd fölöttem ítéleteidet, Uram, félelemmel és remegéssel rázod meg minden csontomat, és nagyon megrémül a lelkem.

Villámsújtottan állok és meggondolom, hogy az egek sem tiszták teelőttd.

Ha az angyalokban hibát találtál, és nem könyörültél rajtuk, mi lesz velem?

Csillagok hullottak le az égről, én, a por hogyan érezhetném biztonságban magam?

Akiknek tettei dicséretre méltónak látszottak, mindenek aljára estek, s akik az angyalok kenyerét ették, láttam, hogy a disznók moslékának is örülnek.
Semmi sem marad hát a szentségünkből, ha te, Uram, elvonod kezed, semmit sem használ a bölcsességünk, ha nem kormányozol tovább, semmire sem jó az erőnk, ha te nem őrzöl, semmitől sem véd a tisztaságunk, ha a te oltalmad nem borul rá, hiába vigyáznánk magunkra, ha te nem virrasztasz szentül fölöttünk.
Mert amint elhagysz, merülünk s veszünk, amint viszont meglátogatsz, kihúzzuk magunkat s újra élünk.
Mert állhatatlanok vagyunk, de te megerősítesz, ellanyhulunk, de te lángra lobbantasz minket.

II.

Ó mekkora alázattal és magam-megvetéssel kell, hogy önmagamra nézzek, mennyire illik semmibe vennem, ha úgy látszik is, hogy van bennem valami jó.
Mily fönttartás nélkül alá kell vetnem magam a te kifürkészhetetlen ítéleteidnek, Uram, amelyek szerint semmi másnak nem látom magam, csak semminek és újra semminek.
Ó mérhetetlen tenger, ó átúszhatatlan óceán, benned hányódva semminek, semmitlen semminek bizonyulok.
Hol bújhatna hát meg a dicsekvés, hol az erényből sarjadó önbizalom?
Vége minden hiú dicsekedésnek, elmerült az, Uram, a te rólam hozott ítéleteidnek mélységében.
Micsoda minden test a te színed előtt?
Vajon dicsekedhetik az agyag a fazekassal szemben?
Hogyan is kevélykedhetnék üres beszédben, akinek szívéen Isten uralkodik?
Az egész világ sem teheti kevélyllyé, akit az igazság magához hódoltatott, s ha mindenki dicséri, akkor sem indul meg az, aki minden reménységét Istenbe vetette.
Hiszen mind semmik azok is, akik beszélnek, elfogynak szavuk zengésével együtt, az Úr igazsága pedig örökre megmarad.

15. Hogyan viselkedjünk és beszéljünk kívánságainkkal kapcsolatosan

I.

Fiam, minden dolгодban így beszélj: Uram, amint neked tetszik, úgy legyen.
Uram, ha neked becsületedre válik, legyen ez a te nevedben.
Uram, ha úgy látod, hogy előmenetelemre szolgálna, hasznomra volna, akkor add, hogy élhessek vele a te dicsőségedre.
De ha tudod, hogy ártana nekem, nem válnék lelkem üdvösségére, vedd el tőlem ezt a kívánságot.
Mert nem minden kívánság van a Szentlélektől, még ha az ember tisztának és jónak látja is. Nehéz igazán eldönteni, vajon a jó lélek, vagy az ellenség kelti-e benned ezt vagy azt a vágyat, avagy benned magadban van a forrása.
Sokan csalódtak a végkibontakozáson, akik kezdetben a jó lélek vezetése alatt érezhették magukat.
Azért mindig istenfélelemben és szívbeli alázatosságban kell kívánni és kérni, bármi kívánni való ötlük is eszedbe, és teljes önmegadással a legmesszebbmenően énrám kell bíznod mindent.
Azt mondd: Uram, te tudod, hogy jobb, legyen ez vagy az, amint akarod.
Add azt, amit akarsz, amennyit akarsz, amikor akarod.

Ahogy tudsz, intézkedj velem jótetszésed szerint, amint neked leginkább becsületedre válhatik.

Tégy oda engem, ahová akarsz, bánj velem szabadon mindenben, kezedben vagyok, forgass és hányj-vess keresztül-kasul.

Íme, szolgád vagyok én, mindenre kész, mert nem magamnak akarok élni, hanem neked, bárcsak illendő tökéletességgel tehetném!

II.

Imádság azért, hogy Isten akaratát betölthessük: Jóságos Jézus, add meg nekem a te kegyelmedet, hogy velem legyen, velem munkálkodjék, és holtomig velem is maradjon.

Add, hogy mindig azt kívánjam, azt akarjam, ami neked tetszőbb, kedvesebb.

A te akaratod legyen az enyém is, az én akaratom mindig a tiédet kövesse, pontosan egyezzen vele.

Egyet akarjak és ne-akarjak teveled mást, mint amit te akarsz vagy nem-akarsz, akarni, nem-akarni legyenek képtelen.

Add, hogy meghaljak mindennek, amit evílág kínálhat, és kívánjam, hogy teérted megvessenek és elfeledjenek a világban.

Add, hogy túl mindazon, amit kívánok, benned találjak megnyugvást, szívem tenálad csöndesedjen el.

Hiszen te vagy egyedül a szívek békessége és megnyugovása, kívüled minden terhes és nyugtalanító.

Ebben a békességben, öbenne, vagyis tebenned, legfőbb és örökkévaló jóban alszom el és találok megnyugvást.

Amen.

16. Igaz vigasztalást csak Istenben kell keresni

I.

Amit vigasztalásomra óhajtok vagy elképzelhetek, nem itt és most várom, hanem a jövőendőben.

Hiszen ha egymagam a világ minden vígságát magaménak tudhatnám is, ha minden benne kínálkozó gyönyörűséget élvezhetnék is, bizonyos, hogy sokáig nem tarthatna.

Ezért hát, én lelkem, teljes vigasztalásod és tökéletes fölüdülésed nem lehet egyebütt, hanem csak Istenben, aki a szegényeket vigasztalja és a kicsinyeket magához fogadja.

Várj egy keveset, én lelkem!

Várd meg Isten ígéretének teljesedését, és minden jónak bőségében részesülsz a mennyben.

Ha nagyon rendetlenül kapsz a jelenvalókon, elveszted az örökkévaló és mennyei javakat.

Élj a múlandó javakkal, de kívánságod irányuljon az örökkévalókra.

Semmi evilági jó ki nem elégíthet, mert nem arra termettél, hogy ezekben leld örömet.

Ha minden teremtet jó a tiéd volna is, akkor sem volnál boldog és elégedett, boldogságod és célhoz érkezésed Istenben van, mindenek Teremtőjében.

Nem olyan boldogság ez, mint amelyet a világ esztelen szerelmesei látnak és dicsérnek, hanem amelyet a jó keresztények remélnek, a tiszta szívűek, akiknek érdeklődése a mennyre irányul.

Álnok és elröppenő minden emberi vigasztalás.

Az a boldog és igaz vigasztalás, amelyet odabenn, az igazságtól veszünk.

II.

Az imádságos lelkű ember mindenütt magánál tudja vigasztalóját, Jézus Krisztust, és azt mondogatja neki: Légy velem, Uram Jézus, mindenütt és mindenkor.

Ez legyen az én vigasztalásom, hogy szívesen megmaradjak minden emberi vigasztalás nélkül.

És ha a te vigasztalásod sem vesz körül, akaratom és megérdemelt megpróbáltatásod legyen a legnagyobb vigasztalásom.

Mert te nem haragszol örökké, és fenyegetésed sem tart sokáig.

17. Minden aggasztó gondot Istenre kell hagyni

I.

Fiam, engedd, hogy azt tegyem veled, amit én akarok, én tudom, mi válik javadra.

Te úgy gondolkodol, mint az emberek, sokmindenben úgy foglalsz állást, ahogyan az emberi indulat diktálja.

Uram, igazat mondasz.

Nagyobb gondviseléssel veszel te körül, mint amekkora gondot én önmagamra viselhetek.

Nágyon ingatagon áll az, aki minden gondját terád nem hagyja.

Uram, csak igaz és állhatatos maradjon hozzád akaratom, egyébként intézkedj velem tetszésed szerint.

Mert csak jó lehet az, amit velem teszel.

Ha azt akarod, hogy sötétségben járjak, áldott légy, ha pedig azt akarod, hogy világosságba öltözzem, légy akkor is áldott.

Ha kegyesen megvigasztalsz, áldott légy, ha úgy akarod, hogy zaklattatásban legyek, ugyanúgy légy mindenkor áldott.

II.

Fiam, valóban így kell helyt állanod, ha azt akarod, hogy jártodban-keltedben az enyém lehess.

Ugyanolyan készséggel kell fogadnod a szenvedést, mint az örömet.

Olyan jó kedvvel kell a szükségét és a szegénységet viselned, mint a bőséget és a gazdagságot.

Uram, szívesen vállalom érted, mindazt, amit tetszésedre van rám bocsátani.

Válogatás nélkül akarom elfogadni a te kezedből a jót meg a rosszat, az édeset és a keserűt, a vígságot vagy a szomorúságot és bármi történjék velem, hálát akarok adni érte.

Óvj meg minden büntől, és sem a haláltól, sem a pokol hatalmától félni nem fogok.

Csak örökre el ne vess, ki ne törülj az élet könyvéből, semmit sem árt, akármi baj szakad rám.

18. Krisztus példájára minden ideigtartó nyomorúságot jó kedvvel kell viselni

I.

Fiam, én a te üdvösségedért lejöttem az égből, magamra vállaltam emberi léted nyomorúságát, nem kénytelenségből, hanem szeretetből, hogy türelmet tanulj, és az ideigtartó bajokat méltatlankodás nélkül elviseld.

Mert születésem órájától fogva kereszten holtomig mindenhová elkísért a szenvedés.

Evilági javakban nagy szükségét láttam, gyakran kellett hallanom, hogy sok panaszt emelnek ellenem, szégyent és gyalázatot békével tűrtem, jótéteményeimet hálátlansággal, csodatetteimet káromlással, tanításomat feddéssel viszonyozták.

II.

Uram, te a türelem útját jártad életedben, és kiváltképpen ezzel teljesítetted Atyád akaratát, méltó hát, hogy én, semmicske bűnös ember is akaratod szerint türelembe foglaljam magam, és amíg akarod, üdvösségemért békén hordozzam romlandó életem terhét.

Mert ha terhesnek mutatkozik is a jelen élet, a te kegyelmed nagyon érdemszerzővé teszi, a te példád meg szentjeidnek emléke a gyarlók számára is elviselhetőbbé s fényesebbé alakítja, sokkal vigasztalóbb, mint volt az ószövetségi törvény idején, amikor zár függött a menny kapuján, és homályosabbnak is látszott a mennybe vezető út, amikor olyan kevesen igyekeztek azon, hogy a mennyek országát keressék, de még az igazak és az üdvösségre indulók sem léphettek a mennyei birodalomba kinszenvedésed s halálod szent adójának lerovása előtt.

Ó, mekkora hálával tartozom neked, hogy kegyes voltál megmutatni nekem és minden hívőnek az igaz és jó utat, amely országodba elvezet.

Mert a te életed a mi utunk, és a szent türelemben veled forrunk össze, aki koronánk vagy. Ha előttünk utat nem nyitottál, ha minket nem tanítottál volna, ki igyekeznék arra, hogy kövessen?

Jaj, hányan messze hátul maradnának, ha a te tündöklő példádra nem tekinthetnének.

Íme még mindig lankadunk, még annyi csodádat láttuk, tanításodat hallottuk, mi volna, ha ily nagy világosság a te követésedre nem indítana?

19. A méltatlanságok elviselése; ki bizonyul igazán béketűrőnek

I.

Mi dolog az, fiam, hogy annyit beszélsz?

Hagyd abba a panaszkodást, vedd fontolóra az én szenvedésemet és a szentekét. Még véred hullásáig nem harcoltál.

Kevés az, amit te szenvedsz, azokhoz képest, akik annyi sokat tűrtek, oly súlyos kísértésekben forogtak, oly nehéz zaklatásba oly sokféle megpróbáltatásba sodródtak. Szükséges, hogy mások súlyosabb szenvedését eszedbe idézd, hogy könnyebben viseld saját kicsinyke terhedet.

S ha magad nem látod kicsinynek, jól nézz körül, nem türelmetlenséged miatt gondolkodol-e így.

Egyébként akár kicsinyt, akár nagyot, azon légy, hogy mindent békességgel elviselj.

Minél jobban elszánod magad a türelmes szenvedésre, annál bölcsebben élsz, és érdemekben annál gazdagabb leszel.

Könnyebben is viselsz mindent, ha eltökélt szándékkal és jó szokással serényen fölkészülsz rá.

Ne mondd azt, hogy képtelen vagyok ilyen embertől ezt vagy azt elviselni, nem is illő, hogy mindezt eltűrjem, nagy kárt tett, olyat fog rám, ami eszembe se jutott soha, de mástól szívesen elszenvedem majd azt, amit elszenvedni illendőnek látok.

Bolond az ilyen okoskodás, amely számításon kívül hagyja a türelem értékét, vagy hogy annak ki ígért koronát, s inkább a személyekre meg saját sérelmeire tekint.

Nem igaz béketűrő az, aki csak azt hajlandó elviselni, amit jónak lát s attól, akitől neki tetszik.

Az igaz béketűrő nem nézi, ki teszi próbára: előljárója-e vagy magához hasonló, esetleg nála alacsonyabb rangú, derék és szent ember-e vagy hitvány és méltatlan személy, hanem válogatás nélkül akárkitől, akárhányszor, akármekkora méltatlanság esik is rajta, mindazt Isten kezéből köszönettel veszi, és nagy nyereségnek tartja.

Mert Isten előtt semmi jutalom nélkül nem maradhat, bármily csekélykét szenvedünk is érte.

Légy hát kész a küzdelemre, ha győzni óhajtasz.
Viadal nélkül a béketűrésért ígért koronát el nem érheted.
Ha tūrni nem akarsz, nem akarod a koronát sem.
Ha pedig a koronát kívánod, emberül viaskodjál, tūrj békével.
Munka nélkül nem juthatsz a nyugalomra, harc nélkül nincsen győzelem.

II.

Add, Uram, hogy a te kegyelmed által végbevihessem azt, amit természetem szerint lehetetlennek gondolok.
Te tudod, milyen kevésre futja a türelmem, milyen egy-kettőre kihoz a sodromból, ami kedvem ellen való.
Váljék számomra kedvessé és kívánatossá a te nevedért minden, ami a türelmet próbára teszi, mert nagyon üdvösséges az én lelkemnek, ha tūr és zaklatást szenved érted.

20. Saját gyarlóságunk megvallása és a földi élet nyomorúságai

I.

Fejemre vállalom bűnös voltomat, Uram, megvallom előtted gyarlóságomat.
Sokszor csekélyke dolog is lever és megszorít.
Elszánom magam, hogy férfiasan viselkedem, de amint egy kicsiny kísértés utolér, nagy félelem fog el.
Nemegyszer igen jelentéktelen ügyből súlyos kísértés támad.
Mikor meg kísértést nem érezvén egy csöppet biztonságban gondolom magam, azt veszem észre, hogy egy kis fuvallat legyőzött.
Tekints hát, Uram, gyarlóságomra, esendő voltomra, amit te olyan igazán ismersz, könyörülj rajtam, és ragadj ki a sárból, hogy bele ne süllyedjek, ott ne ragadjak egészen elhagyatva.
Ez az, ami engem gyakran lever, s előtted zavarba hoz, hogy olyan esendő vagyok, és szenvedélyeim megzabolázásában olyan erőtlén.
S ha nem jutok is egészen odáig, hogy engedjek nekik, keserves és nehéz folytonos ostromuk, s egészen elundorodom attól, hogy ebben a mindennapos viaskodásban éljek.
Abból látom, mily gyarló vagyok, hogy az utálatos fantázia-képek sokkal szaporábban rontanak rám, mint ahogyan el tudom űzni őket.
Ó, Izraelnek erős Istene, hív lelkek féltékeny oltalmazója, tekints szolgáltnak igyekezetére és fájdalmára, légy segítője, ott, ahová jutott.
Erősíts engem mennyei erővel, hogy a régi ember, az esendő test, amely még nem került egészen a lélek hatalma alá, valahogy uralomra ne jusson bennem, ez ellen mindaddig harcolni akarok, amíg csak tart ez a keserves földi élet.

II.

Jaj, milyen is ez az élet, mindig csupa zaklattatás és nyomorúság, mindenütt teli a bukás kockázatával és ellenséggel.
Ha egyik baj vagy kísértés eltávozik, másik támad helyette, sőt már akkor is, amikor még tart az előző veszedelem, váratlan több más szakad rá.
Hogy is lehet szeretni ezt az életet, amelyben ennyi a keserűség, amelyet ennyi baj és nyomorúság vesz körül?
Hogy lehet egyáltalán életnek nevezni, ha annyi halált és nyavalyát szül?
S lám mégis szeretik, és sokan gyönyörűségüket keresik benne.
Gyakran szidják a világot, hogy csalárd és álnok, mégis nehezen válnak meg tőle, mert a test kívánsága eluralkodik az emberekben.

De más ösztönöz a világ szeretetére, más annak megvetésére.

A világ szeretetére a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége ösztönöz, ám a rájuk következő büntetés meg nyomorúság a világ megutálására és meguntására vezet.

De jaj, a világhoz ragaszkodó lelket meggyőzi a gonosz gyönyörűség, hogy örömmel véli, ha tövises között él, mert Isten édességét és az erény belső szépségét nem látta, nem kóstolta.

Akik azonban a világot teljesen megvetik, és azon igyekeznek, hogy szent fegyelemben Istennek éljenek, azok előtt nem marad ismeretlen Istennek édessége, amelyre a világról lemondók kaptak ígéretet; s azt is nyilván látják, milyen tévedésekbe bonyolódik, s mily sokféleképpen megcsal a világ.

21. Túl minden jón és Istennek minden adományán, magában Istenben kell végső megnyugvást keresni

Én lelkem, mindenek fölött és mindenben az Úrban keresd nyugovásodat mindenkor, mert benne van a szenteknek el nem veszthető nyugalma.

I.

Add meg nekem, édes és szerelmes Jézusom, hogy minden teremtményen túl benned nyugodjam meg, minden egészség és ékesség, minden dicsőség és tisztesség, minden hatalom és méltóság, minden tudomány és elmeél, minden gazdagság és művészet, minden öröm és ujjongás, minden hírnév és magasztaltatás, minden édesség és vigasztalás, minden reménység és ígéret, minden érdem és kívánság, minden adomány és ajándék fölött, amit adhatsz, belém áraszthatsz, minden vigasság és örvendezés fölött, amit a szívem fölfoghat, átélhet, végül az angyalok és arkangyalok fölött, az ég seregei fölött, túl minden láthatón és láthatatlanon, mindenben, ami nem te vagy, én Istenem.

Mert te, Uram, Istenem, mindennél jobb vagy, te vagy egyedül fölséges, egyedül hatalommal teljes, te egyedül minden mértéket betöltő, telides-teljes, te egyedül árnyéktalanul kedves és vigasztaló, te egyedül hibátlanul ékes és szeretnivaló, te egyedül mindennél nemesebb és dicsőséggel teljes, akiben minden jó egyszerre és tökéletesen megvan, mindig is megvolt és meg is lesz, s azért kevesebb és elégtelen rajtad kívül minden más, amit nekem adsz, vagy amit magadról kinyilatkoztatasz, megígérsz, amikor még nem látlak, egészen meg nem ragadlak.

Mert az én szívem igazán meg nem nyughatik, sem teljes meglelégedésre nem juthat, hacsak benned meg nem nyugszik, és túl nem lép minden ajándékon, minden teremtményen.

Ó, én szerelmes jegyesem, Jézus Krisztus, tiszta vőlegény, Ura az egész teremtett világnak, ki adja meg nekem az igaz szabadság szárnyát, hogy fölrepüljek és megnyugodjam benned?

Ó, mikor kapom meg azt, hogy egészen elszakadjam mindentől, és lássam, milyen édes az Úr, az én Istenem?

Mikor költözöm egészen beléd, hogy téged szeretve megfeledkezzem önmagamról, csak téged tapasztaljalak túl minden érzéken és tapasztaláson, úgy, ahogy nem mindenki tud?

Most bizony gyakran fohászkodom, és boldogtalanságomat fájdalommal viselem.

Mert ebben a siralom völgyében sok nyomorúság szakad rám, ami gyakran megzavar, megszorít, árnyékba borít, gyakran gátol a jóban és megoszt, csalogat és behálóz, csak hogy szabad utam ne legyen tehozzád, s ne örvendezhessem kedves ölelésednek, amellyel szentjeidet magadhoz öleled.

Indítson meg fohászkodásom és sokféle búbanatom ezen a földön!

Ó Jézus, örök dicsőség tündöklése, zarándok lelkemnek vigassága!

Szó nélkül is téged szólít a szám, és hallgatásom hozzád beszél.

Meddig késik, s nem jó az én Uram?

Jöjjön el hozzám, reá hagyatkozó szegényhez, és öltöztessen vígságba engem.
Nyújtsa ki karját, s minden bajomból ragadjon ki engem, nyomorultat.
Jöjj, jöjj, mert nélküled nem lesz víg napom, sem órám, hiszen te vagy vígságom, és asztalom árva nélküled.
Nyomorult vagyok, mint bebörtönzött, bilincsbe vert rab, míg jelenléted fényével újjá nem szülsz, szabaddá nem teszel, míg kegyes orcádat meg nem mutatod.
Keressenek mások helyetted más valamit, amit csak akarnak, nekem semmi másban nincs és nem is lesz örömöm, csak benned, én Istenem, reményem, örök üdvösségem.
Nem hallgatok el, nem szünök meg könyörögni hozzád, míg kegyelmed újra hozzám nem fordul, és míg meg nem szólalsz a szívemben.

II.

Íme, itt vagyok, íme eljöttem hozzád, mert segítségül hívtál engem.
Könnyeid és lelked sóvárgása, alázatosságod és szívbeli töredezémed megindítottak engem és hozzád hajlítottak.

III.

És akkor így szólok hozzád: Uram, hívtalak, vágyva vágytam rá, hogy örvendhessek neked, készen arra, hogy mindent elhagyjak érted.
Mert előbb te indítottál vágyakozásra engem, hogy keresselek.
Légy hát áldott, Uram, aki ilyen jót tettél szolgáladdal irgalmasságod nagyvoltage szerint.
Mit mondhat még előtted a te szolgád, mint hogy nagyon megalázza magát színed előtt, el nem feledve soha saját méltatlanságát, hitványságát?
Hiszen nincsen hasonló tehozzád az ég és a föld minden csodái közt.
Minden műved nagyon jó, ítéleteid igazak, és gondviselésed kormányoz mindeneket.
Dicséret hát neked és dicsőség, ó Atya Bölcsessége, dicsérjen és áldjon az én szám, a lelkem is és velük minden teremtmény.

22. Isten sokféle jótéteményének meggondolása

I.

Nyisd meg Uram szívemet a te törvényedben, és taníts meg arra, hogy parancsaid szerint éljek.
Add meg nekem, hogy értsem akaratodat, és nagy tisztelettel, szorgos megfontolással emlékezetemben tartsam jótéteményeidet általában és egyenként is, hogy értük méltó hálát adhassak.
Valójában tudom és meg is vallom, hogy közülük a legeslegkisebbért sem tudom a hála méltányos adóját leróni, mert kisebb vagyok én mindannál a jónál, amiben részesülök, és amikor a te nemes nagylelkűségedre gondolok, annak nagysága előtt megsemmisül a lelkem.

II.

Amink csak van lelkünkben és a testünkben, ami külső vagy belső kincssel a természet szerint vagy természetfölötti ajándékként rendelkezünk, az mind a te jóvoltodból való.
Téged ajánl tehát mint kegyes és jóságos adakozót, akitől minden jót kaptunk.
Ha egyik többet, másik kevesebbet kapott is, mégis minden a tiéd, nélküled a legkisebb jóban sem lehetne részünk.
Az, aki többet kapott, nem kérkedhetik érdemével, sem mások fölé nem tolakodhatnak, sem a kisebbet nem gúnyolhatja, mert az a nagyobb és a jobb, aki kevesebbet tulajdonít magának, és alázatosabb, buzgóbb a köszönetmondásban.

Aki pedig magát mindenkinél alábbvalónak ismeri, és méltatlanabbnak ítéli, alkalmasabb arra, hogy nagyobb ajándékokban részesüljön.

Aki viszont kevesebbet kapott, annak sem kell szomorkodnia, vagy méltatlankodnia, sem a gazdagabbra irigykednie, hanem inkább terád kell figyelnie, és a te jóvoltodat hangosan áldania, hogy olyan bőven, olyan ingyenesen és kegyesen osztogatod személyválogatás nélkül adományaidat.

Minden tőled való, ezért mindenért téged illet a dicséret.

III.

Te tudod, kinek milyen ajándék válik hasznára, és hogy miért kap az kevesebbet, ez többet, nem nekünk, hanem neked kell eldöntened, mert előtted világosan kirajzolódik minden érdem.

Ezért Uram, Istenem, nagy jótéteménynek tartom azt is, hogy nem sok olyasféle ajándékkal rendelkezem, amit odakint a világban s az emberek között dicséret és dicsőség vesz körül, mert ha megfontolom szegénységemet és alacsony állapotomat, nemcsak hogy nehezemre nem esnek, szomorúságot vagy csüggedést nem okoznak, hanem inkább vigasztalásomra, és nagy örömökre szolgálnak, hiszen te, Istenem, a szegényeket, az alacsony sorban lévőket és a világ előtt megvetetteket választottad házad népéül, családod tagjaiul.

Ott vannak mindjárt az apostolaid, akiket az egész földkerekség fejedelmeivé tettél.

Mégis sértődöttség nélkül jártak-keltek a világban olyan alázatosan és olyan nyílt szívvel minden ravaszkodás vagy hátsó szándék nélkül, hogy egyenest örültek annak, ha gyalázzák őket a te nevedért, és amitől a világ elriad, azt ők nagy kedvvel fogadták.

Azért tehát a téged szerető és jótéteményeidet ismerő embert semmi más úgy meg nem örvendeztetheti, mint ha akaratod és örök végzésed tetszése benne beteljesül, csak ebben találhat megelégedést és vigasztalást, hogy olyan szíves-örömet kívánjon legkisebb lenni, mint ahogyan más azt óhajtaná, hogy legnagyobb legyen, és olyan békével, oly elégedetten foglalja el az utolsó helyet, akárcsak a legelső, olyan jó kedvvel maradjon lenézett, megvetett, hírnév nélkül való, mint mások arra törekszenek, hogy tisztességük, rangjuk növekedjék.

Mert úgy van rendjén, hogy mindent megelőzzön a te akaratod és a te tisztességednek kedvelése, s hogy abban nagyobb vigasztalást, több tetszést leljünk, mint bármi ajándékban, amelyben részünk volt, vagy részünk lehet.

23. Négy dolog szerez nagy békességet

I.

Fiam, most megtanítalak téged a békességnak és az igaz szabadságnak útjára.

Tedd, Uram, amit mondasz, mert jól esik azt hallanom.

Azon légy, fiam, hogy inkább más akaratát kövesd, mint a magadét.

Válaszd inkább azt, hogy kevesebbed legyen, ne többed.

Keresd mindig a lentebb való helyet, és a mások alá rendelt állapotot.

Azt óhajtsd, azért fohászkodj mindig, hogy Isten akarata maradéktalanul beteljesedjék tebenned.

Íme, az ilyen ember lép be a béke és a nyugalom földjére.

Uram, rövid a mondandód, de nagy tökéletességgel teljes.

Kevés szóba belefér, de értelme gazdag, gyümölcse bő.

Bizony, ha hűségesen meg tudnám tartani, nem kellene egykönnyen megháborodnom.

Mert valahányszor nyugtalannak és teher alatt sínylődőnek érzem magam, mindig úgy találom, hogy ettől a tanítástól eltávolodtam.

De te, aki mindenható vagy, és a lélek előrehaladását mindig jó néven veszed, növeld bennem kegyelmedet, hogy valóra válthassam, amit ajánlasz, és véghez vihessen üdvösségemet.

II.

Imádság gonosz gondolatok ellen: Uram, Istenem, ne távozzál el tőlem, Istenem, siess segítségemre, mert mindenféle rossz gondolat és nagy félelmek szakadtak rám, ezek gyötrik a lelkemet.

Hogy gázolhatok át közöttük sértetlenül?

Hogyan törhetem át őket?

Én – mondja az Úr – előtted járok, és evilág nagyjait megalázom, megnyitom a börtön ajtaját, és föltárom előtted a titkok titkait.

Tedd, Uram, amit mondasz, és fussanak el orcád elől mind-mind az én rossz gondolataim.

Ez az én reménységem és egyetlen vigasztalásom, hogy minden zaklattatásomban hozzád fordulok, beléd vetem bizalmamat, szívem legbelsejéből téged szólítalak, és türelmesen várom vigasztalásodat.

III.

Imádság lelki világosságért:

Világosíts meg engem, ó áldott Jézus, a belső fényesség világával, és üzz el minden sötétséget szívemnek hajlékából.

Tartsd féken elkalandozó gondolataimat, légy úrrá a rám támadó kísértéseken.

Harcolj keményen értem, és győzd le a fenevadakat, vagyis az ingerlő érzéki vágyakat, hogy hatalmadból békesség szülessen, és szent udvarodban, vagyis tiszta lelkiismeretemben bőségesen visszhangozzék a te dicséreted.

Parancsolj a szeleknek és a viharoknak, mondd a tengernek: csöndesedjél, és az északi szélnek: nyugodj el, és nagy csöndesség támad.

Áraszd ki világosságodat és igazságodat, hogy fényeskedjenek a földön, mert terméketlen és puszta föld vagyok, míg meg nem világosítasz.

Hullasd onnan fölülről kegyelmedet, frissítsd meg szívemet mennyei harmattal, add az áhítatosság vizét, hogy megöntözze a földet, s az jó és hasznos gyümölcsöt teremjen.

Egyenesítsd föl bűnök alatt görnyedő lelkemet, és minden vágyódásomat irányítsd a mennyei javakra, hogy miután megkóstoltam már az örök boldogság édességét, ne essék jól a földiekkel való foglalkozás.

Ragadj magadhoz engem, és szabadíts meg a teremtmények minden múlandó vigasztalásától, mert semmi teremtettség kívánságomat egészen el nem nyugtathatja, teljesen meg nem vigasztalhat.

Kapcsolj magadhoz engem, szerelmednek elválhatatlan kötelékével, mert egyedül te elégíted ki a téged szeretőt, és nélküled minden üres.

24. Más ember életét nem kell kíváncsian kutatnunk

I.

Fiam, ne ártsd bele mindenbe magad, és ne gondold, hogy mindennel neked kell törődnöd.

Mi közöd neked ehhez vagy ahhoz, te csak kövess engem.

Mi közöd ahhoz, hogy az ilyen-e vagy olyan, vagy az a másik így vagy úgy cselekszik vagy beszél?

Nem hiányzik az neked, hogy másokért felelj, elég ha magadról számot kell adnod.

Minek bonyolódol hát mindebbe?

Íme, én mindent ismerek, és mindent látok a nap alatt, tudom, ki-ki hogy vagyon, mit gondol, mit akar, és mi célra irányul igyekezete.

Rám kell hát bíznod mindent, te pedig maradj bátran békében, hadd sürgölődjenek a sürgölődők, ahogy akarnak.

Felelniük kell majd mindenért, amit tesznek, mondanak, mert engem meg nem téveszthetnek.

II.

Ne igyekezz azon, hogy a neved nagy árnyékot vessen, se azon, hogy sokaknak barátja légy, se azon, hogy bizalmas kapcsolatba kerülj az emberekkel.

Mindez elvon attól, ami fontos, és nagy sötétséget támaszt a szívedben.

Örömet szólnék hozzád, és fölfedném előtted titkaimat, ha érkezésemet szorgalmasan figyelned, és szíved kapuját megnyitnád előttem.

Légy éber, virrassz az imádságban, és alázkodjál meg mindenben.

25. Miben áll a szívnek maradandó békessége és igaz előmenetele

I.

Fiam, én mondtam: békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek, nem úgy adom nektek, mint evilág adja.

A békességet mindnyájan kívánják, de nem mindenki gondol azzal, ami az igaz békességre vezet.

Az én békém az alázatosaké, a szívükben szelídeké, te a türelemben találsz békét magadnak.

Ha rám hallgatsz, szavamat fogadod, nagy békességben élhetsz.

Mit tegyek hát?

Mindenben ügyelj magadra: mit teszel, mit beszélsz, és minden igyekezetedet arra irányítsd, hogy csak nekem tetszésemre légy, kívülem pedig semmit se kívánj vagy keress, mások beszédéről vagy tetteiről se ítélj vakmerőn, ne bonyolódjál olyasmibe, ami nem tartozik rád, így elérheted, hogy alig vagy ritkán szenvedsz háborgatást.

Hogy pedig sose háborgassanak, és szívednek vagy testednek semmi alkalmatlanságban ne legyen része, az nem evilágba való, az már az örök boldogságban valósul meg.

II.

Ne gondold hát, hogy igazi békességbe jutottál, ha semmi nehézséget sem érzel, akkor sincs minden rendben, ha ellenkezésbe nem ütközöl, az sem a végső tökéletesség, ha minden kedved szerint alakul, még akkor se bíz el magad, ne gondold, hogy Isten különösképpen szeret, ha nagy áhítatosság és lelki édesség árad el benned, mert nem ezekben mutatkozik meg, hogy ki az erénynek igaz bajnoka, és nem ezekben áll az ember igazi előmenetele és tökéletessége.

Hát miben, Uram?

Abban, hogy teljes szívvel Isten akaratának ajánlod magad, sem kicsinyben, sem nagyban nem keresed azt, ami a tiéd, sem itt a földön, sem az örökkévalóságban.

Úgy, hogy arcod elváltozása nélkül maradj meg a hálaadásban ha jól s ha rosszul megy a sorod, mindent egyforma kedvvel fogadva.

Ha olyan erős és kitartó leszel majd a reménykedésben, hogy a belső vigasztalás elapadása idején arra készíted föl szívedet, hogy még több bajt is el tudjon viselni, s nem háborogsz, mint aki méltatlan ekkora nyomorúságra, hanem minden rendelésben igaznak mondasz és szentnek dicsérsz, akkor jársz az igaz békének útján, és bátor reménységgel lehetsz, hogy újra ujjongva meglátod majd arcomat.

Ha majd eljutsz önmagad teljes megvetéséig, tudd meg, hogy a földi élet lehetőségei szerint akkor áraszt el a béke bősége.

26. A lélek szabadságának magasztos állapotát inkább ki lehet érdemelni imádsággal, mint olvasással

I.

Uram, a tökéletes embernek az a dolga, hogy lelkét a mennyei javak vonzásából soha kikapcsolódni ne hagyja, a sok gond közt úgy haladjon át, mintha gondja nem volna, nem úgy, mint a cselekedni restek, hanem a lélek szabadságának különös kiváltságával, azzal, hogy semmilyen teremtményhez rendetlen vonzalommal hozzá nem tapad.

II.

Kérlek téged, kegyelmes Istenem, óvj meg a világ gondjaitól, hogy túlságosan belépük ne bonyolódjam, a test sokféle szükségletétől, hogy a gyönyör csapdájába ne ejtsen, mindenfajta lelki akadálytól, hogy a nehézségek közt megtörve el ne bukjam.

Nem azokról a dolgokról beszélek, Uram, amelyek után a világi hiúság teljes vágyakozással igyekszik, hanem azokról a nyomorúságokról, amelyek a te szolgád lelkére a halandó emberi élet közös terheként büntetésképpen nehezedenek rá, hogy visszafogják, s a lélek szabadságát kívínnia nehezebb legyen.

III.

Ó én Istenem, kimondhatatlan édesség, tedd számomra keserűvé a testi vigasztalásokat, amelyek elvonnak az örökkévaló javak szeretetétől, és gonoszul magukhoz csalogatnak valami gyönyörkeltő jónak színe alatt.

Ne győzzön le engem, én Istenem, ne győzzön le a test és a vér, ne játsszon ki a világ és rövidéletű dicsősége, ne vigyen jégre a sátán és az ő álnoksága.

Adj erőt, hogy ellenállhassak, türelmet, hogy kitartsak, állhatatosságot, hogy mindvégig megmaradjak.

Evilág minden vigasztalása helyett add a Szentlélek édes kegyelmét, testi szerelem helyett a te nevednek szerelmét öntsd szívembe.

Még az étel, az ital, a ruházat és a test fenntartásához szükséges minden más közhasználatú dolog is terhére van a buzgó léleknek.

Add, hogy az effélékkel mértékletesen éljek, és ne bonyolódjam bele a rájuk irányuló vágyakozásba.

Mindent nem lehet elvetni, mert a természet fenntartása kötelességünk.

Azt azonban tiltja a te szent törvényed, hogy fölösleges után vagy kedvesebb után is kapjak, mert az már azt jelentené, hogy a test arcátlanul a lélek fölé kerekedett.

Ezek között, kérlek, Uram, igazgasson és oktasson engem a te kezed, hogy a mértéket el ne vétsem semmiben.

27. Az önszeretet nagyon-nagyon elvon a legfőbb jótól

I.

Fiam, Úgy van rendjén, hogy ha mindent megkapsz, mindenedet odaadd érte, és semmit magadból magadnak meg ne tarts.

Tudván tudnod kell, hogy az önszeretet többet árt neked, mint bármi a világon.

Aszerint, hogy milyen szeretet vagy vonzalom él benned, tapad hozzád többé vagy kevésbé ez vagy az.

Ha szereteted tiszta, őszinte és jól rendezett, nem leszel a körülötted levő dolgok rabja.

Ne kívánd, amit nem szabad birtokolnod.

Ne vedd birtokba, ami akadályt jelenthet számodra, vagy belső szabadságodtól megfoszthat.

Csoda, hogy szíved gyökeréből nem bízod rám magad mindazzal együtt, amire kívánságod irányulhat, vagy amit birtokba vehetsz.

Miért emészt hiábavaló szomorúság, minek nyú annyi fölösleges gond?

Keresd az én kedvemet, és semmiben kárt nem vallasz.

Ha ezt vagy azt keresed, s itt vagy ott akarsz lenni, ahol több haszonra számítasz, vagy kedvedet jobban töltöd, sosem leszel csöndességben, sosem leszel szabad a nyugtalankodástól, mert mindenben van valami fogyatkozás, és mindenütt akad, akivel nem tudsz összeférni.

Nem az van tehát hasznodra, amit odakinn elértél vagy gyarapítottál, hanem inkább az, amiről lemondta, és amit szívedből gyökeresen kiteptél.

Ezt pedig ne csak a pénzre és a gazdagságra vonatkoztasd, hanem a tisztségek keresésére és a hiú dicsőség kergetésére is, mert mindez elmúlik a világgal együtt.

Kevés oltalmazó van a hely, ha a lélek buzgósága hiányzik belőled.

Nem is tart sokáig a kívül keresett békesség, ha igaz alapot nem vet neki szíved állapota.

Azaz ha énbennem nem gyökerezel: változhatol, de meg nem javulhatsz.

Mert amikor alkalom adódik, élsz is vele, s megtalálod újra, sokszorosan, amitől menekültél.

II.

Imádság szívünk tisztulásáért s mennyei bölcsességért: Erősíts meg engem, Istenem, a Szentlélek kegyelmével.

Adj erőt, hogy belső emberré alakuljak, és szívem megszabaduljon minden haszontalan igyekezettől és aggodalomtól, hogy ne hányjon-vessen semmi hitvány vagy akár drága dolog után sóhajto vágyakozás; hanem mindent úgy szemléljek, mint múlandót, s magamat is, mint aki velük együtt elmúlok, mert semmi sem maradandó a nap alatt, minden hívság ott, és a lélek gyötrelmére való.

Ó, milyen bölcs az, aki így gondolkodik.

Adj, Uram, mennyei bölcsességet nekem, hogy téged mindenek fölött keresselek és megtaláljalak, mindennél jobban ismerjelek és szeresselek, és minden másról érdemének megfelelően ítéljek, a te bölcsességed rendje szerint.

Add, hogy okosan elhárítsam a hízelkedőt, türelmesen viseljem, aki ellenkezik velem, mert ez a nagy bölcsesség: szavak szelétől meg nem indíttatni, s fülünket a hízelgő szirén-hangra nem fordítani, így bátorsággal járhatunk megkezdett utunkon.

28. Az ember-szóló nyelvek ellen

I.

Fiam, ne keseredjél el amiatt, ha némelyek rosszat gondolnak, és olyasmit beszélnek rólad, amit nem hallasz szívesen.

Neked magadról még rosszabb véleményekkel kell lenned, és úgy kell érezned, hogy senki náladnál gyarlóbb nincs.

Ha abból élsz, ami benned van, nem fogod sokba venni az elszálló szavakat.

Nagy okosság az, hogy hallgatni tudj gonosz időben, magadba szállván hozzám térj, és meg ne háborodj az emberek ítéletén.

II.

Ne függjön a te békességed emberek szavától, beszédétől.

Hiszen akár jónak, akár rossznak gondolnak is, azzal más emberré nem változol.

Hol van az igaz békesség és igaz dicsőség?

Ugye énbennem?

Azért az, aki nem keresi az emberek tetszését, de nemtetszésüket sem akarja mindenáron kerülni, nagy békességben élhet.
Az emberi szív minden nyugtalansága, az érzések zűrzavara a rendetlen kívánságból és a fölösleges félelemből származik.

29. Hogyan kell Istent segítségül hívni és áldani a megpróbáltatás idején

I.

Uram, a te neved legyen áldott mindörökké, te bocsátottad rám ezt a kísértést, ezt a megpróbáltatást.
El nem szaladhatok előle, hozzád kell folyamodnom, hogy megsegíts, s mindezt javamra fordítsd.

II.

Uram, most megpróbáltatások vesznek körül, nyugtalan a szívem, nagyon háborgat a rám szakadó nyomorúság.
Mit mondjak hát, kedves jó Atyám?
Verembe estem.
Szabadíts meg ettől az órától.
De azért köszöntött rám ez az óra, hogy te megdicsőülj, amikor én mélyen megaláztatom, és általad nyerek szabadulást.
Méltóztassál, Uram, megmenteni engem, mert én szegény, mit tehetek, kihez forduljak, ha nem tehozzád?
Adj, Uram, türelmet és kitartást ezúttal is.
Segíts meg engem, én Istenem, és nem rettegek, akármi teher szakadjon is rám.
Most meg mindebben a bajban mit mondjak?
Legyen meg, Uram, a te akaratod, én igazán megérdemeltam a megpróbáltatást és a nyomorúságot.
Úgy van hát rendjén, hogy elviseljem, mégpedig türelmesen, s kitartsak, míg végül elül a vihar és kitisztul az ég.
Elég erős ahhoz a te mindenható karod, hogy ezt a kísértést is eltávoztassa tőlem, hogy fékezze rohamát, el ne tiporjon, amint már gyakran meg is tetted velem, én irgalmas Istenem.
Amilyen nehéz nekem, olyan könnyű tenéked fönséges jobbkezednek ez a beavatkozása.

30. Istent kell segítségül hívnunk, és bizakodnunk kell az ő kegyelmének visszaszerzésében

I.

Fiam, én vagyok az Úr, aki megerősítelek a megpróbáltatás napján.
Térj hozzám, amikor nehezen megy a sorod.
A mennyei vigasztalásnak legfőbb gátja az, hogy későn kezdesz az imádkozáshoz.
Mert mielőtt engem kérlelnél szorgalmasan, azelőtt sok más vigasztalást keresel, és világi örömeinkben próbálsz felüdülni.
Innen van, hogy mindennek nem sok hasznát látod, míg rá nem eszmélsz arra, hogy én vagyok az, aki megszabadítom a bennem bizakodókat, kívülem nincs foganatos segítség, sem hasznos tanács, sem tartós orvosság.

De ha már lélegzethez jutottál a vihar után, gyógyulj meg az én irgalmasságomnak fényességében, mert közel vagyok, mondja az Úr, hogy mindent helyreállítsak, nemcsak úgy, ahogy valaha volt, hanem sokszorosán megtetézve.

Vajon valami is nehéz-e nékem, vagy olyan vagyok-e, mint aki csak beszél, de nem cselekszik?

Hol a te hited?

Állj meg keményen s állhatatosan.

Légy kitartó és igazi férfi, megjön a te vigasztalásod a maga idejében.

Várj engemet, várj, eljövök és meggyógyítalak.

II.

Kísértés az, ami most búsít, üres félelem, ami megriaszt.

Mi haszna a jövő kockázatait fontolgatnod, csak hogy szomorúságot szomorúságra halmozol.

Elég a napnak a maga baja.

Hiábavaló és haszontalan dolog az eljövendők miatt búsulni vagy örvendezni, hiszen ki tudja, eljönnek-e valóban.

De az emberek szokása, hogy efféle képzelődésnek játékszerei lesznek, kis lélekre vall az ellenség incselkedésének ily könnyen áldozatul esni.

Mert annak mindegy, igaz vagy hamis gondolatokkal ejt-e törbe, csal-e tévútra, a jelenvalók szeretetével vagy az eljövendők félelmével ejt-e meg.

Ne háborodjék hát meg a szíved és ne féljen.

Higgy bennem, és légy bizalommal az én irgalmasságom iránt.

Mikor azt gondolod, hogy messze szakadtál tőlem, sokszor igen közel vagyok hozzád.

Mikor úgy ítéled, hogy már-már teljesen elvesztél, sokszor olyankor támad legjobb alkalmad arra, hogy érdemeket szerezz.

Nincs minden elveszve, amikor kedved ellen alakul valami.

Ne aszerint ítéld, amint épp érzed magad, és ne ragadj bele semmiféle gondba, bárhonnan szakad rád, azt ne hidd, hogy nincs már remény a kigázolásra.

Ne gondold, hogy egészen magadra maradtál, még ha ideig-óráig rádbocsátok is valami zaklattatást, vagy elvonom vigasztalásomat, amely után kívánczol.

Hiszen ezeknek elviselése árán lehet a mennyországba jutni.

Kétségtelenül hasznosabb neked és többi szolgálóimnak, hogy sok ellenállással kell küszködnötök, mint ha kedvetek szerint alakulna minden.

Én ismerem a titkos gondolatokat, tudom, hogy igen hasznos üdvösséged szempontjából, hogy néha-néha szárazra vetődj, el ne bízd magad a jó előmenetelben, végül is ne tetszelegj abban, ami nem vagy.

Amit adtam, elvehetem, de vissza is adhatom, mikor kedvem tartja.

Amit adok, az enyém, s ha elveszem, nem a tiédet vettem el, mert az enyém minden jó adomány és minden tökéletes ajándék.

Ha nehézségeket bocsátok rád, vagy bármi kedved ellen valót, ne méltatlankodjál, el ne csüggedjen a szíved, én igen hamar megkönnyebbülést szerezhetek neked, s minden terhedet öröme fordíthatom.

És közben igazságos vagyok, sokszoros dicséretre méltó, míg mindezt véghez viszem veled.

Ha helyesen gondolkodol és józanul ítélsz, sohasem kell magadat elhagyván szomorkodnod azon, hogy ellenszélbe kerültél, inkább nagyobb öröme és hálaadásra van okod, sőt azt kell egyetlen örömödnök tartanod, hogy fájdalommal halmozlak el és nem kíméllek.

Amint engem szeretett Atyám, úgy szeretlek én is titeket: mondtam tanítványaimnak, akiket szerettem, s akiket nem világi örömekre küldtem, hanem küzdelmekre, nem megbecsült tisztségekre, hanem megaláztatásra, nem semmittevésre, hanem munkára, nem pihenésre, hanem arra, hogy kitartó igyekezettel sok gyümölcsöt teremjenek.

Fiam, eszedben forgasd ezeket a szavaimat.

31. Minden teremtettt jótól el kell szakadnunk, hogy a Teremtőt megtaláljuk

I.

Uram, bizony még nagyobb kegyelemre van szükségem, hogy eljussak odáig, ahol már sem ember sem egyéb teremtmény akadályt nem vethet elém.

Mert amíg bármi is tartóztat, hozzád szabadon nem szárnyalhatok.

Szabadon akart szárnyat bontani, aki azt mondta: Ki ad nekem szárnyat, mint a galambnak, hogy elröpüljek és nyugovást találjak.

Mi háborítatlanabb a tiszta szándéknál, és mi szabadabb annál, aki semmi után nem vágyakozik a földön.

Az a dolgunk hát, hogy túlemelkedjünk minden teremtményen, és önmagunktól is tökéletesen elszakadjunk, aztán megálljunk elragadtatott lélekkel és meglássuk végre, hogy te mindenek teremtetője vagy, és semmi sem fogható tehozzád.

Amíg valaki minden teremtménytől szabaddá nem teszi magát, nem tud akadály nélkül Istenhez törekedni.

Azért olyan kevés az elmélkedésben otthonos ember, mert kevesen tudnak a múlandóktól, a teremtményektől teljesen elszakadni.

Nagy kegyelem szükséges ehhez, hogy az fölemelje, és önmaga meghaladására képessé tegye a lelket.

S ha az ember lélekben föl nem emelkedik és minden teremtménytől elszakadva Istennel egészen nem egyesül, bármit tud, bármi kincse van, nem sokra megy vele.

Sokáig kicsiny marad, és földre tapodtatik, aki az egy végtelen örök jón kívül valamit nagyra becsül.

Ami nem Isten, az semmi, és semminek kell tartani.

Nagy különbség van a kegyelemtől megvilágosított, imádságos lelkű ember bölcsessége meg a tanult és szorgalmas deák tudománya közt.

Sokkal nemesebb az a tudás, amelyik onnan fölülről Isten kegyelméből való, annál, amelyet az emberi ész erőfeszítésével lehet megszerezni.

II.

Sokan vannak, akik szeretnének az elmélkedő életben otthonosak lenni, de nem igyekeznek gyakorolni, ami ahhoz szükséges.

Nagy buktató, hogy megállnak a jeleknél és az érzékelhetőnél, nem jutnak el a teljes önmegtagadásig.

Nem tudom, mi dolog ez, mely lélek vezet minket és mit is akarunk tulajdonképpen, mi, akik lelki emberek hírében állunk, hogy akkora fáradsággal s még nagyobb törődéssel keressük a múlandó és semmitérő dolgokat, belső ügyeinkről pedig alig gondolkodunk, s akkor sem egészen összeszedetten.

Jaj bizony, alighogy egy kissé összeszedjük magunkat, máris kifelé figyelünk, cselekedeteinket kemény számvetéssel latra nem vetjük.

Nem ügyelünk rá, merre irányulnak vágyaink, nem siratjuk, mily mocskosak vagyunk.

Bizony, minden test rossz útra tért, azért támadt a vízözön.

Mivel tehát nagyon megromlott szívünk vágyakozása, abból szükségszerűen következik, hogy a belső erő ellankadásának jeleként cselekedeteink is megromlottak, hiszen azokra vágyaink indítanak.

Tiszta szívből származik a jó élet gyümölcse.

Azt tudakoljuk, ki mit tett, de azt már nem mérlegeljük olyan szorgalmasan, milyen lélektől vezetve tette.

Tudni akarjuk, erős-e, gazdag-e, szép-e, ügyes-e, tud-e írni, énekelni, jó munkás ember-e; arról semmit sem szólunk, hogy lélekben szegény-e, türelmes, szelíd, imádságos lelkű, belső életet élő ember-e.

A természet az ember külső teljesítményeire épít, a kegyelem a belső emberhez fordul.

Az gyakran csalódik, ez Istenben reménykedik, hogy meg ne tévedjen.

32. Önmagunk megtagadása és minden rossz kívánság megfékezése

I.

Fiam, nem lehetsz tökéletesen szabad, ha teljesen meg nem tagadod önmagad.

Kezük-lábuk megkötözve azoknak, akiknek vagyonuk van, akik önmagukat szeretik, hol ezt, hol azt kívánják meg, mindenbe beleártják magukat, sehol sem nyughatnak, s mindig a kényelmükön jár az eszük, nem Jézus Krisztus ügyén, és sokszor kitalálnak, elképzelnek olyasmit, ami meg nem marad.

Hisz elvész minden, ami nem Istentől ered.

Jegyezd meg jól ezt a rövid és sokatmondó szót: Hagyj el mindent, és mindent megtalálsz.

Mondj le a kívánságról, és nyugalomra találsz.

Ezt forgasd elmédben, s ha betöltöd, mindent megértesz.

II.

Uram, ez nem egy napi munka, nem gyerekjáték, sőt ez a rövid mondás magába foglalja az egész szerzetesi tökéletességet.

III.

Fiam, el ne riadj és mindjárt kedved ne veszítsd, hogy a tökéletesség útját megismerted, inkább érezd meg a nagyobbra serkentő kihívást, s legalább vágyaidban emelkedj.

Bárcsak úgy volna dolgod, és már eljutottál volna odáig, hogy ne élnél önmagad szeretetében, hanem szabadon az én rendelkezésemre állnál, s annak rendelkezésére, akit atyádként rendelttem föléd.

Akkor nagyon kedvemre volnál, s egész életed örömben és békességben telnék.

Még sokmindentől kell elszakadnod, s ha mindazt egészen az én akaratomtól függővé nem teszed, nem kaphatod meg, amit kívánsz.

Azt ajánlom, végy tőlem tűzben izzított aranyat, hogy gazdag légy, vagyis mennyei bölcsességet, amely lábbal tapod minden földi dolgot.

Vetközd le a világi bölcsességet, mások s önmagad tetszését ne keresd.

Azt mondom, azon, ami az emberek szemében értékesnek és nagyszerűnek látszik, végy hitványságokat.

Mert nagyon hitványnak és semmitérőnek tartják, majdhogynem számba sem veszik az igaz mennyei bölcsességet, amely magát nagynak nem hirdeti, nem törekszik arra, hogy lármát üssenek körülötte, s amelyet sokan csak szájukkal emlegetnek, de életükkel messze járnak tőle, de mégis ez az a drágagyöngy, amely sokak előtt rejtve van.

33. Szívünk állhatatlan, de minden igyekezetünknek mint végső célra Istenre kell irányulnia

I.

Fiam, ne higgy érzelmi fölbuzdulásodnak, amely most van, de könnyen elváltozik.

Míg élsz, ki vagy szolgáltatva a változandóságnak, ha nem tetszik is, úgyhogy néha víg, máskor szomorú vagy, néha nyugodt, máskor izgatott, néha imádságos figyelmű, máskor Isten dolgaira sehogy sem hajlandó, néha szorgalmas, máskor tunya, néha érett, máskor könnyelmű.

II.

De a bölcs és a lélek dolgaiban kiművelt ember fölötté áll ezeknek a változásoknak, nem tekint arra, mit érez magában, hogy fúj az állhatatlanság szele, hanem azon van, hogy minden szándéka illendő jó végre irányuljon.

Mert így őrizheti meg belső azonosságát megingathatatlanul, ha annyi s annyiféle esemény közt szándékát, igyekezetét lankadatlanul felém igazítja.

Minél tisztább a jószándék benned, annak előretékintő pillantását követve, annál biztonságosabban találsz utat a forgatagok között.

De sokakban elhomályosul a jóra való igyekezet szeme, mert könnyen kacsintanak a fölbukkanó pillanatnyi öröm lehetőségére, s az is ritka, aki teljesen mentes volna önmaga keresésének szennytől.

Így a zsidók hajdan Mártához s Máriaához nemcsak Jézus kedvéért mentek el Betániába, hanem azért is, hogy Lázárt láthassák.

Meg kell hát tisztogatni a jószándék szemét, hogy kettősség nélkül való és egyenes legyen, és mindenféle közbülső cél fölött rám irányuljon.

34. A szerető szív Istennek örül mindennél jobban s mindenben

I.

Lám itt van az én Istenem és mindenem.

Mit akarok többet?

Mi jobbat kívánhatnék?

Ó jó ízű és édes ige, de csak annak, aki az Igét szereti, nem a világot s a világban valókat.

Én Istenem és mindenem.

Elég ez a mondás annak, aki érti, a szerető szívnek jól esik ismételtetnie.

Hisz minden kedves, ha te jelen vagy, ha meg távol vagy, ízét veszti minden.

A te ajándékod a szív csöndessége, a mindent átfogó béke és az ünneplő jókedv.

Te tanítasz meg arra, hogy mindenről helyesen gondolkodjunk, és mindenben téged dicsérjünk.

Nálad nélkül semmi sem lehet sokáig tetszésünkre, ha valaminek kedvesnek kell lennie, jól kell esnie, szükséges, hogy a te kegyelmed is jelen legyen, s a fűszer a te bölcsességed sava legyen.

Aki téged megkedvelt, annak ízlése miben botlanék?

Aki benned nem leli kedvét, miben találhat gyönyörűséget?

De a te bölcsességedben nem sokra jutnak a világ bölcsei meg azok, akik a test szerint bölcsek, azokban sok hiúság, ezekben halál lakik.

Aki viszont a világot megvetve, a testet megtagadva téged követ, valóban bölcsnek bizonyul, mert a hiúságból igazságba, a testből lélekbe tér.

Az ilyen ember tud Istennek örülni, s ami jót talál a teremtményekben, azt mind a Teremtő dicsőségére fordítja.

Másfajta, egészen másfajta öröm az, amit a Teremtő s amit a teremtmény kínál, amit az örökkévalóság s amit az elmúló idő, amit a gyújtatlan fény s amit a tükörben villanó világosság ígér.

II.

Ó örök világosság, amely minden teremtetett fénynél szebben tündökölsz, hatolj belém villámmal, járd be ragyogva szívemnek minden rejtekét!

Hozz tisztulást, örömet, fényt és életet lelkembe, annak minden tehetségébe, hogy ujjongó örömben egészen a tiéd legyek.

Ó mikor is jön el az a boldog és kíváncsi óra, amelyben egészen betöltesz majd jelenléteddel, és mindenben mindenem leszel.

Amíg ezt meg nem kapom, örömöm teljes nem lehet.

Jaj, még él bennem a régi ember, nem feszítettem egészen keresztre, nem szántam halálra; még hevesen ellene szegül a léleknek, belső háborúságokat támaszt, nem engedi, hogy a lélek uralma háborítatlan legyen.

De te, aki gátat vetsz a tenger hatalmának és háborgó habjait lecsendesíted, kelj föl, segíts meg engem.

Szórd szét a háborús kedvű nemzeteket, törd meg őket hatalmaddal.

Sorakoztasd föl, kérlek, nagy tetteidet, dicsőítsd meg jobboldat.

Mert nincs más reménységem, oltalmam, kívüled, én Uram, Istenem.

35. Míg a földön élünk, a kísértéstől biztonságban nem lehetünk

I.

Fiam, amíg a földön élsz, sosem vagy biztonságban, utolsó leheletedig kezéd ügyében kell tartanod a lélek fegyvereit.

Ellenségeid közt forgolódol, jobbról, balról ostromot találsz.

Ha a türelem pajzsa nem vesz körül, sokáig sebzetlen nem maradsz.

Ha szívedet belém nem gyökerezteted, egyetlen eltökéléssel: hogy értem mindent elviselsz, bizony ki nem bírod a heves ostromot, s a szentek diadalkoszorúját el nem nyerheted.

Szükséges tehát, hogy férfimódra kereszttől gázolj mindenben, és kemény kézzel nyúlj ahhoz, ami utadba áll.

Mert a győztes kapja a mannát, a lankadóra pedig nagy nyomorúság vár.

II.

Ha a földi életben nyugalmat keresel, hogyan juthatnál az örök nyugalomra?

Ne sok nyugalomra készülj itt, inkább nagy türelemre.

Ne a földön keresd az igazi békességet, hanem a mennyben, ne az emberekben meg a többi teremtményben, hanem egyedül Istenben.

Isten iránt való szeretetből mindent jó kedvvel kell viselned, fáradságokat és fájdalmakat, kísértéseket, zaklatást, aggodást, szükségét, gyöngeséget, méltatlanságot, rágalmat, szemrehányást, megaláztatást, megszégyenülést, feddést, megvettetést.

Ez mind az erényre segít, ezek a próbái Krisztus növendék bajnokainak, ezek szerzik a mennyi koronát.

Én örök jutalmat adok a rövid ideig tartó fáradozásért, a múltó megaláztatásért olyan dicsőséget, amely véget nem ér.

III.

Azt gondolod, hogy mindig kedved szerint részesedel majd lelki vigasztalásban?

Az én szentjeim nem mindig voltak bővében annak, inkább sok alkalmatlanság, sokféle kísértés közt, sok nagy elhagyatottságban kellett helyt állniuk.

De mindent türelmesen viseltek, jobban bizakodtak Istenben, mint önmagukban, tudták, hogy a földi elviselni valók nincsenek arányban az eljövendő jutalommal, amelyért szolgálnak.

Te rögtön birtokolni akarod azt, amit annyian sok könnyel, sok fáradozással érdemeltek ki maguknak?

Várj az Úrra, cselekedj férfimódra, légy erős.

Ne add föl a reményt, meg ne fuss, inkább állj ki bátran testestül, lelkestül Isten ügyéért.

Én sokszorosan megfizetek neked, és veled leszek minden megpróbáltatásban.

36. Semmit sem számít az emberek ítélete**I.**

Fiam, gyökereztess szívedet erősen az Úrba, és ne félj az emberek ítéletétől, ha lelkiismereted igaznak, ártatlannak jelent ki.

Jó és víg dolog így szenvedni, nehezebb sem eshetik annak, aki igazán alázatos, és inkább Istenben bíz, mint önmagában.

Sokan sokfélét beszélnek, nagyon nem kell hát adni rájuk.

Mindenkinek eleget tenni úgysem lehet.

Lám, Szent Pál igyekezett azon, hogy mindenkinek tessen az Úrban, és mindenkinek mindene lett, de közben mégis legkisebb gondja volt, hogy az emberek hogyan ítélnék róla.

Eleget fáradott mások épülésén, üdvösségén, amennyire rajta állt, tőle telt, de hogy olykor-olykor mások megítéljék, megvessék, el nem kerülhette.

Azért mindent Istenre hagyott, aki mindent átlát, s a hamisan szólók, a hívságos, hazug gondolatokat hánytorgatók, a kedvük szerint mindent össze-vissza beszélők ellen türelemmel és alázatosan védekezett.

Mégis felelt nekik, hogy hallgatása miatt a gyöngék meg ne botránkozzanak.

II.

Ki vagy te, hogy halandó embertől félsz?

Ma van, holnap már nem lesz sehol.

Istentől félj, akkor emberek rettentése meg nem ijeszt.

Mit árthat neked bárki szavával, rágalmaival?

Inkább magának árt, mint teneked, Isten ítélete utoléri, akárki is.

Te Istenen tartsd a tekinteted, ne viaskodjál vénasszonyhoz illő szavakkal.

Ha most úgy látszik is, hogy legyőztek, megszégyenültél, érdemtelen, emiatt ne háborogj, türelmetlenséggel dicsőségedet meg ne fogyaszd, inkább hozzám emeld szemedet, az égbe, én elég hatalmas vagyok ahhoz, hogy minden szégyenből és gyalázból kimentselek, meg is fizetek mindenkinek az érdeme szerint.

37. Szívünk szabadságának ára a tiszta és teljes lemondás önmagunkról**I.**

Fiam, lépj ki önmagadból, és megtalálasz engem.

Ne válogass, semmit se nézz a magadénak, mindig nyertes leszel.

Mert mindig új meg új kegyelemben lesz részed, mihelyt önmagadról lemondasz, és nem kevélykedel.

II.

Uram, hányszor bízzam rád magam, mi mindenben mondjak le önmagamról?

Mindig és mindenkor, kicsiben is, nagyban is.

Nincs semmi kivétel: azt kívánom, hogy mindent levess magadról.

Különben hogy lehetnél az enyém, és én hogy a tiéd, ha önakaratodból kívül is, belül is ki nem vetkezel?

Minél gyorsabban megteszed ezt, annál jobb lesz a dolgod, minél teljesebben, őszintébben, annál kedvesebb leszel az én szememben, annál nagyobb lesz a te nyereséged is.

Némelyek lemondanak önmagukról, de nem egészen, mert nem bíznak teljesen Istenben, s azért azon vannak, hogy magukról gondoskodjanak.

Némelyek első odaadásukban egészen fölkinálkoznak, de később a kísértések szorításában visszatérnek ahhoz, ami az övék, s azért aztán alig gyarapodnak a jóban.

Ezek a tiszta szív igazi szabadságára s a velem való bensőséges jóviszony kegyelmére szert nem tehetnek, ha előbb teljesen le nem mondanak magukról s naponta föl nem áldozzák magukat, enélkül nincs és nem is lesz közöttünk termő egyesülés.

III.

Igen gyakran mondtam neked, s most újra mondom: lépj ki önmagadból, bízd rám magadat, akkor eláraszt a belső békesség öröme.

Egészet adj az egészért, semmit ki ne végy, semmit vissza ne kérj, állj meg énbennem tisztán és rendületlen, akkor a tiéd leszek.

Legyen szabad a szíved, akkor nem győz le a sötétség.

Ezen igyekezz, ezért fohászkodj, erre vágyakozzál: hogy mindent levethess, ami a tiéd, s meztelen követhesd a meztelen Jézust, hogy meg tudj halni magadnak, s örökké élj nekem.

Akkor elenyészik minden hívságos gondolat, méltatlan háborgás, fölösleges gond.

Akkor a mértéktelen félelem is visszavonul, és meghal a rendetlen szeretet.

38. Jól kell rendeznünk külső dolgainkat, s veszedelem idején Istenhez kell folyamodnunk

I.

Fiam, azon kell lenned szorgalmasan, hogy bárhol és bármi külső tevékenységben, foglalatosságban belsőleg szabad légy, magadon hatalommal bírd, hogy mindennek te légy az ura, ne külső elkötelezettségeid uralkodjanak terajtd, hogy gazdája és irányítója légy tetteidnek, ne rabszolgája.

Légy inkább független és igaz héber, aki Isten fiainak szabad sorsára jutott, fölötte van a mostan-valóknak és rálát az örökkévalókra, balszemmel néz arra, ami múlandó, jobb szemével a mennyei dolgokat méregeti, az ideigtartó javak nem tudják magukhoz kötni, inkább ő állítja be azokat a jó szolgálatába, ahogyan Isten rendelte, és a legfőbb mester célba irányította mind, hiszen az semmit sem hagyott a teremtett világban rendetlenül.

II.

Ha az események forgandóságában nem állsz meg a külső látszatnál, nem testi szemmel vizsgálod, amit látsz vagy hallasz, hanem mindennel bemégy, mint Mózes, a szövetség sátrába, hogy Istennel tanácskozzál, akkor gyakran hallani fogod Isten feleletét, és sok mostanvaló meg eztán következő dologra nézve oktatást kapsz.

Mert lám Mózes mindig visszavonult a szövetség sátrába, hogy kétségeit s a fölvetődő kérdéseket megoldja, az imádkozásban keresett segítséget, úgy tudta elhárítani a veszedelmeket és az emberek gonoszságát.

Így kell neked is visszavonulnod szíved rejtekébe, hogy buzgóbban tudd kérni Isten segítségét.

Lám, azt olvassuk, hogy a gáboniták azért tudták becsapni Józsuét meg az izraelitákat, mert azok Isten szavát előbb meg nem kérdezték, könnyen hittek a mézes-mázos beszédnek, s a tettetett jámborságtól hagyták magukat félrevezetni.

39. Nem szabad elkapkodni ügyes-bajos dolgainkat

I.

Fiam, bízd csak rám mindig a te ügyedet, én majd jól elrendezem a maga idejében.

Várd meg, míg intézkedem, hasznod lesz belőle.

Uram, szíves-örömet rád bízom minden ügyemet, mert saját fejtörésemmel nem sokra jutok.

Bár ne fürkészném annyira a jövőndőt, hanem inkább habozás nélkül tetszésedre bíznom magamat.

II.

Fiam, gyakran megesik, hogy valaki igen-igen munkálkodik azon, amit megkívánt, s amikor aztán eléri, mást gondol, mert ugyanazzal a dologgal kapcsolatban a kívánságok nem mindig azonosak, inkább hol erre, hol arra ösztönöznek.

Nem kis teljesítmény tehát, hogy az ember bármily kicsiny ügyben is teljesen Istenre bízza magát.

Az ember igazi előmenetele önmaga megvetése.

Aki önmagát megtagadta, nagyon szabad és nyugodt.

De az ősellenség, minden jónak ellenzője nem fárad bele abba, hogy kísértsen, éjjel, nappal veszedelmes cselvetéseivel vesz körül, hátha egy óvatlan pillanatban törbe ejthet.

Virrasszatok és imádkozzatok, mondja az Úr, hogy kísértésbe ne esetek.

40. Az emberben magától semmi sincs, és semmivel sem dicsekedhetik

I.

Uram, mi az ember, hogy megemlékezel róla, vagy az emberfia, hogy meglátogatod?

Mi érdeme van az embernek, hogy kegyelmeddel megajándékozod?

Panaszkodhatom-e, Uram, ha elhagysz, vagy méltán fölhánytorgathatom, ha nem teszed meg, amire kérlek?

Azt bizonyára igazán gondolhatom és mondhatom: Uram, semmi vagyok, semmire sem futja az erőm, magamtól semmi jó nincs bennem, hanem mindenben veszendő vagyok, és a semmibe tartok.

Ha te nem segítesz, bensőmben nem tanítasz, egészen langyos és fegyelmezetlen leszek.

Te pedig, Uram, mindig ugyanaz vagy, mindörökké jó, igaz és szent maradsz, jól, igazul és szentül teszel mindent, rendeléseid bölcsességedből erednek.

Én meg hajlandóbb vagyok a fogyatkozásra, mint az előmenetelre, nem is maradok meg folyton ugyanabban az állapotban, hétszer változik az idő fölöttem.

Mindazáltal hamar jobbra fordul sorsom, ha neked úgy tetszik, és kinyújtod segítő kezedet, mert te egymagad, emberi közreműködés nélkül is segíthetsz rajtam, és annyira megkeményíthetsz, hogy aztán nem változik már hol így, hol úgy az arcom, hanem a szívem csak hozzád fordul és benned nyugszik meg.

Azért ha értenék ahhoz, hogy egészen elutasítsak minden emberi vigasztalást, akár azért, hogy valódi áhítat ébredjen bennem, akár azért, mert valami arra ösztönöz, hogy téged keresselek, hisz senki ember meg nem vigasztalhat; akkor méltán reménykedhetném a te kegyelmedben, és új meg új vigasztalásod ajándékának méltán örvendének.

II.

Hála neked, akitől minden származik, ami csak sikerült az életemben.

Én pedig üresség és semmi vagyok előtted, állhatatlan és gyöngé ember.

Mivel dicsekedhetem hát vagy mi címen tartok számot az elismerésre?

Talán a semmiért?

Ez aztán nagy hiúság!

Valóban üres dicsekvés, gonosz betegség, rettentő hiúság, mert elszakít az igazi dicsőségtől és megfoszt a mennyei kegyelemtől.

Mert míg önmagában tetszeleg az ember, addig a te tetszésedet meg nem lelheti, amíg az emberek elismerése után fut, igazi erényre nem tehet szert.

Mert az igazi dicsőség és a szent öröm benned dicsekedni s nem önmagunkban, a te nevedben örvideni, nem saját erőnkben, és semmi teremtményben kedvünket nem lelmi, hacsak nem temiattad.

Dicsértessék a te neved, és nem az enyém, magasztalják a te kezéd művét, nem az enyémét, áldják a te szent nevedet, nekem meg ne maradjon semmi az emberek dicséretéből.

Te vagy az én dicsekvésem, szívem ujjongó öröme, benned dicsekszem, ujjongok egész nap, magamban pedig csak gyarlóságaimmal dicsekedhetem.

Keressék a zsidók azt a dicsőséget, amelyet egymásnak adhatnak az emberek, én azt keresem, amelyet egyedül Isten adhat.

Mert hiszen minden embertől származó dicsőség, minden földi megtiszteltetés, minden evilági nagyság, ha összevetjük a te örök dicsőségeddel, hiúság és oktalanság.

Ó én igazságom és irgalmasságom, én Istenem, boldog Szentháromság, egyedül tiéd a dicséret és a tisztelet, a hatalom és a dicsőség mindörökkön örökké.

41. Minden evilági tisztesség megvetése

I.

Fiam, ne vedd a szívedre, ha azt látod, hogy másokat megtisztelnak és fölmagasztalnak, téged meg lenéznak és megaláznak.

Tárd ki szívedet az én mennyi trónusom felé, akkor nem keserít majd el a földön élő emberek megvetése.

II.

Uram, vakságban vagyunk, és gyakran megtévesztenek a látszatok.

Ha igazlító szemmel magamba nézek, azt kell megállapítanom, hogy soha semmi teremtmény jogtalanságot nem követett el ellenem, ezért jogosan én sem panaszkodhatom terád.

Mivel gyakran és súlyosan vétkeztem ellened, akármely teremtmény méltán támad rám.

Kijár nekem a szegénység és a megvetetés, téged pedig megillet a dicséret, tisztelet és dicsőség.

S ha azon nem igyekszem, hogy örömet viseljem bármely teremtménytől a megvetést, az elhagyatást, azt, hogy egészen semminek lássanak; akkor nem juthatok el a belső békére és megszilárdulásra, sem arra, hogy lélekben megvilágosodjam, és egészen egyesüljek veled.

42. Békességünk emberekben nem gyökerezhetik

I.

Fiam, ha békességedet valamely emberi személyben keresed, akit kedvelsz, akivel együtt élsz, állhatatlan leszel és cselekvésre képtelen.

De ha a mindig élő és megmaradó igazsághoz fordulsz, akkor nem szomorít meg barátod eltávozása vagy halála.

Bennem kell a baráti szeretetnek alapot vetnie, miattam kell szeretned mindazt, akit jónak ítélsz, s nagyon kedvesnek itt a földön.

Nélkülem értéktelen és nem is állandó a barátság, hamis és tisztátalan az a szeretet, amit nem én kötök egybe.

II.

Annyira meg kell halnod az általad kedvelt emberek iránt érzett hajlandóságaid számára, hogy (amennyiben rajtad áll) azt kell kívánnod, bárcsak minden emberi társaság nélkül maradnál.

Az ember annyival közelebb jut Istenhez, minél messzebb szakad minden földi vigasztalástól.

Annál magasabbra jut az Istenhez vezető úton, minél mélyebben leereszkedik önmagába, s önmaga előtt minél inkább megsemmisül.

Mert aki valami jót magának tulajdonít, megakadályozza azt, hogy Isten kegyelme eljusson hozzá, hisz a Szentlélek kegyelme mindig az alázas szívet keresi.

Ha értenél ahhoz, hogy egészen megsemmisülj, és minden teremtményhez hajló szeretettől kiüresedj, akkor nagy kegyelemmel lakást kellene vennem benned.

Amikor a teremtményekre tekintesz, eltávolodol a Teremtő látásától.

Tanuld meg azt, hogy Teremtőd kedvéért mindenben legyőzd önmagadat, akkor eljuthatsz Isten ismeretére.

Ha valamit rendületlenül szeretsz és áhítasz, bármily csekélység, visszatart a legfőbb jótól és akadályoz annak elérésében.

43. Az üres, világi bölcsesség ellen

I.

Fiam, ne sokat adj az emberek tetszetős és éleselméjű kijelentéseire.

Mert nem beszéd az Isten országa, hanem erő.

Figyelj az én szavaimra, amelyek fölgyújtják a szívet és megvilágosítják az elmét, töredelemre indítanak és sokféle vigasztalást hoznak.

Sohase olvass azért valamit, hogy tanultabbnak vagy bölcsőbbnek látszódjál.

A vétkes hajlamok irtogatásán munkálkodjál, mert az több hasznodra lesz, mint a sok súlyos kérdés megoldásában való jártasság.

Ha sokat olvasol és sokat tudsz is, mindig az első principiumhoz kell visszatérned.

Én vagyok az, aki tudományra tanítom az embert, és a kisdedeknek tündöklőbb értelmet adok, mint az a tanítás, ami emberektől való.

Akihez én szólok, az egy-kettőre bölcs lesz, és lélekben sokat fog gyarapodni.

Jaj azoknak, akik sok haszontalanságot tudakolnak az emberektől, de keveset törődnek azzal, hogyan szolgálhatnának engem.

Eljön majd az idő, amikor megjelenik Krisztus, a mesterek mestere, az angyalok Ura, és mindenkit kikérdez, vagyis mindenkinek megvizsgálja a lelkiismeretét.

Akkor majd át- meg átvilágítja Jeruzsálemet, és föltárulnak a sötétség rejtekei, elnémulnak a mentegetőző ajkak.

II.

Én vagyok, aki egy szempillantásban fölemelem az alázatos lelket, hogy az örök igazságot jobban átértse, mint ha tíz esztendőnt tanult volna az iskolákban.

Én szavak zengése nélkül tanítok, véleményeket egymásba nem bonyolítok, elismerésben föl nem fuvalkodom, érveket nem latolgatok.

Én megtanítalak arra, hogy megvesd, ami földi, keveselld, ami most van; az örökkévalót keresd, az örökkévalót tudd, kerüld az elismerést, viseld el a botránkozást, belém ved minden reményedet, semmit se kívánj kívülem, s buzgó szívvel, mindennél jobban engem szeress.

Egy valaki, aki engem nagyon szeretett, igen tudóssá vált az isteni dolgokban, és csodálatosan beszélt.

Több hasznát látta annak, hogy mindent elhagyott, mint annak látta volna, ha a tudományban műveli magát.

De némelyeknek mindenki előtt nyilvánvaló dolgokról szólok, másoknak kiválasztott titkokról, van, akinek jelekben és árnyékokban, gyöngéden jelenek meg, mások előtt eláradó világosságban nyilatkoztatom ki titkaimat.

A könyvekben egy a szó, de nem mindenkit egyformán okosít meg.

Mert belül én munkálkodom, a tanító, az igazság, a szív vizsgálója és a gondolatok megfejtője, a tettek sugalmazója, s én annyit adok mindenkinek, amennyit méltányosnak ítélek.

44. Nem érdemes külső javak megszerzésére törekednünk

I.

Fiam, úgy van rendjén, hogy sokmindenben járatlan legyél, hogy úgy tekintsd magad, mint aki meghalt e világnak, s magában a világot mindenestül keresztre feszítette.

Kell, hogy sokmindenre süket legyen a füled, s inkább arra figyelj, ami békességedre van.

Ha valami kedved ellen van, hasznosabb másfelé nézni, és mindenkit meghagyni a maga vélekedésében, mint vitatkozásra adni a fejed.

Ha Istennel bizalmas jóviszonyban vagy, és az ő ítéletére adsz, könnyen vállalod a vesztes szerepét is.

II.

Ó Uram, mire jutottunk?

Lám, siratjuk a földi veszteséget, kicsiny haszonért küszködünk, futkosunk, a lélek kárát meg könnyen vesszük, alig idézzük emlékezetünkbe.

Ami keveset vagy épp semmit sem használ, arra odafigyelünk, a legislegszükségesebbet félvállról vesszük: mert az ember egészen szétfolyik az odakint valókban, s ha idejekorán észbe nem kap, a végén jól is érzi magát közöttük elmerülve.

45. Nem érdemes mindenkinek hinni, s a beszédben könnyű véteni

I.

Uram, segíts ki engem a bajból, mert semmit sem ér az emberek segítsége.

Hányszor nem találtam hűséget ott, ahol nagyon számítottam rá.

És hányszor leltem ott, ahol ingyen sem reméltem!

Lám, ennyit ér az emberekbe vetett bizakodás, az igazak életének megoldása benned van, Istenem.

Áldott légy, Uram, Istenem, mindenért, ami történik velünk.

Gyöngék és állhatatlanok vagyunk, könnyen csalódunk és megváltozunk.
Ki az az ember, aki mindenben oly gondosan és óvatosan tud vigyázni magára, hogy soha nem csalódik vagy el nem téved?
De, aki benned bíz, Uram, és őszinte szívvel téged keres, az nem könnyen botlik el.
Ha pedig mégis bajba jut, ha még annyira belékeveredik is, te egykettőre kimented, megvigasztalod, mert te nem hagyod el véglegesen a benned bizakodót.
Ritka a hű barát, aki barátja mellett minden rosszban kitart.
Te, Uram, csak te vagy a fogyhatatlan hű mindenben, kívüled senki más.

II.

Ó mennyire helyén volt az esze annak a szent embernek, aki azt mondta: Az én lelkem megállapodott, és ráépült Krisztusra.
Ha én is így volnék, nem indítana meg olyan könnyen az emberektől való félelem, mozdulatlanul állnék a szavak nyílzáporában.
Ki tud mindent előre kiszámítani, ki vehetné elejét minden eljövendő rossznak?
S ha gyakran bánt az is, amit előre látunk, csoda-e, ha a nemvárt csapás súlyosan megsebez?
De ha ily sebezhető vagyok, miért nem vigyáztam jobban magamra?
Miért hittem oly könnyen másoknak?
Dehát emberek vagyunk, bizony, csak gyarló emberek vagyunk, még ha sokan angyalnak vélnek és mondogatnak is.
Kinek higgyek, Uram, kinek, ha nem neked?
Te vagy az igazság: nem csalsz, és nem csalatkozol.
Viszont minden ember hazug, esendő, megbízhatatlan, s kivált szavával gyakran vétkezik, úgy hogy aligha lehet egy szóra elhinni, ami első tekintetre igaznak látszik.
Bizony igazán intettél, Uram, hogy óvatos legyek az emberek között, s mert ellensége az embernek saját háza népe is, ne higgyük, ha valaki azt hirdeti: íme itt, íme ott.
Saját káromon tanultam meg, bár vigyázóbbá s ne még oktanábbá tenne a tapasztalat!
Észen légy, mondja valaki, észen légy, és rejtse jól szívedbe szavamat.
S míg én lakatot vetek a számra, hiszem és őrzöm a titkot, aki hallgatásra kért, képtelen hallgatni, rögtön elárul engem is, magát is, és kerekét old.
Az ilyen szavajátszó és megbízhatatlan emberektől óvj meg engem, Uram, hogy kezükbe ne essem, s magam effélét el ne kövessék.
Igaz és próbált szót adj a számba, az álnok nyelvet távoztasd el tőlem.
Amit mástól szenvedni nem akarok, azt én sem követhetem el.

III.

Ó de jó és micsoda békesség forrása, hallgatni arról, ami nem tartozik ránk, nem hinni mindent, válogatatlan, könnyen tovább nem adni, ami fülünkbe jut, magunkat kevés emberrel közölni!
Téged keresni mindig, szívek vizsgálója, el nem sodródni a szavak szelében, hanem azt kívánni, hogy bennünk is, kívülünk is minden a te akaratod tetszése szerint alakuljon.
Mennyivel biztonságosabban megőrizhetjük a mennyei kegyelmet, ha nem akarunk feltűnést kelteni az emberek között, nem törekszünk olyasmire, amiért megcsodálhatnának, hanem egész igyekezettel azon vagyunk, ami életünk és buzgóságunk gyarapodására szolgál.
Milyen sok embernek ártott, hogy erényük köztudomásra jutott, és korán elismerést vívott ki, s mennyire hasznosnak bizonyult, ha valaki szótlan őrizte a kegyelmet ebben a kockázatokkal teli életben, amelyről méltán mondják, hogy csupa kísértés, folytonos hadiállapot.

46. Ellenséges szavak nyílzáporában Istenbe vethetjük bizalmunkat

I.

Fiam, állj meg keményen, és vedd belém bizalmad.

Hiszen a szó csak szó: átrepül a levegőn, de a követ meg nem sértheti.

Ha elevenedbe talál, gondold arra, hogy örömet megjavulsz.

Ha lelkiismereted nem vádol semmiről, szánd rá magad, hogy Istenért ezt is jó kedvvel elviseld.

Igazán nem nagy dolog, hogy olykor-olykor keményebb szót kell hallanod, ha már ostorcsapást el nem viselhetsz.

S vajon miért hat szívedig az ilyen semmiség, ha nem azért, mert még test szerint gondolkodol, és többre tartod az emberek szavát, mint kellene.

Így aztán mivel félsz attól, hogy megutálnak, azt sem akarod, hogy hibáidért megrójanak, s azonnal olcsó mentségek mögé bújssz.

De szállj csak magadba, belátod, hogy él még benned a világ, s az emberek tetszését keresed.

Lám, kerülni akarod azt, hogy megalázzanak, hogy hibáid miatt megszégyenülj, nyilvánvaló tehát, hogy nem vagy igazán alázatos, nem haltál meg teljesen a világnak, sem a világot magadban keresztre nem feszítetted.

De figyelj az én szavamra, akkor nem háborít majd ezer emberi szó sem.

Ha mindent összehordanának is ellened, amit csak gonoszság kigondolhat, mit árthat neked, ha mind hallatlanra veszed, s egy szálkánál többre nem becsülöd?

Vajon kihúzzhatják-e csak egy szál hajad is?

De akinek nincs helyén a szíve, s tekintetét nem Istenre veti, azt könnyen megrendíti a gyalázkodó emberi szóbeszéd.

Aki viszont énbennem bíz, s nem vigyáz kényesen a maga becsületére, azt emberektől való félelem meg nem köti.

Mert én minden titoknak bírāja és ismerője vagyok, tudom, mi hogy esett, ki sértett, ki túrt.

Tőlem való az a mondás: én engedtem, hogy ez megessék, s így nyilvánvalóvá legyen, mi szándék munkál sokak szívében.

Én ítélem meg, ki bűnös, ki ártatlan, de előbb mind a kettőt próbára vetem, azért nem nyilvánítom ki ítéletemet.

Az emberek tanúbizonysága sokszor megcsal, az én ítéletem igaz, állandó, meg nem másítható.

Többnyire titokban marad, egy-egy tételét kevesen ismerik, de sosem téved, nem is tévedhet, akkor sem, ha igazágtalannak tűnik fel a balgák előtt.

Hozzám kell hát fordulnod minden ítéletben, helyett, hogy saját tetszésedre támaszkodnál.

Az igaz ember nem vall szégyent, akármit mér is rá az Isten.

Ha valamit igaztalanul fölhoznak ellene, nem sokba veszi.

De akkor sem vigad hívságosan, ha mások okosan szót emelnek érte.

Mert váltig arra gondol, hogy én vagyok a szívek és vesék vizsgálója, aki nem külső szín és emberi látszat szerint ítélek.

Az én szememben pedig nemegyszer vétkesnek bizonyul, amit az emberek ítélete dicséretesnek állít.

II.

Uram Isten, igaz, hatalmas és türelmes bíró, ki jól tudod, milyen gyarló és álnok az ember; légy erősségem, hogy minden bizalmamat beléd vethessem, mert nem elég biztonság nekem a lelkiismeretem.

Te tudod, amit én nem tudok, s ezért illő, hogy ha dorgálnak, megalázkodjam és szelíden mindent elviseljek.

Bocsásd meg nekem, kegyelmesen, hogy annyiszor nem tettem ezt, és add meg nekem a nagyobb türelem ajándékát.

Mert többet ér nekem a te fogyhatatlan irgalmad, amely bocsánatot ígér, mint az én vélt igazságom, amely lelkiismeretem félhomályos titkait védelmezi.

S még ha lelkiismeretem egészen tiszta is, akkor sem kereshetem abban önigazolásom, mert irgalmad nélkül előtted semmi élő igaznak nem bizonyul.

47. Mindent, ami nehéz, érdemes elviselni az örök életért

I.

Fiam, el ne csüggedj a fáradozásban, amelyet értem vállaltál, s a bajok se verjenek le egészen, akármi történjék, ígéretemben találj erőt és vigasztalást.

Én elegendő vagyok arra, hogy minden mértéken túl megajándékozzalak, nem is fogsz sokáig fáradozni, nem szegődik mindenütt nyomodba a fájdalom.

Várj egy csöppet, hamar meglátod végét a bajoknak.

Egyszer üt az az óra, amelyben minden fáradozásod és nyugtalanságod megszűnik.

Rövid, alig-való mindaz, ami csak egy ideig tart.

Tedd, amit teszel, hűséges munkás légy szőlőmben, magam leszek jutalmad.

Írj, olvass, énekelj, fohászkodj, tarts csöndet, imádkozzál, viseld férfihoz illően, ami kedved ellen van; mindezt s még nagyobb küzdelmeket is érdemes vállalni az örök életért.

Rádköszönt a béke egy napon, amelyet előre ismer az Úr, és nem lesz több nappal megéjszaka, mint itt e világon, hanem örök világosság, végtelen tündöklés, rendíthetetlen béke és biztonságos nyugalom.

Akkor majd nem kérdezed, ki szabadít meg engem a halálnak testétől, nem kiáltod: jaj nekem, mert ittlakásom meghosszabbodott; mert akkor végső vereséget szenved a halál, az üdvösség kikezdhetetlen véglegessé válik, nem lesz többé aggódás, csak boldog jókedv, szíves és tisztas társalkodás.

II.

Ó ha megpillanthatnád a szentek mennyei koronáját, s hogy már most is mekkora dicsőségben élnek, pedig evilág megvetette őket, s azt gondolta, arra sem méltók, hogy éljenek; bizony porig alázkodnál, s inkább kívánnál mindenki alattvalója lenni, hogysem csak egynek is parancsolni, nem óhajtanád, hogy ebben az életben boldog napokat érh, hanem inkább örülnél, ha Istenért háborúságot szenvedhetsz, s igen nagy nyereségnek tartanád, ha az emberek semmibe vesznek.

Ó ha ráéreznél ezeknek az ízére, és mélyen szívedbe fogadnád, hogy mernél akkor csak egyszer panaszkodni?

Hát nem kell-e az örök életért mindent eltűzni, ami keserves?

Nem kis dolog ám elveszteni vagy megnyerni Isten országát.

Emeld hát orcádat az égre: íme, én és velem minden szentjeim, akik a földön nagy harcot álltak.

Most örvendenek, most vigasztalásban van részük, most biztonság és nyugalom veszi körül őket, és örökkön örökké velem maradnak Atyám országában.

48. Az örökkévalóság napjának fölvirradása és a jelen élet szűkös volta

I.

Ó boldog otthon: mennyei város!

Ó örökélet egyetlen, véget nem érő napja, amelyre éjszaka sosem borul, hanem mindig a legfőbb igazság sugara világosít meg.

Mindig vidám, mindig bátorságos nap, amelynek állapota sosem fordul az ellenkezőjére.

Ó bár fölvirradt volna ez a nap, és minden elmúlandónak volna vége!

Hiszen tündöklük már: fogyhatatlan fénnel, ragyogással – a szentek előtt, de a földön zarándoklóknak csak messziről, tükör által.

A mennyei polgárok már tudják, milyen örvendetes nap ez, Évának számkivetésben élő fiai pedig siratják, milyen keserves és csüggesztő ez a földi élet.

A földi élet napjai kevés számúak és gonoszak, fájdalom és szűkölködés a jellemzőjük.

Azokban az embert ezer bűn beszenyeezi, ezerféle szenvedély háborgatja; ezernyi félelem bénítja, ezer meg ezer gond megosztja, sokféle ágazó kíváncsiság szétszórja, sok hiúság rabbá teszi, sok tévedés elzárja előle a kilátást, sok munka örli, kísértés görnyeszt, gyönyör lankasztja, ínség hervasztja.

Ó, mikor lesz vége mind e rossznak, mikor szabadulok meg a vétkek nyomorúságos rabságából?

Mikor lesz az, Uram, hogy már egyedül csak te jársz az eszemben, s teljesen benned örvendezem?

Mikor omlik le körülöm minden akadály, mikor szabadulok meg test és lélek minden koloncától?

Mikor köszönt rám a szilárd, meg nem zavarható és biztonságos béke, az a benn és künn egyformán nyugalmat teremtő, az a mindenfelől erős?

Áldott Jézus, mikor jutok a te látásodra, mikor szemlélhetem a te országodnak dicsőségét, mikor leszel nekem mindenben mindenem?

Ó mikor fogadsz magadhoz a te országodba, amelyet öröktől fogva elkészítettél azoknak, akiket szeretsz?

Most magamra hagytál: ellenséges földön, szegényen, számkivetetten.

Itt mindennapos a küzdelem, folytonos kárvallás az élet.

II.

Vigasztalj meg számkivetettségemben, enyhítsd fájdalmamat, mert hozzád sóhajtok minden vágyakozásom.

Hisz csak teher nekem minden, amit evilág vigasztalásomra föl kínál.

Vágyva vágyom arra, hogy veled igazán és boldogan egyesüljek, de nem tudlak megragadni.

Osztályrészemnek választom, hogy ahhoz ragaszkodjam, ami mennyei, mégis földhöz nyom mindenféle evilági ügy, meg nem fékezett ösztönös hajlandóság.

Azt kívánom, hogy lélekkel mindennek fölébe nőjek, tetszik, nem tetszik, mégis sokszor alul maradok – test törvénye szerint.

Így viaskodom, én szerencsétlen ember önmagammal, és magamnak terhe lettem, mert lelkem fölfelé vágyakozik, testem meg lefelé tart.

Ó, mit kínlódom magamban, míg lelkemben a mennyei igazságokat forgatom, s a test rendetlensége imádságomban egykettőre megzavar.

Én Istenem, ne távozzál el tőlem, haragodban el ne hagyd a te szolgádat.

Sújtsd el tündöklő villámodat, és szórd szét ezeket: lödd ki nyilaidat, hogy az ellenség minden zavaró képe elfoszoljon.

Gyűjtsd magadhoz egész érdeklődésemet, add, hogy elfeledjek minden evilági dolgot, segíts, hogy a vétkeknek elmémbe kapaszkodó elképzelését gyorsan elutasítsam, megutáljam. Jöjj, segíts meg, örök Igazság, hogy semmi hívság meg ne tántorítson, lépj be hozzám, gyöngéden, hatalmasan, és orcád elől fusson el minden, ami tisztátalan. Bocsáss is meg nekem, nézd el irgalmasan, hogy imádkozás közben annyiszor másra gondolok, nem terád. Mert őszintén megvallom, hogy többnyire nagyon szétszórt vagyok. Igen sokszor nem ott vagyok, ahol test szerint állok vagy ülök, inkább ott, ahová gondolataim elragadnak. Én ott vagyok, ahol eszem jár, eszem meg többnyire ott jár, ahol az van, amit szeretek. Gyakran eszembe ötlik, ami természet szerint örömömre van, aminek használata gyönyörűséget szerez. Hiszen kimondtad kereken, örök Igazság: Ahol a kincsed, ott a szíved is. Ha a mennyországot szeretem, szívesen forgatom elmémben a mennyei dolgokat. Ha a világot szeretem, a világi szerencsén örvendezem, és szomorkodom a benne adódó viszontagságokon. Ha a testet szeretem, képzeletemben gyakran járnak a testi örömök. Ha a lelket szeretem, abban lelem boldogságomat, hogy a lelki dolgokon elmélkedjem. Mert amit csak szeretek, arról szívesen beszélek, hallok, s az efféléknek képét örömet viszem haza magammal. De boldog az az ember, aki a te kedvedért, Uram, elköszön minden teremtménytől, erőszakot vesz a természeten, és a test érzéki kívánságait a lélek buzgóságával keresztre feszíti, hogy eszmélése felhőtlen legyen, és neked tiszta imádsággal áldozzon, méltón az angyalok kórusában való részesedésre, mert magában s maga körül mindent eltüntetett, ami földi.

49. Mit jelent az örökélet vágya, s mekkora ígéretek bátorítják a küszködőt

I.

Fiam, ha érzed, hogy onnan fölülről lelkedbe árad az örökélet vágya, s azt kívánod, hogy kiléphess a test sátorából, és így arcomnak fényét a változandóság árnyéka nélkül szemlélhesd, akkor nyisd tágra szívedet és egész vágyakozással fogadd magadba ezt a szent sugallatot. Adj sokszorosán hálát a Magasságbeli jóságnak, hogy kegyelmében így bánik veled, nagylelkűen meglátogat, serényen fölserkent, hatalmasan fölragad, hogy saját súlyod a földhöz ne tapasszon. Hiszen mindez nem a te gondolatodból vagy igyekezetedből adódott, hanem csakis a mennyei kegyelem s az isteni irgalom jóvoltából, hogy az erényekben alázatosságod növekedése által is gyarapodjál, fölkészülj a rád váró küzdelmekre, és szíved egész vonzalmával hozzám kapcsolódj, buzgó jóakarattal nekem igyekezz szolgálni.

II.

Fiam, sokszor ég a tűz, de füst nélkül nem lobban föl a láng. Éppígy *vannak*, akikben lobog az odaföntvalók utáni vágy, mégsem szabadok a testi kívánságok kísértésétől. Ezért aztán nem is szánják egészen tisztán Isten dicsőségére azt, amit tőle oly nagy vágyakozással kérnek. Sokszor ilyen a te vágyakozásod is, amelyet olyan hevesnek, sürgetőnek találsz. Bizony nem tiszta és tökéletes az, amire foltot vet az önérték.

Ne azt kérd, ami neked kedves és kellemes, hanem ami nekem örömet és dicsőséget szerez; hiszen ha helyesen rangsorolsz, minden kívánságodnál s mindennél, amit megkívántál, többre kell tartanod az én rendelésemet, és azt kell követned.

Tudom kívánságodat, fülembé jutott sűrű fohászkodásod.

Már Isten fiainak dicsőséges szabadságában szeretnél lenni, már örömet laknál az örök hajlékban, a boldog mennyei hazában; de nem érkezett még el az az óra, másnak van még itt az ideje, a küzdelem ideje ez; a fáradozásé, a megpróbáltatásé.

Kívánod, hogy betöltsön a legnagyobb jó, de most még képtelen vagy elérni.

Számíthatsz rám: várakozzál, mondja az Úr, míg el nem jön Isten országa.

Még próbatételeket kell kiállnod a földön, sokat kell tanulnod.

Időnként részed lesz vigasztalásban, de teljes megelégedésre ne számíts.

Szedd hát össze magad, légy erős, hogy szembe tudj fordulni a természettel tettben, tűrésben egyaránt.

Kell, hogy felöltsd magadra az új embert, és más férfivá változzál.

Gyakran meg kell tenned, ami kedved ellen van, és le kell mondanod arról, ami kedvedre volna.

A mások tetszése fontos lesz, hogy neked mi tetszik, nem számít.

Mások szavát meghallgatják, a tiédet semmibe veszik.

Mások kérnek majd, és kapnak is, te kérsz, de hiába.

Másokat nagynak emlegetnek, rólad azonban senki sem beszél.

Másokra hol ezt bíznak, hol azt, rólad azt tartják, hogy semmire sem vagy használható.

Mindezért természetesen újra meg újra elszomorodol, s nagy dolog lesz, ha némán tűröd az egészet.

Ilyesmiben és ehhez hasonlóknak vettetik próbára Isten szolgájának hűsége.

Így mutatkozik meg, mire vitte az önmegtagadásban és önmaga megtörésében.

Alig van más valami, amiben úgy és annyira el kellene jutnod a halálig, mint abban, hogy lásd és eltűrd, ami akaratoddal ellenkezik, főképpen akkor, ha olyasmit parancsolnak, amit helytelennek és kevésbé hasznosnak ítélsz.

Mivel pedig hatalom alatt állsz, és nem mersz parancsolóddal szembeszegülni, azért nehéznek gondolod, hogy más rendelése szerint jársz, és önakaratodról teljesen lemondj.

De fontold meg, fiam, milyen nagy a haszna ennek az erőfeszítésnek, milyen rövid ideig tart, s milyen nagy jutalom koronázza; akkor majd nem fogsz zúgolódni miatta, hanem a türelemben nagy vigasztalást találsz.

Mert ha most önként lemondasz sok apró akarásról, akaratodnak örök beteljesülését nyered meg a mennyben.

Hiszen ott mindent megtalálsz, amit csak akartál, mindent, amire vágyad irányulhatott, ott a tiéd lesz minden jónak teljessége, s nem kell félned, hogy elveszítheted.

Ott a te akaratod mindig egy lesz velem, semmit sem kíván külön, magának.

Ott majd senki sem szegül ellened, senki sem panaszkodik rád, senki sem vet gáncsot neked, semmi sem áll utadba, hanem minden egyszerre jelen lesz, amit csak kívánsz, minden éhséged megújul, hogy egészen beteljen.

Ott koronával fizetnek a gyalázat elviseléséért, a dicséret köntösét adom rád a szomorúságért, s az utolsó hely elfogadásáért örök trónusra ültetlek.

Ott majd megmutatkozik az engedelmesség gyümölcse, öröme fordul a vezeklés fáradtságos gyakorlata, s az alattvalói alázat fejére tündöklő korona kerül.

Most hát hajolj csak alázatosan mindenkinek keze alá, ne törődj azzal, ki mondta vagy parancsolta ezt vagy azt, hanem nagy igyekezettel azon légy, hogy akár előljáró, akár nálad fiatalabb, akár veled egyenlő valamit kér vagy megkíván, mind vedd olyasminak, ami javadra van, s őszinte jószándékkal iparkodj meg is tenni.

Törekedjék csak ez erre, az arra, keresse dicsőségét az egyik ebben, a másik abban, s magasztalják csak ezren ezerféleképpen, te ne ebben és ne abban, hanem önmagad megvetésében leld örömed s azontúl egyedül az én tetszésemben, az én becsületem gyarapodásában.

Erre kell vágyódnod, ezt választanod, hogy akár élsz, akár halsz, mindig Isten dicsőüljön meg benned.

50. Az embernek elhagyatottságában Isten kezébe kell ajánlania magát

I.

Uram, Istenem, mennyei szent Atyám, légy áldott most és mindörökké!

Amint akartad, úgy lett, és amit te cselekszel, mind jó.

Benned legyen szolgáltnak öröme, ne önmagában vagy valami másban, mert egyedül te vagy az igazi öröm, te vagy az én reményem és koronám, vigasságom és tisztességem, én Uram.

Mije van a te szolgáltnak, azon túl, amit tőled kapott s meg nem érdemelt?

A tiéd minden, amit adtál, amit alkottál.

Szegény vagyok én, és ifjúságomtól fogva fáradok, lelkem néha úgy megszorodik, hogy sírnom kell miatta, máskor meg magára is haragudnia kell, annyi rendetlen kívánság ébred benne.

Vágyva vágyom a béke örömére, óhajtom a te fiaidnak békességét, akiket vigasztalásod fényében terelgetsz.

Ha békességet adsz, ha szent örömmel árasztasz el, a te szolgáló lelkét énekszó tölti be, áhítatos lesz dicséretedben.

De ha magadtól megfosztasz, mint gyakran tenni szoktad, képtelen vagyok arra, hogy fussak parancsaid útján, inkább megroskad a térdem, hogy a mellemet verjem, mert nem vagyok már olyan, mint tegnap, tegnapelőtt, amikor homlokomon ragyogott a te világosságod, és a rám zúduló kísértésektől szárnyaid árnyéka oltalmazott.

II.

Igazságos és mindenkor dicséretre méltó Atya: eljött az óra, hogy próbára vettessék a te szolgáló.

Szeretni való Atya, méltó, hogy ebben az órában valamit szenvedjen érted a te szolgáló.

Örökké tisztelendő Atya, ütött az óra, amelynek érkezését öröktől fogva eltervezted, hogy egy kis időre külsőképpen elbukjék a te szolgáló, de belsőleg mindig veled éljen.

Valameddig semmibe vegyék, megalázzák és megfogyatkozzék az emberek előtt, szenvedés, betegség törje meg, hogy az új nap hajnalán újra föltámadjon veled, és mennyei dicsőségbe öltözzék.

Szent Atya, te rendelted és akartad így, az lett, amit kiszabtál.

Mert kegyelem az a te barátod számára, hogy a világban szenvedhet és zaklattatást állhat ki térted: bárákárhányszor, bárákárki kezétől engeded, hogy az megessék.

A te elhatározásod, a te gondviselésed nélkül s ok nélkül semmi sincs a földön.

Jó nekem, Uram, hogy megaláztál, hadd tanuljam rendeléseidet, és elvessem magamtól szívemnek minden fölfuvalkodását és kevélységét.

Hasznomra van az, hogy szégyen borítja arcomat, így inkább nálad keresek majd vigasztalást, mint az emberek között.

Mert megtanultam ebből a te kifürkészhetetlen ítéletedtől való félelmet, ki az igaz embert együtt ostorozod a hamissal, de nem méltányosság és igazság nélkül.

Hála neked, hogy nem könyörültél azon, ami rossz bennem, hanem keserves csapásokkal sújtottál, megsebesítve, falak közé zárva kívül és belül.

Nincs, aki megvigasztaljon, mind azok között, akik az ég alatt vannak, csak te, Uram, Istenem, lelkek mennyei orvosa, aki megsebesítesz és meggyógyítasz, az alvilágba vezetsz és visszahozol.

Fegyelmező kezed rajtam, és még a vessződ is okulásom.

Íme, kedves Atyám, kezekben vagyok én, javító vessződ alatt meghajolok, üsd a hátamat és a nyakamat, hogy görcsös akaratom akarathoz hajlítsam.

Tégy kezes és alázatos tanítványoddá, amint tenni szoktad, hogy mindenben kívánságod szerint járjak-keljek.

Magamat s mindenemet megjavításra neked ajánlom, jobb itt dorgáltatnom, mint a másvilágon.

Te mindent tudsz és számon tartasz, semmi sem marad rejtve előtted az ember lelkiismeretében.

A jövődő dolgokat tudod, mielőtt megvalósulnak, nincs szükséged rá, hogy valaki tanítson vagy figyelmeztessen arra, ami a világban történik.

Te tudod, mi szolgál előmenetelemre, és mekkora zaklatásra van szükségem, hogy a bűnök rozsdája letisztuljon rólam.

Tégy velem a te kedves jó akarated szerint, és ne utáld meg bűnös életemet, senki jobban és világosabban nem ismeri azt, mint egyedül te.

Add meg nekem Uram, hogy tudjam, amit tudnom kell, azt szeressem, amit szeretnem kell, azt dicsérjem, ami neked leginkább tetszik, azt becsüljem, ami előtted drága, s vessem meg azt, amit a te szemed szennyesnek lát.

Ne engedd, hogy a szemnek külső látása szerint ítéljek, sem hogy az avatatlan emberek fülének hallása szerint nyilatkozzam, hanem igaz ítélettel tegyek különbséget láthatók és szellemiek között, s a te tetszésedet, akaratedat keressem mindig mindenek fölött.

Az emberek szimata gyakran megcsalódik, amikor ítéletet kell mondani, evilág barátai is csalódnak, amikor annyira szeretik azt, ami látható.

Miben lesz attól jobb az ember, ha a másik ember nagyobbak tartja?

Csalatkozó a másik csalatkozót, hiú a hiút, vak a vakot, tökéletlen a tökéletlent csapja be, ha dicsőíti, s ha alaptalanul dicséri, igazat szólva, inkább meggyalázza.

Mert azt mondja az alázatos Szent Ferenc: ki-ki annyi, és nem több amennyit a te szemedben ér.

51. Amikor magasabb rendű dolgokra nem futja az erőnkől, a kisszerűekkel kell szorgalmasan törődnünk

I.

Fiam, lehetetlen az, hogy mindig az erények után való vágyakozás tüzében égj, vagy az elmélkedés magas fokán állj, közbe-közbe az eredeti romlás miatt le kell ereszkedned ahhoz, ami alacsonyabb, s e romlandó élet terhé – tetszik, nem tetszik –, elundorodva hordanod kell.

Amíg halandó testben élsz, el-elfog az undor és szíved el-elnehezül.

Egyszóval kell, hogy amíg testben élsz, gyakran fölfohászkodj a test terhe miatt, azért, mert képtelen vagy folyton lelki dolgokkal és istenes elmélkedéssel foglalkozni.

II.

Ilyenkor jól teszed, ha alacsony, külső foglalatossághoz menekülsz, és a jótettekben üdülsz föl, hogy eljövetelemet, mennyei látogatásomat szilárd reménységgel várd,

számkivetettséged, lelked szárazságát türelmesen viseld, míg újra meg nem látogatlak, és minden bajodtól meg nem szabadítalak.

Mert majd úgy intézem, hogy elfeledj fáradozásod, szívbeli békét élvezz.

Kinyitom előtted az Írásoknak szép zöld mezejét, hogy kitágult szívvel futni kezdj parancsaimnak útján.

Akkor majd azt mondd: nem foghatók az evilági szenvedések az eljövendő dicsőséghez, amely fölragyog mibennünk.

52. Ne higgye senki, hogy méltó a vigasztalásra, inkább azt, hogy rászolgált a büntetésre

I.

Uram, nem vagyok méltó a te vigasztalásodra, sem semmiféle lelki látogatásra.

Azért hát méltón bánsz velem, amikor elnézed ínségemet és elhagyatottságomat.

Hiszen ha tengernyi könnyet onthatnék is, akkor sem volnék méltó vigasztalásodra.

Azért semmi másra nem vagyok méltó, csak az ostorra és a büntetésre, mert gyakran és súlyosan megbántottalak, és sokmindenben nagyon vétkeztem.

Bizony, ha mindent latra vetünk, a legkisebb vigasztalást sem érdemlem.

De te kegyes és irgalmas Isten, nem akarod, hogy teremtményeid elveszenek, mert így mutatod meg jóvoltod gazdagságát irgalmasságodnak edényei iránt, érdemünk nélkül is méltóztatol vigasztalást szerezni a te szolgálóknak minden emberi mértéken fölül.

Mert a te vigasztalásaid nem olyanok, mint az emberek vigasztaló szava.

Mit cselekedtem, Uram, hogy mennyei vigasztalásban részesítesz?

Én nem emlékszem arra, hogy valami jót is tettem volna, inkább mindig a vétkekre hajoltam, a javulásra restnek mutatkoztam.

Így igaz, nem tagadhatom.

Ha másként mondanám, veled találnám szemben magamat, és nem akadna senki védelmezőm.

Mit érdemeltem bűneimért, ha nem a kárhozatot és az örök tüzet?

Igazán megvallom, hogy rászolgáltam minden szégyenre és megaláztatásra, nem is illik, hogy a neked szentelt emberek között legyek.

És bár ezt nem örömet hallom, mégis vádat emelek önmagam ellen, s az igazságnak megfelelően kárhoztatom bűneimet, hogy irgalmadat könnyebben kikönyöröghessem.

Mit mondjak, én bűnös, mikor arcomat egészen elborítja a pirosság?

Más szóra nem nyílik ajkam, csak erre az egyre: vétkeztem, Uram, vétkeztem, irgalmazz nekem, bocsáss meg nekem.

Hagyd, hogy egy kissé sirassam fájdalmamat, mielőtt elmennék a sötét birodalomba, amelyre a halál köde nehezül.

II.

Mit kívánsz oly igen a váddal terhelt, nyomorult bűnöstől, mint hogy megtörjön, megalázkodjék vétkei terhe alatt?

Az igaz töredelemben és a szív megalázkodásában megszületik a bocsánat reménye, elcsöndesül a megzavarodott lelkiismeret, visszatér az elveszett kegyelem, menedéket talál az ember az eljövendő harag elől, és szent csókban egymásra talál Isten meg a bűnbánó lélek.

Bűneink alázatos megbánása kedves áldozat a te szemedben, Urunk, sokkal kellemesebb illatot áraszt, mint a tömjénfüst.

Ez az a drága kenet is, amellyel megengeded, hogy szent lábadat megkenjék, mert a megtört és alázatos szívet sohasem vetetted meg.

Itt találhatunk hát menedéket az ellenség haragvó orcája elől, itt javulást és tisztulást, kiemelkedést mindabból, ami rántapadt és beszennyezett.

53. Isten kegyelmében evilág bölcsei nem részesülnek

I.

Fiam, drága dolog az én kegyelmem, nem vegyül olyasmivel, ami idegen tőle, sem földi vigasztalással.

El kell hát utasítanod mindent, ami a kegyelem útjába akadályt vet, ha azt kívánod, hogy az beléd áradjon.

Keress magadnak rejtkehelyet, szeresd az egyedüllétet, senkinek vigasztaló beszéde után ne kívánozz, inkább Istenhez fordulj áhítatos imádsággal, hogy lelked töredelmes, lelkiismereted tiszta legyen.

Az egész világot vedd semmibe, minden külső tevékenységnél többre becsüld, ha Istennel foglalatoskodol.

Mert képtelenség, hogy velem törődj, és ugyanakkor örömet leld a múlandó dolgokban is.

El kell távolodnod attól, ami ismerős és kedves neked, meg kell fosztanod lelkedet minden evilági vigasztalástól.

Erre kér Szent Péter apostol is, hogy Krisztus hívő népe jövevénynek és zarándoknak tekintse magát itt e földön.

Ó mekkora bizakodás lesz abban a haldoklóban, akit semmi földi vonzalom nem köt evilághoz.

De hogy ennyire független legyen mindentől a szíved, nem igényli még a lomha lélek, nem is ismeri a földhöz tapadt ember a belső ember szabadságát.

Ha azonban valóban arra törekszel, hogy lelki ember váljék belőled, le kell mondanod arról is, ami távol van tőled, arról is, ami közeledben van, és senkitől nem kell jobban óvakodnod, mint önmagadtól.

Ha önmagadat teljesen legyőzöd, minden máson már könnyebben diadalt veszel.

Az igazi győzelem az, hogy önmagadon diadalmaskodjál.

Mert aki önmagával bír úgy, hogy érzéki természete eszének, esze pedig mindenben nekem engedelmeskedik, az valóban legyőzte önmagát és ura a világnak.

II.

Ha azon igyekszel, hogy erre a csúcsra fölhágj, keményen neki kell vágnod, és a fejszét a gyökérre kell vetned, hogy kiszaggasd és kitörd azt a rejtett rendetlen hajlandóságot, amely magadhoz és saját anyagi hasznodhoz húz.

Majd minden, amit gyökeresen le kell győznöd, abból a vétekből származik, hogy az ember önmagát igen rendetlenül szereti.

Ahol ezt a hibát legyőzik, kiküszöbölik, nyomban nagy békesség és nyugalom támad.

De mivel kevesen fáradoznak azon, hogy tökéletesen meghaljanak maguknak, s önmaguk igazi elhagyására sem töreksenek, azért aztán legtöbbször maradnak önmaguk rabjai, és képtelenek lélekben önmaguk fölé nőni.

Aki azonban vágyódik arra, hogy velem szabadon járjon-keljen, annak halálra kell szánnia minden hiábavaló és rendetlen kívánságát, s az semmi teremtményhez önző szeretettel vágyakozva nem ragaszkodhatik.

54. A kegyelem és a természet különböző megmozdulásai

I.

Fiam, gondosan figyeld meg a természet és a kegyelem megmozdulásait, mert nagyon különbözőképpen és nehezen megfoghatóan mozdulnak meg, és aligha tud köztük különbséget tenni más, mint a belső világosságtól megvilágosított lelki ember.

Mert mindenki a jóra vágyik, s azzal, amit mond vagy amit tesz, mindenki valami jóra törekszik, azért sokan annak megítélésében csalódnak, hogy mi is a jó.

II.

A természet álnok, sokakat magához csalogat, behálóz és becsap, és mindenben magát állítja célnak.

A kegyelem viszont nyíltan jár-ke, a rossznak színétől is elfordul, csalárdságokat nem forgat, és mindent egészen Istenért végez, öbenne keresi végső megnyugvását is.

A természet kelletlenül fogadja a halált, hasonlóképpen a szorongattatást és a legyőzetést is; a kegyelem viszont igyekszik önmagunk megtagadásán, ellenáll az érzéki vágyaknak, törekszik arra, hogy az alattvaló szerepét tölthesse be, vágyódik az után, hogy legyőzzék, és nem kívánja élvezni saját szabadságát, szereti, ha fegyelem alatt tartják, nem vágyódik máson hatalmaskodni, hanem csak arra vágyakozik, hogy mindig Isten keze alatt éljen, álljon és legyen, és kész arra, hogy Istenért minden emberi teremtmény előtt meghajoljon.

A természet saját hasznára fáradozik, azt figyeli, mit nyerhet el a másiktól, a kegyelem pedig nem azt latolgatja elsősorban, hogy neki mi hasznos és előnyös, hanem hogy mi szolgál a sokaság javára.

A természet szívesen veszi a tiszteletet és a megbecsülést, a kegyelem pedig minden tisztességet és dicsőséget hűségesen Istenre hárít.

A természet retteg a szégyenvallástól és a gyalázattól, a kegyelem pedig örvend, ha Jézus nevéért megaláztatásban van része.

A természet kedveli a henyélést és a test nyugovását, a kegyelem pedig képtelen a semmittevésre, örömet vág neki a munkának.

A természet kedveli a feltűnőt és a szépet, visszariad attól, ami kopott és durva, a kegyelem viszont az egyszerű és közönséges öltözékekben érzi jól magát, nem áttal olcsó ruhába öltözni, még az ócska, rongyos holmitól sem irtózik.

A természet az ideigvalóra tekint, örül a földi haszonnak, szomorkodik az anyagi kár miatt, csekélyke sértő szó is fölbosszantja.

A kegyelem az örök javakra figyel, nem tapad hozzá az ideigvalókhoz, nem bánkódik a veszteségen, nem keseredik el keményebb szavak miatt sem, mert kincsét, örömét a mennyben látja, ahol semmi sem vesz el.

A természet mohó és szívesebben kap, mintsem hogy adjon, szereti ha valamit sajátjának, tulajdonának nevezhet, a kegyelem könyörületes és önzetlen, kerüli a külön utakat és kevéssel beéri; úgy tartja: nagyobb boldogság adni, mint kapni.

A természetet hajlandósága a teremtményekhez, tulajdon testéhez, hívságos dolgokhoz, a sürgő-forgó társasághoz vonzza, a kegyelem Istenhez húz meg az erényekhez, lemond a teremtményekről, menekül a világtól, gyűlöli a test kívánságait, visszafogja a csavaroghatnékot, szégyell a nyilvánosság előtt szerepelni.

A természet kap a külső vigasztaláson, amelyben érezhető örömet talál, a kegyelem csak Istenben keres vigasztalást, és minden láthatón túl a legfőbb jóban akar örvendezni.

A természet mindent nyereségért, saját hasznára tesz, ingyen semmire sem hajlandó, elvárja, hogy ami jót tesz, azért hasonló jót vagy még jobbat kapjon, dicséretben, kedvezményekben részesüljön, azt kívánja, hogy tettét, adományát sokra tartsák.

- A kegyelem viszont nem keres semmi ideigvaló előnyt, nem igényel más bért, csak Istent magát, evilági szükségére sem kíván többet, csak amennyi ahhoz kell, hogy az örök élet megnyerésén munkálkodhassék.
- A természet örül a sok jóbarátnak meg rokonnak, dicsekszik előkelő rangjával, nemes származásával, udvarol a hatalmasoknak, hízeleg a gazdagoknak, örül a hozzá hasonlóknak.
- A kegyelem viszont az ellenséget is szereti, nem lát nagyra barátainak sokasága miatt, nem sokra nézi a rangot, az előkelő származást, ha nagyobb erény nem kapcsolódik hozzá, inkább kedvez a szegénynek, mint a gazdagnak, jobban együttérez az ártatlannal, mint a hatalmassal, az igazmondóval örül együtt, nem a hazuggal, s mindig biztatja a jókat, hogy törekedjenek még nagyobb isteni ajándékokra: és erényeik által legyenek hasonlóvá Isten Fiához.
- A természet hamar panaszkodni kezd, ha kár és bosszúság éri, a kegyelem férfiasan viseli a szűkölködést.
- A természet mindent magára irányít, magáért viaskodik és érvel, a kegyelem pedig mindent Istenre irányít, akitől minden ered is, semmi jót magának nem tulajdonít, magáról kevélyen nagyot nem állít, nem verseng, saját vélekedését másénak elébe nem helyezi, hanem minden állásfoglalását, fölismerését aláveti az örök bölcsességnek és Isten ítéletének.
- A természet kíváncsian kutatja a titkokat, szeret hallani minden újságot, szerepelni óhajt és sokmindent meg akar tapasztalni, vágyódik arra, hogy elismerjék, hogy olyasmit tehessen, amivel dicséretet és csodálatot vívhat ki.
- A kegyelem nem kíváncsi az újdonságokra, érdekességekre, hisz az mind a régi romlás tövéről hajt ki, mert semmi új és állandó nincs a földön.
- Arra tanít hát, hogy érzéseinket megfékezzük, a hiú tetszelgést, magunk mutogatását kerüljük, ami dicséretre méltó, méltán csodálni való lehet bennünk, azt alázatosan elrejtjük, minden dologban, minden tudományban hasznos gyümölcsöt keressünk, mindent Isten dicsőségére, tisztességének növelésére fordítsunk.
- Nem akarja, hogy magát vagy tetteit dicsérjék, hanem azt kívánja, hogy Istent áldják ajándékaiban, hiszen csupa szeretetből mindent ő adott.

III.

- Ez a kegyelem természetfölötti világosság és Istennek valami sajátos ajándéka, a választottak ismertető jele, az örök élet záloga, amely az embert a föld vonzásából a mennyi javak szeretetére lendíti, és a testi embert lelki emberré változtatja.
- Azért mentől inkább elnyomja és legyőzi valaki magában a természetet, annál nagyobb kegyelem árasztja el, és a belső ember Istennek naponként való látogatásai által Isten képére annál teljesebben újjáformálódik.

55. A természet romlottsága és az isteni kegyelem hatékonysága

I.

- Uram, Istenem, aki képedre és hasonlatosságodra teremtetél engem, add meg nekem azt a kegyelmet, amelyet oly hatalmasnak s az üdvösségre olyannyira szükségesnek mutattál, hadd győzzem le gonosz természetem, mely bűnbe és romlásba ránt.
- Érzem testemben a bűn törvényét, amely ellenemond lelkem törvényének, és fogságba ejt, hogy sokmindenben a testi kívánságok parancsát kövessem, érzem és képtelen vagyok a szenvedélyeknek ellenállni, hacsak meg nem segít a szívembe árasztott szent, szent, szent kegyelmed.

Szükségem van a te kegyelmedre kíváltképpenvaló nagy kegyelmedre, hogy legyőzzem a természetemet, amely ifjúságától fogva mindig a rosszra hajlik.

Hiszen ez a természet az első emberben, Ádámban elbukott, a bűnbeesés következtében megromlott, s az ősi szennynek bélyege minden emberre átszármazik, úgy hogy maga a természetünk, amelyet te jónak, igaznak alkottál, most már vétket jelent és a romlott természetnek gyarlóságát, és önkéntelen mozdulása, ha magára marad, a rosszra indul, lefelé tart.

A maradék kicsiny jóakarat csak mint a hamuban rejtőző szikra.

Ilyen maga a természetes ész, amelyet nagy köd vesz körül, de még különbséget tud tenni a jó és a rossz között, el tudja választani az igazat a hamistól, viszont képtelen valóra váltani mindazt, amit jónak lát, az igazság fénye egészen nem otthonos benne, s a hajlamoknak egészséges összhangját sem képes megteremteni.

Ezért van az, én Istenem, hogy a bennem élő belső ember örömét leli a te törvényedben, tudván tudja, hogy parancsod jó, igaz és szent, elítél minden rosszat és kerülendőnek tartja a bűnt; test szerint mégis a bűn törvényének szolgátságában élek, mert inkább érzéki kívánságaimnak engedelmeskedem, nem az értelmemnek.

Ezért van, hogy akarni még csak akarom a jót, de megvalósítani sehogy sem tudom.

Ezért, hogy sokszor sok jót elhatározok, de kegyelem híján, amely segítene gyarlóságomon, a kicsiny ellenállás is megfutamít, és hamar elfogyatkozom.

Ez az oka annak, hogy a tökéletességre vezető utat ismerem, eléggé tisztán látom, mit kellene tennem, de saját romlottságomnak terhe alatt megnyomorodva nem szedem össze magam a tökéletesebbre.

II.

Ó milyen nagy szükségem van, uram, a te kegyelmedre, hogy belevágjak a jóba, gyarapodjam benne, és eljussak a jószándékok beteljesedéséig, kegyelmed nélkül mindenre képtelen vagyok, de mindent megtehetek akkor, ha kegyelmed megerősít.

Ó valóban mennyei kegyelem, amely nélkül semmit sem ér a saját érdemünk, haszontalan még az is, ami a természetünkben érték.

Előtted, Uram, kegyelem nélkül semmit sem ér a mesterség, a gazdagság, semmit a szépség, az erő, semmit az elmeél vagy beszédbeli ügyesség.

Mert ezek a természeti adományok egyformán megvannak jókban és gonoszokban, a választottaknak másokkal – nem – közös kincsük a kegyelem vagy a szeretet, az méltó az örökéletre, akit ez ékesít.

Ez a kegyelem annyira kimagaslik minden más érték közül, hogy nélküle még a prófétaság adománya, a csodatevő erő vagy bármiféle mély tudományosság sem ér semmit.

Még a hit, a remény és semmi másféle erény sem kedves teelőtted szeretet és kegyelem nélkül.

III.

Ó boldog kegyelem, amely a bírhatóhoz nem ragaszkodót erényekben gazdaggá teszed, és a sok jóval gazdagot szívbeli alázatossággal töltöd el, jöjj, szállj le hozzám, reggelenként árasz el vigasztalásoddal, hogy el ne fogyatkozzék bennem a lélek a lankadás, a szárazság miatt.

Esengve kérlek, Uram, hadd találjak kegyelmet a te szemed előtt, mert elég nekem a te kegyelmed, ha nincs is részem olyasmiben, amit a természet kíván.

Ha kísértés vesz körül és sok zaklattatásban van részem, nem félek semmi rossztól, amíg velem van a te kegyelmed.

Az az én erősségem, az ad jótanácsot és segítséget.

Minden ellenségemnél erősebb, az összes bölcsnél sokszorta bölcsőbb.

Az igazságnak tanítómestere, a fegyelem oktatója, szívemnek világossága, szorongatásban vigaszom, szomorúságom elűzője, félelmem eltávoztatója, áhítatom nevelője, könnyeim kicsordítója.

Mi vagyok nélküle, ha nem száraz fa, haszontalan, kidobni való rönk?

Azért hát, Uram, mindenkor a te kegyelmed járjon előttem, az kövessen, az serkentsen mindig a jóra, Jézus Krisztus, a te Fiad által.

Amen.

56. Az a dolgunk, hogy magunkat megtagadjuk és Krisztust kövessük a kereszthordozásban

I.

Fiam, amennyire magadból képes vagy kilépni, olyan mértékben épülhetsz énbelém.

Amint belső békét ad az, ha odakint semmire sem vágysz, épp úgy, ha belsőleg önmagadtól elszakadsz, Istenhez kapcsolódsz.

Azt szeretném, hogy megtanuld önmagad teljes megtagadását, s hagyatkozz az én akaratomra ellenkezés vagy zúgolódás nélkül.

Kövess engem.

Én vagyok az út, az igazság és az élet.

Út nélkül sehová sem lehet eljutni, igazság nélkül nincs megismerés, élet nélkül nem élhetsz.

Én vagyok az út, amelyen járnod kell, az igazság, akinek hittet tartozol, az élet, amelyen kívül másban nem érdemes reménykedned.

Én vagyok az eltéríthetetlen út, a csalhatatlan igazság, a soha véget nem érő élet.

Nyílegyenes út, végső igazság, igaz élet, boldog élet, teremtetlen élet.

Ha megmaradsz az én utamon, megismered az igazságot, az igazság szabaddá tesz, és eljutsz az örök életre.

Ha az életre be akarsz jutni, tartsd meg a parancsolatokat.

Ha az igazságot meg akarod ismerni, higgy nekem.

Ha tökéletes akarsz lenni, add el mindenedet.

Ha tanítványom akarsz lenni, tagadd meg önmagadat.

Ha a boldog életet meg akarod nyerni, vedd meg a mostanvalót.

Ha a mennyben koronát akarsz, a földön alázd meg magad.

Ha velem akarsz uralkodni, hordozd velem együtt a keresztet.

Mert csak a kereszt szolgálói találják meg a boldogságnak és az igaz világosságnak útját.

II.

Uram Jézus, szűk és a világ szemében megvetett a te utad, add, hogy utánozhassalak, ha a világ megvetése szakad is rám.

Hiszen nem nagyobb a szolga uránál, sem a tanítvány mesterénél.

Avasd be szolgálodat a te életformádba, mert ott terem számomra üdvösség, igaz életszentség.

Amit azon kívül olvasok vagy hallok, az megkönnyebbülést, örömet éppen nem szerez nekem.

III.

Fiam, mivel mindezt tudod és mindent átbúvárlottál, boldog leszel, ha eszerint cselekszel.

Aki szeme előtt tartja parancsolataimat és hozzájuk szabja életét, az szeret engem.

Én is szeretni fogom őt, kinyilatkoztatom neki magamat, és magam mellé ültetem Atyám országában.

Uram Jézus, amint mondtad és ígérted, úgy legyen, és bárcsak úgy sikerüljön, hogy én is mindenre méltó legyek.

Fölvettem, fölvettem kezedből a keresztet, hordozom, holtig hordozom, amint vállamra rakta.

A jó szerzetes élete valóban keresztút, de a paradicsomba vezet.

Aki nekivágott, annak nem szabad visszafordulnia, sem a keresztet letennie.

IV.

Rajta hát, kedveseim, fogjunk neki együtt, velünk lesz Jézus.

Jézus kedvéért vettük vállunkra ezt a keresztet, Jézus kedvéért hordozzuk tovább.

Az lesz a segítőnk, aki vezet, s előttünk lépeget.

Lámcsak, előttünk jár a mi királyunk, megvív értünk.

Kövessük úgy, mint férfiakhoz illik, senki se féljen, rettegjen, halált megvető bátorsággal induljunk a csatába, ne hozzunk szégyent dicső hírünkre azzal, hogy megfutunk a kereszt zászlaja alól.

57. Nem érdemes nagyon elhagynia magát az embernek, ha ereje fogytát érzi

I.

Fiam, én többre tartom a türelmet és az alázatosságot, amely kedvezőtlen körülmények közt ragyog föl, mint a sok kedveskedő szót és áhítatot akkor, amikor jól megy sorod.

Miért szomorít meg minden kicsiség, amit ellened mondanak?

Ha nagyobb lett volna, akkor sem kellett volna így felindulnod.

Ne hederíts rá.

Nem első eset, nem új dolog ez, s ha sokáig élsz, utolsó sem lesz.

Elég nagy legény vagy, míg valami nem ér.

Jó tanácsokat is osztogatsz és értesz ahhoz, hogy másokat jó szóval vigasztalj, de amikor a te ajtódon kopogtat a hirtelen megpróbáltatás, tanácstalan vagy és erőtlén.

Figyeld csak meg, milyen törekeny vagy, hisz sok apróságban tapasztalod ezt.

De üdvösséged érdekében történik az is, ha ezek s effélék megesnek.

Vesd ki ezeket a szívedből, amennyire tudod, s ha mégis utolérnek, ne törj miattuk össze, ne bonyolódjál beléjük.

Legalább türelmes légy kitartásodban, ha már ujjongani nem tudsz.

S ha valamit kedvetlenül hallgatsz is, méltatlankodva, fogd vissza magad, ne engedd, hogy valami hozzád nem illő szaladjon ki a szádon, hogy a kicsinyek botránkozzanak.

Egykettőre elcsitul a föltámadt vihar, s a belső fájdalom megédesedik akkor, ha visszatér a kegyelem.

Élek én, mondja az Úr, kész vagyok arra, hogy megsegítselek és a szokottnál nagyobb vigasztalásban részesítselek, ha bízol bennem és áhítatosan segítségül hívsz.

Légy csöndesebb lélekkel, és övezd föl magad nagyobb türelemre.

Nem vész az árba, ha úgy érzed, hogy gyakran zaklatás vagy súlyos kísértés vesz körül.

Ember vagy és nem Isten, test vagy, nem angyal.

Hogyan is állhatnál meg mindig az erénynek ugyanabban az állapotában, ha ez a mennyei angyaloknak s a paradicsombeli első embernek sem sikerült?

Én a megkeseredetteket ápoló kézzel fölegyenesítem, s azoknak, akik saját gyarlóságukat megismerték, isteni segítségemmel adok fölemelkedést.

II.

Uram, áldott a te szavad, méznél, lépesméznél édesebb a számban.

Hova lennék sok háborúságomban, szükségemben, ha szent igéiddel meg nem erősítenél?

Csak végül eljussak az üdvösség kikötőjében, mit számít akkor, hogy közben mit és mennyit szenvedek.

Adj jó véget, adj üdvösséges kimúlást e világból.

Emlékezzél rólam, én Istenem, és vezess engem egyenes úton a te országodba.

Amen.

58. Nem kell kutatni Isten titkos ítéleteit, s azt, ami túl van az ember illetékességi körén

I.

Fiam, ne vitatkozzál az emberi mértéket meghaladó dolgokról és Istennek titkos ítéleteiről, hogy az egyik ember miért marad magára, a másik miért részesül akkora kegyelemben, az egyikre miért szakad annyi szenvedés, a másiknak miért van része oly nagy megbecsülésben.

Ezek a kérdések minden emberi meggondoláson túl vannak, s az Isten ítéletének kinyomozására kevés minden okoskodás vagy vita.

Amikor tehát ezeket fölveti benned az ellenség, vagy akár könnyű elméjű emberek, mondd azt a prófétával: Igaz vagy Uram, és igazságos a te ítéleted.

Meg azt: Az Úr ítéletei igazságosak, nem szorulnak további igazolásra.

Az én ítéletemre félelemmel kell tekinteni, nem vizsgálódó kíváncsisággal, mert az emberi értelem át nem érheti őket.

A szentek érdeméről se kutakodjál, ne bonyolódj vitába felőlük: melyik szentebb a másiknál, vagy ki nagyobb a mennyek országában.

Az effélék gyakran pörlekedésre, haszontalan vetélkedésre vezetnek, s növelik a kevélységet meg a dicsekvő hiúságot is, abból aztán irigység meg veszekedés támad, míg az egyik ezt a szentet, a másik azt hirdeti gőgösen a többenél különbnek.

Meddő igyekezet az, hogy ilyesmit tudni, nyomozni próbálsz, a szenteknek nem telik benne örömük.

Mert nem a széthúzásnak, hanem a békességnek Istene vagyok én, a békesség alapja pedig az őszinte alázatosság, nem a magakelletés.

Némelyeket a szeretet buzgalma vonz ehhez vagy ahhoz a szenthez hevesebb érzellemmel, de ez az érzélem inkább emberi s nem isteni eredetű.

Én vagyok minden szentnek teremtetője, én adtam nekik a kegyelmet, én öveztem őket dicsőséggel, én előztem meg őket áldásomnak édességével, én ismertem előre mindnyáját a világ kezdete óta.

Én választottam ki őket a világból, nem ők választottak engem, én hívtam meg őket kegyelemmel, vonzottam irgalmasságommal.

Én vezettem át őket sokféle kísértésen, én árasztottam rájuk sok nagyszerű vigasztalást, én adtam nekik a mindvégig való megmaradást, én koronáztam meg kitartásukat.

Én ismerem köztük az elsőt és az utolsót, én őket mind egytől egyig fölbecsülhetetlen szeretettel szeretem.

Engem kell hát ünnepelni minden szentemben, engem kell mindenkinek fölött áldani és minden egyesben tisztelni, aki őket ilyen magasra emeltem és minden előzetes érdemük nélkül eleve kiválasztottam.

Aki tehát megvet csak egyet is a hozzám tartozó legkisebbek közül, az a nagyot sem tiszteli, mert a kicsiben is, a nagyban is az én alkotó kedvem remekelt.

Aki pedig egy szentet kisebbít, kisebbít engem is és mind a mennyek országában lakókat.

Hiszen mindnyájan egyek a szeretet kötelékében, egyet értenek, egyet akarnak, egy szeretettel együtt szeretik egymást.

Sőt, ami még sokkal nagyobb, jobban szeretnek engem, mint önmagukat és a saját érdemeiket.

Mert mintegy elragadtatásban önmagukat fölülmúlva, az önszeretetből kiszabadulva minden képességüket arra szánják, hogy engem szeressenek, ebben lelik meg életük boldog beteljesedését.

Semmi sincs, ami őket másfelé fordítaná vagy maga alá gyűrhetné, mert mint akiket betöltött az örök igazság, a szeretet kiolthatatlan tűzében égnék.

Hagyják hát abba a testies és földies gondolkodású emberek a szentek érdemeiről való vitatkozást, hiszen máshoz sem értenek, csak hogy azt szeressék, ami nekik örömet szerez.

Hajlandóságuk szerint ebből elvesznek, ahhoz hozzátoldanak valamit, nem az örök igazság tetszése szerint ítélnék.

Sokakban tudatlanság lakik, főként azokban, akikben kevés belső világosság gyúlt, és ritkán tudnak valakit igazi lelki szeretettel szeretni.

Természetes vonzalmuk és részrehajló emberi barátkozásuk még nagyon irányítja s vagy ezekhez vagy azokhoz vonzza őket, s amint maguk viselkednek itt a földön, úgy gondolkodnak a mennyben lakókról is.

Csakhowy össze sem mérhető a tökéletlenek és a mennyei kinyilatkoztatás világosságában élő emberek gondolkodásmódja.

II.

Ne tárgyalj hát, fiam, kíváncsian azt, ami tudásod mértékét meghaladja, hanem inkább azon légy, arra törekedjél, hogy Isten országában akár legkisebb is lehess.

Még ha tudná is valaki, hogy ki szentebb a másiknál, vagy ki nagyobb a mennyek országában, mi haszna volna ebből az ismeretből, ha ennek nyomán magát előttem meg nem alázná és nevemnek buzgóbb dicséretére ösztönzést nem meritene.

Sokkal kedvesebb dolgot cselekszik Isten előtt, aki vétkeinek nagyváltán és erényeinek fogyatékoságán töri a fejét, azon, hogy milyen messze van még a szentek tökéletességétől, mint az, aki azon vitatkozik, hogy ki nagyobb, ki kisebb közülük.

Jobb a szentekhez áhítatos imádsággal, könnyek közt könnyörögni, dicsőséges közbenjárásukért alázatos lélekkel esedezni, mint hiú vizsgálódással titkaikat fürkészni.

Ők teljesen és tökéletesen elégedettek, bárcsak az emberek is meg tudnának elégedni, és hiábavaló beszédüket megzaboláznák.

Ők nem dicsekszenek saját érdemeikkel, mint akik semmi jót sem tulajdonítanak maguknak, hanem mindent nekem, mert végtelen szeretetemben mindent én ajándékoztam nekik.

Annyira betölti őket az istenszeretet és a túlradó öröm, hogy egyáltalán nem hiányzik nekik a dicsekvés, és semmi csorbát nem szenved a boldogságuk.

Minden szent annál alázatosabban vélekedik önmagáról, minél nagyobb dicsőség ragyog rá, minél közelebb van hozzám, minél kedvesebb nekem.

Azért előttem az írás, hogy leteszik koronájukat Isten elé, arcra borulnak a Bárány színe előtt, és úgy imádják az örökkön örökké élő.

III.

Sokan kutatják, hogy ki nagyobb Isten országában, olyanok is, akik nem tudhatják, vajon ők akár a legkisebbek sorába bejutnak-e.

Nagy szó akár legkisebbnek is lenni a mennyben, ahol mindenki nagy, mert mindenkit Isten fiának neveznek, és méltán.

Ott a legkisebb ezerré lesz, a százesztendő bűnös pedig meghal.

Mikor a tanítványok tudakolták, hogy ki a legnagyobb a mennyek országában, ilyen választ kaptak: Ha meg nem tértek, és nem lesztek olyanok, mint a gyermek, nem mentek be az Isten országába.

Jaj azoknak, akik magukhoz méltatlannak gondolják, hogy a kisdedekkel együtt megalázkodjanak, mert a mennyország alacsony ajtaján nem tudnak belépni.

Jaj a gazdagoknak is, akiknek itt a földön megvan a vigasztalásuk, mert míg a szegények bemennek Isten országába, ők kénytelenek lesznek nagy jajgatással a kapuban megállni.

Örüljete, kicsinyek, ujjongjatek, szegények, mert tiétek az Isten országa, ha igazságban életek.

59. Minden reményt és bizodalmat egyedül Istenbe érdemes vetni

I.

Uram, micsoda bizodalmam lehet nekem e világon?

Vagy mi az én legnagyobb vigasztalásom az ég alatt?

Ugye hogy te, Uram, Istenem, akinek irgalmassága kimeríthetetlen?

Hol volt nekem jó nélküled?

Vagy a te közeledben mikor mehetett rosszul a sorom?

Inkább szegény akarok lenni teérted, mint gazdag tenélküled.

Inkább választom azt, hogy a világban bujdoszam veled, mint hogy a mennyben lakjam nélküled.

Ahol te vagy, ott a mennyország, s ott a halál, meg a kárhozat, ahol te nem vagy.

Te élsz minden vágyamban, és azért lehetetlen, hogy folyton utánad ne kiáltsak, hozzád ne fohászkodjam.

Egy szóval senkiben sem bízhatom teljességgel, aki bajaimban alkalmasabb segítséget nyújthatna, csak egyedül tebenned, én Istenem.

Te vagy reményem, bizodalmam, te vigasztalóm, hozzám mindenben leghűségesebb.

Mindenki magával törődik, te csak az én üdvösségemre és előmenetelemre figyelsz, és mindent az én javamra fordítasz.

Még ha különböző kísértéseknek, megpróbáltatásoknak teszel is ki, mindezt hasznomra rendeled, hiszen te ezerféleképpen meg szoktad próbálni választottaidat.

S a megpróbáltatások idején nem kevesebb szeretetet és dicséretet érdemelsz, mint ha mennyei vigasztalásokkal halmoznál el.

Azért hát beléd vetem, Uram, Istenem, minden reményemet, nálad keresek menedéket, eléd tárom minden bajomat, szükségemet, mert mindent gyöngének és megbízhatatlannak találok, amit csak látok kívüled.

Mert nem használ a sok barát, nem segíhetnek az erős segítők, okos tanácsadók sem adhatnak értékes tanácsot, a tudósok könyvei vigasztalást, semmi drága holmi szabadulást nem szerezhet, sem eldugott és kies hely meg nem oltalmazhat, ha te magad nem leszel mellettem, ha nem segítesz, erősítesz, vigasztalsz, oktatsz és védelmezel.

Mert minden, ami alkalmasnak látszik a béke és a boldogság biztosítására, semmivé lesz, ha te hiányzol, igazán semmi boldogságot nem ad.

Te vagy hát minden jónak beteljesedése, életünk égboltja, minden ékesszólás mélysége, szolgálád igen nagy vigasztalása, hogy mindenek fölött tebenned bizakodnak.

Rád néz az én szemem, benned reménykedem, én Istenem, irgalmasságnak Atyja.

II.

Áldd meg és szenteld meg lelkemet mennyei áldásoddal, hogy a te szent hajlékod legyen, és örök dicsőségednek székhelye, s ne is legyen benne, fönséged templomában semmi, ami sértené méltóságos tekinteted.

Jóságod nagyvolta szerint és irgalmasságod sokasága szerint tekints rám, hallgasd meg szegény szolgáló esdeklését, aki messzi száműzetésben él a halál árnyékának tájain.

Őrizd és tartsd meg a te kisdéd szolgáló lelkét a romlandó élet annyi sok buktatója közt, kísérv kegyelmeddel, és vezess a békesség útján haza, az örök világosságba.

Amen.

Negyedik könyv

Ájtatos buzdítás a szentáldozásra

Krisztus szava: Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradoztok és meg vagytok terhelve, én új erőt adok nektek, mondja az Úr.

A kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért.

Vegyétek és egyétek, ez az én testem, amely értetek adatik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne.

A szavak, amelyeket mondtam nektek, lélek és élet.

1. Mily nagy tisztelettel kell Krisztust magunkhoz vennünk

A tanítvány szava:

I.

A te mondásaid ezek, Krisztus, örök igazság, bár nem egy alkalommal mondtad el őket, s nem is egy helyütt vannak megírva.

Mivel te mondtad őket, igazak, mindet hálásan, hittel kell fogadnom.

A tiéd ezek a mondatok, mert te fogalmaztad meg őket, de az enyéim is, mert az én üdvösségemért hangzottak el.

Szívesen fogadom el őket a te szádból, hogy minél mélyebben szívembe vésődjenek.

Lelkesítenek engem ezek a nagylelkű, gyöngéd és szerető szavak.

De megrettentenek saját bűneim, és lelkiismeretem tisztátalan volta visszariaszt attól, hogy e nagy titkokhoz járuljak.

Hívogat szavaidnak édessége, de sok-sok vétkem nyomaszt.

Biztatsz, hogy bizalommal járuljak hozzád, ha azt akarom, hogy részem legyen benned, s hogy a halhatatlanságnak táplálékát magamhoz vegyem, ha arra vágyakozom, hogy az örök élet dicsőségére eljussak.

Jöjjetek hozzám, mondod, mindnyájan, akik fáradoztok és meg vagytok terhelve, én új erőt adok nektek.

Milyen édesen és barátságosan hangzik ez a szó az én bűnös fülemnek: hogy te, Uram, Istenem, a szegényt és a szűkölködőt hívogatod szent testednek vételére.

De ki vagyok én, Uram, hogy hozzád járulni merészeljek?

Lám, az egek egei sem képesek befogadni téged, te meg azt mondod, jöjjetek hozzám mindnyájan?

Mit jelent ez a kegyes, nagylelkű leereszkedés?

Ez az oly barátságos hívogatás?

Hogy merjek én közeledni, hisz semmi jót nem látok magamban, ami feljogosítana arra, hogy bátor legyek.

Hogyan vezesselek be az én hajlékomba, hiszen oly gyakran megsértettem jószágos orcádat.

Félnek az angyalok és az arkangyalok, rettegnek előtted a szentek és az igazak, te meg azt mondod, jöjjetek hozzám mindnyájan?

Ha nem te mondanád ezt, Uram, ki hinné, hogy így van?

Ha nem te parancsolnád, ki volna vakmerő odalépni?

Lám, Noé, az igaz férfi száz éven át dolgozott a bárkán, hogy kevesedmagával megmeneküljön, én meg egy óra alatt hogyan készüljek föl arra, hogy kellő tisztelettel fogadjam a világ alkotóját?

Mózes, a te nagy szolgád és kiválasztott barátod meg nem korhadó fából szekrényt készített, s azt színarannyal borította be, abba helyezte el a törvény tábláit.

Én meg, korhadó teremtmény, merjelek téged, a törvény alkotóját és az élet ajándékozóját oly könnyedén magamhoz fogadni?

Salamon, Izrael legbölcsebb királya hét év alatt nagyszerű templomot emelt a te nevednek, és nyolc napig ünnepelte annak fölszentelését, ezer állatot mutatott be békeáldozatnak, úgy helyezte el a szövetség szekrényét harsonaszó és kürtszó közt ünnepélyesen, a számára elkészített helyen.

Hát én, esetlen és szerencsétlen az emberek között hogy vezesselek be téged házamba, mikor egy órát is alig tudok áhítatos imádságban tölteni, ó bárcsak egy fél órát méltón arra szánnék!

II.

Ó Istenem, mennyit igyekeztek azok, hogy valamit kedvedre tegyenek, jaj, mily semmi az, amit én teszek, milyen rövid időt töltök azzal, hogy az áldozásra fölkészüljek.

Ritkán vagyok egészen összeszedett, még ritkábban ment minden szétszórtságtól.

Pedig a te Istenségednek üdvösséges jelenlétében semmi oda nem illő gondolatnak nem volna szabad fölöttenie bennem, semmi teremtménnyel nem foglalkozhatnám, mert nem is angyal, hanem az angyalok urát készülök vendégül látni.

Mégiscsak nagy különbség van a frigyszekrény s az ahhoz tartozó szent tárgyak meg a te szent tested és annak szavakkal ki nem fejezhető ereje közt, ama törvényben előírt s jövőre utaló áldozatok, meg testednek igaz áldozati kenyere közt, amelyben minden ószövetségi áldozat beteljesül.

Hogy nem gerjedek hát föl jobban a te csodálatos jelenlétedre?

Miért nem készülök nagyobb buzgósággal a te szent tested vételére?

Mikor azok a régi szent pátriárák és próféták, királyok és főemberek egész népükkel együtt oly áhítatos indulattal vettek részt az istentisztelet cselekményében?

III.

Dávid király egész erejéből táncolt Isten szövetségének ládája előtt, nem feledve, mennyi jótéteménnyel halmozta el Isten az atyákat, különféle zeneszerszámokat szerkesztett, zoltárokat szerzett, és megtanította az embereket arra, hogy ujjongva énekeljenek, maga is gyakran énekelt citerakísérettel a Szentlélek kegyelmétől vezetve, tanította Izrael népét arra, hogyan kell egész szívvel Istent dicsérni, bizonyos napokon összhangzó szóval áldani és hirdetni őt.

Ha akkor ilyen nagysodró volt az áhítat és ilyen eleven az Isten dicsőségéről való megemlékezés, a szövetség szekrénye előtt, mekkora tisztelettel és áhítattal kell nekem s az egész keresztény népnek ünnepet ülnünk a szentség jelenlétében, Krisztus felséges testének vételekor?

IV.

Sokan futkosnak mindenfelé, hogy a szentek ereklyéit fölkeressék, csodálkozva hallgatják nagy tetteiket, nézik fönséges templomaikat, csókolgatják selyembe és aranyba takart csontjaikat.

Íme, te magad vagy itt jelen előttem az oltáron, Én Istenem, szentek szentje, emberek teremtmője, angyalok ura.

Azoknak látására gyakran a kíváncsiság meg az újdonság ingere hajtja az embereket, alig-alig van belőle hasznuk, javulásuk, kivált ahol csak elsietve, igaz töredelem nélkül végzik a zárándoklást.

Itt pedig, az Oltáriszentségben egészen jelen vagy, én Istenem, ember Krisztus Jézus, itt az üdvösségnek bőséges gyümölcse nyerhető, valahányszor csak méltón és áhítatos figyelemmel magunkhoz veszünk.

Erre pedig nem indít elsietett szándék, sem kíváncsiság vagy élménykeresés, hanem csak a szilárd hit, a figyelmes remény és az őszinte szeretet.

V.

Ó világ láthatatlan teremtető Istene, milyen csodálatosan bánasz velünk, milyen gyöngéden és lekötelezően intézed választottad sorsát: hogy magadat nyújtod szentségi eledelül.

Bizony ez meghalad minden értelmet, s különösen vonzza a választottak szívét, fölgerjeszti szerelmét.

Épp a te igazi híveid, akik egész életüket maguk jobbítására szánják, az áhítatnak nagy kegyelmét s a jónak szeretetét ebből a csodálatos szentségből merítik.

VI.

Ó mily csodálatos és rejtett a szentségi kegyelem, amelyet csak a Krisztusban hívők ismernek, a hitetlenek pedig s a bűn szolgái meg nem tapasztalhatnak.

Ez a szentség lélekfrissítő kegyelmet ad, megújul általa ellankadt lelki erőnk, s újra osztályrészünk lesz az a lelki szépség, amelyet a bűn megrontott.

Ez a kegyelem néha oly nagy, hogy az áhítat túláradásából nemcsak a lélek ereje elevenedik föl, hanem a gyöngye testé is.

VII.

Nagyon fájlalni s szégyellni való tehát restségünk, hanyagságunk, hogy nagyobb lelkesedés nem hajt minket Krisztus vételére, pedig benne van az üdvösségre igyekvők minden reménye, érdeme.

Ő a mi megszentelődésünk, megváltásunk, ő az útonlévők vigasztalása, a szentek örökkévaló öröme.

Nagyon fájdalmas dolog azért, hogy sokan alig vetnek ügyet erre az üdvösséges szentségre, mely az egeket örömmel tölti be, és a mindenséget fönn tartja.

Jaj, emberi szívnek vaksága, keménysége, hogy lehet jobban nem ügyelni ily kimondhatatlan ajándékra, s a mindennapos vételnek szokása hogy alacsonyodhat figyelmetlenségévé!

Ha ezt az áldott szentséget csak egy helyen szolgáltatnák ki, csak egyetlen pap változtatná át az egész világon, mit gondolsz, mekkora vágy hajtana arra a helyre, ahhoz, az Isten-papjához az embereket, hogy lássák az isteni titkok ünneplését?

Most sokan pappá lettek, és sok helyütt bemutatják Krisztus áldozatát, hogy annál jobban tündököljön Isten kegyelme és emberekhez hajló szeretete, minél szélesebb körben elterjed a szentáldozás a földkerekségen.

Hála neked jószágos Jézus, örök pásztor, hogy minket, szegény számkivetetteket méltóztat sz testeddel és véreddel táplálni, s ezeknek a szentségeknek vételére saját szádból sürget a biztató szó: Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradoztok és meg vagytok terhelve, én új erőt adok nektek.

2. Az Oltáriszentség Isten nagy jóságának és szeretetének jele az emberek között

A tanítvány szava:

I.

Uram, jóságodban és nagy irgalmasságodban bizakodva járulok én tehozzád: beteg orvosomhoz, éhező, szomjúhozó az élet forrásához, koldus a mennyei királyhoz, szolga urához, teremtmény teremtményéhez, elhagyatott kedves vigasztalómhoz.

De hogy történhetik az velem, hogy hozzám jössz?
Ki vagyok én, hogy magadat adod nekem?
Hogy mer a bűnös előtted megjelenni, s te hogy lehetsz olyan nagylelkű, hogy a bűnöshöz betérj?

Te ismered a te szolgálodat, tudod, hogy semmi jó sincs benne, amivel ezt kiérdemelné.
Megvallom hát semmi voltomat, hirdetem jóságodat, dicsérem könyörületed, és hálát adok mértéket nem ismerő szeretetedért.

Hiszen magadért teszed ezt, nem az én érdemeimért, hogy jóságod jobban megmutatkozzék előttem, szereteted bővebben rám áradjon, egyszerű kedvességed példája vonzóbb legyen.

Mivel hát neked tetszik ez, és te parancsoltad, hogy így legyen, örömmel fogadom én is nagylelkűségedet, bárcsak bűneim útjába ne álljanak.

Ó nagyon kedves és jóságos Jézus, mekkora tiszteletet, hálaadást s folytonos dicséretet érdemelsz te azért, hogy magamhoz vehetem szent testedet, amelynek méltóságát senki emberfia szavakba nem foglalhatja.

De miről gondolkodom majd szentáldozás közben, amikor Uramhoz járulok, akit érdeme szerint dicsérni képtelen vagyok, s mégis vágyva vágyok magamhoz venni?

Mi jobbról, üdvösségesebből gondolkodnám, mint arról, hogy magam egészen megalázzam előtted, s rám kiterjedő végtelen jóvoltod magasztaljam.

Dicsérlek téged, én Istenem és nagynak hirdetek mindörökké, kevésre tartom, s kezéd alá vetem magam semmiségemnek mély meggondolásában.

Íme te, a szentek szentje, én pedig tisztátalan bűnös vagyok.
Íme te hozzám hajolsz, pedig arra is méltatlan vagyok, hogy föltekintsek terád.
Íme te jössz hozzám, te óhajtasz velem lenni, te hívsz meg lakomádra.
Te kínálsz mennyei eledellel, etetsz az angyalok kenyerével.

Nem mással, mint önmagaddal, aki mennyből alászállt élő kenyér vagy, és életet adsz az egész világnak.

Íme, honnan árad a szeretet, mekkora nagylelkűség ragyog föl, milyen nagy hálaadás, dicséret illet mindezért!

Ó mily üdvös és hasznos a te elhatározásod, amellyel ezt a szentséget rendelted, mily kedves és víg vendégség ez, amelyen te önmagadat adod eledelül.

Ó milyen csodálatos a te köztünk munkálkodásod, milyen hatalmas a te erőd, milyen tévedhetetlen a te igazságod.

Mert elég volt szólnod, s minden létezni kezdett, s az lett, amit te rendeltél.

Csuda dolog, és méltó hittel fogadnunk, meghaladja az emberi elmét, hogy téged, Uram, Istenem, igaz Isten és igaz ember, a kenyér és a bor kicsinyded színei fogyasztás nélkül magukba foglalnak, s a téged magához vévőnek eledelévé válsz anélkül, hogy megemésztetnél.

Te, mindenség Ura, aki senkire rá nem szorulsz, e szentség által köztünk akartál lakozni, őrizd meg tisztán szívemet és testemet, hogy vidám és tiszta lelkiismerettel ünnepelhessem minél gyakrabban szent titkaidat, s minden szentáldozás örök

üdvösségemet készítse elő, hiszen azért rendelted ezt a szentséget, hogy örök tisztességet szerezzen neked, szeretetednek élő emlékjeleként.

II.

Örvendj, én lelkem, és adj hálát Istennek ezért a nagyon nemes ajándékért és különleges vigasztalásért, amelyet neked e siralom völgyében hagyott.
Mert valahányszor ezt a titkot ünnepled, és Krisztus testét magadhoz veszed, mindannyiszor megváltásod művét teljesíted, és Krisztus minden érdemének részese leszel.
Mert Krisztus szeretete sosem kisebbedik, kegyességének mértéke ki nem merül.
Azért lelkednek mindig friss megújulásával kell erre fölkészülnöd, és az üdvösségnek e nagy titkát figyelmes elmélkedéssel át meg át kell gondolnod.
Olyan nagynak, újnak, öröndetesnek kell azt látnod, amikor misét mondasz vagy hallgatsz, mintha Krisztus aznap vált volna először emberré a Szűznek méhébe leszállva, vagy a kereszten függve az emberek üdvéért aznap szenvedett s halt volna meg.

3. Hasznos dolog gyakran áldozni

A tanítvány szava:

I.

Íme én tehozzád járulok, Uram, hogy ajándékból meggazdagodjam, és szent lakomádban örvendezzem, mert a szegénynek készítetted azt gyöngéd figyelmességgel, Istenem.
Íme, tebenned van minden, amit kívánhatok s kell is kívánnom, te vagy üdvösségem és megváltásom, reményem és erőm, ékességem és büszkeségem.
Öltöztess hát ma örömbé a te szolgád lelkét, mert hozzád emeltem lelkemet, Uram, Jézusom.
Vágyva vágyom, hogy téged áhítatosan és megilletődve magamhoz vehesselek, szeretnélek hajlékomba vezetni, hogy mint Zakeust, engem is megáldj, és Ábrahám fiai közé számíts.
Lelkem kívánczik a tested után, szívem egyesülni akar veled.
Add nekem magadat, és megelégszem, kívüled minden vigasztalás haszontalan.
Nálad nélkül nem lehetek, látogatásod nélkül élni képtelen vagyok.
Azért érzem szükségét annak, hogy gyakran hozzád járuljak, és üdvösségszerző orvosságként magamhoz vegyelek, hogy el ne lankadjak az úton, ha a mennyei tápláléktól megfosztatom.
Mert te, irgalmas Jézus, amikor a sokaságnak prédikáltál és a betegségeket meggyógyítottad, azt mondtad valaha: Nem akarom őket étlen házukba bocsátani, hogy el ne lankadjanak az úton.
Tedd hát most velem is ezt, hiszen híveid vigasztalására maradtál közöttünk az Oltáriszentségben.
Mert te a léleknek kedves tápláléka vagy, és aki téged méltón magához vesz, az részese, örököse lesz az örök dicsőségnek.
Bizony nekem, ki olyan gyakran elbotlom és vétkezem, olyan könnyen elfáradok és ellankadok, nagy szükségem van arra, hogy gyakori imádsággal, gyónással, és szent tested gyakori vételével megújuljak, megtisztuljak, lángra gyulladjak, hogy szent szándékomtól el ne tántorodjam, ha mindettől sokáig tartózkodom.
Mert az ember érzéki természete hajlik a rosszra ifjúkora óta, és ha segítségünkre nem siet az isten-adta orvosság, később még gonoszabbra változunk.
A szentáldozás tehát visszatart a rossztól, és megerősít a jóban.
Lám, most is oly gyakran hanyag és lanyha vagyok, pedig áldozom vagy misézem, mi volna, ha nem venném magamhoz ezt a gyógyszerzt, nem keresném ezt a hatalmas segítséget?

S ha minden nap nem vagyok kellően fölkészült, sem a misemondásra alkalmas, megfelelő rendszerességgel mégis igyekezni fogok az isteni misztériumokat magamhoz venni, s ebben a nagy kegyelemben részesedni.

Mert ez az egy és legfőbb vigasztalása a hívő léleknek, míg a halandó testben tőled távol zarándokúton jár, hogy minél gyakrabban emlékezzék Istenére, és az ő kedvesét áhítatosan magához vegye.

II.

Ó mily csodálatos nagylelkűsége az a te hozzánk hajló irgalmadnak, hogy te Uram, Istenem, minden léleknek teremője és éltetője, magad méltóztatol szegény lelkemhez leereszkedni, istenségeddel, emberségeddel éhségemet kielégítve.

Ó szerencsés, boldog lélek, amely téged, Uram, Istenem, méltó lehet áhítatosan magába fogadni, s miközben téged befogad, lelki örömmel telik el.

Ó milyen nagy urat köszönt, milyen kedves vendéget fogad be, milyen drága társsal szövetkezik, milyen hűséges baráttra talál, milyen ékes és nemes jegyesre tesz szert, aki jobban szerethet, mint akárki más neki kedves embert, vagy akármit, amit kívánnak az emberek.

Némuljon el orcád előtt, szerelmes kedvesem, az ég és a föld és azoknak minden ékessége, mert ami bennünk pompás és dicsőretre méltó, az a te bőkezűséged ajándéka, és meg sem közelítik a te nevednek dicsőségét, mert a te bölcsességed megmérhetetlen.

4. Sok áldásban részesülnek azok, akik áhítatosan áldoznak

A tanítvány szava:

I.

Uram, Istenem, jöjj szolgálod elé gyöngéd szereteted áldásaival, hogy csodálatos szentségedhez méltó áhítattal járulhassak.

Serkentsd föl szívemet, és nehéz restségemet rázogasd le rólam.

Látogass meg engem kegyelmeddel, hogy lélekben megköstöljam édességedet, amely ebben a szentségben, mint forrásban, teljesen benne rejtőzködik.

Világosítsd meg szememet, hogy bepillantsak ebbe a roppant titokba, és erősíts meg kikezdhettlen hittel, hogy hinni tudjam.

Mert a te műved, nem emberi erőé, a te szent alkotmányod, nem ember leleménye.

Nincs is, aki magától alkalmas volna ennek fölfogására, megértésére, hisz az angyalok elméjének erejét is meghaladja ez.

Mit vizsgálódhatnám, mit érthetnék akkor én, méltatlan por és hamu e magasztos titok körül?

Uram, szívemnek egyszerűségében erős, igaz hitben nagy reménységgel és tisztelettel járulok hozzád parancsolatod szerint, és igazán hiszem, hogy jelen vagy itt ebben a szentségben, igaz Isten és igaz ember.

Azt akarod hát, hogy magamhoz vegyelek, s veled szeretetben egyesüljek.

Azért arra kérlek, légy kegyes hozzám, add meg nekem különös kegyelmedet, hogy egészen megolvadjak tebenned és a szeretetben hajlékonyá legyen minden merevségem, s más vigasztalást többé el ne fogadjak.

Mert ez a fölséges és nagyszerű szentség a lélek és a test üdvössége, minden lelki betegség gyógyszere, ebben találok orvoslást vétkeimre, zabolát gonosz indulataimra, diadalt vagy enyhülést kísértéseim között, ez önt belém nagyobb kegyelmet, ez növeli a sarjadó erényt, ez edzi a hitet, eleveníti a reményt, tüzesíti és tágtítja a szeretetet.

II.

Mert nagyon sok jót adtál és gyakran most is adsz szeretteidnek ebben a szentségben, Istenem, azoknak tudniillik, akik áhítatosan járulnak szentáldozáshoz, te vagy azért lelkemnek gyámola, gyarlóságomnak megjobbítója, minden belső vigasztalás nagylelkű ajándékozója.

Mert a sokféle háborgatás ellen sok vigasztalással árasztod el választottaidat, levertségükből a te oltalmadban való bizakodásra emeled föl őket, valami fiatal kegyelemmel belülről újjátermedt, megvilágítod valamennyit, hogy akik először aggodalommal telten, hidegen járultak szentáldozáshoz, fölüdítve a mennyei ételtől és italtól megtapasztalják magukban azt, hogy jobb emberré változtak.

Ezt azért teszed velük, hogy igazán átértsék és türelmesen megtapasztalják milyen gyöngék maguktól, és te mekkora jósággal, kegyelemmel árasztod el őket, mert maguktól hidegek, kemények, áhítatlanok, te azonban tüzessé, hajlékonnyá és áhítatossá teszed őket.

Hisz ki járulhat úgy a te gyöngéd szeretetednek forrásához, hogy abból sok gyöngédséget ne merítene?

Vagy ki állhatna úgy a máglya mellé, hogy valamennyire meg ne melegednék?

Te pedig mindig teli és túlsorduló forrás vagy, folyton lobogó tűz, mely el nem alszik soha.

Azért ha a forrás teljességéből nem meríthetek és végső meglegedésig nem ihatom, legalább odatartom számat a mennyei cső nyílásához, hogy csak egy csöppecskét igyam szomjúságomnak csillapítására, s egészen el ne epedjek.

És ha nem lehetek egészen mennyei, oly tüzes, mint a kerubok meg a szeráfok, igyekszem mégis az áhítatosságba elmélyedni, és szívemet fölkészíteni, hogy a mennyei máglyatűznek legalább kicsiny szikráját magamba fogadhassam az életadó szentség vétele által.

Aminek pedig híjával vagyok, jóságos Jézus, szent Üdvözítő, pótolod te, kérlek, jótékonyan és nagylelkűen, hiszen te mindenkit kegyesen magadhoz invitáltál, amikor azt mondtad: Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradotok és meg vagytok terhelve, én új erőt adok nektek.

Én bezzeg fáradozom verejtékező arccal, szívem is elfacsarodik, vétkek terhe nyomaszt, kísértések nyugtalanítanak, sok gonosz indulat gúzsba köt, rám nehezül, és nincs, aki segítene rajtam, nincs, aki megszabadítana, megmentene, csak te, Uram, Istenem, én Üdvözítőm, rád bízom hát magam és mindenemet, hogy megoltalmaz és elvezess az örök életre.

Fogadj el engem, neved dicséretére és dicsőségére, ha már tested és véred készítetted nekem ételül, italul.

Add, Uram, Istenem, Üdvözítőm, hogy ennek a titokzatos szentségnek gyakori vétele által növekedjék bennem az áhítatosság indulata.

5. Az Oltáriszentség nagy méltósága és a papi rend

A jegyes szava:

I.

Ha angyali tisztaság és Keresztelő Szent János szentsége jellemezne, akkor sem volnál méltó arra, hogy ezt a szentséget magadhoz vedd, és vele bánj.

Mert nem emberi érdem szolgálta azt meg, hogy Krisztus testét ember készíti és szolgáltatja ki, s hogy ember az angyalok kenyerét veszi eledelül.

Nagy titok és nagy méltóság a papság, nekik megadatott az, ami az angyaloknak nem.

Mert csak az Egyházban szabályszerűen fölszentelt papoknak van hatalmuk arra, hogy misét mondjanak és a kenyeret Krisztus testévé változtassák.

A pap ugyanis Isten szolgája, aki Isten szavát Isten parancsára és rendelkezéséből mondja ki. Isten akkor a voltaképpen cselekvő, az események láthatatlan mozgatója, neki pedig minden lehetséges, amit csak akar, neki minden parancsa teljesül. Jobban kell hát hinned a mindenható Istennek ezzel a csodálatos szentséggel kapcsolatban, mint saját tapasztalatodnak vagy bármi látható jelnek. Azért félelemmel és megilletődve fogj ehhez a dologhoz.

II.

Ügyelj magadra, és gondold meg, kinek a szolgálatát ruházta rád a püspök kézföltétele.

Íme, pap lettél, a szentmiseáldozat bemutatására nyertél fölszentelést.

Légy hát rajta, hogy hűségesen és áhítatosan mutasd be Istennek az áldozatot, amikor itt az ideje s te magad feddhetetlen légy.

Nem valami könnyebb életformát választottál, amikor pappá lettél, hanem keményebb fegyelem kötelékével kötöztetted meg magadat, és az életszentségnek nagyobb tökéletességére szerződöttél.

Úgy illik, hogy a pap mindenféle erénnyel ékeskedjék, és másoknak példát adjon az erényes életre.

Az ő társasága nem az utca népe, járás-kelése nem az emberek mindennapos útja, inkább az angyalokkal kell jóban lennie, és a földön a tökéletes életű emberekkel.

A szent ruhákba öltözött pap Krisztus helyettese a földön, hogy magáért és az egész népéért esdekelve és alázatosan kérlelje Istent.

Mellén és hátán az Úr keresztségének jelét viseli: hogy folyton emlékezzék Krisztus szenvedésére.

Mellén keresztet visel a miseruhán, hogy Krisztus nyomát szorgalmasan kutassa és buzgón igyekezzék azt követni.

Hátán kereszttel van megjelölve, hogy Istenért jó szívvel viselje azokat a zaklatásokat, amelyekkel mások meggyötrik.

Mellén keresztet visel, hogy saját bűneit megbánja.

Hátán, hogy amit mások elkövettek, azt is sirassa igaz részvéttel, és el ne feledje, hogy közbül állítatott Isten és a bűnös ember közé, bele ne fáradjon az imádságba, a szent áldozatok megújulásába, míg ki nem esdi a kegyelmet és Isten irgalmát.

Amikor a pap misét mond, Istent tiszteli, az angyaloknak szerez örömezt, az Egyháznak épülést, az élőknek segítséget, a holtaknak nyugalmat, magát meg minden javaknak részesévé teszi.

6. Kérdés: hogyan kell készülni a szentáldozásra

A tanítvány szava:

Ha meggondolom a te méltóságodat és az én méltatlan voltomat, Uram, bizony megremegek, és magamban megzavarodom.

Mert ha hozzád nem járulok, az élettől futok; ha meg méltatlanul tolakodom, megbántalak.

Mit tegyek hát, én Istenem, segítőm, tanácsadóm minden szükségemben?

Te taníts meg az egyenes útra, mutass valami rövid gyakorlatot, amely megfelelően előkészít a szentáldozásra.

Mert jó azt tudnom, hogyan kell áhítatosan és tisztelettel elkészítenem számodra a szívemet, hogy a te szentséged üdvösségemre vegyem, vagy üdvösségemre mutassam be ezt a nagy és isteni áldozatot.

7. A lelkiismeretvizsgálat és a jószándék fölindítása

A jegyes szava:

Mindenekfölött az a fontos, hogy nagy szívbeli alázattal és hódoló tisztelettel, teljes hittel és Isten tiszteletére irányuló tiszta szándékkal fogjon hozzá az Isten papja e szentség készítéséhez, kiosztásához és vételéhez.

Gondosan vizsgálj meg lelkiismerettedet, és tehetséged szerint tisztítsd, fényesítsd meg igaz bánattal, alázatos gyónással, hogy semmi súly ne terheljen, semmiről se tudj, ami lelkiismeretfurdalást okozna, akadályozna abban, hogy szabad lélekkel lépj az oltár elé. Bánd meg általában minden bűnödöt, mindennapi botlásaid miatt pedig indíts különös bánatot.

Ha pedig van rá időd, szíved rejtekében valld meg Istennek minden rosszra hajló indulatod szomorú állapotát.

Foháskodj, és bánd, hogy még testi ember vagy és világias, hogy rosszra hajló indulataid olyan fékezhetetlenek, hogy annyira eltölt mindenféle érzéki vágy, hogy oly kevésbé vigyázol kifelé tájékozódó érzékszerveidre, hogy annyiszor belebonyolódol mindenféle fantáziaképbe, hogy annyira vonzódol ahhoz, ami odakint van, s annyira elhanyagolod belső világodat, hogy oly gyors vagy a nevetésre és magadról megfeledkezésre, oly érzéketlen a könnyek és a töredelem iránt, hogy oly könnyen kapsz a szabadságon és a test kényelmén, s oly rest vagy a szigorúságban és a buzgalomban, hogy annyira kíváncsian hallgatsz minden újságot, nézel mindent, ami szép, de oly kedvetlenül vállalod, ami alacsony és megvetett, hogy olyan mohón kívánsz gyűjteni, olyan fukarul adsz, olyan fösვნymód kuporgatsz, hogy olyan megfontolatlanul beszélsz, s oly fegyelmezetlen vagy a hallgatásban, hogy faragatlan vagy az erkölcsben, hebehurgia a tetteidben, oly telhetetlen az evésben, oly süket Isten szavára, oly gyors a pihenésre, oly késedelmes a munkára, oly éber a fecsegésre, oly álmos a szent virrasztásokra, oly siető a végzésre, oly kalandozó a figyelésre, oly hanyag a zsolozsma elvégzésében, oly egykedvű a misemondásban, oly hideg a szentáldozásban, oly könnyen elszórakozó, oly ritkán egészen összeszedett, oly hirtelen haragra lobbanó, oly könnyen utálkozó, oly hamar ítélező, oly szigorúan vádló, oly víg a jóban, oly esendő a rosszban, oly gyakran fogadkozó, oly keveset megvalósító.

Miután ezeket és más hibáidat gyarlóságod miatt fölindított fájdalommal és nagy bánattal meggyóntad és megsirattad, erős elhatározással szánd el magad életed megjobbítására, és a jóban való előrehaladásra.

Aztán teljesen Istenre hagyván magadat erős akarattal ajánld föl magadat szívednek oltárán nevem dicsőségére egészen eléggő áldozatul, testedet, lelkedet hűségesen bízd reám, így aztán méltó leszel arra, hogy az áldozat bemutatása végett Isten oltárához járulj, és testemet az Oltáriszentségben üdvösségesen magadhoz vedd.

II.

Mert nincs illendőbb áldozati adomány és nagyobb engesztelés a bűnök eltörlésére, mint ha magadat őszintén és teljesen Istennek ajánlod a szentmisében és a szentáldozásban Krisztus testével együtt.

Ha megteszi az ember, ami rajta áll, és igazi bűnbánatot tart, valahányszor bocsánatért és kegyelemért hozzám folyamodik; élek én, mondja az Úr, és nem akarom a bűnös halálát, hanem inkább azt, hogy megtérjen, bűneire nem emlékezem majd többé, hanem mindent megbocsátok neki.

8. Krisztus keresztáldozata és a mi Istenre hagyatkozásunk

A jegyes szava:

Amint én a keresztfán kiterjesztett kézzel és mezítelen testtel önként áldozatul adtam magamat az Atya Istennek bűneidért, úgy, hogy semmi sem maradt bennem, ami Istent kiengesztelő áldozattá ne változott volna, úgy kell neked is magadat minden erőddel, kívánságaidkal jószántadból és a lehető legnagyobb áhítattal tiszta és szent áldozatul naponta följánlanod a szentmisében.

Mit kívánok tőled jobban annál, hogy igyekezzél magadat egészen énrám hagyni? Bármit adsz, ami nem te vagy, semminek tekintem, mert nem ajándékot kívánok én, hanem téged magadat.

Amint te sem elégednél meg azzal, hogy minden tiéd legyen, de én ne, ugyanúgy nem telik nekem sem örööm semmiben, amit adsz, ha magad nem adod nekem.

Magadat ajánld nekem, add oda magadat egészen Istenért, és kedves lesz adományod.

Lám, én egészen fölálodom magamat érted Atyámnak, egészen odaadtam testemet és véretem táplálékul, hogy egészen a tiéd legyek, és te az enyém maradj.

Ha pedig megmaradsz a magadénak, és nem bízod magadat önként az én tetszésemre, nem teljes az odaadásod, és egyesülésünk sem lesz maradéktalan.

Azért kell, hogy mielőtt bármibe fognál, magadat önként Isten kezébe helyezd, akkor szabadságra és bőséges kegyelemre találsz.

Bizony azért jutnak csak olyan kevesen a megvilágosodásra és a belső szabadságra, mert nem tudják magukat egészen megtagadni.

Megdönthetetlen az én mondásom: aki mindenről le nem mond, nem lehet az én tanítványom.

Ha tehát te azt kívánod, hogy tanítványom lehess, add át nekem magadat és minden kívánságodat.

9. Magunkat és mindenünket Istennek kell átadnunk, és mindenkiért imádkoznunk kell

A tanítvány szava:

I.

Uram, minden a tiéd: a mennyben és a földön.

Vágyva vágyom arra, hogy magamat önkéntes áldozati ajándékul neked följánljam, és mindörökre tiéd maradjak.

Uram, szívemnek álnokság nélküli tiszta szándékával örökös szolgáltnak kínálom föl magam, engedelmes szófogadásra és folytonos dicsőítő áldozatul.

Fogadj el engem drága testednek följánlása közben, amelyet ma a láthatatlanul oltárodnál szolgáló angyalok jelenlétében áldozatként megtörök, hogy nekem és egész népednek üdvösségünkre legyen.

II.

Uram, minden vétkeimet és bűnömet, amelyet előtted és szent angyalaid előtt elkövettem attól fogva, hogy először vétkezni tudtam, eddig az óráig, följánlom neked kegyes oltárodnál, hogy mind folygújtsd és elégeds szeretetednek tűzével, hogy eltöröld vétkeim minden szennyét és lelkiismeretemet minden bűntől megtisztítsd, hogy visszavégy engem kegyelmedbe, amelyet bűneimmel eljátszottam, egészen bocsáss meg, és a békesség csókjára irgalmasan magadhoz ölelj.

Mi mást tehetek a bűneimmel, mint hogy alázatosan meggyónom és megsiratom őket, és szüntelen kérem értük a te bocsánatodat?

Kérlek, hallgass meg kegyesen, mikor előtted állok, Istenem.

Nagyon megutáltam minden bűnömet, sohasem akarom újra elkövetni őket, hanem bánkódom miattuk és fogok is bánkódni, amíg csak élek, készen arra, hogy vezekeljek, és tehetségem szerint elégtételt adjak.

Bocsásd meg, Istenem, bocsásd meg nekem bűneimet a te szent nevedért, vezesd üdvösségre lelkemet, amelyet drága véred árán váltottál meg.

Íme, irgalmasságodra bízom, kezedbe teszem magamat, tégy vele jóvöltöd és nem az én gonosz hitványságom szerint.

III.

Neked ajánlom azt is, ami jó van bennem, bármily kevéske és tökéletlen is, hogy még jobbá tedd és megszenteld, hogy kedved teljék benne, magad tetszéséhez igazítsd, és mindig a jobb felé vond, engem pedig, rest és haszontalan kis embert boldog és dicséretes végre vezess.

IV.

Fölajánlom neked az istenfélő emberek minden jó igyekezetét is, szüleim gondjait, barátaimét, nővéreimét és minden nekem kedves emberét, azokét is, akik velem vagy másokkal irántad való szeretetből jót tettek, vagy akik az kérték, óhajtották, hogy értük meg övéikért imádkozzam, vagy szentmisét mondjak, akár itt élnek még a földön, akár kimúltak már ebből a világból, hogy mindnyájan érezzék kegyelmed segítségét, vigasztalásod bátorítását, veszedelemtől oltalmat, büntetéstől szabadulást nyerjenek, és hogy minden rossztól megmenekedvén jókedvűen hálát adjanak neked.

V.

Könyörgésemet és békeáldozatomat azokért is fölajánlom neked, akik engem valamiben megsértettek, megszorítottak vagy gyaláztak, vagy nekem kárt, gondot okoztak.

Azokért is, akiket valaha én szomorítottam meg, akiket megzavartam, akiknek terhére voltam, akiket szóval vagy tettel, tudva vagy véletlen megbotránkoztattam, hogy nekünk mindannyiunknak egyaránt bocsásd meg bűneinket és kölcsönös sértéseinket.

Végy el, Urunk, a mi szívünkől minden gyanakvást, méltatlankodást, haragot és vetélkedést, mindazt, ami sérthetné a szeretetet, és a testvéri gyöngéd jóviszonyt megbonthatja.

Irgalmazz, irgalmazz, Uram, azoknak, akik irgalmasságodért fohászkodnak, add kegyelmedet a kegyelemre szorulóknak, add, hogy olyanok legyünk, hogy méltók lehessünk a kegyelmeddel való termékeny együttműködésre, és eljussunk az örök életre.

Amen.

10. A szentáldozást nem érdemes egykönnyen elmulasztani

A jegyes szava:

I.

Gyakran kell folyamodnod a kegyelem forrásához, az isteni irgalom kútfejéhez, amelyből minden jó és minden tisztaság fakad, hogy kigyógyulhass rossz hajlamaidból és vétkeidből, erősebb és vigyázatosabb légy az ördög minden kísértésével és cselvetésével szemben.

Az ellenség jól tudja, hogy a szentáldozásban van a leghatékonyabb orvosság és leggazdagabban termő gyümölcs, ezért minden úton-módon igyekszik, hogy a híveket és

a jámborokat, amennyire tudja, visszatartsa tőle, és megakadályozza azt, hogy szentáldozáshoz járuljanak.

Ezért azok, akik a szentáldozásra készülnek, a sátán gonoszabb támadásainak vannak kitéve.

Maga a gonosz lélek, amint Jób könyvében meg van írva, Isten fiai közé elegyedett, hogy azokat szokott gazságával megzavarja, vagy túlságosan félénkké, gátlásossá tegye, lelkesedésüket lelohassza vagy hitüket támadja s kioltsa, hátha teljesen lemondanak a szentáldozásról, vagy egykedvűen járulnak az oltár elé.

De semmit sem kell törődni az ő fondorlataival és fantáziaképeivel, bármily rútak és félelmetesek is, hanem minden szennyet az ő fejére kell visszahárítani.

Meg kell vetni és ki kell nevetni a nyomorultat, s okvetetlenkedése miatt vagy az általa okozott belső megrázkódtatások miatt nem szabad elállni a szentáldozástól.

Gyakran a túlságos igyekezet is akadálya lehet az igazi áhítatnak, az is, hogy szívszorongva megünn el gyónni.

Tedd azt, amit a bölcsek ajánlanak: vesd ki szívedből a szorongást és az aggályoskodást, mert az akadályozza Isten kegyelmét, és lerombolja lelked áhítatát.

Valami csekély zavar vagy lelkiismereti teher miatt el ne mulaszd a szentáldozást, hanem eredj gyorsan gyónni, és bocsásd meg örömet, amivel mások vétettek ellened.

Ha pedig te sértettél meg valaki mást, kérj alázatosan bocsánatot, akkor Isten is örömet megbocsát neked.

II.

Mi haszna húzod-halasztod a gyónást?

vagy halogatod a szentáldozást?

Tisztulj meg mielőbb, köpd ki egykettőre a mérget, sietve nyúlj az orvosságért, jobb dolgod lesz, mint ha sokáig húzódozol.

Ha ma valami miatt elodázod, holnap talán még nagyobb ok adódik, s így sokáig akadályokba ütközhetik az áldozásod, és mind méltatlanabb leszel.

Amint csak tudod, rázd le magadról azt, ami lehúzó, a restséget is, mert semmi haszna sincs annak, hogy sokáig aggodalmaskodol, nyugtalankodsz, és a mindennapos akadályok miatt Isten segítségétől elvonod magad.

Inkább nagyon is ártalmadra van, ha az áldozást soká halogatod, mert ez rendszerint nagy lelki zsibbadást okoz.

Sajnos némely langyosok és szabados életűek, azért halasztják szívesen a gyónást, és azért húzzák-halogatják a szentáldozást, mert az arra kötelezné őket, hogy jobban vigyázzanak magukra.

Jaj, milyen kevés szeretet és erőtlenség van abban, aki olyan könnyen elhanyagolja a szentáldozást.

Milyen boldog és milyen kedves Isten előtt, aki úgy él, és lelkiismeretét olyan tisztán őrzi, hogy minden nap kész az áldozásra és kívánna is áldozni, ha szabad volna neki, és föltűnés nélkül tehetné.

Aki némelykor alázatosságból vagy törvényes akadályozó ok miatt tartózkodik tőle, az tisztelete miatt dicséretet érdemel, akinek pedig kedvetlenség férközött a lelkéhez, föl kell serkennie, s meg kell tennie, ami rajta áll, az Úr támogatni fogja igyekezetében, hiszen ő elsősorban a jóakaratra tekint.

Aki meg ésszerű okból tartózkodik, őrizze meg mindig jószándékát és vágyát a szentáldozás iránt, akkor nem marad a szentség gyümölcse nélkül.

Mert minden áhítatos ember minden nap és minden órában üdvösségesen és tilalomba nem ütközve lelki áldozáshoz járulhat, de emellett még bizonyos, előre meghatározott napokon megváltójának testét a szentségi színek alatt is vennie kell buzgó tisztelettel, s inkább Isten dicsőségét és becsületét kell keresnie, mint saját vigasztalódását.

Hiszen annyiszor áldozik lelkében és táplálkozik láthatatlanul, ahányszor Krisztus megtestesülésének titkát s az ő szenvedését áhítatosan átelméli, és iránta szeretetre gyullad.

Aki csak akkor készül, amikor közeleg az ünnep, vagy mikor a szokás ösztökéli, gyakran készületlen marad.

Boldog az, aki Istennek adja magát egészen eléggő áldozatul, valahányszor misét mond vagy áldozik.

A misemondásban ne légy túlságosan lassú, se kapkodó, hanem tartsd meg azoknak bevált, általánosan elfogadott időbeosztását, akikkel együtt élsz.

Nem jó, ha másnak bosszúságot vagy unalmat szerzel, hanem inkább a kipróbált úton járj, az előző nemzedék hagyománya szerint, s inkább a mások hasznára tekints, mint magad áhítatára vagy kedvére.

11. A hívő léleknek igen nagy szüksége van mind Krisztus testére, mind a Szentírásra

A tanítvány szava:

I.

Ó, édes Uram, Jézus, milyen nagy öröme van annak a léleknek, amely vendégségben veled lakomát ül, s ott nem más ételt nyújtasz neki, hanem magadat adod nagy szerelemmel, aki után szívének minden kívánságával kívánczik.

Nekem is mily nagy örömöm lehetne, hogy a te jelenlétedben igaz indulattal könnyekre fakadjak, és a jámbor Magdolnával együtt könnyeimmel öntözzem lábadat.

De hol marad ez az áhítat?

Hol a könnyeknek bő kiáradása?

Bizony színed előtt s angyalaid szent környezetében szívemnek egészen lángba kellene borulnia, az örömtől sírnom kellene.

Mert valóban jelen vagy ebben a szentségben.

Bár kenyér és bor színe mögött, hiszen hogy saját, isteni ragyogásodban szemléljelek, azt el sem bírná a szemem, s még az egész világ is megsemmisülne a te fölséges dicsőségednek villámfényű megjelenésében.

Gyarlóságomhoz igazodol hát, mikor a szentségi színek mögé rejtezel.

Enyém valóban s imádom is, amit az angyalok imádnak a mennyben, de én most még csak hitben ragadom meg, ők színről színre látják, fátyol nélkül.

Nekem meg kell elégednem az igaz hit világosságával, abban kell járnom, míg föl nem virrad az örök fényesség hajnala, és el nem tűnnek a jelek árnyai.

Amikor pedig eljön az, ami tökéletes, nem élünk többé szentségekkel, mert a szentek a mennyi dicsőségben nem szorulnak rá a szentségi orvosságra, hiszen végeszakadatlan örvidenek Isten színe előtt, színről színre látják az Ő dicsőségét, átalakulnak abban a magát sokszorozó tündöklésben, amely Isten mélységeiből előragyog, és úgy birtokolják boldogan Istennek testté lett Igéjét, amint volt kezdetben s megmarad mindörökké.

Eszembe idézem ezeket a csodálatos igazságokat, és még a lelki vigasztalás is csak unalmamra van, mert míg takaratlan, maga dicsőségében nem látom az én Istenemet, semmit sem ér nekem, amit a világban látok és hallok.

Te tanúsítod, Istenem, hogy semmi sem vigasztalhat meg engem, semmi teremtettség meg nem nyugtathat, csak te, én Istenem, akit vágyva vágyok örökké szemlélni.

De ez meg lehetetlen ebben a halandó életben, azért nagy türelemre kell fognom magam, s minden vágyakozásommal együtt kezembe kell tennem lelkemet.

Hiszen a szentek is, Uram, akik már veled együtt ujjonganak a mennyben, míg éltek, nagy türelemmel várták dicsőséged napjának fölvirradását.

Amit ők hittek, azt hiszem én is, amit ők reméltek, azt remélem, ahová ők elérkeztek, bízva bízom, hogy kegyelmeddel én is eljutok oda.

Közben pedig hitben élek a szentek példájából erőt merítve, s kezem ügyében lesznek a szent könyvek is vigasztalásul s életem tükröként, mindezen túl pedig a te szent tested különös orvossággént és oltalomként.

II.

Mert úgy érzem, hogy ebben az életben két dologra igen-igen nagy szükségem van, s ezek nélkül elviselhetetlen volna számomra ez a keserves élet.

E testnek börtönébe zárva – megvallom – kettő nélkül nem élhetek: az egyik az étel, a másik a világosság.

Nyújtod hát nekem, erőtlennek testedet lelkem és testem táplálására, és világosságot adsz utamra: szent ígéret.

E kettő nélkül jól élni képtelen volnék, mert Isten szava világosság az én lelkemnek, az Oltáriszentség pedig életadó kenyér.

Azért ezt a kettőt két asztalnak is lehetne mondani, amelyek a kincsházban, a templomban vannak elhelyezve.

Egyik a szent oltár asztala, azon a szent kenyér, Krisztus drága teste, másik az isteni törvényé, amely a szent tanítást tartalmazza, igaz hitre nevel, és biztos lépéssel elvezet a kárpiton túlra, a szentek szentjébe.

III.

Hála neked, Uram Jézus, örök világosság tündöklése a szent tanítás asztaláért, amelyet nekünk prófétáid és apostolaid meg más tanítók által megterítettél.

Hála neked, emberek Teremtő és Megváltó Istene, aki hogy fényességedet az egész világ előtt kinyilvánítsad, nagy lakomát rendeztél, amelyen nem a jövődök-jele bárányt, hanem saját testedet és véredet szolgáltad föl eledelül, s szent asztaltársasággal minden hívő embert megörvendezettél, üdvösségszerző kelyhessel megmámorosítottál, mert hiszen abban benne van a paradicsomnak minden gyönyörűsége, úgy hogy velünk lakomáznak a szent angyalok is sokszoros örömmel.

IV.

Ó milyen nagyszerű és tiszteletre méltó a papok hivatása, akiknek megadatott, hogy a dicsőség urát szent igékkel az oltárra idézzék, ajkukkal áldják, kezükbe fogják, szájukkal vegyék és másoknak is osztogassák.

Ó milyen tisztának kell lenniük azoknak a kezeknek, mekkora ártatlanság illik a papnak szájához, szentség a testéhez, tündöklő ragyogás a szívéhez, ha annyiszor hajlékot vesz benne a tisztaságnak szerzője.

A pap szájából nem szabad másnak erednie, mint szent, tisztességes és hasznos szónak, ha oly gyakran veszi az Oltáriszentséget.

Kell, hogy a szeme nyílt és szemérmes legyen, hiszen Krisztus testét szokta szemlélni.

A keze tiszta, égre emelkedő, mert az ég és föld Teremtőjét szokta megfogni vele.

A papokhoz külön figyelmeztetéssel fordul a törvény: Szentek legyetek, mert szent vagyok én, Uratok, Istenetek.

Segítsen minket, mindenható Isten, a te kegyelmed, hogy ha már a papi hivatást vállaltuk, legyen erőnk ahhoz, hogy méltón és áhítatosan szolgáljunk téged teljes tisztaságban és jó lelkiismerettel.

Ha pedig nem tudunk olyan ártatlan életet élni, mint kellene, legalább azt add, hogy méltóképpen megsirassuk a rosszat, amit elkövettünk, s attól fogva alázatos lélekkel és elszánt jószándékkal szolgáljunk neked.

12. Aki áldozni fog, annak nagy szorgalommal kell a Krisztussal való találkozásra készülnie

A jegyes szava:

I.

Én a tisztaság kedvelője és minden szentségnek ajándékozója vagyok.

Én a tiszta szívet keresem, ott van az én nyugvásom helye.

Készíts nekem tágas, megterített ebédlő termet, és nálad eszem meg tanítványaimmal a húsvéti lakomát.

Ha azt akarod, hogy betérjek hozzád, és nálad maradjak, vedd ki a régi kovászt, söpörd ki szívednek hajlékát.

Zárd ki egészen ezt a világot és a vétkek kavargó zenebonáját, ülj veszteg, mint a magára maradt veréb a háztetőn, és lelked keserűségében gondold végig minden ballépésedet.

Mert minden szerelmes a lehető legjobb és legszebb helyet készíti kedvesének, hisz éppen erről ismerszik meg a kedvesét váró szerelmes indulata.

De azt is meg kell gondolnod, hogy saját cselekedeted érdeméből nem tudsz eleget tenni ennek a készületnek, ha egy álló éven át készülnél is, és közben semmi másra nem gondolnál.

Végül csak nagylelkűségem és kegyelmem teszi lehetővé, hogy asztalomhoz járulj, mint ha a koldust behívják a gazdag ember lakomájára, s ő semmi mást nem adhatna, hogy meghálálja ezt a jótéteményt, csak alázatát és köszönetét.

Tedd meg, ami rajtad áll, és szorgalmasan tedd, nem szokásból, nem kötelességből, hanem félő megilletődéssel és tisztelettel, és megrendülve fogadd kedves Uradnak, Istenednek testét, aki hozzád leereszkedik.

Én hívtalak, én parancsoltam, hogy így legyen, pótolom is, ami hiányzik.

Jöjj és vegyél magadhoz.

II.

Amikor megadom az áhítat kegyelmét, adj hálát Istenednek, nem mintha méltó volnál, de mivel könyörültem rajtad.

Ha áhítat nélkül vagy, és száraz a lelked, kettőztesd az imádságot, óhajts, zörgess, föl ne hagyj vele, míg egy morzsát vagy csöppet kegyelmemből meg nem kapsz.

Neked van szükséged énrám, nem én szorulok terád.

Nem te jössz azért, hogy engem szentnek bizonyíts, hanem én közeledem tehozzád, hogy megszenteljelek és jobbra tegyelek.

Te azért jössz, hogy általam szentté válj és velem egyesülj, hogy új kegyelemben részesülj, és új lelkesedéssel fogj önmagad megjavításához.

Ne vesztegesd el ezt a nagy kegyelmet, hanem szedd össze minden szorgalmadat és készítsd föl szívedet, úgy vezesd oda kedvesedet.

III.

Aztán úgy illik, hogy ne csak az áldozás előtt készülj áhítatosan, hanem az áldozás után is maradj meg áhítatos összeszedettségben.

Az áldozás után legalább akkora szükség van elmélyedésre, mint áhítatos készületre az áldozás előtt.

Mert az áldozás utáni igaz elmélyedés maga legjobb előkészület még nagyobb kegyelem fogadására.

Mert az igen-igen megkoptatja a kegyelemre nyíló fogékonyságot, ha valaki rögtön s túlságosan külső vigasztalás után néz.

Ne beszélj sokat, maradj csöndben, Istenednek termő örömében.

Ő maga van nálad, s az egész világ sem veheti el tőled.

Én vagyok az, akinek teljes odaadással tartozol, úgy, hogy többé ne magadban élj, hanem minden magad emésztése nélkül énbennem.

13. Az áhítatos léleknek szíve mélyéből óhajtania kell, hogy a szentáldozásban Krisztussal egyesüljön

A tanítvány szava:

I.

Ki adja meg nekem, Uram, hogy te légy mindenem, és egészen megnyithassam előtted szívemet, hogy úgy örvendjek neked, ahogy kívánja a lelkem, és már senkinek utálata ne érdekeljen, teremtmény többé meg ne indítson, fontos ne legyen nekem, hanem csak te beszélj hozzám, és én csak tehozzád, ahogy kedves a kedvesével beszélni szokott, s ahogyan a barátok egymással mulatoznak.

Ezért imádkozom, ez után esengek, hogy veled egészen egyesüljek, és szívemet minden teremtménytől elvonjam, a szentáldozás meg a gyakori misemondás által mind jobban megtanuljam a mennyei és örök dolgokkal való foglalkozást.

Ó, Uram Isten, mikor leszek veled egészen egy, a megsemmisülésig, magamnak teljes elfeledéséig.

Te bennem és én tebenned, s hogy így együtt maradjunk: ezt add meg nekem.

Valóban te vagy ezek közül kiszemelt kedvesem, lelkem abban lelte meg örömét, hogy élete minden napján veled lakozzék.

Valóban te vagy az én békességszerzőm, benned van tökéletes békém és igaz megnyugvásom, kívüled küszködés, fájdalom és végtelen keserűség.

Valóban te vagy az elrejtett Isten, a gonoszokkal nem állsz szóba, de az alázatost és az egyenes szívűt szavadra méltatod.

II.

Ó, milyen kedves, Uram, a te lelked, hogy fiaidhoz való gyöngéd szeretetedet megmutasd, mennyből szállott, jóízű kenyérrel táplálsd őket kegyesen.

Valóban nincs másik ilyen nagy nép, amelyhez ily közel volnának istenei, mint amilyen közel vagy, Istenünk, azokhoz, akik hisznek benned, hisz mindennapos vigasztalásul, s hogy szívüket a mennyországra irányítsd, magadat kínálsd nekik: egyenek, örüljenek neked.

Lehetne-e más olyan híres-neves nép, mint a keresztény nemzet, vagy van-e az ég alatt akkora szeretettől övezett teremtmény, mint az áhítatos lélek, akihez betér az Isten, hogy dicsőséges testével táplálja őt?

Ó szavakba nem foglalható kegyelem, csodálatos leereszkedés, ó megmérhetetlen szeretet, amelyben csak az ember részesült.

De mit adjak viszonzásul az Úrnak ezért a kegyelemért, azért a páratlan szeretetért?

Nincs más, amit szívesebben adhatnék, mint hogy szívemet egészen Istennek adjam, és vele szorosán összekapcsoljam.

Akkor ujjong majd minden, ami bennem van, mikor a lelkem egészen egyesül Istennel.

Ő meg azt mondja majd nekem: Ha te velem akarsz lenni, én ugyanúgy veled.

Azt felelem majd: Uram, légy kegyes, maradj velem, én szíves örömet vagyok teveled.

Az minden kívánságom, hogy szívem veled egyesüljön.

14. Milyen forró vágyakozással kívánja némely áhítatos ember Krisztus testét

A tanítvány szava:

I.

Uram, milyen nagy a te bírásodnak öröme, amelyet rejtekben őrzöl azok számára, akik félnek téged.

Amikor meggondolom, hogy némely áhítatos ember mily nagy megilletődéssel és szívbeli buzgósággal járul a te szentségi oltárodhoz, magamban gyakran elpirulok és megszégyenülök, hogy én azt az oltárt, a te szent kenyered asztalát olyan egykedvűen s hűvös szívvel keresem, hogy annyira száraz, meg nem indult lélek maradok, hogy egészen soha lángra nem lobbanok előtted, Istenem, s nem is ragad magával akkora indulat akkora vonzalom, mint annyi lelki embert, akik úgy vágyakoztak a szentáldozásra, és oly érezhető szeretet hatotta át őket, hogy könnyekre fakadtak, szívük és testük ajka egyformán epekedve tapadt rád, élő forrásra, Istenem, éhségüket nem is tudták másképpen csillapítani vagy kielégíteni, csak ha szent testedet csupa ujjongással és lelki mohósággal magukhoz vehették.

Ó valóban lángolt a hitük, a te szent jelenlétednek erős bizonyítékaként.

Mert azok ismerik föl igazán az Urat a kenyértörésben, akiknek lángol a szívük, ha Jézus van velük.

Bizony tőlem legtöbbször nagyon messze van az efféle megindulás és áhítat, az ilyen sodró szeretet és tűz.

II.

Könyörülj rajtam, jóságos, gyöngéd és irgalmas Jézusom, és add meg a te szegény koldusodnak, hogy legalább néhanapján érezzen valamicskét szentáldozáskor szereteted szívbeli indulatából, hogy hitem jobban megerősödjék, jóságodba vetett reményem gyarapodjék, és szeretetem, ha már egyszer fölgyújtotta a mennyei manna, melegítő hevét el ne veszítse.

Elég hatalmas a te irgalmasságod arra, hogy a kérve kért kegyelmet is megadja nekem, és tüzes lélekkel kegyelmesen maga is meglátogasson, amikor tetszésed napja elérkezik.

Mert már különleges kegyelmekre méltatott választottaidnak tüzével nem égek, kegyelmedből mégis vágyódom legalább arra a nagy tűzű vágyakozásra, kérem és óhajtom, hogy mindezeknek a téged oly tüzesen szeretőknek szenvedélyében részesíts, és szent társaságukba bevég.

15. Az áhítat kegyelmét alázattal és önmegtagadással lehet megszolgálni

A jegyes szava:

I.

Az áhítat kegyelmét nagy indulattal kell keresned, vágyakozva kérned, türelmesen és bizakodva várnod, hálásan fogadnod, alázatosan őrizned, szorgalmasan együtt kell munkálkodnod vele, és Istenre kell bíznod a mennyei látogatásnak idejét is, mértékét is, amíg csak el nem jön.

Különösen akkor kell alázatosan viselkedned, amikor kevés vagy semmi belső áhítatot sem érzel, de nem szabad nagyon elcsüggedned, sem mértéktelenül szomorkodnod. Sokszor egyetlen szempillantásban megadja Isten, amit hosszú időn át megtagadott. Néha megadja az imádság végén, amit az elején még nem volt hajlandó megadni. Ha mindig hamar adná kegyelmét, és kívánságod szerint, azt a gyarló ember aligha viselné el. Azért hát jó reménységben és alázatos türelemben kell várni az áhítat kegyelmét. Mégis magadnak s bűneidnek tudd be, ha hiába várod vagy váratlanul elveszíted. Mert nem sok kell ahhoz, hogy valami a kegyelem elé gátat vessen, vagy a kegyelmet elrejtse, ha ugyan „nem sok”-nak lehet azt mondani, ami akkora jótól megfoszt. S ha azt a kicsiséget vagy azt az igen nagyot félretolod, legyőzöd, megkapod, amit kértél. Tudniillik azt, hogy magadat egész szívvel Istennek adhasd, s ne ezt vagy azt keresd, amint épp eszedbe jut, hanem egészen benne húzódj meg, egynek érezd magad vele, egészen elcsöndesedve, mert semmi sem lehet olyan nagy javad, akkora boldogságod, mint az Isten akarátába való belesimulásod. Mindaz tehát, aki szándékát őszinte szívvel Istenhez emelte, és magából minden teremtetett dolog rendetlen szeretetét vagy utálatát kivetette, nagyon alkalmas a kegyelem befogadására és méltó az áhítat ajándékára. Az Úr ugyanis megadja a maga áldását, ahol üres edényre talál. És minél tökéletesebben lemond valaki az idelent valókról, minél inkább meghal önmagának maga megvetésében, annál gyorsabban jön a kegyelem, annál bővebben árad belé, annál magasabbra ragadja a szívét.

II.

Akkor majd lát és bővelkedik, csodálkozik és kitágul a szíve, mert az Úr keze lesz vele, és magát teljesen az Úr kezébe helyezte mindörökre. Íme, ilyen áldásban részesül az az ember, aki egész szívvel Istent keresi, és nem vesztegeti hívságos dolgokra a lelkét. Az ilyen ember a szentáldozásban az Istennel való egyesülésnek egyszerű kegyelmében részesül, mert nem saját áhítatán és vigasztalásán jár az esze, hanem minden áhítaton és vigasztaláson túl Isten dicsőségét és tisztességét keresi.

16. Gondjainkat föl kell tárnunk Krisztus előtt, és kérnünk kell az ő kegyelmét

A tanítvány szava:

I.

Ó édes és szerelmes Uram, akit most vágyva vágyok magamhoz venni, te ismered gyöngeségemet és mindazt a gondot, ami rám nehezül, hogy mennyi gonoszságban és vétékben vagyok, milyen gyakran szakad rám teher, kísértés, háború és szenny. Orvosságot nálad keresek, vigasztalásért, segítségért hozzád folyamodom. Ahhoz szólok, aki mindent tud, aki előtt nyitva van a szívem, és aki egyedül tud tökéletesen megvigasztalni, megsegíteni. Te tudod, hogy milyen javakra van legfőképpen szükségem, s hogy az erényekben milyen szegény vagyok. Íme szegényen és mezítelen állok előtted, kegyelmed kérem, irgalmasságodért esedezem.

II.

Etess meg engem, éhező koldusodat, fagyosságomat hevítsd át szereteted tüzével, vakságomat világosítsd meg tündöklő jelenléteddel.

Tégy nekem keserűvé minden földi dolgot, türelem tárgyává mindent, ami nehéz és kedvemmel ellenkező, megvetetté, elfeledetté mindent, ami földi, teremtetett. Irányozd szívemet magadra, a mennyországra, ne tórd, hogy a földön bolyongjak. Csak téged találjalak édesnek eztán mindörökre, hisz te vagy ételem, italom, szerelmem és minden javam.

Bárcsak egészen fölgyújtanál, elégetnél és magadba ölelnél engem jelenléteddel, hogy a belső egyesülés kegyelme s a tüzes szeretet minden megolvasztó hatalma által egy lélekké legyek veled.

Ne hagyd, hogy böjtösen és száraz lélekkel térjek vissza tőled, hanem munkálkodjál irgalmasan, amint oly gyakran együttmunkálkodtál szentjeiddel.

Mi csoda volna abban, ha tőled egészen áttüzesedném, s megszűnnék a magamé lenni? Hiszen te folyton lobogó, soha ki nem alvó tűz vagy, szíveket tisztító, elmét világosító szeretet.

17. Krisztust lángoló szeretettel és heves vonzódással kell magunkhoz vennünk

A tanítvány szava:

I.

Igen nagy áhítattal, lángoló szeretettel, szívem egész vonzalmával s buzgóságával kívánlak magamhoz venni téged, jó Uram, ahogy kívánt téged sok szent, sok áhítatos lélek a szentáldozásban, azok, akiket életszentségük miatt leginkább kedveltél, és akikben a legtüzesebb áhítat élt.

Ó Istenem, örök szeretet, minden javam, fogyhatatlan boldogságom, szeretnék a legesleghevesebb vágyakozással, a legeslegméltóbb tisztelettel fogadni, amelyet valaha valamelyik szent érzett vagy érezhetett.

És bár méltatlan vagyok arra, hogy az áhítatnak efféle érzései fölébredjenek bennem, mégis neked ajánlom szívemnek minden érzését, mintha bennem magamban mindaz a nagyszerű vágyakozás egyszerre lángra lobbant volna.

De ugyanakkor mindazt, amit az istenfőlő lélek fölfoghat, kívánhat, nagy tisztelettel és belső odaadással mind neked ajánlom, áldozom.

Semmit sem akarok magamnak megtartani, hanem inkább magam s mindenem szeretném önként és szíves-örömmel neked adni.

Uram, Istenem, teremtőm és megváltóm, akkora vonzódással, tisztelettel, dicsérettel és tisztességgel, akkora hálával, odaadással és szeretettel, akkora hittel, reménnyel, tisztasággal szeretnék ma magamhoz venni téged, amekkorával méhébe fogadott és óhajtott szentséges anyád, a dicsőséges Szűz Mária, amikor alázatosan és áhítattal felelt az angyalnak, aki a megtestesülés örömhírét jelentette neki: íme, az Úrnak szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint.

És amint a te boldog előhírnököd, a szentek között az a legkiválóbb, Keresztelő Szent János vígan fölujjongott a Szentlélek örömeiben, amikor közeledtél, pedig még anyja méhében volt, majd később, mikor meglátta az emberek között járó-kelő Jézust, mélyen megalázta magát és áhítatos örömmel mondta: a vőlegény barátja, aki áll és hallja őt, örvendve örvend a vőlegény szaván, úgy szeretnék én is nagy és szent vágyaktól lángra gyúlni, és neked magamat egész szívvel bemutatni.

Azért minden istenes ember szívének ujjongását, tüzes szeretetét, lelki elragadtatását és természetfölötti megvilágosodását, meg mennyei látomását följánlom neked és bemutatom velük együtt mindazt az erkölcsi teljesítményt és dicséretet, amellyel bármi teremtmény az égen és a földön megtisztelt vagy eztán meg fog tisztelni – magamért és

mindazokért, akik magukat imámba ajánlották, hogy mindenek méltón dicsérjenek és örökre magasztaljanak.

II.

Fogadd szívesen, Uram, Istenem, följajánlásomat és végtelen dicséretedre, fogyhatatlan magasztalásodra irányuló vágyódásomat, hiszen ezek kijárnak neked, mert kimondhatatlanul nagy és hatalmas vagy.

Ezzel fordulok hozzád és szeretnék hozzád fordulni minden nap, minden időben, és arra hívok, kérek minden mennyei lelket, minden benned hívőt, hogy velem együtt adjon hálát neked és dicsőítsen téged.

Dicsérjen téged minden nép, törzs és nyelv, szent és mézzel folyó neved hirdessék ujjongva, tüzes áhítattal.

Mindazok pedig, akik tisztelettel és áhítatosan szolgáztatják, s igaz hittel magukhoz veszik a te csodálatos szentségedet, hadd találjanak kegyelmet és irgalmasságot tenálad, értem, bűnösért pedig alázatosan imádkozzanak.

Akkor, mikor óhajításukhoz mért áhítatban és boldog egyesülésben volt részük, és szent asztalodtól egészen megvigasztalódva csodálatosan megerősödve távoztak, rólam, szegényről megemlékezzenek.

18. Ne legyen az ember a szentségnek kíváncsi vizsgálója, hanem értelmét vesse alá a szent hit engedelmességének, és így kövesse az alázatos Jézust

A jegyes szava:

I.

Óvakodnod kell attól, hogy ezt a mélységes mély szentséget kíváncsian és haszontalanul vizsgálgasd, hacsak nem akarsz a kételkedés mély örvényében elmerülni.

A fölségesnek vizsgálója megszédül a dicsőségtől.

Többet tud Isten végbe vinni, mint ember érteni.

Elviselhető az igazságnak jámbor és alázatos kutatása, amely mindig kész a tanulásra, és az atyáknak tisztos mondásai szerint igyekszik haladni.

Boldog egyszerűség, amely nem jár a kérdéseknek nehézségekkel teli útján, inkább Isten parancsainak sík és világos ösvényein halad.

Sokan elveszítették áhítatos lelkületüket, mikor vizsgálni próbálták, ami nem rájuk tartozik.

Hitedet fogják számon kérni tőled és igaz életedet, nem elméd járását és Isten titkainak mélységét.

Ha azt sem érted, azt sem fogod föl, ami alattad van, ami fölötted van, hogyan érthetnéd?

Vesd alá magadat Istennek, alázd meg értelmedet a hit előtt, akkor megkapod a tudás világosságát hasznod és szükséged mértéke szerint.

Némelyek súlyos kísértésekbe esnek a hit és az Oltáriszentség körül, de ennek nem annyira ők az okai, inkább a gonosz lélek.

Ne sokat törődj a gondolataiddal, ne szállj vitába velük, ne felelj azokra a kételyekre, amelyeket a sátán fölvet benned, inkább higgy Isten szavának, az ő szentjeinek és prófétáinak, akkor elfut tőled a semmirekellő ellenség.

Gyakran nagyon hasznos az, hogy Isten szolgájának ilyesmit kell tűrnie.

Mert nem kísérti ő a hitetleneket meg a bűnösöket, azokat már biztosan magáénak ismeri, a hívő embereket s az imádságos lelkűket azonban sokféle módon kísérti, zaklatja.

Járv hát egyszerű és kétségektől ki nem kezdett hittel, és alázatos tisztelettel vedd magadhoz az Oltáriszentséget, amit pedig meg nem érthetsz, azt hagyd bízvást a mindenható Istenre. Nem csap be téged az Isten, az csapódik be, aki a kelleténél jobban hisz magának.

Az egyszerűekkel jár-kezel az Isten, az alázatosoknak nyilatkoztatja ki önmagát, értelmet ad a kisdedeknek, megnyitja a tiszta szívűek szemét, de elrejtí kegyelmét a kíváncsiak s a gőgösek előtt.

Az emberi okoskodás erőtlén és könnyen csalatkozik, viszont az igazi hit nem csalatkozhatik. Minden okoskodásnak és természet szerint való vizsgálódásnak követnie kell a hitet, nem megelőznie és megtörnie.

Mert a hit és a szeretet legszebben itt tündökök, és titokzatos úton-módon ebben a legszentebb és legméltóságosabb szentségben munkálkodik leginkább.

Az örök, mérhetetlen és végtelen hatalmú Isten, égen és földön nagy és kifürkészhetetlen dolgokat visz végbe, csodatetteit nem lehet kikutatni.

Ha olyanok volnának Isten művei, hogy az emberi okoskodás könnyen nyomukba érne, nem kellene őket csodálatosnak és kimondhatatlannak emlegetnünk.

Betűrendes tárgymutató

Kattintson a megadott fejezetre, hogy a kívánt témára ugorjon!

– A –

Alázatosság a mindennapi életben [II. 2.](#)
Alázatosság és igazság Istennel való érintkezésünkben [III. 4.](#)
Alázatosság az isteni kegyelem őrzője [III. 7.](#)
Áhítat kegyelme (szentáldozás) [IV. 15.](#)
Áldozás gyümölcsei [IV. 4.](#)
Áldozást nem szabad könnyelműen elhagyni [IV.10.](#)

– B –

Bánat (belső) [I. 21.](#)
Bántalmak elszenvedése [III. 19.](#)
Barátság (Jézusé) [II. 8.](#)
Barátság (túlságos) [I. 8.](#)
Belső élet [II. 1.](#)
Béke (lelki) [I. 11.](#)
Béke (lelki) miben áll? [II. 6.](#)
Béke (szív állandó békéje) [III. 25.](#)
Béke (lelki) eszközei [III. 23.](#)
Békességünk (nem emberben) [III. 42.](#)
Békesség-szerző ember [II. 3.](#)
Béketűrés [III.13.](#)
Bizalom Istenben [III.17.](#)
Bizalom Istenben (szóbeszéd ellen) [III. 46.](#)
Bizalom Istenben (szentáldozásnál) [IV. 9.](#)
Buzgó kívánság szentáldozás után [IV.14.](#)
Buzgóság a jóban [I. 11.](#)
Bűnök büntetése [I. 24.](#)
Bűnt semmiáron [I.15.](#)

– C –

Cél (végső) [III. 9.](#)
Csekélységgel kezdeni [III. 51.](#)
Csekélységünk elismerése [III. 8.](#)
Csüggedés a hibák miatt [III. 59.](#)

– E –

Egyesülés Krisztussal (szentáldozásban) [IV. 13.](#)
Elhagyottságban [III. 50.](#)
Előkészület szentáldozáshoz [IV. 12.](#)
Emlékezés Isten jótetteiről [III. 22.](#)
Engedelmesség [I. 9.](#)
Engedelmesség (Krisztus példája szerint) [III. 13.](#)
Erős fogadás [IV. 7.](#)
Érzékiség elleni harc [III. 12.](#)
Élet bajait jókedvvel túrni [III. 18.](#)

– F –

Fogyatkozások (másoké) [I. 16.](#)

Földi dolgok megvetése [III. 12.](#)

– G –

Gondviselés (isteni) [III. 14.](#)

Gyakori áldozás haszna [IV. 3.](#)

Gyarlóságunk megvallása [III. 20.](#)

– H –

Halál [I. 23.](#)

Hallgatás [I. 20.](#)

Harc (lelki) [III. 29.](#)

Hála (Isten kegyelméért) [II. 10.](#)

Hallgatás gyümölcse [I. 20.](#), [I. 16.](#)

Hiszékenységek kerülése [III. 45.](#)

Hit gyakorlása szentáldozásnál [IV. 18.](#)

– I –

Igazság szava [III. 2.](#)

Igazság tanítása [I. 3.](#)

Igazságban járni [III. 4.](#)

Ima (áhitatért) [III. 3.](#)

Ima szentáldozásnál [IV. 16.](#)

Ima gonosz gondolatok ellen [III. 22.](#)

Ima lelki világosságért [III. 22.](#)

Ima szívbeli tisztaságért [III. 27.](#)

Isten igéjének meghallgatása [III. 2.](#)

Isten jótéteményei [III. 22.](#)

Isten segítségül hívása [III. 30.](#)

Isten szeretete az Oltáriszentségben [IV. 2.](#)

Isten szolgálata gyönyörűség [III. 10.](#)

Ítélet (emberi) [III. 36.](#)

Ítélet (utolsó) [I. 24.](#)

Ítélet (vakmerő) [I. 14.](#)

– J –

Jézus barátsága [II. 8.](#)

Jószándék [I. 15.](#)

– K –

Kegyelem ereje [III. 55.](#)

Kereszt királyi útja [II. 12.](#)

Kísértések [III. 35.](#)

Kísértések elhárítása [I. 13.](#)

Kíváncsiság [III. 24.](#)

Kívánságok (rendezetlen) [I. 6.](#)

Krisztus áldozata a keresztfán [IV. 8.](#)

Krisztus követése [I. 1.](#)

Krisztus követése a kereszttel által [III. 56.](#)
Krisztus szava a lélekhez [III. 1.](#)
Krisztus teste szükséges a léleknek [IV. 11.](#)
Külső dolgok [III. 38.](#)
Külső dolgok mellőzése [III. 44.](#)

– **L** –

Lelki szárazság (vigasztalás hiánya) [II. 9.](#)
Lelkiismeret (jó) öröme [II. 6.](#)
Lelki restség [I. 25.](#)
Lelki vakság [II. 5.](#)
Lelki vizsgálat (szentáldozás előtt) [IV. 7.](#)
Lemondás [III. 37.](#)

– **M** –

Magány [I. 20.](#)
Megnyugvás Istenben [III. 21.](#)
Megnyugvás Isten ítéletében [III. 15.](#)
Megnyugvás Isten ajándékai fölött [III. 15.](#)
Megszóló nyelvek [III. 28.](#)
Megtérés [I. 25.](#)

– **N** –

Nyelveskedés [I. 10.](#)
Nyomorúság (emberi) [I. 22.](#)
Nyomorúság az életben [III. 48.](#)
Nyugtalanság kerülése [III. 39.](#)

– **O** –

Oltáriszentség méltósága [IV. 5.](#)
Oltáriszentség vételét el ne mulaszd [IV. 10.](#)
Olvasása (a szent könyvnek) [I. 5.](#)
Óvatosság (a kutatásban) [III. 58.](#)
Óvatosság (beszédben) [I. 4.](#)
Önismeret [I. 2.](#)
Önmegtagadás [III. 32.](#), [III. 56.](#)
Önszeretet [III. 27.](#)
Örökkévalóság napja [III. 48.](#)

– **P** –

Papi hivatal [IV. 5.](#)
Példa (szentatyák) [I. 18.](#)
Pokol [I. 24.](#)

– **R** –

Reménység (hiú) [I. 7.](#)
Reménység Istenben [III. 59.](#)

– **S** –

Semmiségünk [III. 40.](#)

Szabadság (lelki) [III. 26.](#)
Szabadság (szív) szerzője [III. 37.](#)
Szándék (jó) [III. 33.](#)
Szentírás [IV. 11.](#)
Szeretet (igaz) próbája [III. 6.](#)
Szeretet (isteni) csodás ereje [III. 5.](#)
Szeretet Jézus iránt [II. 7.](#)
Szeretet Jézus iránt szentáldozásnál [IV. 17.](#)
Szerető szív Istennek örül mindennél jobban [III. 34.](#)
Szerzetes-élet [I. 17.](#), [I. 19.](#)

– T –

Teremtmények elhagyása [III. 31.](#)
Természet indulatai [III. 54.](#)
Természet romlottsága [III. 55.](#)
Tisztelet szentáldozásnál [IV. 1.](#)
Tökéletesség [III. 25.](#)
Töredelmesség [I. 21.](#)
Türelem [III. 18.](#)

– V –

Vigasztalás Istenben [III. 16.](#)
Vigasztalásra nem méltó az ember [III. 52.](#)
Világ megvetése [III. 10.](#)
Világ tisztelete [III. 41.](#)
Világi tudomány [III. 43.](#)
Viszontagság eltűrése [III. 47.](#)
Viszontagságok haszna [I. 12.](#)